Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

95942 (727)

84-31

ՓՍԱՎԻԷ ՏՐ. ՄՕՆԹԷՐԷՆ

ԷԹՄԷՓՃԻ ԽԱԹՈՒՆ

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳՐՄԱՄ

Պիր Գուլճատագը

ՄԻՄԹԷՐՃԻՄԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹՕԼԱՃԵԱՆ

ՍԱՀԻՊ ՎԷ ՆԱՇԻՐԻ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

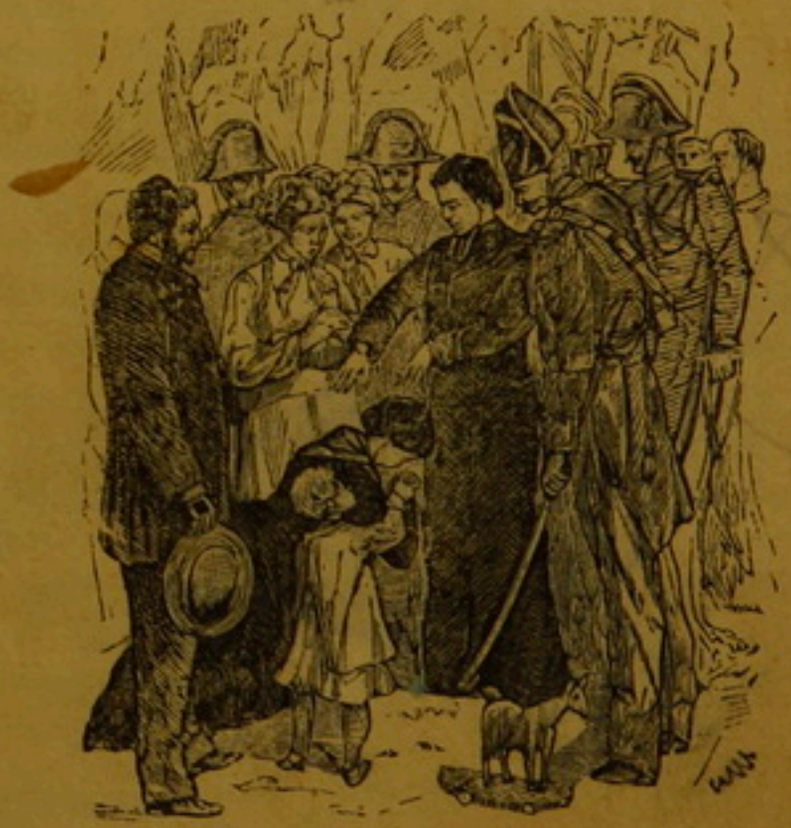

ԻՍԹԱՆՊՕԼ

ՄՈՒՐԱԴ-ԱՐ Ի. ՊԱՂՏԱՏԼԻՃԵԱՆ

—

1886

2004

Ի. ՊՕԼԻՍ. — ՏՊԱԴՐ. Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ
10, 11 — Զազմազէլար, Ակոբեան Խան, 12, 13.

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм.ССР
Ա. ԻՄ. А. Мясникяна
ՍԱՍՄՆԱԿԱՆ ՄԱՂԱՁ

123-69

معراف عمومیه نظارت جلیلهسنك فی ۲۵ شعبان سنه ۳۰۳ وفی ۱۷ مایس سنه ۳۰۲
تاریخلی و ۲٦۱ نومرولی رخصتنامهسیله طبع اولنمشدر

ԻՖԱՏԷՅԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ

Էվրօբա միէլևիքլերինէն՝ հէմ մէարիֆի նէշրէ վէ հէմ զիհինլերի թէնվիրէ վէսիլէ օլմագ իւզրէ, թէլէզզիւզ իլէ գրաաթ օլունտուղու պիթթէֆրիւսէ անլաշըլան, վէ ձէմիյէթի պէչէրիյէնին ահվալ ու վէգայիյի հաղըրէյի տախիլիյէսինի պիր սուրէթի մախսուսէտէ թէզելէնի սէհայիֆ իլէ, ձէմիյէթի պէչէրիյէտէ զուհուրա կէլէն վէ եահօտ կէլէպիլէն չայհանը թագտիր վազըալարը, մահզա պիր հիւանի իսրէթի վէ նիհայէնէ մագամընտա իրահէ իտէրէք, օ կիպի վազըալարա սալիք օլունմասընա, վէ չայհանը թագպիհ ու թայեիսլ հալէրտէն թէնէֆֆիւրէ, իձթիննաթ իտիլմէսինէ պիր վասըթայը հասէնէ օլարագ, թէէլլիֆ վէ թաթ իլէտիքլերի բօմանլարընը գըյմէթի, պիր վագըթտան պէրու միլլէթիմիզէ տախի թագտիր օլունուսլ, պու եօլտա բօմանլարընը բէյտէրբէյ չօղալմասը հագգընտա կէօսթէրիլէն րահաթլէթ վէ թէվէձձիւհատէն ամիլլերի ձէսարէթ ալարագ, իչլու էթմէկձի ԽՍԹՈՒՆ նամ բօմանը, հէմ զահէթ ճալիսի մէրագ, վէ հէմ մուվաֆֆըգը ախլէագ համիտէ օլմագ հասէպիլէ ուսուսունէ անլահաճաղը պիր լիսանտէ մէյտանը ինթիշարէ վագ իթմէքլիկէ իձթիսար իլէտիմ։

Իչլու խըտմէթի ամիլլինին, քիթապէթբէյվէրան թարաֆընտան թագտիրիլէ, թէչվիգաթը լազըմ պիտիրիլ պուլրուլտուղու հալտէ, իլէրուտէ տահա սայիր կիւզէլ բօմանլարընը ինթիշարինէ ձէսարէթ օլունապիլէձէկի տէրքէար, վէ պու եիւզտէն ամիլլէրինին, ուսուսէ համիյէթիմէնտան վէ քիթապէթբէյվէրան հագգընտա վինէթտար վէ միլէթչիքքիւր գալաճաղը պէտիտար սըր։

1886 Յունիս 1

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԻՊԷՐԵԱՆ

ԷՊՄՏԷՐՃԻ ԽԱՉՈՒՆ

ՊՒՐԻՆՃԻ ԳԼՍՄ

ՊԻՐ ԳՈՒՆՏԱԳՃԸ

1

Ֆրանսա տախիլինտէ, Շարանթօն նամ դալէտէն սօնրա, Մէղօն-Ալֆօր թարիգի լուղէրինտէ վագը Ալֆօրֆիլ նամ դարիւէնէն պիւեիւք գլոմբնը պագը ֆապրիգա ամէլէլի մահէլլի իգամէթ իմթիխաղ իմմիշ օլուպ, մէղքիւր ֆապրիգալար իսէ, զարպէն, Սէն նէհոլլէ Բարիս, Լիօն վէ Մէռիթէրանէ սէմիր ճօլունուն թօբրագլա ասլտուրուլմուշ օլան մահէլլերի ատաբինտա, վէ չարպէն, Գրէմէյլ վէ Մէղօն-Ալֆօր գարիէլէրի թարաֆընա թէմտիտա օլունան օվատա թէէսսիս օլունմուշ տըրլար։

Մէղքիւր ամէլէլէր, ագշամ օլունճա, ֆապրիգալարընան չըգըպ խանէլէրինէ տլտէթ խոէրլէր։ Իշպու ֆապրիգալարըն քէսրէթի նուֆուսու հալի օլմառան ոէքէնէսի, մէէքխանէլըրընը տիւզմէք իչին, կեահ Ալֆօրիլէ, կեահ Մէղօն-Ալֆօրա կլիմէկէ մէճպուր տըրլար։

Հիքեաեէմիղին պաշլանտըղը թարիխտէ, եանի, 1861 սէնէսի սեպտեմբերի 3 իւնտէ, վէ ագշամըն քէզալիք սաաթ 3 րատտէլէրինտէ, թագրիպա եիկիրմի ալթը չաղլարընա-

ոս պիր գաաբն, Մէզօն-Ալֆօրտան Ալֆօրվիլէ կիտէն թա-
բ/գաէն մուԹէրահի օլմադուս խոի։

Սաաէ, ֆագաթ օլտուգճա ԹէմիզՂ պիր եաս էլպիսէսի
կիեինմիշ օլան պու գաաբն, օրթա պօյլու, պիչիմլի, ճալի-
պի Թէվէճճիւհ օլմագ աէրէճէտէ կիւղէլ, սաչլարը աչըգ
սաբը, վէ հէման ինանըլմաեաճագ գաուար գալբն վէ ու-
զուն օլուպ, իչպու սաչլար, աչըգ օլան պաչը իւզէրինտէ,
պիւեիւք պիւքիւմլէրը իլէ Թօբլանմըչ, վէ վագաա պու սաչ-
լարըն պիւքիւմլէրինի կիւղէլ կէօսԹէրմէք իչին, խաաէ-
Թէն ոիդգաթ ու իթինա օլունմամըչ խոի խէտէ, պու ճիւմլէ
իլէ ԺՂքիւր սաչլարըն ԹէրԹիպլինտէ պիր կիւղէպիք կէօ-
բիւլմէքտէ խոի։

Նագշ ու Թարիֆ իթտիկիմիզ գաաբնըն օլ կիւմրահ
սաչլարը ալԹընաա, վէ ոօնուգ պիր ոօլկունլուղու հայիզ
օլան սիմաը իւղէրինտէ բարլաեան, գօեու մալի բէնքիլ
իքի պիւեիւք կէօղէրէ կէլինճէ, պունլար տա, իքի սբրա
ուզուն քիբրիքլէր ալԹընաա գբամէն կիղէնմէքտէ վէ աղ-
ղը քիւչիւք օլուպ, ոօտադլարը տախի գաեէԹլէ պիչիմլի
վէ եէԹիշմիշ քիրագ միսիլու գբըմըղը օլարագ, հէր պիր
աչըԼըընաա զահիր օլան օլ ինճի տանէսինէ միւշտահիդ տիչ-
լէր, սայբի պագտանըն կէօղէրինի գամաչաբըմագտա խոի։

Ֆիսարզտաէ վէ էհլի սէրվէԹտէն պուլունան հէր գա-
տընըն իչպու սրհամը ճալիպէյի կէօրտիւկիւնտէ, անը
գբագանմտաը չէօյլէ տուբտուն, տախ խալդտան պուլունան
մէզպուրէ գատընըն Թապլի հիւանի Թամը ու հարէքէԹինի
չէքէմէմէսի տախ իհԹիմալտէն պայիտ տէյիլ խոի։

Պու գատընճըղագ, տաղ էլկյլէ, գուբլու պիր խարիք
վէ ոօլ էլկյլէ տէ իւչ եաչընաա գաուար պիր չօճուղուն էլինի
Թունմուչ խոի, իչպու չօճուգ, ահէսՂէ տուբէԹտէ եիւ-
բիւեէրէք, ԹախԼա վէ մուգալատան եաբըլմըչ, վէ գարնը
իւսԹիւբիւ իլէ ոօլտուբուլմուչ օլան քիւչիւք պիր ոԹը,
պիր իբ իլէ քէնտի արգասընտան չէքմէքտէ խոի։

Ատի վէ ուճուգ ֆիեաԹը չօճուգ օեունճագլարընտան
օլան պու ոԹ, իւղէրինտէ սիեահ նօգԹալար օլարագ գբը

բէնկէ պօեանմըչ օլուպ, տէօրԹ տաէտ գաեէԹ քիւչիւք
Թէքէրլէքլի պիր ԹախԼա իւսԹիւնէ վագ խոիլմիչ խոի։

Մէզքիւր Թէքէրլէքճիքլէր պիր չագըլ Թաչընա ԹէտտԺ-
տիւՃլէ, հարէքէԹտէն տուր օլտուգլարընտա, չօճուգ, է-
լինտէքի իբի չիտտէԹլէ չէքէրէք,

— Հի՛ւ, եիւրիւտէնէ, տէյի պագըրտը։

Չօճուգտան, իբի չիտտէԹլէ չէքմէօինտէն, օեունճագըն
մուվագէնէէսի գոյոպ օլարագ, նան ԹարտաՃա տէվրիլտի։

Պու գաղա, տէօրԹ տագբդատան պէրու պէչինճի օ-
լուպ, կէնճ գաաբն տէրհալ տուբարագ, Թախլը վէ խոշ
պիր ոէտտա իլէ,

— Հայտէ սէվկիլիլիւ ժօրժ, օեունճագընը ալ տա կիտէ-
լիմ, չիւնքի, խայրի վագըԹ տըր քի, եօլտա պուլունուեօ-
բուգ, տէտի։

Չօճուգ. – Բէէք էյի, վալիտէճլիյիմ։

Պու վէճհ իլէ չօճուգ, վալիտէսինէ ԹմաաԹ իտէրէք,
օեունճագընըն պաչընաան ԹուԹուպ, գօլմուգտունուն ալ-
Թընա ալտը, վէ պուտէհու ԹէքբաբՂ վալիտէսինին էլինտէն
ԹուԹմագտաա, վալիտէ վէ էվլաա, իքինի պիրլիքտէ եօլա
բէվան օլտուլար։

Պունլար, ՇարանԹօն գալէսի էօնիւնտէն կէչիպ, աղ
վագըԹտա Ալֆօրվիլին իւք խանէլէրինէ մուվասըլէԹ ԻԹ-
տիլէր։

կէնճ գաաբն, քիւչիւք պիր պագդալ տիւքքեանընա
կիրիպ, ֆագաթ օբաաա քիմսէէի կէօրմէտիկինտէն, իբի
իւչ ատֆա աէօՂկէտա խաֆիֆճէ վուբտու։

Տէրհալ, եանընտաքի օտատան իրի եարը պիր կէվէգէ
դարը չըգարագ,

— Վա՛յ, մատամ ՖօրԹիէ, սի՛զիհինիղ, տապահլար
խայր օլտուն, նէ՞ խաԹէեօբտուեուգ, տէյի սիտալ Իմտի։

— ԲէԹրօլ եաղը խաԹէրիմ, տէյի չօճուգուն վալիտէսի
ճէվապ վիբտի։

Պագգալ գարդ. – (Թէաճճիւպէ.) ԲէԹրօլ եաղը մը-
սիւպհան Ալլահ, տահա տիւն ալմըչ խոինիղ, նէ՞ եաբտընըզ

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Պէնիմ արսըզ չօճուգ օյնադըքէն, կաղըն իպրիւքինի ասվիրամ։

Պագգալ. –Հա՛ չէօյլէ ոէօյլէյին. սիմէք սիզ քեարը պուլմուշտուկնուզ... Նէ՞ գաւսար իսթէնէօրտունուզ։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Սըզ սըզ կէլմէմէք իչին, ասէօրթ լիթրա գաւսար վէրին։

Ժօրժ, պու արսըզդ ասզադաս գալմըշ օլուպ, գարտունուն էօնիւնտէ, մուգաւսաան օլան ամըշլա օյնամադաս իսի։

Պագգալ գարը իսէ, մաթլուպ օլան եապը թարթմադըս մէշղուլ օլտուղու արըտաս,

—Շու արսըզ չօճուգլար, հէր վագըթ մուխամաթաս արըլար։ Պիլի՞միսինիզ քի, սիզին հայլազ աս, իպրիւք ասվիրմէքլէ, ֆապրիգաները ամէնշ վիրէպիլիր իսի։ Պունուն իչին աէ սալթ պիր քիպրիթ քեաֆի իսի... Ա՛հ, Ալլահ սիզի գուրթարմըշ, եօղսա ֆէլաքէթ բէք չարուգ կէլիր, սիմէքտէ իսի։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Էօյլէ օլտուղունու պիլտիկիմ իչին, պէնտէ քէնտիսինի լաեըզըլա թէքտիր իթտիմ. վագաս պիչարէ՝ պու ֆէնալըզը գաւսէն իճրա իթմէկիպ, գօչարքէն տուշտու իսէտէ, պիր տահա օեօլտա սիգդաթըզլըգտա պուլունմաեաճաղընը վաս իթտի։

Պագգալ. –Ինչալլահ վասընը կուրթար։ –Էյ սիզ կէլինճէ մաստաւ Ֆօրթիէ, եէնի մէմուրիեթինիզտէն մէմնո՞ւնմուսունուզ։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Նէ չարէ մէմնուն օլմալըեըմ, տէրտու քէտէրիմ արաալնտա, պու մէմուրիեթի, պէնիմ իչին պիր իգդալ սիմէք տիր։

Պագգալ. –Տիքքաթլիքտաէնտէ պու գաւսար քեար իսէպիպը իսթինիզ, հէմ պու տէրէճէտէտ եօրուլմազ իսթինիզ։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Բէք իհթիմալ սըը քի, պու տէտիկինիզ տօղրու օլսուն, ֆագաթ հէր նէ օլսա, էկէր պէն հէր իշտ իտարէմէ պագմազ իսէմ, սօնրա իչինտէն չըգամամ... տիւչինճին պիր քէրըե քի, իչի էվլատը գաեըրմազ նէ՞ իլէ օլուր։

Պագգալ. –Իչինճի էվլատընըզ Լիւսի՝ սիւտանատաճ մը տըր։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Էվվէթ, Պուրկինեըտա... Ժուանեվտէ տիր։

Պագգալ. –Օնուն մալի սիղէ չօզա՞ մը օլուեօր։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Էվվէթ, այտա, քէնտի թախսիսաթըմտան օթուզ ֆրանգ վիրմէքլիկիմ լազըմ կէլիեօր։ (Պաէհու տէրին պիր ա՛հ իլէ.) Ա՛հ պիլսէնիզ, ղէվալը գօճամըը նամըզ արաեօրում։

Պագգալ. –Ինանըըրըմ, մաստաւ Ֆօրթիէ, կիւնտէ եէտի սէքիզ ֆրանգ գազանան պիր աստէմին զայըրնտան տօլաեը էսէֆ իթմէմէք գապիլ տէյիլ տիր։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Հէմտէ, նէ գաւսար իչի, նամուսլու, վէ սէպաթը պիր աստէմ իտի, վէ պէնի նէ տէրէճէտէ տէ սէվէը իտի... տիեէպիլիրիմ քի, բաթլամաըշլա, անըն վէֆաթընա սէպէպ օլան մաքինա՝ պէնիմտէ իգդալ ու սաատէթիմի էօլտուրտու։

Պագգալ. –Գըղըմ, աղլամաեըն։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Պու չէյլէր խաթըրա կէլտիկի զէման, աղլամամադ գապը՛լ մի տիր։

Պագգալ. –Սիզտէն տահա զիեաստէ աճընաճագ հալտէ պուլունանլարը կէօզ էօնիւնէ կէթիրէբէք, թէօէլի օլմալըընըզ։ Համտ օլսուն, ֆապրիգանըն սահիպի՝ հագդընըզտա իննանիյէթքեարանէ տավրանմըշ տըր, զիրա, զանն իտէրիմ քի, զէվճինիզին տալկընըզը օտտաա իտի, օմաքնատա բաթլամադ իտի տէրտէմ, խէթտա իթմիշ օլմամ։

Մաստաւ Ֆօրթիէ. –Էվվէթ, պու սահիհ տիր։

Պագգալ.–Պիչարէ Ֆօրթիէնին ճէնագէ ալաեը տա բէք միւքէմմէլ սուրէթտէ իճրա օլունտու, վէ ֆապրիգա ամէլէսի միեանէսինտէ, սիզին իչին իւանէ տէվշիրիլտի քի, եալընըզ ֆապրիգա սահիպի, պու իւանէ տէֆթէրինէ եիւգ ֆրանգ գայտ օլունտու, վէ մէրգում, սիզէ, ֆապրիգատա պէքճիլիք վազիֆէսինի իհմալէ իթտի։ Պունունլա պէրապէր, պու մէմուրիեթի՝ գաեընլարա մահսուս տէյիլ տիր։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - (Մահզունէյնէթլէ.) Շուքհէսիզ Մ. Լապրու՝ պէնիմ հադդըմտա բէք խայրխահանէ տավրանտը, Պու խուսուսը ինքնար կէլէմէմ։ Մէրդում իչին, զաևէթ սէրթ թասխոթը վար ատը տէրլէը, Ֆագաթ, պէնիմկէ օլան հարէքէթի, պիւռաքիթիւն մուզայիրինի իսպաթ իթմէքտէ տիր։ Լաբին, նիհաևէթ, պէնիմ զէվճիմտէ, քէնտի Ֆաքրիդաբնտա էօլտիւ ...։ Էվվէթ պու Ֆաքրիդա, պէնիմ պէտապահթլըղըմա սէպէպ օլտու, վէ էկէրչի էվլատլարըմըն խաթրը օլմատա խոխ, պիչարէ Ռիէրիմին, գանըրըն ագմըչ օլտուղու չու մահէլլէտ եաշամագլըղա պէնի մէճպուր իտէն պէօյլէ պիր մէմուրիէթի, ատա վէ գաթա գապուլ իթմէզ խոխ։

Պագգալ. - Գը՛զըմ, տիւչինմէյիսինիզ քի, էօլիւլէր իլէ եաշամագ գապիլ տէյիլ տիր։ Հէմ պիզին, հէր զէման գալպինիզ մահզուն վէ կէօզլէրինիզ եաշարմըչ օլարագ իսրարը էվգաթի իթմէքլիկինիզ տախի ճայիզ օլամագ։ Սիզ հէնուզ կէնճ, կիւղէլ վէ տիլագբոսինիզ։ Օլապիլիր քի, կիւնիւն պիրինտէ, մէրա վէ նամուսուզու պիր ատէմ սիզէ բասթ կէլէրէք, սիզին իլէ էվլէնմէք իսթէր։ Օ հալաէ, պու ատէմէ ճէվապը ընտա վիրէմէզսինիզ։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - (Գապի պիր գորար վիրմիչ օլանլարա մախսուս պիր սէտա իլէ.) Օ՛հ, պու սէօյլէտիկինիզ հիչ պիր վագըթ օլամագ։

Պագգալ. - Գը՛զըմ, քիմսէ, «Պէն պու չէշմէնին սուեունտան իչմէյէճէյիմ» տիմէմէլի տիր։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - Ա՛ման, ատա։

Պագգալ. - Վագըթլար կէչտիքճէ, էֆէնտիլար ատա թէպոիլ օլուր. սիզ չաղատա օլան պիր գատըն՝ միւէպպէտէն տուլ գալամագ։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - Օրատը մալիւմ, թէքրար էվլէնէնլերին պէլքի հադդլարը տա պուլունտուն, Ֆագաթ, պէնիմ էֆէնտիմ պաչգա տըր։

Պագգալ. - Սիզին էֆէնտիզ նէ՞ տիր։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - (Սիմաթը մահզունլանտարագ.) Ա՛հ,

էկէրչի եալընըզ պիր աղ բաշտա, եանի իչի իչ ատէտա պիր Ֆրանգլըզ պանգիօթում պուլունտա խոխ...։

Պագգալ. - Նէ՞ եաբար խոնիկ։

Մաստամ Ֆօրֆիէ. - Նէ՞ մի եաբար խոխմ...։ Լաբին պու խուսուստա տիւշինմէքտէ նէ՞ Ֆայտտա վար տըր... պիր թադըմ թասավվուրլար գուրմագ նէ՞նէ եաբար ... պու թասավվուրլար, իճրաատը նագաթլը խէեալաթի տըր, չինքի, պէնիմ հիչ պիր վագըթտա էլինտէ ադչէմ պուլունմահաճագ տըր... պու գատար ադչէ պանա նէ՞րէտէն կէլէճէք տիր։ Իգթիսատըմ օլտուգճա, պէն, էվլատլարըմըն խաթրը իչին Ֆաքրիդատա գալաճաղըմ, վէ միւսթագպէլտէ, քէնտիմ իչին տէյիլ խէտտէ, էվլատլարըմ իչին իւմիտլար օլաճաղըմ։

Պագգալ. - Իչթէ, պու թէմամ։ Իւմիտ՝ ինսանտա ճէսարէթի վիրիր. ալըն բէթթօլունուզու։

Պադդալ դարը, տէրտունինէ կաղ տօլատուրտուղու խալխի ժան Ֆօրթիէնէ վիրտիկի սըրատա,

—Էկէրչի պէնիմ սէօզիւմէ գուլագ աատրսանըզ, չու խուսուստա տիւշինմէքտէ նէ՞ Ֆայտտա վար տըր... պիր թադըմ թասավվուրլար գուրմագ նէ՞նէ եաբար ... պու թասավվուրլար, իճրաատը նագաթլը խէեալաթի տըր, չինքի, պէնիմ հիչ պիր վագըթտա էլինտէ ադչէմ պուլունմահաճագ տըր... պու գատար ադչէ պանա նէ՞րէտէն կէլէճէք տիր։ Իգթիսատըմ օլտուգճա, պէն, էվլատլարըմըն խաթրը իչին Ֆաքրիդատա գալաճաղըմ, վէ միւսթագպէլտէ, քէնտիմ իչին տէյիլ խէտտէ, էվլատլարըմ իչին իւմիտլար օլաճաղըմ։

Պագգալ. - Իչթէ, պու թէմամ։ Իւմիտ՝ ինսանտա ճէսարէթի վիրիր. ալըն բէթթօլունուզու։

Պադդալ դարը, տէրտունինէ կաղ տօլատուրտուղու խալխի ժան Ֆօրթիէնէ վիրտիկի սըրատա,

—Էկէրչի պէնիմ սէօզիւմէ գուլագ աատրսանըզ, չու խուսուստա տիւշինմէքտէ նէ՞ Ֆայտտա վար տըր... պիր թադըմ թասավվուրլար գուրմագ նէ՞նէ եաբար ... պու թասավվուրլար, իճրաատը նագաթլը խէեալաթի տըր, չինքի, պէնիմ հիչ պիր վագըթտա էլինտէ ադչէմ պուլունմահաճագ տըր... պու գատար ադչէ պանա նէ՞րէտէն կէլէճէք տիր։ Իգթիսատըմ օլտուգճա, պէն, էվլատլարըմըն խաթրը իչին Ֆաքրիդատա գալաճաղըմ, վէ միւսթագպէլտէ, քէնտիմ իչին տէյիլ խէտտէ, էվլատլարըմ իչին իւմիտլար օլաճաղըմ։

Պագգալ. - Իչթէ, պու թէմամ։ Իւմիտ՝ ինսանտա ճէսարէթի վիրիր. ալըն բէթթօլունուզու։

Պադդալ դարը, տէրտունինէ կաղ տօլատուրտուղու խալխի ժան Ֆօրթիէնէ վիրտիկի սըրատա,

—Էկէրչի պէնիմ սէօզիւմէ գուլագ աատրսանըզ, չու խուսուստա տիւշինմէքտէ նէ՞ Ֆայտտա վար տըր... պիր թադըմ թասավվուրլար գուրմագ նէ՞նէ եաբար ... պու թասավվուրլար, իճրաատը նագաթլը խէեալաթի տըր, չինքի, պէնիմ հիչ պիր վագըթտա էլինտէ ադչէմ պուլունմահաճագ տըր... պու գատար ադչէ պանա նէ՞րէտէն կէլէճէք տիր։ Իգթիսատըմ օլտուգճա, պէն, էվլատլարըմըն խաթրը իչին Ֆաքրիդատա գալաճաղըմ, վէ միւսթագպէլտէ, քէնտիմ իչին տէյիլ խէտտէ, էվլատլարըմ իչին իւմիտլար օլաճաղըմ։

Պագգալ. - Իչթէ, պու թէմամ։ Իւմիտ՝ ինսանտա ճէսարէթի վիրիր. ալըն բէթթօլունուզու։

Պադդալ դարը, տէրտունինէ կաղ տօլատուրտուղու խալխի ժան Ֆօրթիէնէ վիրտիկի սըրատա,

—Էկէրչի պէնիմ սէօզիւմէ գուլագ աատրսանըզ, չու խուսուստա տիւշինմէքտէ նէ՞ Ֆայտտա վար տըր... պիր թադըմ թասավվուրլար գուրմագ նէ՞նէ եաբար ... պու թասավվուրլար, իճրաատը նագաթլը խէեալաթի տըր, չինքի, պէնիմ հիչ պիր վագըթտա էլինտէ ադչէմ պուլունմահաճագ տըր... պու գատար ադչէ պանա նէ՞րէտէն կէլէճէք տիր։ Իգթիսատըմ օլտուգճա, պէն, էվլատլարըմըն խաթրը իչին Ֆաքրիդատա գալաճաղըմ, վէ միւսթագպէլտէ, քէնտիմ իչին տէյիլ խէտտէ, էվլատլարըմ իչին իւմիտլար օլաճաղըմ։

Մատամ Ֆօրթիէ, գաբուճուսու պուլունատուղու ֆապրիգաեա ալտէթ իթմէք իւզրէ, թէքրար Ալֆօրվիլ եօլունատան եիւրիւմէկէ պաշլատը։

Պադգալ գարը, տիւքքեանընըն էշիկի իւզէրինաէ ածագատա տուրուպ, տուլ գաապնըն հիյրի ապիմէթինաէ, քէնտի քէնտինէ շէօյլէ սէօյլէմէքաէ իտի.

— Մէրա վէ շայեանը թադտիր ու բէսէնա վէ տէրալի գաապն... ան, զանն իտէրիմ քի, պու գաապն իդադալ բէրէքէթի օլտուղու հալատ, ղէվճինին վազթինաէն էվվէլ վէֆաթը, քէնտիսինէ բէք ադըր կէլմիշ տիր... Մէզպուրէ, էֆքեար ու թասաւվուրաթընը քեամիլէն լյզադ իթմէտի իտէտ, պէհէմէհալ պադը էֆքեար ու թասաւվուրըլտըը օլմալը տըր... Քիմ պիլիր, նէ կիսալ պիր թէշէպպիւսաէ պուլունմադ իչին, իչի իւչ աատա պին ֆրանգըզ պանդոթա իհթիեաճը պուլունատուղունու պիլատիրիեօր... Լաքին, ա պէվալը, նէ գաապար չաբուդ լէրի կիտիեօրսուն... աճադա պու իհթէտիկին չէյ՝ էօյլէ չարչաբուդ էլտէ իտիլը մի զանն իտիեօրսուն... պէնա ատ պու արզուլարը բէք չօդ խէեալ իթմտիմ իտէտ, պիւթիւն էօմրիւմտէ իհթիհսալինէ մուվաֆֆադ օլամադըմ,

Պու արալըդ տիւքքեանա պիր միւշթէրի կէլտիկինտէն, Պադգալ գարը, սէօյլէրինի գաթթի, վէ գաբուճուն էշիկինի թէրք իթմէկէ մէճպուր օլտու։

Ժան Ֆօրթիէ՝ օճուճաղընը պէրապէրինճէ կէօթիւրմէքտէ օլան չօճուղուն էլինատէն թուվաղագ, ահէմէհ սուրէթտէ եօլունա տէվամ իթմէքտէ իտի։

Չօճուդ իտէ, վալիտէյինէ պադը շէյլէր սօրադագ, վէ գադաթ հիչ պիր ճէվապ ալամաեադագ, կէվէղէլիք իթտիկինտէ, կէնճ գաապն, քէնտիսինի եաս ու մաթէմէ միւսթաղրագ իյլէնէն ֆէլաքէթ ու մուսիպէթին խաթըրէսիյլէ ֆիքրի մէշղուլ օլտուղունատան, ժօրժուն գուշ կիսի ճիվիլթիլէրինէ դուլագ պիլէ ատմադադա իտի։

2

Իչի գաապն արաալնատա, պէր վէճճհի պալէա թաաթի օլունան պադը սէօյլէրտէն, ժան Ֆօրթիէնին հալի սէրատաթէն անլաշըլմըշ իտի։

Մալիւմիւնիւզ օլտուղու իւզրէ, օլ կէնճ վէ տուլ գաապն, եիկիրմի ալթը չաալարընատա իտի։

Մէզպուրէ, տիւքիշճիլիքտէ միւճէթրէթպ վէ մահիր օլուպ, եիկիրմի իչի եաչընատա օլտուղու զէմանի, Մ. ժիւլ Լապրու-նուն ֆապրիգասընատա մաքինիսթլիքէ իսթիհսատամ օլունան Բիեր Ֆօրթիէ նամընատա էհլի ըրզ պիր կէնճ իլէ էվլէնմիշ իտի։

Մէրդում մաքինիսթ, պիր գաչ մահ ադտէմ, քէնտինին տիւդաթըզլըզը, եախօտ տալկընըզը սէպէպիյլէ պիր մաքինանըն բաթլամասը նէթիճէսի օլարադ, թէրքի հաեաթ էյլէմիշ, վէ Մ. Լապրու, միւթէվէֆթանըն տուլ զէվճէսիյլէ եէթիմլէրինին միւսթադպէլինի թէէմին իթմէք իւզրէ, ֆապրիգանըն գաբուճուլուդ մէմուրիեէթինի ժանա իհալէ իթմիշ իտի։

Ժան, էվլատլարընը պիւեիւթմէքլիկէ վասըթա օլապիլէն մէզքուր մէմուրիեէթի մաել մէճպուննիյէ գադուլ իթմիշ իտի իսէտ, Մէզօն-Ալֆօրտաքի պադգալ գարընա պէհան իթտիկի վէճճհ իւզրէ, մէզպուրէ, տայիմա հադրընատա կէօղ եաչըարը տէօքմէքտէ պուլունատուղու զէվճինին չայկէօղ եաչըարը պուլունմադատա իտի։

Մէրդումէ, Ալֆօրվիլտէն եիրադանմասը յա, կիւնտուզէրի ֆիդրինի, վէ կինճէլէրի սայդուսունու պիհուղուր իտէն տէհչէթլի խաթըրէլէրի տէֆ, եախօտ հիչ օլմադըա թախֆիֆ իտէպիլէճէկինի մէմուլ իթմէքտէ իտի։

Հալպու քի, հէմ քէնտիսինին վէ հէմ էվլատլարընըն եաշամասը լազըմ կէլտիկինտէն, օրատան եվրագլանմասը միւմքին տէյիլ իտի, պիրա ֆաալիդատա չըգարտըղը քեաըը, տիքքէճիւիլէ չըգարամազ իտի։

Մէզօն-Ալֆօրտաքի պագդալ դարընըն ժանը իդդալըէսէթ զանն իթմէկի, իէթա օլուպ, օլ կէնճ վէ տուլգատընըն, պիր գաչ աստա պին ֆրանգլըգ պանգնօթա մալիք օլմագլըղը արզու իլէմէկի, բարա թամաը, եա թէնէքէլիք, եախօտ սիւս ու տարաթ արզուսինտէն նաշի օլմաեըպ, իլլա, քիւչիւք պիր թիճարէթէ պաշլաեարագ, չալըշմագլըգ գուվվէթիլէ, սէվկիւլու էվլատլարընըն սաատէթինի արթըրմագ մագսատի եէկմանէսինէ մէպնի իտի, պիրա պունատան պէօյլէ մէզդաուրէնին պիւթիւն տիւչինճէլէրի, պիւթիւն մուհաապէթի վէ իւմիտլէրի, անլէր հադդընատա իտի։

Իչթէ ժան, ֆաալիդաեա ավտէթի սըրատա, պու չէյլէրի տիւչինմէքտէ օլատուղունատան, քիչիւք ժօրժուն թամէլը ճիվիլթիտի, տալկըն օլան կիւչինէ պիլէ աքս իթմէմէքտէ իտի։

Պէնան իթտիկիմիզ իւզրէ, մէզդաուրէ, մահզունէն վէ կէօղէրինի աչաղը էյիլշ օլուպ, հիչ պիր շէյ իչթիմէեէրէք, վէ հիչ պիր շէյ կէօրմէեէրէք, ահէոթէ սուրէթտէ եօղունատ տէվամ իթմէքտէ իլքէն, հէման արզատընատան կէլմէքտէ օլան պիր սէօին՝ քէնտի իամինի վիրմէքտէ օլատուղունու իչտէրէք, տիթքէտի։

Պու սէս՝ մէրգումէնին իւզէրինատ չէտիս թէէսսիրի մուճիպ օլատ, չինքի, անլը պուրատչատուղ կիպի, լէհճէսի տախի մահզունլաչըը, վէ լոքին, ատա պաչընը չէվիրմէեիպ, հարէքէթինի եավաչլամտաճագ եէրտէ, տահա դիեատ սիւրաթլէ սատմ ալմաեա պաչլատը։

Մէղքիւր սէս իտէ, – Մատամ Ֆօրթիէ, պանա պէքլեինիլ, պէն տէ ֆաալիդաեա ավտէթի իտիեօրում, պիրիքտէ կիտէրիղ, վէ իաայլի աղըր կէօրիւնէն իպրիքինիղիտէ պէն կէօթիւրիւրիւմ, տիմէքտէ իտի։

Ժօրժ, արզատընա սէօնտիւ, վէ միղքիւր սէօղլէրի սէօյլէեէն ատէմի թանըեարագ քէնտիսինի կէօթիւրմէք իտուսուսունատա վալիտէսինին վագը օլան ղայրէթինէ բաղմէն տուրատու, վէ վալիտէսինէ խիթապէն,

—Վա՛լիտէճիյիմ, օեուճաղըմը պանա վիրէն վէ պէնի սէվէն կարօ տուր, տէտի։

Զօճուղուն՝ կարօ թէամիեէ իթտիկի ատէմ, մէղքիւր տուրուշատ իսթիֆատէ իլէ, վալիտէ իլէ չօճուղուն եանլարընատ վատըլ օլտու։

Ժան, հէր նէ գատար զաեէթլէ թահրիք օլունմուշ իտի իսէտե, հէեէճանընը կիղլէմէքլիկէ քէնտի քէնտիսինէ էլան ճահատ իթմէքտէ իտի։

Պու եէնի կէլէն չախաըն լէհճէսի տախի սօլհուգ օլուպ, գաչլարը տիթրէմէքտէ, վէ գալպի չիտատէթլէ չարբմագ տա իտի։

Մէրգում, էյիլպ, ժօրժու գուճագլատը, վէ իքի եանաղընը էօբէրէք,

—Սապահ խա՛յր, չօճուղում, տէտի, վէ սօնրա չօճուղու եէրէ գօեուպ, ժանա խիթապէն, չէօյլէ սէօյլէմի.

—Մատամ Ֆօրթիէ, պիլի՛րսիսինիզ քի, չու հալինիզի կէօրէն, պէնատէն գօրգուեօր օլատուղունուղու զանն. խաէր. լաքին, պու եօլտա հարէքէթինիզէ նէ՞ սէպէպ վար տըր։ Պիր աղ էվվէլ, իլք տէֆա օլարագ խամինիզի թէլէֆֆիւզ իթմէկիմտէ, սէսիմի բէք իյի իչիթմինիզ, վէ պէնի պէքլէեէճէք եէրտէ, տահա զիեատ սիւրաթլէ հարէքէթէ պաչլատընըզ։ Տիմէք սիր քի, պէնիմլէ լագըրտը իթմէք խաթէմեօրատունուզ։ Տիմէք սիր քի, պէնատէն ֆիրար իթմէկէ չալըշեօրատունուզ։ Լաքին, թարաֆընըզտան պու մուամէլէնի կէօրմէք իչին, պէն սիզէ նէ եարմըշըմ տըր։

Կարօ՝ պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, սէտի պօղուգ վէ գապա սուրէթտէ չըգըեօրատու։

Ժան, աչիքտար էնտիչէ վէ թէրէտտիւտ իլէ ճէվապա աղազ իտէրէք.

—Սիզի թէմին իտէրիմ քի, պու խուսուսատա եանըլըեօրատունուզ։ Եօգսա, սէսինիզի ատա իչիթմէտիմ, վէ ֆապ-

ըիգաեա պիր ան էվվել եէթիշմէք իչին վագը օլան թէլաշըմ իսէ, քէօհէ կիտիպ կէլէննէ գառար, եէրիմէ պիր իշճի գառըն թայեին իթմիշ, վէ պինապէրին խէթառա պուլունմուշ օլտուղումտան նէշէթի իթմիշ տիր, տէտի։

կարօ. – Ժան Ֆօրթիէ, սէսիմի իչիթմէտիկինիզ սահիհմի տիր։

Ժան Ֆօրթիէ. – Մառէմ քի պէն սիզէ սէօյլէօր իսէմ...

կարօ. – Լաքին սիզին սէօյլէմէքլիկինիզ, պէնիմ ինանմադըղըմա պիր սէպէպ օլմազ։ Սիզ, տայիմա, պէնիմ եանըմտա պուլունմագտան գայընըեօրսունուզ։ Պունունլա պէրաբէր, սիզին իլէ պիր գաշ լագըրտը իտէպիլտիկիմտէ, քէնտիմի պախթիեար վէ Ֆէվգէլատէ պախթիեար առտա իթտիկիմի պիլիրսինիզ։ Ժան, պուննու պիլիրսինիզ, տէյթէլ մի։

Ժան Ֆօրթիէ. – Միւսիւ Ժագ, քէք չօգ տէֆա վուգու պուլան սէօյլէրինիզէ եէնիտէն պաշլամաեըն, զիրա, պու սէօյլէրինիզ կիւճիւմէ կիտիեօր, վէ պունտան տօլաեը հագըզի քէտէր հիսս իտիեօրում։

կարօ. – Լաքին, Ժան, սիզ տէ պանա իթիմատ իտին քի, սիզին իլէ կէօրիշմէքլիկիմտէն տօլաեը ասլա կիւճէնմէեօրում, վէ ասլա քէտէր հիսս իթմէեօրում։ Անճագ, սիզին, պէնի գապուլ իթմէնիզտէ կէօսթէրտիկինիզ սօզուգլուզ վէ հագըմտա սույի էմնիյէէթ եօլունտաքի թավր ու հարէքէթինիզ, պէնի զիեատէսիյլէ տիւչարը իպթիրապ գըլըեօր։ Ժան, սիզի էզճան ու տիլ սէվէրիմ, սիզէ սէճտէ գըլարճաալընա մուհապպէթիմ վար տըր. պուրասը բանա մալիմիւնիւզ տիւր։

Ժան Ֆօրթիէ. – կէօրիւեօրսունուզ քի, պու սէօյլէրինիզի տինլէմէմէք իչին, ատըմլարըմըզ չաբուգլաթմագըզըմտա հագըմ վար իտիլ։

կարօ. – Թաչմագ տէրէճէսինէ վարմըզ օլան գալպիմի սիւքիւթ իթտիրէպիլմիրմիեիմ։ Սիզին եագընընըզտա օլտուղում, վէ եէկեանէ միւլահազամ սիզ օլտուղունուզ հալտէ, սուս տուրապիլմիրմիեիմ։ Ժան, սէվէրիմ սիզի... պու սէօ-

ղիւ իչնիմէքլիկէ, վէ տայիմա պուննու թէքրար իթտիկիմատէ, տինլէմէքլիկէ ալըշմալըսընըզ։

Ժան Ֆօրթիէ. – Ֆագաթի պէն տէ, սիզին աչգ ու սէվատընըզըն պիր ճինէէթ օլտուղունու տայիմա սէօյլէնէճէկիմ վէ թէքրար իտէճէկիմ։

կարօ. – Ճինէէ՞թ մի, նի՞չին ճինէէթ օլտուն։

Ժան Ֆօրթիէ. – Զիրա սիզին իչին հիչ պիր նէթիճէյի մուճիպ օլմատըգտագ տըր։

կարօ. – Պու աչգ ու սէվմատ, պէնի, սիզին զէվճէնիզ օլմադըգտագ նէթիճէսինէ կէօթիւրէճէք տիր։

Ժան Ֆօրթիէ. – Պէն էվլէնմէնէճէկիմ։

կարօ. – Պու տէտիկինիզէ քէնտինիզ ինանըըմըըընըզ։

Ժան Ֆօրթիէ. – Մալի ինանմագ տէյիլ, օլ պապատէ էհթիյէճիմ տախի պէրքէմալ տըր։

կարօ. – Պէնիմտէ պուննուն մուզայիրի հագդընտա էհթիյաճըմ պէրքէմալ տըր։ Տիւննատա պապը չէյլէր վար տըր քէ, միւմքինիզ տիր։ Մէսէլա սիզ կէնճինիզ, վէ զինհարլէրի չէլէճէք տէրէճէտէ տիլպէրսինիզ։ Պու հալտէ, կիւնլէրինիզին պագիսինի տուլուգտա, ֆիթուրսուզլուգտա, վէ եալընըզլըգտա կէչիրէպիլմէքլիկինիզ միւմքին տէյիլ տիր։

Ժան Ֆօրթիէ. – Լաքին պէն պու գարարըմտա սապթէ դատէմ տուրաճաղըմ։

կարօ. – Պու կիպի սէօյլէրինիզէ պէնի մէյհուս իտէճէկինիզի մէմնուն իտիեօր իսէնիզ տէ, պէնիմքի կիպի պիր աչգ ու սէվտա ասլա մէյհուս օլմազ։ Միւսթագպէլ պէնիմ իչին տիր։

Ժան Ֆօրթիէ. – Րէճա իտէրիմ, միւսիւ կարօ, սիւքիւթ իտինիզ։

կարօ. – Նի՞չին սիւքիւթ իտէեիմ, պէն հագըգէթի հալի սէօյլէօրում։

Ժան Ֆօրթիէ. – Տէրհաթըը իթմէլիսինիզ քի, պիչարէ Բիէրիմին վէֆաթընտան պէրու սահա հէնուզ պէշ այ միրուր իթմիշ տիր, վէ զաթընըզ, ֆապրիգանըն իշճի պաշըսը օլմանըզտա, պէտպախթ զէվճիմ սիզին էմրինիզ թահթընտա

123-69

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

պուլունմուշ խեֆաէ , պունուննա պէրապէր միւթէվէֆա սիղին ատսթունուշ խոր :

Կարօ . – Շիւպհէսիշ պու ճիհէթի ունուԹմամ , Լաքին , անըն վէֆաթը սիպի սէրպէսթ պրագարըզը ճիհէթլէ , սիպի սէվմէք , անըն խաթըրէսինէ հագարէթ իթմէ՞ք մի սիր : – Ժա՛ն , soubում օղան Բիէրիվ էվղատղարդ , պենիվ էվղատղարդիվ օղաճագ տըր սիմէք , զէվճինիզի Թահդիր էյլէմէ՞ք մի սիր : Հայտէ , Ժա՛ն Ֆօրթիէ , պիր ազ ադիլանէ տուշունէլիմ , – Մ. Լապրու , ֆէլաքէթի վագըտատն ատնրա , սիզի , ֆապրիգանըն գաբուճուսու Թայրին իթմիշ սիր , Սիզ , պու սաեէտէ կիւնա հաշաճօղատնուշ , Լաքին , պիր նէֆէրի հէնուշ սիւտանատտա օլան վէ սիզէ բէք չօգ մէսարիֆի ինԹաճ խաէն էքի էվլատ իլէ , էքի ուճուն պիր եէրէ կէթիրմէքլիք միմքին տէյիլ սիր : Պէն , կիւնատէ ծն պէշ ֆրանգ , այտա տէօրթ եիւշ էլլի ֆրանգ , վէ սէնէտէ պէշ պին տէօրթ եիւշ ֆրանգ գաղանըրըմ . . , Պու դատար մէպլազ , հէմ սիղին վէ հէմ էվլատլարընըզ իչին սատատէթ , վէ ատյքի սէրվէթ տիմէք օղաճագ տըր , չիւնքի , սիզ , չալըշդանըզընըզ դատար ումուրը պէյԹիւէ խոատրէսինէ աչնատընըզ . . . պունտան դաԹինագար , պէնիմ պիր Թագըմ Թատավվուրլարըմ , հէմ պիւյիւք Թատավվուրլարըմ վար սըր : Պինատէրին սիզ զէննկին քիմսէյէր օլապիլիրսիզ կիւնիւն պիրինատէ , պէնիմտէ պիր ֆապրիգա սահիպի օղմաեաճաղըմը քիմ պիլիր , Օլ վագըթ , էվլատլարընըզ իչին տաճի խաեըրըը պիր շէյ եաբատճագ վատըթա պուլատպիլիրսիզ , Սիզ , Ժա՛ն Ֆօրթիէ , մուԹլուլու պիր գատըն , վէ մուԹլուլու պիր վալիտէ օլուրսունուշ , Պու խուսուս , սիզին էլինիզտէ , սաղթ սիզին էլինիզտէ տիր , ՐէճԹա խաէրիմ , Թէքլիֆիմի ըէատ իթմէյին , Տիվանէ օլուրճատընա սիզի սէվէրիմ . էվվէթ , սիզի օղ գատար սէվէրիմ քի , չախսընըզտա մալիք օղմագ իչին , իգԹիզա խաէր խէ , եէր իլէ կէօեիւ պիլէ պիր արաեա կէթիրէճէեիմ , Աչգ ու սէվատ՝ հիչ պիր շէյտէն ըիւճաթի իթմէգ , վէ հիչ պիր հիսատ Թանըմազ , Սիզի խաթէրիմ , վէ սիզէ մալիք օղաճաղըմ , Պէնի պիր Թագըմ տիվանէճէ հարէքէթլէրտէ պուլունատուր-

մաեըն , պիրա հարաքաաթը վագըտատն ատղաեը ատնրա նատիմ օղաճագ խէֆտէ , վագըթ կէչմիշ օղաճագ տըր :

Ժան Ֆօրթիէ . – (Պիրտէն պիրէ տուրուպ , կէօղլէրինի , մուսահիպինին կէօղլէրինէ աթԹի խաէրէք , վէ հէեէճանընատան նաչի , հէմտն պօղուգ պիր սէտա իլէ ·) Ժագ Կարօ , պէնի տինլէեին , աէօրտիւնճիւ տէֆա օղուեօր քի , սիզ պանա , միւխթէլիֆ շէքիլէրտէ , սիզին աչգ ու սէվատանընըզտան վէ իւմիտլէրինիզտէն պահս խոխեօրսունուշ , Իմտի , էֆքէարընընզըն խալխաէթինէ իթիտատ խաէրիմ :

Կարօ . – Խալխաէթինէ՞ մի , աՀ , էվվէթ , էվվէթ , եէմին խաէրիմ քի , էֆքէարըմ սընրթ խալխանէ տիր :

Ժան Ֆօրթիէ . – Մուսատատ խոյն քի , իֆատէլէրիմի իքմալ խոէյիմ : Հիւրմէթ ու րիատէթինիզի խոպաթ խաէն Թէքլիֆինիզտէն ատղաեը միւԹէէսսիր օղմուշում տուր , Նէեաթ ու էֆքէարը խալխանէ վէ խայրխահանէնիզէ զէրրէ գատար չիւպհէ իթմէմ , Լաքին , պու կիւն , աէօրտիւնճիւ տէֆա օղմագ իւզրէ , այնի ճէվապը սիզէ վիրէպիլիրիմ . չէօյլէ քի , պէն տուլ գալմագ իսթէրիմ , վէ Թէքրար էվլէնմէեէճէեիմ :

Ժագ Կարօ , եիւրէկի օղ գատար ատղտուս քի , զանն իտտէրսին կէօքսիս քարալանաճագ խոյ :

Կարօ . – Տիմէք օղուեօր քի , սիզ պէնի սէվմէեօրսունուշ , վէ նէ՞ չիմոյ , վէ նէ՞ իլէրուտէ պէնի սէվմէեէճէքսինիզ :

Ժան Ֆօրթիէ . – Բիէրի օղ տէրէճէ սէվմիշիմ քի , պիր տիկէրինի սէվմէք գապիլ տէյիլ սիր : Գալպիմ , Թէքմիլէն ատնա հատ իսիլմիշ խոյ , օ , գալպիմի պիրլիքտէ կէօԹիւտիւ , Պինատէրին եիւրէկիմ էօլմիւշ սիւր :

Իչճի պաշը , մէյիւտատնէ պիր հարէքէթտէ պուլունատու , վէ իքի իրի կէօզ եաշը , մէրգումուն եանագլարընատան աչաղը ագտը : Պատէհատ քէսիք պիր սէտա իլէ ,

—Պունուննա պէրապէր սիղի սէվէրիմ . . . աՀ , մատամ Ֆօրթիէ , սիղբէք սէրթ Թատախմըը պիր գատըն խմիշսինիզ , վէ գալպինիզտէ ատսա մէրհամէթ եօգ իսիշ , Հապըգաթէն պանա վիրտիկինիզ ճէվը ու ճէֆտաեը պիլսէնիզ , տէտի ,

3

Ժան՝ Ժագըն կէօղ եաչլարը ասէօքախուկիւնիւ կէօրախ, վէ պիր էրքէյին կէօղլէրինաէն ագան իշպու եաչլար, մէզ-պուրէնէ ադիմ պիր լէէսանըն մուճիպ օլաու։

Ժան Ֆօրֆիէ. – (Թամլը պիր ասաա իլէ.) Հագըդէթի հալի պէեան լիմմէքլէ, սիզի կիւճէնաիրիւեօրում։ Միւզաաբըպ օլաուղունուզու. կէօրմէքլէ, պէն ատ միւզաաբըպ օլուեօրում։ Լաքին վիճաանըմ վէ նամուսքեարըղըմ՝ խալխանէ աուրէթատ իֆաաէյի հալ լիմմէքլիկէ պէնի մէճպուր լիմմէքատ տիրլէր, իմնի, արթըգ պէնի ֆիլբրինիզատէն չըգարըն։

Կաւօ. – Սիզի արթըգ ֆիլբրիմատէն չըգարաեըմ մը։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Նէ՞ չարէ։

Կաւօ. – Պունա լիզիխաարըմ օլաճա՞գ մը աըր։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Միւրաա օլուր իսէ, հէր չէյ գապըլ օլուր։ Պու կիւնաէն լիմխապըէն, սիզաէն պունու թալէպ, վէ էվլաալարըմըն խաթըր իչին, սինէմէք խոթէմէտիկիմ չէյլէրի, պունաան պէօյլէ թէքրար լիմմէմէնիզի սիզաէն ըէճա իտէրիմ։

Կաւօ. – Տիմէք սիր չի, իւմիտալար օլմագլըզըմա տաախ մանի օլուեօրսունուզ։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Էվէէթ։

Կաւօ. – Միւսամագէլիմէ ատ սեաա չէքիեօրսունուզ։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Վազիֆէմ սիր։

Կաւօ. – (Սէրթ պիր թաւը իլէ, վէ մաասամ Ֆօրթիէնէն էլինի չիաաէթլէ թուխարագ.) Ժան, պէլքի պիր ատի իշճի օլաուղում, վէ կիւնաէլիկիմաէն զայըլ սէրվէթիմ օլմաալըղը իչին, պէնի թահգիր իտիեօրսունուզ, ֆագաթ, էկէր զէնկին, վէ զիեաատէճ զէնկին օլաա իտիմ, օլ վագըթի պէնի գապաու իտէճէք մի իտինիզ։

Ժան Ֆօրֆիէ. – (Քէնտիտինի գուրթարմաեա սայ իտէ-

րէք.) Պանա պու կիտի սէօղլէր սէօյլէմէէին, ատէթա խէվֆիմի մուճիպ օլուեօրսունուզ։

Ժագ Կաւօ. – (Իֆաատաթը իպթիտաիյէէսինէ տէվամ իտէրէք.) Օլ վագըթ, քէնտինիզ վէ էվլաալարընըզ իչին սէրվէթի ըէտտա իտէճէ՞ք մի իտինիզ։

Ժան Ֆօրֆիէ, – Սուս օլուն տիեօրում։

*Կաւօ, – Խայր, սուս օլմաեաճաղըմ, վէ սօնունա գատար իֆաատէյի հալ իտէճէէիմ։ Սիզի նա՛սըլ սէվտիկիմի անլամատընըզ վէ ասլա անլամամըշընըզ տըր։ Լաքին աղըպէթքեար անը տախի պիլմէլիսինիզ։ Պէն սիզի, պէշ աչնէտէն պէրու, եանի իլք կէօրտիւկիւմ կիւնատէն պէրու սէվէրիմ, այ պէ այ, հաֆթա պէ հաֆթա, կիւն պէ կիւն, վէ սաաթ պէ սաաթ իչպու աչգ ու մուհապպէթիմ արթմըշ տըր... Բիէր հաեաթա օլաուգաա, պու խուսուսատա սիւքիւթ լիմտիմ։ Ո եաթատա օլաուգաա, պէնի, քէնտի տօսթու թէսամիյէ իտիեօրատու, պիննապէրին քէնտի գարըտը, պէնիմ իչին մուգատատէս իտի։ Հալպու քի, չիմտի մէրգում էօլաիս, սիպ տէ սէրպէսթ օլաուճուզ։ Իմտի, նէ՞չին սիւքիւթ իտէճէէիմ, նէ՞չին պու ալէմտէ հիսատէմէ իտապէթ իտէն իգպալ ու սաաատէթի թալէպ լիմմէէճէէիմ։ Սիզին գատէրինիզ պիր աղ էրքէն, պիր աղ կէճ, պէնիմ մալիմ օլմագլըզընըզատան իպարէթի պուլաճնմուշ տուր։ Գատէր ու թալէինիզէ գարշը ուղրաչմաեըն, վէ պէն եէմինի իտէրիմ քի, սիզի, գատընալար իչինատէ է՞ն մուհթաչուսու վէ է՞ն պախթիեարը իտէճէէիմ։

Ժագ Կարօ՝ իշպու սէօղլէրի սէօյլէրքէն, տայիմա թուխմագատա օլաուղու կէնճ գատընըն էլինի սօսագլորընա գատար կէօթիւքիւպ, հէեէճան իլէ էօբատիս։

Ժան իսէ, չիտատէթլէ ալյորըլարագ,

—Ադընըզը զայպ լիմմէեին, տէտի։

Կաւօ. – Ադըմը զայպ լիմմէքլիկիմ, պէնիմ գապահաթըմ մը աըր։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Հադգըմատա հիւրմէթ ու րիտաեէթատ գուսուր մու իտէճէքսինիզ։

Կաւօ. – Ալլահ լիմմէեէ։ Բանա պիլիրսինիզ քի, սի-

զին հագցընըզտա , աչգ ու սէվտամ տէրէճէսինտէ հիւրմէթ ու րհաբէթիմ տախի վար տըր ։

Իշպու չիտաէթլի մուհալէրէնին ճէրէհանը հէնկհամընտա , քիւչիւք ժօրժ , սէրպէսթի մէյտան պուլուպ , օյնամագտան օսանմըշ օլտուղունտան ,

— Վալիտէճիյիմ , սըգըըճօրում , արթըգ կիտէլիմ . — Հայտե , տօսթում ժան , սիզտե պիզիմլէ պէրապէր կէլին , տէտի , վէ իշճի պաշընըն էլինտէն ֆուֆտու ։

Իշճի պաշը վէ ժան պիրլիքտէ ևիւրիւմէկէ պաշլատըլար ։

Պունլար , պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէկեէրէք պիր գաչ ատըմ ալտըլար ։

Ժագ , մահզուն կէօրիւնիւճօր իտի ։ Մէրգում , պիրտէն պիրէ ,

— Եու իպրիքի պանա վիրին , անը պէն կէօթիւրմէք իսթէրիմ , տէտի ։

— Խայր , թէշէքքիւր իտէրիմ , իշթէ , հէման եէթիշտիք , գայէթ աղըրտա տէյիլ տիր . ֆօքու տէօրթ լիթրալըգ բէնզօլ տուր , տէյի գաատն ճէվապ վիրտի ։

Իշճի պաշը . -(Մ իւթէաճճիւպանէ պիր հարէքէթլէ .) Տիմէք սիզ բէնզօլ հագըճօրտաւնուզ ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - Էվվէթ , բէնզօլ բէք պահալը օլմատըզը իչին , անը գուլանըրըմ . վէ պիւլիմիսինիզ քի , օտամտա , սապահա գաատր այրընըզգ պուլունտուրմագըզըմ լազըմ ատը ։

Իշճի պաշը . - Ինանէ՞ չիւպհէ . լաքին , բէնզօլ հագմագ մուհտաճատըր , հէմ գիճէատէսիյլէ մուհտաճատը տըր , Էկէրչի պու ճօլտա ֆաատարըուֆա րհայէթի իսթոխկինիզի Մ . Լապրու իտապէր ալըր իտի , տարըլաճագ տըր , Մ . Լապրու , ֆապրիգատա պիր տամլա մատէն հաղը պուլունմատընը իսթէմէզ ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - (Թէաճճիւպ վէ էնտիշէ իլէ .) Պունու պիլմէճօրտում ։

Իշճի պաշը . - Իմտի , ֆապրիգանըն սահիպինտէն ատ-

դընմալըօընըզ ։ Անըն իպրու ու հիտաէթի քէք չէտտ տիր , վէ տարըլմատը , ատի տարըլմալարտան տէյիլ տիր ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - Ռէք իյի , հարընտան իմթիպարէն , ատի հաղ հագաճաղըմ , չիւնքի , Մ . Լապրուճու կիւճէնտիրմէք իսթէմէմ ։

Պու ճօլտա մուհալէրէ իլէ ֆապրիգաճա հագլաշըլտը ։ Մէզքիւր ֆապրիգանըն թուղլատան մնատմուլ օճաղընտան , դըր իչնկաէ պիր տիւման չըգըճօրտու , վէ գաբուտու տախի դաբալը իտի ։

Ժան , գաբուճու չալմագ իւղրէ իլէրլէտի ։

Իշճի պաշը . - Սիզէ սօն պիր սէօզիւմ տահա վար տըր ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - Նէ՞ տիր ։

Իշճի պաշը . -Էմէլ վէ արզուտանն մուվաֆֆագըյէթի իչին , պանա վագըթ թայէին իմթիէին , վէ իսթէտիկինիզ գատար պէքլէէին , լաքին իւմիտէ հաշատագըզըմա մանի , օլմաէրն ։ Պու պապտէ պանա միւսաատէ իտէճէքսինիզ , տէյիլ մի ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - Խայր , ժագ ։

Իշճի պաշը . - (Հիտաէթլէ վէ աճագընը էէրէ վուրագագ .) Պու գաատ՞ր տա մը միւսաատէ իմթիէճօրտուն ուզ ։

Կէնճ գաատրն , իշճի պաշընըն , պիրտէն պիրէ լէհճէսի վէ աճսի թէպտիլ օլտուղունու կէօրիւնճէ , ատէթա տիւչարը աէհղէթի օլարագ , աճէլէթէն գաբուճա տօղրու իլէրլէտի , վէ ժագ , մէզպուրէնին հօլունա մանի օլարագ , վէ տիչլէրինի սըգարագ ,

— Պէնի գաթը իւմիտ իմթիէին . . . պէնի մէյճուս գըլմաճըն . . . իւմիտլէ հաշատագըզգ տա պէնիմ իչին օլտուգճա պիր շէյ տիր , տէտի ։

Ժան , հագըգեթէն գօրգարագ , իշճի պաշընըն նէզտինտէն մուֆարագաթի իթիմէք իսթէտիկինտէն ,

— Բէք ալէճա , իլէրուտէ եինէ կէօրիւշիւրիւզ , տէտի ։

Իշճի պաշը . - Սահիդ մի ։

Ժան Ֆօրֆիէ . - Շիւպհէսիզ ։

Ժագ՝ Ժանըն սօն սէօզիւնիւ իչիտինճէ , պիր ազ էվվէլթի

թէրա լէհճէսի պիրտէն պիրէ թէպոիլ օլաու, վէ ֆէրահ-լըգլա պիր այ իտէրէք։

— Ա՛հ, չօգ շիւքիւր, հէյլէ աղղընըզատան իւմիտապախ պիր աէօղ ալմաեա նայիլ օլաուա՛, Պու աէօղէ ֆէյվդ էլ աաէ իհթիեաճըմ վար իտի, Պու աէօղ պէնի ճանլանտըրմադ-տա, պանա գուվվէթ վէ ճէսարէթ վիրմէքտէ տիր . . . Թէշէքքիւր իտէրիմ, ատյի պէեան իհթտի։

Ժան, պու արա ֆապրիգանըն դաբուսունու չալմաղլէ, գաբու ատլըլը, վէ կէնճ գատըն, էվլատըլա պիրլիքտէ գա-բուսունուն էշիկինաէն կէչտի։

Սօնրա ժագ իշէրի կիրիպ, արդատան գաբուեու գա-բատը։

Գաբուճունուն օտատընատան պիր գադը տիշարը չըդըպ,

— Մաատամ Ֆօրթիէ, – տէտի, – մատէմ քի տիղ շիմոի ատոէթի իհտինիդ, պէնտէ չարչաբուդ ֆապրիգաեա կիտէ-հիմ։ Պէրէքէթ վէրսին քի, էյի վագըթտա եէթիշտինիդ, եօղատ, պիր աղ տահա կէճիքտէ իտինիդ, իւզէրիմիզէ նէ-զարէթ իտէն գատընատան թէքտիր իշիտէճէք իտիք։

Ժան Ֆօրթիէ. – Կիտին, աղիզէմ Վիկթուար, խըզմէ-թինիդէ վէ ինատիեէթինիդէ թէշէքքիւր իտէրիմ։

Իշճի գատըն. – Խըտմէթիմ պիր շէյ տէյիլ տիր, մատամ Ֆօրթիէ, տէյիպ, գօշարադ, ֆապրիգաեա տօղրու ժիւթէ-րահի օլաու։

Պու արա, իշճի պաշը, քիւշիւք ժօրժու գուճագլամըշ իտի։

Ժան, գաբուճու օտատընըն եանընատա վագը պիր քի-լէրի աշարագ, բէթրօլ եաղը իպրիքինի օրաեա վաղ իթ-տիքտէն սօնրա, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Իշթէ, պուրատա հայլաղ էվլատ օյնաեըպ տա, շու իպրիքի տէվիրէմէդ, տէտի։

Ժագ տահի ճէվապա ազադլէ,

— Ամէշտէն սագընընըզ, տէյի պէեան իլլէտի։

Ժան Ֆօրթիէ. – Օ՛հ, օլ պադպտ տիզ վէսվէստ իթ-ժէեին։

Ժագ. – Պիլիրսինիզ քի չիմոիքի պինալար, չէրչի տիր-լէր։ Հէր թարաֆտա տիվարլար ինճէ թահթատան տըրլար, իտտո, եալընըզ պիր դըղրըճըմ, պիր ավուճ քիպրիթ միսիլ-լու շու պինաեը քեամիլէն քիլ վէ մահվ իտէպիլիր։

Ժան. – (Քիլէրին դաբուսունու դաբատեարագ.) Միւսիւ կարօ, սիզ պու խուսուսատա միւսթէրիհ օլուն։

Պատէհու ժագ, էլինի մէղալուբէեէ ուզաթտը, լաքին, կէնճ գատընըն, էլի թուֆթագ խուսուսունատա թէրէատիա-տա իհթիքտէ օլտուդունու կէօրիւնճէ,

— Էլիմի թուֆթագ խոթէմէնօթուսունուզ, տէտի։

Ժագ. – Շիւքհէսիզ խոթէմիմ, ֆագաթ, բէճա իտէ-րիմ. . .

— Իշճի պաշը, մէրգուվէնին լագըրտըըրը գոթթ ի-տէրէք։

— Ա՛հ, պուննատան պէօյլէ, խօշլանմատըզրընըզ սէօղէ-րի թէքրար իհթիմէնէճէնիմ, եալընըզ պանա իւմիտապախ պիր աէօղ իրատա իհթիմիշ օլտուդունուզու ունութմաեըն . . . Իւմիտ՝ պանա գուվվէթ վիրէճէք տիր, վէ կիւնիւն պի-րինտէ, պէն կէլիպ տիզէ տիեէճէէիմ քի, Միզէ սաղի մու-հասպէթիհի կէՖիրմէեօրում, իդդա, սիզին վէ եվղատդար-ընըզ իչին սէրվէՖ տահի պիրդիֆտէ կէՖիրմէեօրում ... Ա՛ճա-պա օլ կիւնիւ, իտտիհադին՝ մատամ կարօ թէամիլէ իտիլմէ-սինէ մուվաֆֆագաթ իտէճէքտիհինիդ, տէտի։

Ժան Ֆօրթիէ. – (Բէքէլէեէրէք.) Պէյքի էվլատլարըմըն խաթըը իչին մուվաֆֆագաթ իտէեիմ։

Ժագ. – Պէնտէ, սիղտէն, պուննատան զիեատէ շէյ թա-լէպ իհթիէօրում. . . պու գատարընա խօշնուտում. . . է-լինիդի պանա ուզաթըն։

Ժան Ֆօրթիէ. – Ալըն։

Ժագ, մէղքիւր էլի, քէնտի էլի իչինտէ սըդատըգատան սօնրա, օրատան մուֆթարագաթ իհթտի։

Իշճի պաշը տէտիկիմիդ ատէմ, օթուդ չաղըրընատա, տինճ, գավի իւլ պիւտէ, պէչիմի, սինդրի, չէվիդ վէ գուվ-վէթլի օլուպ, հէր նէ գատար լէհճէսինտէ գուսուրու եօգ

իտի խսէտէ, պու ճիւմլէ սիմասընտա, էսէրը ղէքէա միւշահէտէ օլունմադըա պէրապէր, սաֆվէթի ու խալխէթ մէվճուտ պուլունմամադըտա իտի։

Մէրգումուն ալթ տօտաղը դապա օլտուղունտան, քէնտիսինին չէհվէթքէրէսթ վէ հիսսիւմաթը նէֆհանիմէյի չէտիտէ իլէ մուխթասըֆ օլտուղունու իյմա իթմէքտէ իտի։

Սաչլարը տախի սըզ, դըսսա քէսիք, վէ գօհու գըրմըզը օլուպ, պիւթիւն սիմասընա պաշգաճա պիր սէրթլիք վէ ղալընլիք քէսպ իթտիրմէքտէ իտի։

Կարօ, պիրինճի սընըֆտան մաքինիսթ, վէ խըզմէթինտէ ղաճէթ միւսթագիմ օլտուղունտան, Մ. Լապրու, անը, հագգըյլա քէնտիսինէ պէնտ իթմէք իսթէմիշ իտի։

Պինապէրին, Կարօ, ալթը սէնէտէն պէրու իշճի պաշը սըֆաթըյլա ֆապրիգատա միւսթախտէմ օլուպ, ֆապրիգա ահիպի իսէ, հէմ միւխթէրի վէ հէմ ահնաֆթքեար օլմադըա պէրապէրը, պաղը սըրալարտա իշճի պաշընըն ըէյլինի իսթէֆտար իթմէքտէն կէրի տուրմադ, վէ ալտըղը ըէյլէրտէն տօլաթը մէյնուն օլուր իտի։

Ժագըն ֆիքը ու միւլահաղալարը, ադիլանէ վէ ֆիլիլ օլուպ, կէրչի մէրգումուն պիր տէրէճէ սէրմաճէսի պուլո՞ւնտա իտի, պիւճիւք պիր իդպալէ նայիլ օլապիլիր իտի իսէ տէ, էսէֆ օլունուր քի, սէրմաճէսի ճօդ իտի։

Ժագ, քէնտի մէյլիճաթը թապիյէէսինին վէ գապիլիյէէթ ու իսթիտաատլարընը պիլիր իտի, վէ չօդ տէֆտա, մէզքիւր մէյլիճաթ վէ գապիլիյէէթ ու իսթիտաատլարընը արթըրմադ իւզրէ, կիճէլէրինին պիր դըսմընը, խուսուսի քիթապլար օգուտմադըա կէյիրիր իտի։

Մէրգումուն ֆիգրի, պիր թագըմ հըրսը չան խէճալաթըյլա մէչղուլ օլուպ, չիւպհէսիզ տայիմա սէֆալէթի իչինտէ ճաչամաճաճաղընը, վէ կիւնիւն պիրինտէ պիր ֆըրսաթ ղուհուրիյէ, պիղդաթ քէնտի գանատլարըյլա ուչարագ, ճիւքսէք պիր մէվգը իհրազ իտէպիլէճէկինի, քէնտի քէնտինէ միւլահաղա իտէր իտի։

4

Ժագ Կարօ, խըղդէթէն տօյմադ ճանի աճ կէօղիւ պիր աատմ օլուպ, լաքին, պու տօյմադըղը պիր թագըմ տարաֆ ու տէպտէպէ հագգընտա օլմաճըպ, պաղը մատտի արզուլարա տայիր իտի։

Մէրգում, ղէնկին օլմադ, վէ պէհէմահալ ղէնկին օլմադ խսթէմէքտէ իտի։

Իշպու պէհէմահալ քէլիմէսինին ախէր հրուֆ իլէ տէրճ իթմէքըլիկիմիզ, մախտուսի օլուպ, շէօյլէ քի, Ժագըն վիճտանը, ղաճէթ կէնիշ վէ լասթիգլի օլտուղունտան, ղէնկին օլմադ վասըթալարընա քէք ճագընտան պագմաճա իհթիրազ իթմէզ իտի։

Ժագ, Ժանա մուհապպէթի օլտուղունու, վէ քէնտիսիյլէ էվլէնմէք իսթէտիկինի պէճան իթտիկինտէ, ասլա ճալան սէօյլէմէճօրտու։

Ֆիլվագը մէրգումուն, Բիէր Ֆօրթիէնին տուլ ղէվճէսի հագգընտա խալխս վէ շէհիտ պիր մուհապպէթի վար իտի, լաքին, պու մուհապպէթ՝ արզու օլունան մագսատ վասըլ օլմադ իչին հիչ պիր շէյտէն ըիւճաթ իթմէճէն, լաքին, օ մագսատ վասըլ օլտուգտան սօնրա, հիւքմ ու թէէսսիրի գալմաճան աչգ ու սէվտալարտան իտի։

Ժանըն սօն սէօղլէրի, Ժագըն գալպինտէ ֆէվգ էլ ատէ մէսէրրէթ հասըլ իթմիչ օլտուղունտան, մէրգում, քէնտի քէնտիճէ պէօյլէ սէօյլէտի.

— Եավաչ եավաչ եումշաճօր. պու կիւն պիւճիւք պիր աատմ ալտըմ, Ժան, պանա, հէր վագըթ քի կիպի Ժաար ճէվապը վիրէճէք եէրտէ, պեշի տէյի ճէվապ վիրտի, էկերչի լուի ալթունլարընըն թաթը սէտասըյլա գուլագլարընը տախի օխշաճաճագ օլուր իսէմ, վէ կէօղլէրի էօնիւնէ պիր թագըմ պանգնօթլար վազ իտէպիլիր իսէմ, սօն մուվաֆֆա-

դըյեէթի ուախի իսթիհսալ իսէճէկիմէ էմին օլաճաղըմ, - լաքին, պէն պէօյլէ պիր մուհասպէթի հիսսէյլէ մէէլուճ օլսուղում իչին, էքէյիճէ ահմադ օլմալըըմ։ Իլք տէֆա տըր քի, պու հալ պաշըմա կէլիէօր։ Պու պապաէ պաշդա պիր տիեէճէք եօզ սուր. պէն եադաեը էլէ վիրսիմ, հէմ գուրթուլմասը դապիլ օլմաեաղադ, թուրթուլսում։ Ժան ապլըմը չէլիպ, պէնի ատէթա մէճնուն դըլաեօր։ Պէն օնսուզ եաշաեամամ, վէ պիր տիկէրինին գարըսը օլսուղունու կէօրմէքսէէն իսէ, քէնաիսինի էօլուսմէքլիկի թէրճիհ իսէրիմ։ Ֆադաթ պիլիեօրում քի, մէզպուրէնի քէնտիմէ մալ իթմէք իչին, ղէննկին օլմադըղըմ լազըմ տըր։ - Եաըընըզ էվլատլարը հադդընաա աէրվէթսէն պահս իթտիկիմ հալսէ, մէզպուրէ իւղէրինաե թէէսսիր հասըլ իսէպիլսիմ։ Լաքին, պիր ան էվվէլ նաՙսըլ ղէննկին օլմալըըմ։ Ա՛հ, էկէրչի պինհիմտե մաքինաեա միւթէալլիփ կիուղէլ պիր իթթիրա օլսա, վէ պու իթթիրաեը իճրա իթմէք իչին, ճէպիմտե պինիք պանգնօթլար պուլունսա, քէք չաբուդ ղէննկին օլապիէրիմ։

Ժադ, պու սէօղլէրի քէնտի քէնտիե սէօյլէեէրէք, ֆապրիգանըն սահիպի օլան միւհէնտիս Մ. Ժիւլ Լապրունուն օսաըընա սօղրու կիթմէքտե իսի։

Պու օսա, մուհասէպէ վէ սանատը տայիրէլէրինէ եաղըն պուլունան խուսուսի պիր պինա, եախսա քէօշք սէնէլէհ մահէլլ իչինտե օլուպ, նիւմունէ ֆապրիգասը իթթիհսալինտե պուլունմադսա իսի։

Պու արա, Ժան Ժօրթիե քէնտի տայիրէսինէ կիրմիչ իսի։

Մէզպուրէնին իգամէթկեահը, էպնինէնին տիկէր դըսըմլաըընաան այրը, հավլինին ատա թարաֆընսա, վէ ատասալարա մախսուս օլան պիւհիւք դաբուլ իլէ, իչճիլէրին կիրիպ չըգարդըարը դաբունուն սօլ ճիհէթինտե վագը, պիր ալի դաթի իլէ, պիրտե իւսթ դաթտան միւրէքքէպ, ղաեէթլէ պինչիմի քիւչիւք պիր պինա իսի։

Ալի դաթսա, պիր օսա իլէ մաթպախ պուլունուպ, պիրինճի դաթտա իսէ, պիրիսի ժանըն եաթադ օսասը, վէ

աիկէրի իսթիրահաթ օտասը օլարադ, իչի տար տայիրէ պուլունմադսա իսի։

Մէզպուրէնին էվլատը ժօրժուն տախի, վալիտէսինին դաթէօլասը եանընտա տէմիրտէն քիւչիւք պիր դաթէօլասը վար իսի։

Ա՛ճապա պու իգամէթկեահըն մէֆրուշաթընը նադչ ու թարիֆ իթմէկէ իհթիեաճ ալմըր մը տըր։ Իչպու մէֆրուշաթ սատէ օլմադըա պէրապէր, ղաեէթ թէմիղ վէ օլսուդճա կիուղէլ իսի։

Ժան, իչճի պաշըսան այրըլսադ, քէնտի տայիրէսինէ ավտէթինսէ, օթուրսու, վէ չամաշըրճը դարընըն կէթիրմիչ օլսուղու չամաշըրըարը թամիր իթմէկէ պաշլասը։

Մէզպուրէ, պու սուրէթլէ չալըշըրքէն, ժադ կարօ իլէ ճէրէեան իսէն մուհավէրէսինէ տայիր պադը միւսահաղաթսա պուլունմադսա, վէ քէնտի քէնտիե չէօյլէ սէօյլէմէքսէ իսի.

— Թէքրար էվլէնմէքլիկիմ, պէլքի էվլատլարըմ իչին խայըրլը օլուր, ֆադաթ, պէնիմ իչին պէտագաթլըդը մուճիպ օլաճադ տըր։ Բանա պիլիրիմ քի, պիչարէ Բիէրիմին թատիրի, գալագինտե ատա պօզուլմաեաճադ տըր, վէ իւք ղէվճին իսաթրըէսի տայիմա ֆիքիրտե օլսուդճա, իքինճի ղէվճէ նաՙսըլ թէգէաուիմ իտիլէպիլիր։ Շիւբհէսիղ ժադ, ադըսը վէ չալըշդան պիր ատէմ տըր, վէ կիուղէլ պիր մէվղը իհրաղ իտէպիլէճէկինէ տէ իչթիսադ եօզ սուր, հաթթա քէնտի հիսսալընա օլարադ, իչ կէօրմէք իչին պիր չարէ տէ պուլաճադ տըր։ Պու իգտիվաճաան էվլատլարըմ մէսուտ օլաճադ տըրըար. էվվէթ, լաքին, ժադը սէվմէմ, վէ զանն իտէրիմ քի տէ ատա սէվմէնէճէնիմ։ Էօյլէ տադըդալար վար տըր քի, մէրդում, ատէթա պէնի գօրգուլմադսա տըր ...Թաապիաթընըն չիտատէթի պանա տէհշէթ վիրմէքտե տիր։ Միւրաաը՝ տէմիրտէն չըպուդ կիուղ տիր... Իտաե, էվլատլարըմը պէն պիւհիւթէճէնիմ... Չալըշաճաղըմ... Ֆադրիգասա իճրա իթտիկիմ դաբուճուլուդ խըրմէթիմ, պիր ազ սա տիքիչճիլիլէ մէչղուլ օլմադըղընա մանի օլմաեաճադ տըր ...

խայը, խայը, պէն թէքրար էվլէնմէկէճէնիմ... Պու վատը, Բիէրէ, քէնտի էօվլում եաթաղընտա իմիտիմ, վատըմը թուքթաճաղըմ։

Կէնճ գատըն, քէմալ հէյեճանընտան նաչի, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաշլատը։ Պու արա, քիւչիւք ժօրժ, վալիտէսինին եանընտա, քեաֆֆէյի օեունճադլարը իչինտէ էն զիեատէ սէվտիկի մուգավատան աթըլլա օյնամադտա իտի։

Պու չօճուգ, վալիտէսինին աղլամասը սէսինի իչիթտիկինտէն, գօշարագ եանընա կիտիպ, վէ գօլլարընը ուզաթըպ,

—Վալիտէճիյիմ... աղլաեօրմուսուն... լաքին, նիչին աղլաեօրսուն... քիմսէնին քէտէրինէ սէպէպ օլտու... աղլամա, վալիտէճիյիմ, աղլամա, սանա սէօզ վէրիրիմ քի, պունատան պէօյլէ բէք քեամիլ օլաճաղըմ, տէտի։

Ժան, չօճուղունու գուճադլաեըպ, քէմալ հէյեճան իլէ պէլքի եիկիրմի տէֆա պուս իթտի։

* * *

Ժագ Կարօնուն՝ մուհասէպէ վէ սանտըգ տայիրէլէրինէ վէ նիւմունէ ֆապրիգասընա եադըն օլան վէ խուսուսի պիր պինանըն ալթ գաթընտա պուլունան Մ. Լապրունուն օտասընա տօղրու կիթտիկինի եաղմըշ իտիք։

Օլ պինա, տէրունինտէ գուվվէթլի պուխար ֆապրիգալարը մուավէնէթիյլէ պիւթիւն սէնէ ալթմըշ եէթմիշ ամէլէնին չալըշըպըը ֆապրիգալարա պիթիչիք օլուպ, պու ֆապրիգալար՝ բէք չօգ սալաարտան միւրէթթէպ օլտուղու հալտէ, հէր պիրի, այրը այրը խըտմէթէ թահսիս օլունմուշ իտի։

Շէօյլէ քի, պիրի մաքինա վէ տայիրէյի տիւզէլթմէք սանտաթըյլա մէլղուլ օլանլարա, տիկէրի պիւյիւք մաքինալարա վէ պագըլարը՝ միւճէվհէրաթ վէ տայիր մատէնլէր ճիլալաեան մաքինալարա մահսուս մահէլլէր իտի, գիրա Մ. Լապրու, ատի մաքինա իչլէրինտէն պաշգա, մատէնլէրի եադ կարօնուն՝ մուհասէպէ վէ սանտըգ տայիրէլէրինէ վէ նիւմունէ ֆապրիգասընա եադըն օլան վէ խուսուսի պիր պինանըն ալթ գաթընտա պուլունան Մ. Լապրունուն օտասընա տօղրու կիթտիկինի եաղմըշ իտիք։

Օլ պինա, տէրունինտէ գուվվէթլի պուխար ֆապրիգալարը մուավէնէթիյլէ պիւթիւն սէնէ ալթմըշ եէթմիշ ամէլէնին չալըշըպըը ֆապրիգալարա պիթիչիք օլուպ, պու ֆապրիգալար՝ բէք չօգ սալաարտան միւրէթթէպ օլտուղու հալտէ, հէր պիրի, այրը այրը խըտմէթէ թահսիս օլունմուշ իտի։

Շէօյլէ քի, պիրի մաքինա վէ տայիրէյի տիւզէլթմէք սանտաթըյլա մէլղուլ օլանլարա, տիկէրի պիւյիւք մաքինալարա վէ պագըլարը՝ միւճէվհէրաթ վէ տայիր մատէնլէր ճիլալաեան մաքինալարա մահսուս մահէլլէր իտի, գիրա Մ. Լապրու, ատի մաքինա իչլէրինտէն պաշգա, մատէնլէրի

րի եասըլաթմադ վէ միւճէվհէրաթը վէ տայիրէյի ճիլալամադ կիպի իչլէր տախի կէօրիւր իտի։

Ֆապրիգանըն սահիպի, ֆապրիգասընըն հիւանի ինթիղամը հադդընտա բէք սէրթ օլուպ, պիղաթ քէնտիսինին ղայէթ աղըր սուրէթտէ թանղիմ իթմիչ օլտուղու նիզամլարըն թէմամըյլա ինգրա օլունմասընա տիդգաթ ու իթինա իտէր իտի։

Ֆապրիգատա վիրիլէն էվամիրէ գարշը իթիրաղ ասլա գապիլ օլմաեըպ, իթտաթը գաթիեէ վէ քեամիլէ, չէօյլէ քի, եա պաչ էյմէք, վէ եախօտ ֆապրիգաեը թէրք իյլէմէք լաղըմ իտի։

Ֆապրիգանըն սահիպի, ֆապրիգա իչինտէ, պինայը խուսուսինին, եախօտ քէօչկ տէնիլէն տայիրէնին պիրինճի գաթընտա իդամէթի իտէր իտի։

Մէրգումուն իչ օտասը, սանտըղըն թա գարշըսընտա օլուպ, ատի պիր սօֆա իլէ այրըլմըշ իտի։

Պու սօֆանըն ատա թարաֆընտա պուլունան պիր նէրտիվէնտէն Մ. Լապրունուն տայիրէսինէ կիտիպիր իտի։

Ժագ իհթիրազլէ գաբուեու չալտը, լաքին, պիր ճէվապ ալամատըղընտան, իքինճի տէֆա տահա զիեատէ չիտտէթլէ չալտը։

Սանտըգքեար պու սէսի իչիթտիկինտէն, ագչէ ալըպ վիրմէկէ մախսուս օլան մահէլլին էյրէթի վէ պագըրտան դաբաղընը աչտը, վէ դաբուեու չալան՝ իչճի պաչը օլտուղունու թանըրընճա,

— Պիհուտէ եէրէ գաբուեու չալըեօրսունուզ, էֆէնտի տիշարը չըգմըշ տըր, տէտի։

Ժագ կարօ· – Ուզուն միւտտէթ կէլմէեէճէք մի տիր, Մ՝ Բիգու։

Բիգու· –Զանն իթմէմ. քէնտիսի Գրէթէյլէ գատար կիթմիշ տիր։ Էֆէնտիեէ տիեէճէկինիզի պանա տիեէմէղմիսինիզ։

Ժագ կարօ· –Խայր, միւսիւ Բիգու, քէնտիսինէ պագը ումուր ու մէսալինէ տայիր հիսապ վիրէճէեիմ, իմտի, սիզտէն եալընըշ չունու ըէճա իտէրիմ քի, էֆէնտի կէլտի

կի անտէ , պէնիմ ալտէթի լեթմիշ օլտուղումու քէնտիսինէ խապէր վիրէսինիզ : Օ հալտէ , էֆէնտիներին պէնի չաղըրտաճաղը տէրքեար տըր :

Բիզու . – Անլատըմ ժանգ , թամամընէնիզի իճրա խտէրիմ :

Պատէհու իշճի պաշը ֆապրիգատա կիտէրէք , իլլերի թէֆթիշ , վէ պաղը էմրլեր լեթա իլլէտի :

Մէրդում, մաքինա վէ սայրէյի տուղլաթմէկէ մախսուս օլան սալատա , թագրիպա էլլի էլլի պիր չաղընատա պիր իշճինին մաքինասընա տօղրու կիտէրէք ,

—Վէնատն , օղլունա թէսատուֆ լեթամիմ, վէ ... տիմէքտէ իլքէն, իշճի, չարշաֆ կիպի պէմ պէհատ քէտիլէրէք , վէ իշճի պաշընըն լագըրտըսընը գոթթի խտէրէք, -զէվճէմին խապթա օլտուղունու մու պիլտիրտի, աէյի տիւալ լեթմի :

Իշճի պաշը – Խայր , անճադ ֆապրիգատան չըգտըղընըղտա , կէճ գալմամանըզը լեմեթ լեթտի :

Վէնատն . – Օալթ պու գատար մը սէօյլէտի :

Իշճի պաշը . – Պաշգա պիր չէյ տիմէտի :

Վէնատն . – (Պիւթիւն վիճուտի տիթրէնէրէք .) Իտթիմալ տըր քի , էօյլէ օլսուն, ֆագաթի , մատէմ քի էվլատըմ , տիզի եօլտա տուրտուրտու ,/վէ պէն ատա էվիմէ կէճ կիթմէտիկիմ հալտէ , պուրատան չըգտըղընտա, էվէ կէճ կիթմէմէքլիկիմի լեթթար լեթտի , հէր հալտէ վալիտէսի ազըրլաշընըղ օլմազ կէրէք տիր ... Մ՛իւսիւ ժանգ , ըչճա խտէրիմ , միւսաատէ խոն քի , էվէ գատար կիտէեիմ տէ, գալպիմի վէ ֆիքրիմի բահաթ լեթտիրէեիմ :

Իշճի պաշը . –Պիլտիրսինիզ քի , պիչարէ Վէնատն , պէօյլէ պիր մէսուլիէթի տէրիւհատ լեթմէքլիկիմ միւմքին տէյիլ տիր : Պուրանըն նիզամնամէսի մուվազիւնիւզ տիւր: ֆապրիգատա կիրիլտիկի անտէ , պիր տէ չան չալընտըզը զէմանի տիշարը չըգըլըր :

Վէնատն . – Էվվէթ , պիլիէօրում , լաքին , պիր տէֆա պէօյլէ պիր միւսաատէ օլունուր խէ , ատէթ օլմուշ օլմազ, վէ հաթթա ֆապրիգանըն տիրէքթօրունա սէօյլէնիլտիպիլէ ...

Իշճի պաշը . – Մ. Լապրու պուրատա տէյիլ տիր :

Վէնատն . – Պուրատա տէյի՛լ մի տիր , սահի՛ն մի :

Իշճի պաշը . – Պու խուսուստա սիզի թէէմին խտէրիմ ... Քէնտիսինէ կէօրիւշմէք խոթթերքէն , Գրէթէյտէ օլտուղունու խապէր ալտըմ :

Իշճի . – (Մահզունիյէթլէ .) Ա՛հ, նէ իգպալ :

Պատէհու ժանգ , մէզքիւր ֆապրիգատան տիշարը չըգտը, Վէնատն , թէքրար մաքինասընըն կանընա ալտէթլէ , իլկէյէ մէշղուլ կիպի կէօրիւնտիւկիւ սըրատա , իշճի պաշըեը կէօզիւնտէն աեըրմամագտա խտի :

Իշճի պաշը , օրատան նապէտիտա օլունճա , իշճի տէրհալ իշ բէչթիմալընը չըգատրը , վէ պիր իսկէմլէ իւզէրինտէ պուլունան չարգասըյյա չաքէթինի ալտրատ , քիմսէ թարաֆընտան քէնտիսինէ տիդգաթ օլունմատըզը հալտէ , ֆապրիգատան մուֆտարագաթ իյլէտի , վէ տիվարլարըն պօեունճա թէմտիտ օլան պիւեիւք հավլուտէն կէչէրէք , ֆապրիգա գաբուտունուն կանընա մուվասէլէթ իյլէտի , վէ գաբուճունուն օտասը ճամընա իքի տէֆա էլիյլէ վուրտու :

Օլ էտնատէ , ժան , քիւչիւք ժօրժու կէօքսիւնէ տատճաթըզ էօրէքէք աղլամագտա խտի :

Մէզպուրէ, չօճուղու եէրէ պրագտըզտան սօնրա, ճամէքճանա տօղրու կիտիզ մանատալըզը չէվիրտի :

Վէնատն . – Մ՛ատամ Ֆօրթիէ , ըչճա խտէրիմ, չու գաբունուն իքինի չէքինիզ :

Ժան . – Մ՛իւսիւ Վէնատն , տիշարը չըգմատճա բուխատթընըզ վա՛ր մը տըր :

Վէնատն . – Խայր , մատամ Ֆօրթիէ , ֆագաթ, իշճի պաշը պիր ազ էվվէլ ֆապրիգատա ավտէթինտէ , օղլումուն եաթագտա խատթա պուլունան զէվճէմ հագգընատա քէնտիսինէ պիր գաչ սէօզ սէօյլէմիշ օլտուղունու խապէր վիրտի : Զէվճէմին հալը սըհհէթի տատա զիճատէ ֆէնտալաշընըղ օլմատընատն տօլաէը վէվէսէ խոխճօրում , վէ պու վէսիլէսէ պէնի տիւշարը էնտիշէ խոխճօր , Իմտի , թէէմին օլմագլը-

ղըմ իչին , էվիմէ գատար կիտիպ , քէյֆիյեէթի թահդըդ իլէմէլիեիմ։

Ժան . – Ֆագաթ , միւսիւ Վէնսան , պիլա րուխսաթ տի-ղարը չըդմանըդա միւսաատէ իտէմէմ։ Մալիւմիւնիւդ տիւր քի , պուրանըն նիդամը , թէպտիլ ու թատիլ օլունամազ։

Վէնսան . – Պէն նիդամ ֆիլան թանըմամ , գարըմտան ատլաթը վէսվէսե վէ գօրդու իչինաէեիմ. քէնտիսինի կիտիպ կէօրմէք իսթէրիմ , վէ կիտէճէեիմ։

5

Ժան . – (Ֆէլամա տէվամլէ .) Րէճա իտէրիմ , Վէնսան պու խուսուսատա իսրար իթմէեինիդ , Ոունու , սիզմէն քէնտիմ իչին թալէպ իթմէեօրում , զիրա , էկէր ֆապրիգանըն տիրէքթօրու , տիշարը չըդմանըդա միւսաատէ իթմիշ օլտուղումու իչիտիր իտե , գապահաթը աստ օլունարագ , թէէտիպ օլունաճաղըմ տէրքեար տըր ։

Վէնսան . – Տիրէքթօր պուրատա տէյիլ տիր ։

Ժան . – Օ հալտե , իշճի պաշըտան րուխսաթ իսթէեինիդ ,

Վէնսան . – Իսթէտիմ , ֆագաթ մուվաֆֆագաթ իթմէտի , Իմտի պէն , քէնտիլիկլիմտէն րուխսաթը լազըմէեի իսթիհսալ իտէրիմ , վէ էվիմէ գօշարըմ . էկէրչի գարըմը իյի հալտե պուլուր իտէմ , աճէլէթէն թէքրար պուրատա վասըլ օլուրում ։ – Հայտե , մատամ Ֆօրթիե , համիյեէթ ու մէրհամէթ սահիպի օլտուղունուղու կէօսթէրին , Շու գարու-ճու պանա այըն . Ալլահ պիլիր քի , էյլէնմէք իչին կիթմէք իսթէմէեօրում , Րէճա իտէրիմ , այըն շու գարուճու ։ – Ոու սապահ էվիմտէն տիշարը չըգարքէն , պաղը ֆէննա հիսսի-

եաթ ֆիքրիմի զաթէն իշղալ իտիճօրտու . . . Ֆօրդուճօրում, այընըզ ։

Ժան . – Էկէրչի պու տէտիկինիզի եարար իսէմ , թէքտիր իչիտէճէեիմ ։

Վէնսան . – Պէնիմ տիշարը չըգտըղըմը նամըլ պիլէճէքլէը ։ Տիշարը չըգտըղըմը քիմսէեե սէօյլէմէեէճէեիմ, վէ ավտէթիմտե , սօղրու մաքինանըն պաշընա կէչէճէեիմ ։ Հաթթա զայպուպէթիմի տախի քիմսե ֆէրը իթմէեէճէք տիր... Մատամ Ֆօրթիե , պէնի , տիվարլարտան կէչմէք տէրչէճէսինէ մէճպուր իթմէեինի . թէէմին օլուն քի , իզթիզա իտէր իսէ , տիվարլարտան տախի թըրմանըպ , տիշարը աթլաեաճաղըմ , վէ էկէրչի , տիշարը չըգտըղըմ խապէր ալընըը իսէ , օտանըզտա պուլունմատըղընըզտան պիլ իսթիֆատէ , օտանըզտա պուլունմատըղընըզտան պիլ իսթիֆատէ , Ընըզա կիրտիկիմի , վէ գաբունուն իրինի քէնտիմ չէքտիկիմի պէեան իտէճէեիմ ։ Վագըթ կէչիեօր , մատամ Ֆօրթիե , գալսիմ իզթիրապը ադիմ իչինտէ պուլունուեօր, Իմտի , պըրագըն պէնի քի , կիտիպ գարըմը կէօրէեիմ ։

Վէնսան պու լագըրտըլարը ղաեէթ միւէսսիր պիր թարղտա վէ իքի էլէրինի գավուչտուրարագ սէօյլէտիկինտէն , ժան , միւթէէսսիր օլարագ ,

— Վագաա մէմուրիեէթիմի զայպ իթմէք թէհլիքէսի մէվճուա օլտուղունու պիլիեօրում , լաքին , պիզէ ճէվապը բէտտ վիրմէկէտ ճէսարէթ իտէմէեօրում ։ Հայտե , կիտին , գարընըզը կէօրիւն , Ինչալլահ հիսսէեաթընըզ եանլըշ չըգտըղըմ

սա ... Պէլքի պէն խէթա խոխեօրում, ֆագաթի, հագըդէթի հալ տէ շու տուր քի, պուրանըն նիզամաթը պաղը սըրտալարտա բէք սէրթ տիր։ – Պիչարէ վէննան, կէօղէրի եաշարմըշ իտի... Գալըըընը նէ գատար սէվիեօր... Պանա էօյլէ կէօրիւնիւեօր քի, էկէր գալըըը վէֆաթ իտէր իսէ, քէնտիսի տէ օնտան ոօնրա եաշաեամաեաճադ տըր։

Պատէհու ժան, բէնչիրէնին եանընտա օթուրուպ, չալըշմաեա պաշլատը։

Ժագ կարօ, տիկէը սալալարը կէօղտէն կէչիրտիքտէն ոօնրա, պէ թէքրար վէննաանըն չալըշտըղը սալաեա կէլտի, չիւնքի, օրատա եաթըլմադտա օլան պաղը իշլէր, ֆէրտասը կիւն թէսլիմ օլունաճաղընտան, պուընտարա նէզարէթի իմմէք իսթէր իտի։

Մէրգում, իշճիլէրտէն պիրինին եանընտա եագլաշարագ,

— Իշի պիթիրիեօրմուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Իշճի. – Էվվէթ, միւսիւ կարօ, վէննաանըն եաթմադտա օլտուղու կէրտաճղղտա պէքլէեօրում։ Էկէր օ պիթէր իսէ, պէնտէ եարըմ սաաթա գատար իշի թէսլիմ իտէրիմ։

Ժագ, սալանըն տիկէը ուճունտա տուրան վէննաանըն մաքինասընա տօղրու կիթտի։

Լաքին, վէննաանըն եէրի պօշ օլուպ, մաքինասը իւզէրինտէ, իշ զէմանընտա կիւինտիկի քէշիմսալի կէօրիւնիւեօր իտի։

Իշճի պաշընըն տէրհալ գաշլարը չաթըլարագ, պօշ գալան մաքինաեա էն եագընը պուլունան իշճիլէ խթթապէն,

— վէննաան նէրէտէ տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Իշճի. – Պիլմէմ, միւսիւ ժագ. պիր աղ էվվէլ, սիզին կիթմէնիզտէն ոօնրա, շաբգասընը ալըպ, սաովուշտուղունու կէօրտիւմ,

Ժագ. – (Հիտոէթամիզ պիր հարէքէթլէ վէ քէնտի քէնտիլէ.) Լաքին, էլպէթթէ մաաամ ֆօրթիէ, մէրգումուն տիշարը չըգմասընա միւսաաատ իթմէմիշ տիր։ Մէզպուրէ, իզինսիզ տիշարը չըգըլմասը մէճիու օլտուղունու բանա պիլիր։ Ա՛հ, էկէրչի վէննաան՝ անըն էմրի խէլաֆընտա ճէպրէն

տիշարը չըգմըշ իսէ, տօղրուտուն՝ տէրէճէ միւթի պիր իշճի օլտուղունու իսպաթի իթմիշ օլաճադ տըր. ամմա գարըսը խասթա իմիշ, օ քէնտիսինէ այիտ, գանուն նէզմինտէ միւսավաթա տայիմա ըիաեէթի օլունմադ կէրէք տիր։ – Օ պէնիմ իշիմի, իլէրուտէ պանա թէրէթթիւպ իտէճէք մէսուլիյէթտէն տօլաըը իշիտէճէկիմ թէքաիրլէրի ասլա ֆիքիուր իթմէեէրէք եիւզ իւսթիւ պրագըեօր։ – Իմտի, պունուն ճէզասընըտա քէնտիսի չէքէճէք տիր։

Ժագ, ալչագ պիր սէտա իլէ մէզքիւր միւլահազաթը իտէրէք, վէննաանըն մաքինասը գօլտարընը աչտը, վէ պու գօլտարըն թուրթմուշ օլտուղտարը չէնիք բարչասընը չըգարըպ, տիկէը պիր մաքինաեա եագլաշարագ, պունտա չալըշան իշճիեէ խիթաապէն,

— Ֆրանսուա, իշինիզի պըրագըն, վէ չաբուգ շու կէրտանըլըղը իքմալ իտին... Պրէմօն իլէ պիրլիքտէ պու իշի սիզ պիթիրէճէքսինիզ... Ղայէթլէ միւսթաճէլ տիր, պիր սաաթա գատար իքմալ օլունմալը տըր, տէտի։

Իշճի. – Ռէք իյի, միւսիւ ժագ, էլիմիզտէն կէլէնի եաբարըզ։

Ֆրանսուա, չէնիք բարչասընը ալըպ, պիր աղ էվվէլ ղնքր իթտիկլիմիզ տիկէը իշճինին եանընտա կիթտի, վէ իշճի պաշը իսէ, ֆագիրիգատան տիշարը չըգարագ, ժանըն օտասընտա տօղրու իլէրլէտի։

Կէնճ գատըն, բէնչիրէ ճամէքեանընըն արտասընտան, իշճի պաշընըն հավլիտէն կէչտիկինի, վէ քէնտի թարաֆընտա կէլտիկինի կէօրէրէք քէնտի քէնտիեէ,

— Էլպէթթէ վէննաանըն ղայդուպէթինի կէօրմիշ օլմալը տըր, վէ չիւպհէսիզ պէնի թէքտիր իթմէք իչին կէլմէքտէ տիր, տէտի։

Ժան, պիր տէրէճէ տիւչարը իղիրտաղ օլարագ, տիշարը չըգմասընտա միւսաատէ իթտիկի մաքինտթի աճըմասընտան տօլաըը էսէֆ իթմէքտէ իտի։

Ժագ, գաբուճունուն գաբուտունու աչարագ, էչիքտէն կէչտի, վէ սէրթ պիր սէտա իլէ,

—Մատամ Ֆօրթիէ , ֆապրիգա ամէլէսինտէն պէրինէ գաբու աչտընըզ մը , տէտի ։

Ժան Ֆorթիէ ։ - Պէ՞ն մի ։

Իշճի պաշը ։ - Էվվէլթ , սիզ՝ վէննան տիշարը չըգ-ը, տէյլի մի ։

Ժան Ֆorթիէ . - Ֆագաթ . . .

Իշճի պաշը ։ - (Մէզպուրէնին աէօղիւննիւ գաթթի խաէրէք ։) Օ՛հ ինքեար իթմէք պիհուտէ տիր ։ - Վէննան քէնտի խանէսինէ գատար կիլմէք իչին պէնտէն րուխսաթ խաթէտի՝ լաքին , պէն ճէվապը րէտտ վիրտիմ , Ֆունտուն իւզէրինէ , կէլիպ սիզի պուլտուղունտա , սիզ , պէնտէն դիեատէ զայիֆ մուամէլէ իթտինիզ , տէյլի մի ,

Ժան Ֆorթիէ ։ - Էվվէլթ , սահիհ տիր , պիչարէ աստամճըղազ , խասթա օլան գարըսընտան պահա իստէրէք , աղլաէօրտու ։ Քէնտիսի պանա րէճա իթտի , եալվարտը , պէն տէ մուվաֆֆագաթ իթտիմ ։

Իշճի պաշը . - Իչպու զայիֆճէ մուամէլէնիզին նէթիճէսի , ժէրգում հադգընտա նէ՛ օլաճաղընը պիլիեօրմուսունուզ ։

Ժան Ֆorթիէ . Խայր , միւսիւ ժագ ։

Իշճի պաշը . - Շիմտի սիզ անլաթըրըմ ։ Պու տագըգատան իթթիպարէն , վէննան , պու ֆապրիգանըն ամէլէսինտէն մատատուտ տէյլ տիր ։ Ամմաթինտէ , գաբուեու քէնտիսինէ աչմանըզը սիզ ժէնն իստէրիմ ։

Ժան Ֆorթիէ . - Պու գատար չիտատէթ . . ։

Իշճի պաշը . - (Մէզպուրէնին լագըրտըսընը քէսէրէք ։) Լաղըմ տըր ։ - Վէննան , աղ պիր միւտատէթ զարֆընտա պիթթիրիլմէսի իգթիզա իտէն պիր իչի գուսուր պըրագմըշ տըրքի , պունտան տօլայը պէն մէսուլում , դիրա , ֆապրիգաատա կէչէնի տէօնէնի տիրէքթօրա պիլտիրմէքլիկիմ , վազիֆէմ իճապընտան տըր ։ Իմտի , վուգուի հալի էֆէնտիսէ խապէր վիրէճէեիմ ։

Ժան Ֆorթիէ . -(Տէհշէթլէ րէնգը սէտտա իստէրէք ։) Էօյլէ իսէ , հէր գապահաթ պէնիմ իւզէրիմտէ գալաճաղ տըր՝

Իշճի պաշը . - Պէնիմ վազիֆէմ , հագըգէթի հալի պէեան իթմէք տիր ։

Ժան Ֆorթիէ . - Խայր , միւսիւ ժագ , սիզ պու պիչարէ վէննան հագգընտա պու տէրէճէ սէրթ մուամէլէ իթմէզսինիզ ։ Նէզտինիզտէ իլթիզամ իթտիկիմ տավա , պէնիմ տէյլի , անըն տավասը տըր ։ Պիչարէ , զէվճէսինի դիեատէյլէ խաաթթա ,ատէթա էօլչիմ մուխամէտարատընտա զանն իտէրէք , հէման ագլընը զայըղ իթմիչ իտի , վէ հաթթա պէն գաբուեու աչմատըղըմ հալտէ , քէնտիսի տիվարտան չըգմազ խաթէր իտի ... Պիր ազտան տա ավտէթ իտէճէք տիր ... ՀԷմ տիրէքթօր տա պուրատա պուլունմատըղընտան , նիզամ խիլաֆընտա պիր հարէքէթի վուգու պուլմուչ օլտուղունտան եալընըզ սիզին խապէրինիզ օլաճաղ տըր ... Վէննան նամուսլու , չայեանը հիւրմէթի վէ աճընաճագ պիր ատէմ տիր ... Եաեէտ մէմուրիեէթինտէն թարտ օլաւնուր խէ , զարուրէթի վէ սեֆալէթէ տիւչար օլարագ , գարըսընը թէտաւի իթմէք վասթթատընտան պիլէ մահրում գալաճագ տըր՝ Րէճա իտէրիմ՝ միւսիւ ժագ , քէնտիսինէ եօլ վէրտիրմէեին ... Պու սըրատա , գապահաթը սալթ պէն իմ. էկէր պէն , գաբուեու աչմամագընդ իտտատտա իսրար իթմիչ օլտա իտիմ՝ քէնտիսի տիշարը չըգամազ իտի՝ դիրա տիվարտան չըգմազ խուսուսունտա վազը օլան թէհտիտի՝ սըրֆ պօշպօղազլըգտան իսպարէթ իտի՝ Պու պապտէ Մ . Լապրուեա պիր չէյ տիմէեճէքսինիզ՝ տէյլ մի՝ վէննան պիր ազտան ավտէթ իտէճէք՝ վէ մաքինասընըն թէքրար պաչընա կէչէճէք տիր՝ Քէնտիսի պուռնու պանա վատ իթտի՝ Սիզ՝ խայրխահ պիր զաթսընըզ ... Քէնտիսինէ մէրհամէթ իտէրսինիզ՝

Ժան պու սէօղլէրի սէօյլէրքէն՝ իքի էլէրինի գավուշտուրարագ՝ ատէթա րէճա իթմէքտէ իտի՝

Նակէհան քիչիք Ժօրժ՝ վալիտէսինին ֆիսթանընը թուխմուշ օլտուղու հալտէ՝

—Պագսանա սօ՛աթում՝ վալիտէմի ինճիթմէ՝ տէտի՝

Պու արա՝ իշճի պաշընըն ֆիքրինտէ վէ գալպինտէ տա-

խելի պիր ալթիւսթիւք մէվճուա օլուպ, լէհճէսինտէ ազիմ պիր հէնէճան միւշահէտէ օլունուեօրտու։ Նիհաեէթ մէրդում, չու սէօզլէր իլէ իֆաատէհէ ադազ էյլէտի.

—Բէճանըզը բէտա իթմիչ օլտուղում էչին իթապ օլունմագ իսթէմէմ։ Իմտի, ժան, սիզէ օլան աշգ ու մուհապպէթիմ սայիգասըլա վէնսանա աֆիվ իտէճէհիմ։ Իֆէնտինին պու մատատէհէ տայիր ասլա խապէրի օլմահաճագ տըր։

Ժան Ֆօրֆիէ. – Ա՛հ, թէշէքքիւր իտէրիմ, միւսիւ ժագ, թէշէքքիւր իտէրիմ։ Սիզին խայրխահ օլտուղունուզու զաթէն սէօյլէեօրտում։

—Խա՛յր, խայրխահ տէյիվիմ, անճագ սիզի սէվէրիմ։

Օլ էսնատէ, գաբուճունուն օտասընատաքի չան չալընմադըէ, կէնճ գատըն,

—Շիւպհէսիզ վէնսան ալտէթ իթմիչ օլմադը . . . Հէյէ շիւքիւր, զայպուպէթի չօգ սիւրմէտի, տէտի։

Մէզպուրէ, էյիկէ գատար իլէրլէհէրէք, գաբուճուն իրինի չէքտի, վէ ժագ իսէ, կէլէն քիմ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, մէրդումէնին արզ ասընատան կիթմէքտէ իտի։

Իշպու կէլէն շախ՝ վէնսան օլմահըպ, Ֆապրիգանըն սահիպի Մ. ժիւլ Լապրու օլտուղունատան, ժագ վէ ժան, ալթիւսթ օլտուգլարը կիպի, քիւչիւք ժօրժ տախի օտանըն արգասընատա կիզլէնտի։

Ֆապրիգանըն սահիպի, զահէթ թէրս չէհրէլի կէօրիւնիւեօրտու։

Մէրդում, իչէրի կիրիպ գաբուեու գաբատըզտան ատնրա, իշճի պաշըեա տօղրու եիւրիւտիւ, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

—Սի՞զ միսինիզ, ժա՛գ. վէնսանա, Ֆապրիգատան կիթմէսի իչին քի՞մ միւսաատէ իթտի, տէյի սիւալ իթտի։

Ժան, պու սէօզլէրի իչիթտիկինտէ, սարսըլտը։

Ժագ իսէ, զահէթլէ իզթիրապ ու էնտիշէ իչինտէ գալարագ, սիւքիւթի իսթիեար իթտիկինտէն, Մ. Լապրու, հիտտէթ ու զաղսալը տահա գիեատէլէշէրէք,

—Սիզէ սօրտուղում իչիթմէեօրմուսունուզ, վէնսանա տիշարը չըգմասը իչին սի՞զ մի բուխսաթ վիրտինիզ, տէտի։

Պէօյլէ գաթիէն վէ իչի տէֆա պէեան օլունան պիր սիւալէ ասլա ճէվապ վիրմէմէք միւմքինսիզ օլտուղունտան, իշճի պաշը, ճէվապա աղազ պիրլէ,

—Խա՛յր, էֆէնտիմ, պէնտէնիզ բէք էյի պիլիրիմ քի, պուրատաքի վազիֆէմ, էմր ու նիզամա րիաեէթ իթտիրմէք տիր, տէտի։

Մ. Լապրու. – Տիմէք տիր քի, վէնսան՝ սիզէ խապէր վիրմէեէրէք, Ֆապրիգատան կիթտի։

Իշճի պաշը. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, Պէնտէնիզ, մէրդումուն, քէնտի մաքինասը պաշընտա պուլունմատըղընը միւշահէտէ իթտիկիմտէ, տիշարը չըգտըղընը կէօրիպ կէօրմէտիկինի մատատ Ֆօրթիէեէ սիւալ իթմէք իւզրէ, պուրատա կէլտիմ։

6

Մ. Լապրու, ժանա տօղրու տէօնէրէք, պագըչըլա, սայքի անը իսթիճվապ իթտիկինտէ, կէնճ գատըն, էնտիշէտի, Թարիֆ իտիլմէքտէն զիեատէ անլաշըլմասը տահա գօլայ օլարագ,

—Էվվէթ, էֆէնտիմ, պէն անըն տիշարը չըգտըղընը կէօրտիմ, տէտի։

Մ. Լապրու. – Տիմէք տիր քի, գաբուեու սիզ աչընընըզ ժան, էվվէթ մանէասընատա պաշընը սալատը։

Մ. Լապրու. – Ֆագաթ, մատատ Ֆօրթիէ, սիզ նիզամնամէհի պիլիրսինիզ. Պինապէրին, նիզամնամէ խիլաֆընտա իլք հարէքէթ իտէն սիզ օլտուղունուզտան տօլաըը թէճաճիւզ իթմէքտէեիմ։ – Պիր ազտան պու մատատէ

հագդընտա սիզին իլէ իյզահաթա կիրիչկրկզ վէննաանա կէլինճէ, տիշարը չըգմագ իչին նէ՞ պէհանէ պուլտու։

Պու տէֆա տա ժագ, ճէվապա ադագլէ,

— Խասթա օլան գարըսընը թէհլիքէլի զանն իթտիկինտէն, կիթմէք իսթէտի, տէտի։

Մ. Լապրու. – Գարըսը սահիհէն խասթա՞ մը տըր։

Իշճի պաշը. –Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մ. Լապրու. – Էօյլէ օլտուղունու հայտէ դագուլ իտէեմ, ֆագաթ, մուվագգաթէն ֆապրիգատան այրըլմագ բուխսաթընը իսթէմէք իչին, հիչ տէյիլ իսէ, պէնիմ ավտէթիմէ պէքլէմէլի իտի։ Ո հալտէ պէն, պէօյլէ պիր ճիտտի սէպէպէ միւպթէնի օլան պիր ըէճաեը պիլա թէրէտտիւտ գագուլ իտէը իտիմ։ Լաքին, էմրլէրիմէ ըիաեէթ օլունմասընը իսթէրիմ։ վէննաանըն պու եօլտա տիշարը չըգըշը, տիրէքթօրուն հուգուգունու իթիրազ իթմէկէ վէ օ հուգուգու թանըմամաեա հագըը պուլունան էշխաս իչին ֆէննա պիր իպրէթ տիր։ Էկէրչի ֆապրիգալարտա, ամէլէտէն իթտաաթը քէամիլէ թալէպ օլունմասա, հիչ պիր ֆապրիգանըն պագասը միւմքին օլամազ։ (Պատէհու ժանա խիթապէն.) վէննաան ավտէթ իտէճէք օլուր իսէ, իչէրի կիրմէսինէ միւսաատէ իթմէէին, վէ հիսապընըն թէսվիեէսի իչին, եարըն կէլմէյինի քէնտիսինէ իհթիար իտին։ Մէրգում, իչի պիր իշճի օլտուղունտան, քէնտիսի հագդընտա պէօյլէ պիր թէտպիրի չէտիտին իճրասընտան տօլաեը էսէֆ իտէր իսէմտէ, նէ չարէ, ադրանընտա պիր իպրէթ վիրմէք տէ լազըմ տըր։ -Հայտէ, կարօ, սիզ պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլին։

Իշճի պաշը, իշ օտասընտա տօղրու կիթմէքտէ օլան Մ. Լապրունուն արգասընտան կիթմէկէ պաշլատը։

Միւհէնտիս ժիւլ Լապրու, գըրգ պէշ չաղլարընտա օլուպ, հէր նէ գատար զապիթլիք իթմէմիշ իտի իսէտէ, հալու հէյեէթի՝ զապիթլէրէ մախսուս օլտուղու կիպի, չէհրէսինտէ տախի զէքեավէթ էսէրի միւշահէտէ իտիմէքտէ իտի։

Կէրչի թապիաթընըն էսասը վէ քիւհնիւ, իսլրխահլըգ իտի իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ նիզամ ու իթիզամա ֆէվգէ-

լատէ ըիաեէթի օլունմասընտան տա կէրի տուրմագ իտի։

Մ. Լապրու, մէքթէպլի սանայի չակիրտանընտան օլուպ, նիզամա ըիաեէթի իթմէքլիկի օրատա էօյրէնմիշ օլմագլէ, ֆապրիգասընը, սայըի ասքէրի նիզամ իւզրէ իտարէ իթմէքտէ իտի։

Մէրգումուն սէրվէթի բէք ճիւզի օլմագլէ, թա կէնճլիք չաղընտան պէրու ֆիքրինի իշղալ իտէն թասավվուրըընը գուվվէտէն ֆիլէ կէթիրմէք իւզրէ, օթուղ իքի չաղլարընտա օլան վէ խայլիճէ սէրվէթի պուլունան պէր գատըն իլէ էվլէնմիշ իտի։

Մ. Լապրու, տայիմա մէշղուլ օլան պէյնինտէ պինէրճէ իհթիրալար գուրմագտա օլուպ, ղէվճէսինին թրախօմասը սաեէսինտէ նազարիեաթ ալէմինտէն ալէմի ֆիլիեաթա տախիլ օլտու, վէ էվվէլ պէ էվվէլ իլք թէճրիպալէրի իչին, բէք չօգ ագչէ սարֆ իթտի, վէ եազընտա բէրիչան օլաճաղը մուհագգագ կէօրինմէքլէ պէրապէր, մէրգում մէյեուս օլմատը, վէ մաքինաճա իշլէրտէ խայըրլը իճատլար պուլմագլա, ազ վագըթ զարֆընտա տէրեատա եիւզմէկէ մուվաֆֆագ օլապիլտի։ Հասըլը, Ալֆօրվիտէ իտարէ իթտիկի ագալլը իչ եիւզ պին ֆրանգլըգ գըյմէթինտէի ֆապրիգաեը ինչա իթտիրէպիլտի։

Հէր նէ գատար Մ. Լապրու, հէնուզ պիր թարաֆա ագչէ գօյմատը իսէ տէ, ֆապրիգայը մէղքիր կիւն պէ կիւն քէսալ թէրագգը իթմէքտէ իտի, վէ միւճիտինին տայիմա չալըշմագտա օլմասընա պագըլըը իսէ, ազ վագըթտա, ֆապրիգանըն եիւզ էլլի պին ֆրանգ սէրմաեէսինին՝ իքի վէ հաթթա տէօրթ միսլինէ պալիզ օլաճաղը տէրքեար պուլունմագտա իտի։

Պէշ սէնէ էվվէլ, ժիւլ Լապրունուն կէնճ զէվճէսի, տիւնեաեա պիր էրքէք էվլատ կէթիրմէք միւնասիպէթլէ վէֆաթ իթմիշ իտի։

Բէք էրքէն վուգու պուլան իշպու վէֆաթ, միւհէնտիսի մէրգումու ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր իթտիկի կիպի, թապիեաթը տախի սէրթլէշտիկինտէն վէ հիտատէթիզագ

օլտուղունատան, պիւթիւն մաեէթի տախի մէրգումուն ղայալընատան զարարտիտէ օլտու։

Մ. Լապրու, եալընըզ քիչիւք էվլատը Լիւսիէնին եա-նընտա օլտուղու ղէման, էվվէլքի լեթաֆէթի իւղերինտէ կէօրիւլիւը իտի։

Լիւսիէն՝ տուլ օլան վէ Պէզուանըն պիր քէօնիւնտէ քէօչէնիչին պուլունան հալատը խանէսինտէ պիւեիւմէքտէ օլուպ, պու գատըն, էնսայի հաեատընտա, Պուատա չարապ թիճարէթիյլէ մէչղուլ օլան ղէվճինին պրագտըղը ճիւղի վարիատաթ իլէ եաչար իտի։

Հէր այ ժիւլ Լապրու, գաեէթէ սէվտիկի էվլատընը գուճագլատաղ վէ էօրմէք իչին, գըրդ սէքիզ սաաթ գատար ֆապրիգատան մուֆարատաթ իտէր իտի։

Մէրգում, եալընըզ Լիւսիէն իչին եաչատմագատա օլուպ, պիւեիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլմադըգ արզուսու, սաաթ էվլատը իչին իտի։

Ժագ, օտասընա տօղրու կիթմէքտէ պուլունան միւհէնտիսին արգատընտան եիւբիւտիւկիւ սըրատա, քէնտի քէնտինէ,

—Էֆէնտի գաեէթ թէզա կէօրիւնիւեօր, գալիպա պէն կիւղէլ պիր թէքտիր իչիտէճէնիմ կիպի, պիր ադամ ժան տախի իչիտէճէք տիր, տիմէքտէ իտի։

Պու վէճհէյէ, տէվայիր իլէ սանտըղըն պուլունատուգ-լարը մահէլլէ վասըլ օլունտու։

Մ. Լապրու, սանտըղըն մուամէլաթա մախսուս օլան արաբըղը էօնիւնէ կէլտիկինտէ, ատւրատու, վէ ճէպինտէն չըգարտըղը ճիղտանընատան պաղը քեաղըտլար ալարագ, մէչին գաբըը օլան քէբէնկին իւղերինէ վազ, վէ սանտըգ-քեարա չէօյլէ իֆատէ իտի։

—Մ. Բիգու, Պօսֆոն էվինին չու իլքի բօլիչատընը ալըն, վէ իճազ իտէն մուամէլէյի իճրատէն սօնրա, պիր ադամ պանա կէթիրին, Պունլարը եարըն պանդաեա կէօնտէրմէք լազըմ տըր։

Սանտըգքեար, բօլիչալարը ալըպ,

—Էֆէնտիմ, պիր ադամ պօրտօեու զաթընըզա կէ-թիրիրիմ, տէյի ճէվապ վիրտի։

Պատէհու միւհէնտիս, քէնտի օտասը գաբուսունու աչարագ, իչերի կիրտիքտէն սօնրա, ժագա տախի քէնտի-սիյլէ պիրլիքտէ իչերի կիրմէսինի իշարէթլէ պիլտիրտի։

Տիրէքթօրուն օտասը խայլի վաստ օլուպ, օրթատա եէչիլ չուխա իլէ իսթիւ էօրթիւլիւ ուղուն պիր պուֆրա պուլունուեօրտու, վէ պու սուֆրանըն իւղերինտէ, մաքինա թասվիրլերի, էպնիեէ բլանլարը, միւհէնտիսլիք ալէթլերի, պօեա գապլարը, ֆըրչալար վէ սայիրէ կէօրիւլմէքտէ իտի։

Բէնչէրէնին սաղընատա, իւսթիւնտէ քեաղըտլար օլա-րագ, մահօն պիր եապըխանէ, վէ սօտա խայլիճէ պիւեիւք պիր գատա մէվճուտ օլտուղու միսիլլու, պիր թագըմ տախի եէչիլ մէչին գաբըը մահօն իսկէմլէյէր, պաղը մուգավատան չիզտանլար, խուսուսի քիթապլար իլէ տօղու պիր քիւ-թիւպխանէ, վէ եէչիլ քեաղըտ իլէ գաբըը պուլունան տի-վարլարա ասըլը պիր գաչ մաքինա թասվիրլերի, իչթէ հէր պունլար, օտայը մէղքիւրուն մէֆրուշաթընը իքմալ էթ-մէքտէ իտիլէր։

Մ. Լապրու, չաբգասընը պիր մատա իւղերինէ վազ իթթիքտէն սօնրա, քէնտի եապըխանէսի գարշըսընտա օ-թուրտու։

Մ. Լապրու. – (ժագա խիթապէն.) Ո՛ն պէշ կիւն էվ-վէլ, միւսիւ Մօնթրէօնիւն խանէսինէ վազ իթմիչ օլտուղու-մուզ մաքինաեը կէօղտէն կէչիրտինիզ մի։

Ժագ. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մ. Լապրու. – Գունտուրտուզ իչէեօր մու։

Ժագ. – Պաղը ճիւղի թամիրաթը իչին, պիր իչճինին պիր կիւնլիւք իչինէ իհթիեաճ վար տըր։ Ամէլէտէն պիրի-նի եարըն կէօնտէրմէքլիկի վատ իթտիմ։ Միւսթայիտ օլտու-ղու իչին, պու սըրատա վէճնատը կէօնտէրմէճի տիւշու-նիւեօրտում, ֆագաթ...

Մ. Լապրու. – (Ֆէօնք պիր սէտա իլէ ժագըն սէօ-զինու գաթթ իտէրէք.) Ֆագաթ, վէճնատ պունտան

պէօյլէ ֆապրիգամըզ ամէլէսինատէն տէյիլ ուր , Պիլիրսինիզ քի, պէն սէօզիւմատէն ասլա տէօնմէմ , Մէրդումուն տայիրէսինին իշճի պաշըսընը լաեըգըյլա թէքտիր իտին. . . Ու խուսուսա օ տախի գապահամըզ տէյիլ ուր, ղիրա ատէմլէրինին իւզէրինէ ղիեատէ նէզարէթ իթմէսի լազըմ իտի, Էկէրչի պու միսիլու պիր հալ թէքրար վագը օլուր իսէ, հէմ անըն վէ հէմ րէֆիգլէրինին հադդընատա նէ՛ եաբատաղըմը պէն պիլիրիմ: Սիզ այնի վագըթատա, հէր թաբաֆատա պուլունամազընըզ, լաքին, սիզին հաղըր պուլունմատըղընըզ սըրատա, ամէլէ հէր չէյէ քէնտիլէրինի մէէզուն զանն իթմէմէլէրի իչին, իւզէրլէրինատէ խայլիճէ դօրդու հասըլ իթմէլիսինիզ: – Պէնիմ սիզէ էմնիյէէթիմ վար ուր, հիւքիւմէթիմի սիզէ իհալէ իտիեօրում, ունուԹմամաեընըզ:

Ժագ . – ՈւնուԹմամ էֆէնիմ, վէ միւմքին մէրթէպէ նէզարէթատէ դուսուր իթմէմ:

Մ. Լապրու . – Ֆագաթ, մուամէլէյի չէտիտէ իպրաղընատա դուսուր իտիեօրսունուզ: Էօյլէ չէյլէր կէօրիւեօրում քի, ատէթա հիտատէթիմի մուճիպ օլուեօր, Պիլիրսինիզ քի, իշճի գատընլարատան պիրի, մատամ Ֆօրթիէնին ղայդուպէթի էնատընատա, իչինի պրագըպ, գաբուճուլուզ վազիֆէսէնի էյֆաեէ կէթմիչ . . .

Ժագ . – Պիլիեօրում, էֆէնիմ; լաքին զիքր իթտիկինիզ իշճի գատըն քէնտի հիսապընա չալըշըր:

Մ. Լապրու . – Նէմէ՞ լազըմ: Պէնճէ, ֆապրիգաեը թէրք իթմէսի, ֆէնա պիր իպրէթ տիր: Ունատան պաչգա, մատամ Ֆօրթիէնին մալիւմիւ օլմագ կէրէք տիր քի, իշ սաաթլարընատա ֆապրիգատան եէրագլանմատը, քէնտիսի իչին մէճպուր տուր: Մէղպուրէնէ, գաբուճուլուզ խըտմէթինի իհալէ իթմէքլիկիմ; խէթա օլտու: Անըն զէվճի, պէնիմ իշիմատէ չալըշըրքէն, քէնտի խէթատըլա վէֆաթ իթտիկի ճիհէթիլէ, պէն մէրդումէնէ եարատըմ իթմէք իսթէտիմ, հալ պու քի, պիր կէնճ գատընըն պիր էրքէյին խըզմէթինէ թայէին օլունամաեաճաղընը ասլա տիւչինէմէտիմ: Կիւնտիւզ վէ կիճէ քէմալ իթինա իլէ նէզարէթ իթմէք իչին,

պէհէմէհալ պիր էրքէք գաբուճու լազըմ տըր: Պինապէրին ժան Ֆօրթիէ, պուրատա խըզմէթ իտէմէեէճէք տիր:

Ժագ , իշպու սէօզլէրի իչիտինճէ , սարսըլտը , լաքին , ֆապրիգա սահիպինէ մուխալիֆէթ իտէմէտիկինատէն , եաընըզ ,

—Ֆագաթ , ժան բէք իյի պիր գատըն տըր , տէտի :

—Պիլիեօրում , լաքին , զայիֆ թապիաթը տըր : Շունուն պունուն րէճա վէ նիեազընա մուխալիֆէթ իտէպիլէճէք գատար սէրթ տէյիլ տիր , տէյի պէեան իթտի Մ. Լապրու ,

Ու էնատէ, սանտըգքար տիրէքթօրուն օտասընա կիրէրէք ,

—Իչթէ, էֆէնիմ, պանգանըն պօրտրօսու, տէտի, վէ եաղըխանէնին իւսթիւնէ պիր քիչիւք չըգըն թահվիլաթ գօյտու:

Օ արա, ժագ տիշարը չըգմագտա օլտուղունատան, Մ. Լապրու,

—Տո՛ւրունուզ, սիզին իլէ տահա կէօրիւչէճէյիմ, տէտի:

Իշճի պաշը տուրտու, վէ Մ. Լապրու, էլինէ պիր գալէմ ալըպ , եէկնազարտա պօրտրօնուն մէվճուտընը թախմին իտէրէք,

—Եիւզ եիկիրմի եէտի պին ֆրանգ տըր , տէտի:

—Էվվէթ, էֆէնիմ, աէյի սանտըգքար ճէվապ վիրտի:

Ժագ կարօ , պու սէօզլէրի տինլէեօրտու:

Մ. Լապրու , բօլիչալարը վէ պօրտրօեու խմզա իթտիքտէն սօնրա,

— Եարըն պունլարը պանգաեա կէօնտէրին, վէ օլ պիր կիւն տախի պէտէլինի ալըն, տէտի:

Սաևտրգֆեար . – Բէք իյի, էֆէնիմ:

Մ. Լապրու . – Աբըն օնունտա վատէլէրի հըլուլ իտէն հիսապլարը եաբտընը՞զ մը:

Սաևտրգֆեար . – Էվվէթ, էֆէնիմ:

Մ. Լապրու . – Թէէտիւէ օլունմուշ ագչէ իլէ ախզ օլունաճագ ագչէնին ֆարգը նէ՞ գատար տըր:

Սաչտըգհեար . - Լ֊ֆէնտիմ, մէվճուտ նագտընըզ ալթմըշ իւչ պին ֆրանգ տըր։

Մ. Լապտու . - Բէք էյի ։

Մ. Բիգունուն ազիմէթինտէն սօնրա, ֆապրիգա սահիպիյէ իշճի պաշը թէքրար եալընըզ գալտըլար։

Ժագ , չաբգասը էլինտէ օլարագ աեագտա տուրուեօրտու։

Մ. Լապրու , եաղըխանէսինտէն գալգըպ , իսթիւնտէ թասվիրլէը վէ խարիթալար պուլունան պիւեիւք մասանըն եանընա կէլտի , վէ քէլտա տէվամ պիրլէ,

—Ժագ կարօ , եա պէն եանըլըեօրում, եախօտ ֆէվգէլատէ պիր չէյ . . . եանի պիր սէրվէթ պուլտում, տէտի։

7

Ժագ կարօ . - (կէօզլէրինտէ աճկէօզպիւլիւք չէօլէսի բարըտեարագ֊) Սէրվէ՞թ մի։

Մ. Լապտու. - Էվվէթ։

կարօ . - Եէնի պիր մաքինա՞ մը պուլտունուզ։

Մ. Լապտու .-Մաքինա տէյիլ իսէ տէ, եէնի պիր թէտպիր պուլտում քի, մալիւմիւնիւզ օլմասը լազըմ կէլէն Սիւլեյման ուսուլինտէքի մաքինանըն իքմալը տիմէք տիր։ Իմտի, Ժագ , պու խուսուստա սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։ Սիզ պէնիմ էճնիյէէթ վէ րիահէթի քեամիլէմի գաղանմըշսընըզ տըր ։ Սիզ քէնտի սանատքընըզը միւքեմմէլէն պիտիքտէն պաշգա , թէտպիր ու էրքեան կէօսթէրմէքտէ տէ էհլիեէթինիզ ինքեար օլունամազ ։

Իշճի պաշը , քէնտի հադդինտա վագը օլան մէտհ ու սէնալէրտէն թահրիգ օլունարագ , պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէք իսթէտի իսէտե , Մ. Լապրու , մէրգումուն իֆատէսինի քէսերէք , չէօյլե իֆատե իթտի.

*—Ֆէնտի գըյմէթինիզի սիզ պէնտէն տահա իյի պիլիրսինիզ. անըն իչին մահճուպիյէէթի միւթէզամմին սէօզլէրէ գալգըշմագըզընըզ պիհուտէ տիր ։ Սիզի թագտիր էթմէկիչիմ, պէնիմ իչին գըյմէթտար պիր մուավին օլտուղունուզ իչին տիր ։ Սիզին , պէնիմ պուլունտուղում վազիեէթէ նայիլ օլմագըզընըզ , եալընըզ պիր սէրմաէեէ միւհթաճ տըր ։ Պէն իչէ պաշլատըղըմտա սէրմաեէմ եօգ իտի , եախօտ սէրմաեէմ քիֆայէթ էթմէկ տէրէճէտե իտի։ Հալ պուքի օլ վագըթ եարամտատըգըմը պու կիւնըքի կիւն եարատիլիրիմ։ – Թէշէպպիւսիւմէ սիզի տէ ալէագատար էթմէկը իսթէեօրում, վէ պու ատա հագգօսըղ տէյիլ տիր, չիւնքի, քէշֆիեաթըմտաքի մուվաֆֆագըյէէթին պիր գըսմը սիզէ այիտ տիր։ Հաթթա իչ պու ուօն իճատըմը պաշա չըգատագ իչին տախի սիզէ իհթիեաճըմ վար տըր . – Պէնիմֆապրիգատա կիրմէզտէն էվվէլ, Սիւլեյտէ պիր ֆապրիգատա չալըշմըշ օլտուղունուզու պուննատան էվվէլ սէօյլէմիշտինիզ տիր, տէյի՞լմի։

կարօ . – Էվվէթ , էֆէնտիմ։

Մ. Լապրու . – Շիւպհէսիզ, Ամէրիգատա իճրա օլունան վէ օյմալար վէ նագլիարլա թէզեին իթմէկէ մախսուս պուլունան մաքինալարտա չալըշմըշընըզ տըր։

կարօ . – Էվվէթ , էֆէնտիմ։ Հաթթա էօյլէ պիր մաքինա իքմալ իթմիշիմ տիր քի , պու մաքինա, ասն տէֆտա մաեէթինտե չալըշտըղըմ էֆէնտինին սէրվէթինե ազ եարտըմ իթմիշ տէյիլ տիր։ Ֆագաթ, միւսաատէնիզլե չունու պէեան իտէրիմ քի, օյմա վէ նագլիար իլէ թէզեինե մախսուս օլան մաքինալարտա, չիմտիքի հալլէրինտէն գիեատե միւքեմմէլիյէթ վէրիլէմէզ։

Մ. Լապրու . – Էօյլե օլտուղունա հինանը՞եօրմուսունուզ.

կարօ. – Օ մաքինալարըն նօգսանը գալմամըշ տըր։

Մ. Լապրու . Տիւզ օլան եէրլէր իչին պու սէօյլէտիկինիզ տօղրու տուր։

կարօ . – Մէգքիւր մաքինալարըն տէյիլմի եէրլէրտե

իշ կէօրէպլիմէսի զաթէն միւմքինսիզ տիր։

Մ. Լապրու. – Պունա սիզ ինանըրմըըընըզ։

կարօ. – Ինանըրըմ, չիւնքի, օ մաքինաեը պէն պիլ-խաոսա թէտգիգ իթմիշիմ տիր։

Մ. Լապրու. – Ունութմաեըընըզ քի, միւմֆինսիզ լու-ղէթի, ֆրանսըզճա տէյիլ տիր։ Ֆրանսըզլար իչին շու եա պու շէյ միւշքիլ օլապիլիր, լաքին, միւմքինսիզ օլամազ։ Իչ-թէ պէնիմ իճաա իթտիկիմ մաքինա, տայիրելերի նագշ վէ օյմալար իլէ թէղեին իթմէկէ մախսուս տուր։

կարօ. – (Իրի կէօղէրինի աչարագ, վէ թէաճճիւպ ա-լէամէթի կէօսթէրէրէք.) Էֆէնտիմ, էկէրչի պու պապաէ էվհամ ու խէեաալաթա զահիպ օլմաեօր իսէնիզ, միլիօնլար գազանաճագսընըզ։ Պու պուլունմազ մաքինա, հէման էլ-տէն էլէ եազմա իսիլէճէք տիր։

Մ. Լապրու. – Թէքրար իտէրիմ, պու իճաաը պէն պուլմուշում տուր, ֆագաթ, պազը թաթպիգաթը իչին սի-զին իլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ։ Պէն տէ սիզին կիպի տիւշիւ-նիւեօրում քի, էկէր պու խուսուսատա մուվաֆֆագըյէէթիմ միւքէմմէլ օլուր իսէ, էվլաադմա պիւեիւք պիր սէրվէթ պըրագաճաղըմ։ Պաչըճա անը, վէ անըն իսթիդպալինի տիւ-շիւնէրէք, պու գաադար ճէսարէթլէ չալըշըեօրում, լաքին, եալընըզ քէնտի իսթիֆադաէյի շախսիէէմի տիւշիւնմէք իսէ թէմէմմի իմտի, բլանլարըմը սիզէ տէ պիլտիրէճէյիմ քի, պիրիւքաէ անլէրի թէտգիգ վէ միւթալաա իտէյիմ։ Էկէրչի օ բլանլարըն թէպտիլ ու թաահիլինէ տայիր սիզճէ պիր լիւ-զում կէօրիւլմէզ իսէ, տէրհալ ինշաաթա պաչըլաեաճագոը-նըզ տըր. շու գաադար քի, սէրվէթիմիզի մուճիպ օլաճագ օլան պէօյլէ պիր քէչիճի կիզի սագլամագըզընըզ էլզէմ տիր, զիրա եալընըզ պիր սըրր սագլամամագըզդ, պէլքի մալիմիզին զասալընա սէպէպ օլապիլիր։

կարօ. – Էֆէնտիմ, պանա կիւվէնէպիլէճէկինիզի բէք ալէա պիլտիրմինիզ։

Մ. Լապրու. – Պիլտիրիմ, վէ պունուն իչին, սիզի, պու կիւնաէն իթիպարէն, քէնտիմէ հէմ մուավին վէ հէմ շէրիք իթմէքտաէիմ։ Պինաէէրին, ինշա իտէճէկիմիզ մաքինանըն քեաըընտան, սիզէ եիւզտէ օն պէշ վիրէճէէիմ։

Պու սէօզլէր իւզէրինէ, իշճի պաչըընըն կէօզլէրինտէ եէնիտէն էսէրը թամա բարլաեարագ,

—Եիւզտէ օն պէշ մի, տէյի թէքրար իթտի։

—Էվվէթ, հաթթա հասըլաթը սաֆիեէ իւչ եիւզ պէն ֆրանգը թէճաւուզ իթտիկինտէ, մէգքիւր եիւզտէ օն պէշի եիկիրմիեէ իպլաղ իլլէեէճէյիմ։ Պունտան տա գաթինա-զար, մէնաֆիինիզին մուհաֆագասը իչին, սիզին իլէ պիր քիչիւք մուգավէլէնամէ իմզալաեաճաղըզ։ Եիմտի, կէլին վէ պէնիմ բլանըմը կէօրիւն, տէյի Մ. Լապրու ճէվապ վիրտի։

Մ. Լապրու, բէնչիրէնին տիկէր թարաֆընտա պու-լունան գասաեը աչըպ, պունուն տէրունինտէն չըգարտըղը քիչիւք պիր սանտըղը օրթատաքի մասանըն իւզէրինէ վազ իլլէտի, վէ սաաթընըն քէօսթէյինտէն սօնրա պիր թագըմ քեաղըտալար ալտը, վէ պուն-լարըն տիւրիւմլէրինի աչարագ, եէչիլ չուխալը մասանըն իւզէրինտէ տիղտի։ Պատէհու բարմաղըյլա պազը թասվիր-լէրի կէօսթէրէրէք,

—Իչթէ թէրթիպլէրտէմ պու տուր, տէտի։

Ժագ, պագմագտան սօյմաեարագ, պու քեաղըտալարը նագարը թէտգիգտէն կէչիրտի։

Մուահխարէն, Մ. Լապրու,

—Եիմտի տէ սիզէ պու պապաէ իգթիզա իտէն իլզա-հաթը վիրէճիմ, տէյի պէճան իթտի, վէ ֆիլվագը, ֆէննի թապիրաթ իլէ պազը իլզահաթա կիրիչտի իսէ տէ, պիզ, իլզահաթը մէգքիւրէյի թաֆսիլէն նագլ իտէմմեէէճէկիմիզ-տէն, վէ նագլ իթտիկիմիզտէ, օգուեանլարըմըզը ֆէվգէ-լատէ օսանտըրաճաղըմըզը ըանա պիլտիկիմիզտէն, իլզահա-թը մէգքիւրէնին նագլինէ պուրաճըգտա լիւզում կէօր-մէտիք։

Ֆագաթ, ժագ կարօ, պու իլզահաթը բէք իյի անլա-տըղընտան վէ սըգըլմատըղընտան, եիւղիւնտէ վէ կէօզլէ-

բինաէ էաէրը հէնէճան միւշահէտէ օլունմադըա իսի՝ պինապէրին, Մ. Լապրու իֆադաաթըները իւքմալ իտինճէ,

—Ֆելվագը, էֆէնտիմ, պու քէշֆինիզ՝ հայրան օլաճագ շէյ ոիը... աաէթա միւմքինսիզ պիր շէյի միւմքին գըլմագ ոըը, ոէտի՝

Մ. Լապրու.– Պու հալտէ, մուվաֆֆագըյէէթին միւհթէմէլ օլսուղունա ինանըճօրմուսունուզ՝

կարօ.– Հաթթա մուհագգագ նալարըյըլա պագըճօրում՝

Մ. Լապրու.– Բէք ալէա, պու իշտէ պէն քէնաի հիսաէմի իճրա իթմտիմ, սիզին հիսաէնիզ ոէ պաշլամագ իւզրէ ոիր՝ Հայտէ պագալըմ, իշէ իակիթսար իտին՝

կարօ.– Աթէշտէ դըզաըրաճագ եսկօտ էրիթէճէք նէուոունէլէրի եաբատըրմագ իչին, բահաթ գաճա իլէ քեաֆֆէյի թէֆէէրրուաթը թէտագիպ իթմտիքտէն ասնրա, իշէ պաշլամագ իսթէրիմ՝

Մ. Լապրու.– Իսթէտիկինիզ գաատար թէտագիպ իտին՝ Հէր կիւն, պէնիմ տայիրէմէ կէլին, իքի իւչ սաաթ գաատար պու բլանըաըը սիզէ վէրիրիմ՝ Պունըաըը պուրատան սիշարը չըգարմաեա ճէսաբէթ իտէմէմ՝ վէ պու պագատ հէր կիւնա թէտակիրի իհթիեաճինէ, պէնճէ պիհուտէ զանն օլունուր՝ Տիւչիւնիւնիւզ քի, եաըընըզ պիր գազա, իքի սէնէլիք զահմէթին նէթիճէսինի մահվ իտէպիլիր՝ Եէօյլէ քի, պու բլանըաըը, հէմ զայագ իտէպիլիրսինիզ, վէ հէմ տէ չալըըրտապիլիրսինիզ... Պիլմիշ օլուն քի, պու պիր սէրվէթ ոիը՝

կարօ.– Իֆադաէնիզի թէմամըյըա անըաեօրում, վէ հագդընըզ օլսուղունու տա ինքեար կէլէմէմ՝ Իմտի, պիզզաթ պուրատա կէլէրէք, սիզին կէօզէրինիզ էօնիւնտէ նէուոունէլիք թաասիիրէրի չըգարտաճաղըմ, վէ էկէրչի ուճագ թէֆէք թաասիլաթա լուզում կէօրիւր իսէմ, զաթընըզա իշար իտէճէկիմ՝

Մ. Լապրու.– Բէք իյի... պու հալտէ պիրլիքտէ չալըշաճաղըզ... Ժամդ, սիզէ թէտարիք իթմտիկիմ միւա-

թագդէըտէն խօշնուտումուսունուզ՝

կարօ.– Էֆէնտիմ, պու պագտէ սիզէ էզճան ու տիլ թէշէքքիւր իտէրիմ՝ Սիզին եաբատըղընըզը հիչ պիր էֆէնտինին եաբմաեաճաղընա գաւիյէն իտքեաթ օլմուշում տուր, պինապէրին հագդընըզտաքի շիւքրանէյեէթիմ միւէպպէտէն պագի գալաճագ ոըը՝

Մ. Լապրու.– Օնա շիւպհէ իթմէմ վէ շուրասընը տախ պէեան իտէրիմ քի, մատէմ քի շիմտի սիզ, պէնիմ նէսիմա շէրիքիմ պուլունուեօրսունուզ, սայ ու զայրէթի աբվիմա շէրիքիմ պուլունուեօրսունուզ, սայ ու զայրէթի աբթըմալըսընըզվէ ֆագրիդատա շիտաէթ կէօսթէրմէլիսինիզ՝ Եէօյլէ քի ֆագրիդանըն նիզամաթընը հարֆը հարֆընա իճրա իթմտիրին, վէ իշտու նիզամաթ խիլաֆընա ճիւզի պիր հարէքէթ իտէն օլուր իսէ, թէէտիսի իթմէքտէն կէրի աուրմաեընը՝

կարօ.– Վէննանըն հիսապընը հազրըլաեըպ, սանըրէքտաա թէսլիմ իտէճիմ մի՝

Մ. Լապրու.– Էվվէթ, ագրանընա պիր իպրէթ օլմագ իչին, պու խուսուստա իտաբ իտէրիմ՝– Տիշարը չըգարըզտա, պագընը, էկէր տայիրէմին խըզմէթճիսի օրատա իսէ, սէօյլէյին քի, մատամ Ֆօրթիէեի պանա կէօնտէրսին՝

կարօ.– Բէք իյի, էֆէնտիմ՝

Մ. Լապրու.– Եարընտան իթիպարէն իշիմիզէ պաշլաեաճաղըզ, տէյիլ մի՝

կարօ.– Էվվէթ, էֆէնտիմ՝

Մ. Լապրու.– Սապահընը իշէրի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սոնրա պուրատա կէլէպիլիրսինիզ՝

կարօ.– Տիմէք սաաթ սօգուղտան՝

Մ. Լապրու.– Սապահլարը սաաթ սօգուղտան ոն պիրէ, վէ էօյլէսինէն սոնրա սաաթ իւչտէն պէշէ գաատար՝ Պու գարարըմըզ եօլունտա ոըը, տէյիլ մի՝

կարօ.– Էվվէթ, էֆէնտիմ՝

Ժագ, տիշարը չըգտը, ֆագաթ տայիրէնին խըզմէթքընարը ավտէթ իթմիշ օլմաըաղընտան, իշճի պաշը պիզզաթ ժանըն օտաարնա կիտէրէք,

Մատամ Ֆօրթիէ, էֆէնտի սիզի խոթէեօր, տէտի՝

Ժան. – (*Տիթրէեէրէք վէ հէեէճան իչինտէ պուլունաբագ.*) *Սիզէ պէնտէն ոօլաեը պահս իթտի՛ մի,*

կարօ. – *Էվվէթ, սիզի ճիտտէն թէէքտիր իտէճէք տիր։ Թապիյաթընը պիլդրսինիզ, քէնտիսի խայրսահ պիր զաթ տըր, ֆագաթ պազէն սէրթ վէ նէզաքէթսիզ տիր, Իմտի, ճէվապ վիրմէեէրէք, պըրագըն հէր խոթէտիկինի սէօյլէսին, գիրա, պիր ճէվապ վիրտիկինիզ հալտէ, ալէյհինիզտէքի հիտտէթինին տահա գիեատէ արթաճագը տէրքեար տըր. Ժան Ֆօրթիէ, հէր նէ վագը օլուր իսէ օլսուն, պունտան ագտէմ պէյնիմիզտէ ճէրէեան իթմիչ օլան մուհավէրէեիւ տէրխաթըը իտին, Սիզին զայէթ սատըգ պիր ոօսթունուզ օլտուղումու ֆիքիրտէն չըգարմաեըն։*

Ժան. – *Հէր նէ վագը օլուր իսէ, գաթլանմաեա հազըրըմ, պէն հիչ պիր ֆէնալըգ եաբմատըմ, պինապէրին վիճատնըմ բահաթ տըր։ Իչթէ կիտիեօրում, ֆագաթ, գաբուեու քիմ պէքլէնէճէք տիր։*

կարօ. – *Գաբուեու մազպուրճա գաբաեըն, զաթէն զայպուպէթինիզ չօգ վագըթ իմթիտաա իթմէեէճէք տիր։ Պէն ֆապրիգաեա ավտէթ իտիեօրում։*

Իչճի պաշը պու սէօզլէրտէն ոօնրա, օրատան մուֆաբագաթ իթտի, վէ ժան օտասընտա քիւչիւք ժօրժու պըրագարագ, գաբուեու գաբատը, վէ տիրէքթէօրուն նէզտինէ չըգարը։

Ժագ՝ տիւչինճէլի կէօրինիեեօրտու։ Մէրգում ֆապրիգատան կէչիպ, պիլէատտա քէնտինին օլան տար պիր օտաեա կիրտի, վէ պիր իսկէմլէ իւզէրինէ օթուրուվէրիպ, պաշընը, քէնտիսինէ բէք աղըր կէօրինիեեօր կիպի իթի էլէրի իչինէ ալար, վէ պիր գաչ տագըգա գատար սիւքիւթլէ, վէ գըմըլտանմաեարագ վէ տավկըն պիր հալտէ գալըգտան ոօնրա, նակէհան աեաղա գալգարագ, իչտու տար օտա տէրունինտէ էնինէ պօեունա, քէմալ չիտտէթլէ կէզմէկէ պաշլատը։

Մէրգում, քէնտի քէնտինէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

—Շիւպհէսիզ էֆէնտի եանըլմաեօր... պու պիր սէրվէթ տիր... պէնիմ արատըղըմը քէնտիսի պուլմուշտուր։ Էկէրչի պու իսթիրա եալընըզ պանա այիտ օլատիտի, եիւզ, իքի եիւզ վէ իւչ եիւզ պին ֆրանգ տէյիլ, իլտա միլեօնլար գազանաճագ իտիմ։ Էվվէթ, միլեօնլար... ֆագաթ ֆապրիգա քիրալամագ, ալէթլէր թէտարիք իթմէք, վէ ինշաաթա իպթիտար էյլէմէք իչին ագչէեէ իհթիեաճ կէօրիւլէճէք իտի... Հալ պու քի, պէնիմ ագչէմ նէ՞րէտէ։

Ժագ, պիր աղ սիւքիւթտէն սոնրա, եումրուգլարընը սըգարագ, չու վէճհ իլէ տէվամ էյլէտի.

—Ա՛հ, ֆիքրիմի իչղալ իտէն մէյլ՝ բէք գուվվէթլի տիր. – եիւզտէ օն պէշ... եիւզտէ եիկիրմի... նէ՞ օլուր։ – Աճապա հէբսինէ նէ՞ վագըթ սահիպ օլապիլէճէք եիմ, ծնա պագալըմ։ Իչթէ օլ վագըթ գէնկին օլաճագըմ, վէ ժան տախի պէնի տինլէմէմէք իսթէմէեէճէք տիր։ Ֆապրիգանընն սահիպի, մէզպուրէեե գարչը հիտտէթլէնմիչ տիր... Պինապէրին իսթէրիմ քի քէնտիսինի եօլա գօյսուն, գիրա օ հալտէ, մէզպուրէ այըգտա գալաճագընտան, վէ հէմ քէնտիսի վէ հէմ էվլատլարը իչին պիր մէտարը թէայեիւչիւ գալմաեաճագընտան, պէհէմէհալ պանա միւբաճաաթ իթմէսի լազըմ կէլէճէք տիր։

8

Իչճի պաշը սիւքիւթ իթտի։ Մէրգումուն տօտագլարը իւզէրինտէ ֆէնա պիր թէպէասիւմ, վէ կէօզլէրինտէ վահշիեանէ պիր չէօլէ միւշահէտէ օլունմագտա իտի։ Ֆագաթ, չինա սանիյէե սօնրա, թէպէասիւմիւ զայպ, վէ չէօլէսի

նապէտիա օլարագ, մէմուրիեէթի իգթիղասընճա ֆապրիգաեա ավոէթ իլլէտի։

Ժան Ֆօրթիէ, թարիֆէ հաճէթ օլմահան պիր էնտիչէ իլէ, միսիւ Լապրունուն տայիրէսինին պուլունմուղու քէօչկիւն գաբուտու էշիլինտէն կէչտի։

Մէզպուրէ, ֆապրիգա սահիպիլէ վադը օլաճագ միւլագաթը պիր տէրէճէ վէխիմ օլաճագընը, վէ պու միւլագաթտան քէնտիսի իչին մուղըրը պիր նէթիճէ հուտուլէ կէլէճէկինի, թապին պիր հիսս իլէ, զանն իտէրսին քի տէրք ու ֆէհմ իլլէմէքտէ իտի։

Իմոի, էլի տիթրէճէէրէք, էֆէնտիմինին օտասը գաբուտունու չալմասընտա, Մ. Լապրու,

— կիմրինիզ տէտի։

Կէնճ գատըն գաբուտու աչըպ, իչէրի կիրտի, վէ քէսիք պիր սէտա իլէ,

— էֆէնտի, պէնի՞ մի իսթէմիչսինիզ, տէյի սիւալ իթտի։

Մ. Լապրու. – (Մէրթ պիր սէտա իլէ.) Էվվէթ, մատտամ։ Պիլմէք իսթէրիմ քի, ֆապրիգանըն նիզամընտա քիւլլիէն մուղայիր օլտուղու հալտէ, պու կիւն էօյլէտէն սօնրա, օտանըզըն պէքճիլիկինի պիր իշճի գատընտա իհալէ ութէրէք, ֆապրիգատան նիչին զայպուպէթ իթտինիզ։ Սիզին տէրիւհատ իթմիչ օլտուղունուզ մէմուրիեէթ, տայիմա նէզարէթի գավիեէեի վէ միւրատը գաթիեի իճապ իթտիրնը պիր մէմուրիեէթ տիր։ Հալ պու քի, սիզի պու մէմուրիեէթէ թայինին իթմէքլէ, խէթա իթմիչ օլտուղումու չիմտի անլաեօրում։

Ժան՝ պուրուրիեէթլի վէ չաբուգ կիւճէնմէէէ մէյհալ պիր գատըն օլմաղլէ, Մ. Լապրունուն սէօղլէրինտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլարագ,

Էֆէնտի, մահէլլի մէմուրիեէթիմի թէրք իթմէքլիկիմ, ֆապրիգանըն իհթիեաճաթը իչին իտի։ Շէօյլէ քի, կիճէ լամպալարը իչին իգթիղա իտէն լէվազիմաթը տիւզմէք իւզրէ, տիշարը չըգմըշ իտիմ, տէտի։

Մ. Լապրու. – Բէք էյի, պու իհթիեաճաթը տիւզմէք իչին, ֆապրիգանըն գաբանմասընա պէքլէմէնիզ հիչ պիր մանի եօգ իտի։ Իչինի կիւճլունու թէրքլէ, սիզե վէքեալէթի իտէն գատըն, իչպու հարէքէթինի ամէլէտէն կիտլէմէմիշ տիր։ Պու հալտէ, իշճիլէրին, նիզամաթը մէվզուա հադգընտա րիաեէթսիզլիքտէ պուլունտուղունուզու զանն իթմէքտէ հադգլարը վար տըր։ Վէնտան հադգընտաքի զաաֆէթինիզ տէ, պունտան պէօյլէ սիզե կիւվէնիլէմէեէկինի իսպաթ իթմէքտէ տիր։ Իմոի, պու չէյլէրտէն օտաճագ, էֆէնտիմ, հադգըմտա վադը օլան հարէքէթինիզտէն տօլաըը էկէրչի էսէֆ իտիեօր իսէնիզ, պէն սիզտէն տահա զիեադէ էսէֆ իտէրիմ, զիրա, ասլա լաէրզ օլմատըզմա վիճտանըմըզըն չահիտ օլտուղու պիր թագըմ չէտիտ թէքտիր վէ թաղիրլէրինիզի, հիչ պիր վագըթտա դապուլ իտէմէմ։

Մ. Լապրու. – (Տօղրուլարագ.) Նէ՞, ֆապրիգանըն նիզամաթը ալէյհինտէ հարէքէթի իթմէմիչ օլտուղունուզո՞ւմու իտուտա իտիեօրսունուզ։

Ժան. – Քէնաթ հիւսապրնա չալըշան պիր կէնճ գաղընա, պիր սաաթ գառար պէնիմ եէրիմէ գաբուճուլուգ իթ-մէսինի ըէճա իթաթիկիմ; պու գառար աղըր պիր թէօհմէթ մի տիր . . . Զաթէն օ կէնճ գառընըն ղայպ իթաթիկի վա-գըթ՝ քէնաթսինէ այիտ իտի։

Մ. Լապրու. – (Քէնաթսինէ մուխալիֆէթ օլունտու-ղունտան ոօլաեը հիւսեէթլէննէրէք.) Միզ մէսէլէեի թէպ-տիլ իտիէօրսունուզ։ Ֆապրիգանըն էմրի մուհաֆազաը, սիզէ, եալընըզ սիզէ իհալէ օլունմուշ տուր։ Իմտի, իշ սա-աաթլարընտա, մէմուրիեէթինիզի հիչ պիր սուրէթտէ թէրք իտէմէզսինիզ։ – Ֆագաթ պունու պէրթարաֆ իտէլիմ. գա-թիէն մէճու օլտուղու հալտէ, սիզ, պիր իշճինին պիլա բուխսաաթ տիշարը չըգմասընտա միւսաատէ իթմիշսինիզ։

Ժան. – Սահիհ տիր, էֆէնտիմ, պէն՝ վէնտանըն ըէ-ճալարընտա գարշը տուրամաեարտագ. թէքլիֆինի գապուլ, վէ նիզամըն խիլաֆընտա հարէքէթ իթթիմ, լաքին, էֆէն-տիմ, պու հարէքէթին սէպէպսինի պիլմէմիսինիզ . . . պէ-նիմ եէրիմտէ հէր քիմ օլսա, -էլվէրիր քի եիւրէկի թաշտան օլմասընը, – օ պիշարէ ատէմին քէտէր վէ աճըընը կէօր-տիւկիւնտէ, պուշգա տիւրլիւ հարէքէթ իտէմէզ իտի։

Մ. Լապրու. – (Պիր ազ սիւքիւթտէն սոնրա.) Հասըը, մատամ Ֆօրթիէ, քէմալ էսէֆ իւզրէ սէօյլէրիմ քի, պիզ պիրլիքտէ եաշաեամասընըզ։ Սիկ րէք չօգ էսպապը մուճիպէ կէօսթէրիեէօրսունուզ, լաքին, պէն իթաաթը թամամէ իս-թէրիմ։ Պունունլա պէրաբեր, սիզ, չայհանը թագտիր պիր գառընսընըզ։

Մ. Լապրու, վիրմէքտէ օլտուղու գարար հագգընտա էլան թէրէտտիւտ իթթիկինտէն, վէ կէնճ գառընըն պէօյլէ տէրհալ ֆապրիգատան թարտը, քէնաթսինէ զալիմանէ պիր հարէքէթ կէօրիւնտիւկիւնտէն, պալէտտէքի սէօյլէրինի իքմալ իթմէքսիզին գաթթ իթտի, վէ պէլքի ժան Ֆօրթիէ-նին պարըզը տէրս, պունատն պէօյլէ նիզամա րիաեէթ իթմէք խուսուսընտա քիֆաեէթ իտէճէք գառար քէնաթ-սինէ թէէսսիր իտէր միւսահազաընտա պուլունտու։

Օլ էմնատէ, սանտըգքեար Բիգու, մուհասէպէ էվրա-գընը ֆապրիգա սահիպինէ թէսլիմ իթմէք իւզրէ, մէր-գումէն օտասընա կիրտի։

Ժան օրտտա պէքլէտի, վէ հէեէճանը կիթթիքճէ արթ-մագտա իտի։

Գիր գաչ սանիյէե տահա պու սուրէթլէ կէչտի, վէ պու միւտտէի զարիճընտա մուտամէլէյի հիւսապինէ իքմալ օլունարագ, սանտըգքեար, գիքր օլունան էվրագը թէք-բար աչտը, վէ տիշարը չըգմագ իւզրէ իքէն, կէօզլէրի, կէնճ գառընտա աթթի օլունարագ,

—Էֆէնտի, մատէմ քի մատամ Ֆօրթիէ պուլտտա պուլունուեօր, պիլմէքլիկի լազըմ կէլէն պիր մատամէի, եանի, քէնաթ խուսուսի սարֆիեէաթը իչին ֆապրիգաեա բէթրօլ կիրտիլմէքլիկին մէճու իտուկինի քէնաթսինէ պիլ-տիրին, տէտի։

Մ. Լապրու, այն պէյմ օլարագ,

— Բէթրօլ մու . . . բէթրօլ մու . . . պուրաեա՞ մը, տէյի պաղըրտը։

Սահհտգհեար. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, մատամ Ֆօրթիէ՝ մատէն եաղընը հալի պիր լամպա գուլլանըեօր։ Տիւնքի կիւն, քէնաթինին օտասը եանընտա, տէօքիւլմիւշ օլան բէթ-րօլուն գօգուսունու հիսս իթմիմ։

Մ. Լապրու. – (Ֆէվգէլատէ հիւսուէթ ու պագագ քէսպ իտէրէք.) Մատամ, պու հարէքէթինիզին, պուրանըն նիչա-մանէքընա աչըգտան աչըգտ գարշը օլտուղունու պիլմէտիկի-նիզի իտտտա իտէպիլմիյիմինիզ։

Ժան. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, պիլմէեօրսում։

Մ. Լապրու. – Պիլմէմէքլիկինիզ միւմքին տէյիլ տիր։

Ժան. – Պէն ասլա եալան սէօյլէմէմ։ Պունտան պաշ-գա եալան սէօյլէմէքլիկիմ նէ՞էէ եարար։ Պանա գարշը աղ չօգ աղըր սուրէթտէ վուգու պուլան չինքաեէթլէրին նէ՞ հիւքմիւ վար տըր, մատէմ քի, հադգընտա թէնապ իթ-տիկինիզ թէտպիրին՝ թէմամըյլա մուվաֆըգ օլտուղունու կէօրիւեօրսում։

Մ. Լապրու. - (Բէթրօլ հատիսէսի խուզէրինէ, գաթի պիր գարար իթթիխադ խոէրէք.) Պու պադպէ եանըլմաեօրսունուզ, մատամ իմոի, ըէճա խոէրիմ, քէնտինիզէ պիր տիկէր իչ արաերդն։ Պիր այտան սօնրա, իչպու ֆապրիգաեր թէրք իթմէքլիկինիզ լազըմ տըր։

Ժան. - (Հընչգըրմալարընատան սէսի պօղուլարագ.) Ցիմէք տիր քի, քէչֆիմ վագը օլուեօր։ Սիզ պէնի թարտ խոխեօրսունուզ։ Զէվճիմ, նամուսու պիր քիմսէ օլտուղու ճիհէթլէ, սիզին իչին էլտէն կէլտիկի մէրթէպէտէ չալըշը, վէ ֆապրիգանըզ տէրսունինտէ վէ քէնտի մէմուրիեէթի պաշընտա, մահզա սիզին խըզմէթինիզ իչին չալըշըրքէն, ասքէր կիպի թէրքի հաեաթ իթտի։ Ամմա, պու շէյլէր սիզին նէ՞ վազիֆէնիզ. սիզ պէնի պու րատատան թարտ խոխեօրսունուզ, պու սուրէթլէ պէնիմ հալիմ, վէ քիւչիճէք մահսումլարընըն հալի նիճէ օլաճագ տըր։ - Ա՛հ, էֆէնտիմ, տիգգաթ պուեուրսուն, սագընըն, պու մուամէլէնիզ՝ հագդընըզտա խաեըրըլը օլմաեաճագ տըր։

Հատիտ իւլ միզաճ թապիեաթը մալիումիւմիւզ պուլունան Մ. Լապրու, ֆէվգէլատէ հիտմէթլէնէրէք, տիք տիք ժանա պագտըզը հալաէ,

—Պու նէ՞ տիմէք տիր, տէյի սիւալ իթտի։

Սաևսըզֆեար. - Մէֆիլ գարը, լագըրընըզ թէհտիտ օլտուղունու անլա՞մաեօրմուսունուզ։

Ժան. - (Հընչգըրարագ վէ կիւճ իլէ անլաշըլըր պիր սէտա իլէ.) Խայր, միւսիւ, պէն թէհտիտ իթմէեօրում, պէն քիմսէնէ թէհտիտ խոէմէմ, վէ ատտ ատտա պէնի տիւչարը նէյիս խոէն ֆէլաքէթէլէրի գապուլ իթտիկիմ կիպի, իչ պու միհն ու քէտէրիմի տախի եալընըզ քէնտիմէ հասր իյլէրիմ։ - Պէն, Մ. Լապրունուն՝ պանա իհալէ իթմէքլիկի միւնասիպ գանն իթմիչ օլտուղու խըզմէթի լաեըգըյա էյգա խոէմէտիմ... Իմոի, մատէմ քի գուսուրատա պուլունաում, ճէզամը չէքմէլիեիմ։ -Էֆէնտի, պէն կիտէճէիմ, ումարըմ քի ճէննաթը Ալլահ պէնի պըրագմաեաճագ տըր, ումարըմ քի, քէնտի էլէրիմիէ չալըշմագ վէ էվլատլարըմը պիւեիւթմէք իչին, լազըմ օլան ճէհաթէթ վէ գուվվէթի պանա իհսան պուեուրաճագ տըր։ - Էֆէնտի, իչպու ֆապրիգաեը թէրք իթմէք իչին, աերն սօնուննա պէքլէմէեիպ, սէքիզ կիւնէ գատար պուրատան կիտէճէիմ։ Պինաէերին պէնիմ եէրիմէ պիր տիկէրինի թայեին իթմէնիզի ըէճա խոէրիմ։

Մ. Լապրու - (Թապիեաթընըն սէրթլիկինէ րաղմէն, մէգքիւր սէօղլէրատէն միւթէէսսիր օլարագ, լաթիֆ պիր սէտա իլէ.) Պիչարէ գըզըմ, սիզ պիւսպիւթիւն եանըլըեօրսունուզ, պէն սիզի պուրատան թարտ իթմէեօրում։

Ժան. - Եա նէ՞ խոխեօրսունուզ, էֆէնտիմ։

Մ. Լապրու. - Հէր հալտէ էրքէյին կէօրէպիլէճէկի պիր մէմուրիեէթէ գատըն թային իթմէքլիկիմէ խէթմա իթմիչ օլտուղումու անլաթըեօրում, պուրասընը սիզ ատ անլամալըսընըզ։

Ժան.- Ֆագաթ, էֆէնտիմ, սիզտէ պուրասընը էվվէլճէ տիւչիւնմէլի խոխինիզ։

Մ. Լապրու. - Օրասը էօյլէ, լաքին, սիզէ ֆայտէյի մուճիպ օլմագ խուսուսունատքի էչէտտի արզում, օ պապտէ տիւչիւնմէքլիկիմէ մանի օլմուշ տուր։ Իմոի, աերն խէթամընա գատար պուրատա գալըն։ Օլ վագթա տէկին, սիզէ, թապիեաթընըզա վէ իսթիտատլարընըզա տահա դիեատէ միւնասիպ պիր տիկէր մէմուրիեէթ թէքտարիք խոէպիլէրիմ։

Ժան. - (Ֆէվգէլատէ հէեէճան վէ իզթիրապ իլէ.) Խայր, խայր, էֆէնտիմ, պէն սէքիզ կիւնէ գատար կիտէճէյիմ։ Զաթէն պու էվ պէնիմ իչին պիր ճէհէննէմ տիր։ Մուճիպ թէէսսուֆ վէ քէտէր խաթըրէլէրիմ արատընատա սայքի գանլար իչինտէ եիւրիւմէքտէ օլտուղումու զանն սայքի գանլար իչինտէ եիւրիւմէքտէ օլտուղումու զանն խոխեօրսում։ Պէտաեաթ զէվճիմին վէֆաթը պուրատա վուգու պուլտուղու, վէ պէն տէ պուրատա քէտէր ումիվուգու պուլտուղու, վէ պէն տէ պուրատա քէտէր ումիդ նէթտէն զայըլ չէյ պուլմատըզըմ իչին, պու էվ, պէնիմ իչին զաթէն լանէթլի տիր։

Կէնճ գատըն, եիւզիւնիւ իքի էլիյլէ էօրթէրէք, օտա-

ման տիշարը ֆըրլաաը, վէ ֆապրիդա սահիպի, մէզպուրբ-
նին հավլուտէն կէշմէքտէ օլմասընա պադարադ,

— Պիչարէ գասընճըլըմ, ֆիլվագը, վագը օլան չու հալտէն զիեաուէսիյլէ մուխթէճոսիր օլաուսմ, ֆէաէր վէ ա-
ճըլարընը թաղէլէտիմ, Պունունլա պէրապէր ուէ, թէքտիր վէ թաղիրլէրիմէ լաեըդ օլաուդու հալտէ, հարէքէթի վա-
դըասընաան ուօլտաը մէմուունիյէթէ պէհան խոէմէդ իտիմ, վագաա քէնտիսինին էֆքէարը պէտիսահանէօի եօդ խէ-
ուէ, պու ճիւմլէ իլէ հիչ պիր իշ ուէ եօլունաա ճէրէեան իթմէմէքտէ տիր, Ա՛ճապա չու մէմուրիեէթի պու գասընա իհալէ իթտիկիմուէ, ադըմ նէ՛րէտէ իտի, Շու կէօրտիւկիւմ իշ, հագըդէթէն տիվանէլիք ուէյիլ մի տիր,

Սաևսրգֆեար. – (կէօզլէրինի թաալանա ուօդրու աթֆ իտէրէք.) էֆէ՛նտիմ, սիդ, գաբուճուլուդ մէմուրիեէթինի մէզպուրբեե իհալէ իթտիկինիդաե, եալընըդ հիսսիեաթը գալպիեէնիդէ հէվալէի աէմմ իթտինիդ,

Մ. Լապրու. – Պիր վագիֆէ իյֆա իթմէքտէ, վէ պիր ֆապրիդա սահիպինին, քէնտի խըզմէթինտէ պուլունարադ, թէրբի հաեաթ իթմիշ օլան պիր իշճինին տուլ զէվճէսի հագգընտաքի մուգաատէս պիր ուէյինին էտա իյլէմէքտէ օլաուդուսու զանն իսիեօրտուսմ, անճագ պու քէրրէ քէնտիսինէ, գըզգարընտաշըմըն նէզտինտէ իյի պիր խըզմէթ թէտարիք իտէճէեիմ, Պու խուսուս, չիւքհէսիդ հիւանի թէտիիեէ օլունապիլէճէք տիր,

Սաևսրգֆեար. – Ա՛հ, էֆէ՛նտիմ, հիչ օլմազսա պու սը-
բաուա, իլք հիսս իթտիկինիդ տուչդուեա զիեաուէճէ սաիք օլմագտան սագընընըզ,

Մ. Լապրու. – Նիչին,

Սաևսրգֆեար. – Չիրա, պու գասըն պիր ուզ էվվէլ սիդի թէհսիս իթտի,

Մ. Լապրու. – Իֆաուէյի վագըտսը թէհսի՛ս մի իտի,

Սաևսրգֆեար. – Շիւքհէսիդ Պէն, օ գասընընէ՛ լագըրտը իթմէքլիք թարիխընը, վէ նէ՛ մէսլէք ու հարէքէթինի ասլա իսոչանմաեօրտում, Տէրհաթըը իտինիդ, էֆէնտիմ քի,

զամընըդ, Նիչէ տէֆալար վագը օլան տահաավէթքէարանէ հարէքէթի վէ մուամէլէլէրինիդէն տօլաեը նատիմ օլմուշ-
սունուդ տուր, Պանա էօյլէ կէլիեօր քի, իշպու ժան ֆօր-
թիէնին, խայրխահը պուլունաուդունուդ հալտէ, հէմ սիզէ, վէ հէմ տահի պիզգաթ քէնտի խէթթասըլյա տէրունինտէ զէվճինին վէֆամի իթմիշ օլաուդու պու խանէյէ աուտավէթի վար տըր, Սադընընըզ, էֆէնտիմ, պազէն օճաղընըզտա ըսընանըլար միւանընտա եըլան տահի պուլունուր,

9

Մ. Լապրու. – (կիւլէրէք.) եըլմա՛ն մը, աուտամ սէնտէ՝ միւսիւ Րիգու, նէ՛ գաուար միւպալաղա խոիեօրսունուդ, Հէր չէյ սիզէ գարանըդ կէօրիւնիւեօր, Պու պէտագահի գասըն աուլ տուր, վէ չօուդ չօճուդ սահիպի տիր, Զէվճի տէ պէնիմ խըտմէթիմտէ չալըշարագ թէրբի հաեաթ իյլէմիշ տիր, վագաա վէֆամը, քէնտի տիդգաթսըզլըդընըն նէթիճէսի օլմուշ իսէտէ, նիհաեէթ տէ էօլմիուշ տիր, Պինագէրին, օ գասընա խայըրլը պիր խըտմէթտէ պուլունմագլըդըմ, վագիֆէմ իդթիդաասընտան տըր, վէ պու վագիֆէմտէ տէ գուսուր իթմէեէճէեիմ տիր, Շէօյլէ քի, էկէր գըզգարընտաշըմընն եանընտա քէնտիսինէ պիր խըտմէթ պուլսմագ իսէմ, պիր իշ պուլանա գասար կէչինմէսի իչին իգթիդա իտէն մէպլաղը վիրէճէեիմ,

Պաաէհու Մ. Լապրու, մուհավէրէեի թէպտիլ իտէրէք,

— Հիսապընըդը եաբտընը՞զ մը, տէտի,

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, իչթէ, տէյի Րիգու ճէվապ վիր-
տի, վէ ֆապրիդա սահիպինէ, իւզէրինտէ պաղը բագգամ-
լար եաղըլմըդ օլան պիր եաբրագ քեաղըտ թաագսիմ իյլէտի,

Մ. Լապրու. – (Պու քեաղըտա աթֆը նազար իլէ.) եէ-
տի պին եիւզ եէթմիշ իւչ ֆրանգ օթուզ սանթիմտիր,

Սաևեղգհեար. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, չիմոի կիտիպ կէթիրիրիմ։

Մ. Լապրու. – Ազիզիմ միւսիւ Բիգու, ժէալէքինիզ նէ գատար ղարիպ տիր, Պէն, սանտըղքեարըմըն սանտըղքեարըերըմ։ Նիչին գատանըղտաքի ագչէնի հըֆզ իթմէնօղսունուզ։

Սաևեղգհեար. – Էֆէնտիմ, սէպէպինի պունտան ագտէմ սէօյլէմիշիմ տիր. պէն ժէսուլիեէթտէն ֆէվգ էլ ղալէ գօրգարըմ։ Շէօյլէ քի, ֆապրիգա տէրունինտէ եամիմատըղըմ իչին, հիչ պիր չէյէ ժէսուլ օլմագ իսթէմէմ։ Շու ժէսուլէքիմիէ. էկէր կիճէ վագթը մալինիզ սիրգաթ օլունուր իսէ, պունա էոէֆ իտէրիմ, ֆագաթի, պունտան տօլաերը քէնտիմի իթապ իթմէքլիկէ պիր սէպէպ օլմատըղը կիպի, սիղինտէ, պէնտէն պիր չէյ թալէպ իթմէնէ հագգընըզ օլմազ։ Պունտան գաթինագար, պիլ ֆարզ, ժէմուրին ղայրի պիր վագըա, պաղթէթէն պուրատան եիրագլանմանըղը իճապ իթտիրսէ պիտէ, սանտըղընըզըն պիր անախթարը տա պէնտէ օլտուղունտան, վէ իգթիզայը հալտէ օ անախթարը գուլանմապըտիկիմտէն տօլաերը պանա հիչ ժէսուլիյէթ թէրէթթիւպ իտէմէզ։

Մ. Լապրու. – Հաբերը սիզ պիր ղարիպ ստէմմինիզ։

Սաևեղգհեար. – Նէ՞ եաբաերըմ, էֆէնտիմ, անճագ պու սուրէթլէ բահաթ իտէպիլմէքտէէիմ։

Մ. Լապրու. – Բէք իյի, ագչէյի կէթիրին։

Բիգու, եէտի պին եիւզ եէթմիշ իւչ ֆրանգ օթուզ սանթիմի կէթիրտի, վէ Մ. Լապրուեա իթա իթտիկինտէ, ժէրգում, մէգքիւր ագչէնի, հէր ագշամ եաբաերըզը կիպի, քէնտի խուսուսի սանտըղընտա հըֆզ իյլէտի։

Պու արա, պիր չան ոէսի իշիտիլտի։ Իշպու չան, ֆապրիգանըն գաբանաճաղը ալէամէթի օլուպ, սանտըգքեար ֆապրիգա սահիպինի սէլամլատըգտան սօնրա, օրատան չէքիլտի։

Ա.յնի վագըթտա, Մ. Լապրունուն խուսուսի խըզմէթքեարը, էֆէնտիսինին էմըրէրինի ալմագ իւզրէ իշէրի կիրտիկինտէ, Մ. Լապրու,

—Տամիտ, պու ագշամ սիզէ պիր տիճէճէկիմ եօգ տուր, կիտէպիլէրսինիզ, տէյի պէնան իյլէտի։

Տավիտ, էֆէնտիսինին օտասընտան տիշարը չըգտը, վէ շաբգասընը ալըպ, սօգագ գաբուտունա կիթմէք իւզրէ հավլիտէն կէշտի։

Ամէրէնին ազիմէթ ու հարէքէթի խիթամ պուլմագտա օլուպ, էն սօն գալանըար կիթմէքտէ իտիլէր։

Զանըն իւք չալընըշընտան թա՛ ֆապրիգանըն տէվայիր պաշ մէմուրլարընըն հէր թարաֆը տօլաշարագ, իրթէսի կիւն հաղըր պուլունաճագ ամէլէ էսամիսինին քեաղըտալարընը ժագ կարօեա թէպլիմ իթտիքլէրի ղէմանա գատար, մէգքիւր սօգագ գաբուտու աչըգ գալըր իտի։ Իչ պու քեաղըտալարա պիրեր իշարէթ վագ իտէր իտիլէր։

Տավիտ, հավլիտէն տիշարը չըգաճագ եէրտէ, գաբուճունուն գաբուտու էշիկինտէ տուրտու, վէ թաթլը պիր սէտա իլէ, գաբուճու գատընըն քիւչիւք չօճուղունա խիթապէն,

— Պունէ ժօրժ, պու կիւն տօսթունա ագշամկայը տիմէ՞զմիսին, տէտի։

Զօճուգ կէօրիւնտիւ, վէ Տավիտ, թէքրար ժէրգումա խիթապ իտէրէք,

— Նէ օ, չօճուղում, կէօղլէրին նիչին գըզարմըշ, նիչին աղլաեօրսուն, տէյի սիւալ իթտի։

Զօճուգ. – Վալիտէմ տէրտլի տիր...

Տավիտ. – Վալիտէն տէրտլի՞ մի տիր։ (Պատէհու պաշընը գաբունուն չէրչիվէսինտէն իլէրի սիւրէրէք.) Նէ օ, մատատմ Ֆօրթիէ, նէ՞ վագը օլտու։

Ժան, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամագտա օլտուղունտան, Տավիտ, շու վէճճ իլէ քէլամա տէվամ իյլէտի.

— Մէօյլէյին պագալըմ, սիզէ նէ՞ վագը օլտու։ Պու սուրէթլէ աղլատըղընըղը կէօրտիւկիւմտէ, գալպիմ, քէտէրի ագիմէ միւսթագրագ օլուեօր։

Ժան. – (Հընդգրկմարը թէակինէ չալըշարագ.) Ա՛հ պիչարէ Տավիտիմ, պէն պէտպախթ, հէմ դաէթլէ պէտպախթ պէր գարըրըմ . . . ֆէլաքէթ եագամը պըրագմաեօր։

Տավիտ. –Ֆէլաքէ՞թ մի . . . եինէ նէ՞ օլտու ։

Ժան. – Պէննի պուրատան թարտ իտիեօրլար։

Տավիտ. – Սիզի պուրատան թա՞րտ մը իտիեօրլար, Սիզի՞ մի . . . լաքին, պու գապըլ տէյիլ տիր։

Ժան. – Գապըլ օլտուգտան պաշգա, բէք տէ սահին տիր։

Տավիտ. – Պու չէյի եարան Մ. Լապրու օլամազ։

Ժան. – Պաշգա քի՞մ օլապիլիր։

Տավիտ. – Վա՛յ, սիզի պուրատան թարտ իտէն, ֆապրիգանըն սահիպի՞ մի . . . Ֆագաթ, նի՛չին . . . սիզի իթթապ իտէճէք նէ՞ սէպէպ վար տըր։

Ժան, ֆապրիգա սահիպինին իսօշնուտուսուզլուղունու մուճիպ օլան սէպէպլէրի մուխթասարէն հէքեաեէ իթթի։

Տավիտ. – (Մէզքիւր հէքեաեէյի տինլէտիքտէն սօնրա.) Հա՛, իշթէ չիմտի թէաճճիւպիւմ միւնասէֆի օլտու։ Ֆապրիգանըն սահիպի, պուրանըն նիզամաթըննա թէմամիյլա բիաեէթ օլունմասընը իսթէր . . . Քէնտիսինին չու հալինէ պագըլըրսա, ատէթա վագթիյլէ ասքէրլիքտէ զապթիլիք իթթիշ օլտուղու զանն օլունուր։ Սիզ, անըն սէվտիկի, վէ տիւնեատա հէր չէյտէն զիեատէ հիւրմէթ իթտիկի պէր չէյէ, եանի, վէրիլէն թէնպիհ վէ թալիմաթա բիաեէթ ու հիւրմէթտէ գուսուր իթթիշսինիզ։ Ֆագաթ, մաատամ Ֆօրթիէ, պունուն իշին պու գատար քէտէր իթթիմէկէ սէպէպ եօգ տուր, չիւնքի, պու պիրուտէթին իզալէսի միւմքինսիզ տէյիլ տիր։ Սիզ, Ֆապրիգա սահիպինի թաննըրսընըզ, ատէթա պարութ կիպի պիրտէն պիրէ բարլար իսէ տէ, էսասէն քէնտիսի գատար սահիպ լինսանիյէէթ վէ համիյէէթ քիմսէ պուլունամազ։ Իմտի, քէնտիսի, սիզի, եանի Բիէր Ֆօրթիէնին տուլ զէվճէսինի եօլա գօեամազ, վէ գօյմաեաճագ տըր։

Ժան. – Խայր, Տավիտ, պէն կիտէճէյիմ, սէքիզ կիւնէ գատար Ֆապրիգաեը թէրք իտէճէյիմ։ Ֆագաթ, Մ. Լապրուեա սէօյլէմիկիմ կիպի, պու հարէքէթ վէ մուամէլէսի, քէնտիսինին խայրընը մուճիպ օլմաեաճագ տըր։

Տավիտ. – Մաատամ Ֆօրթիէ, պունլար հէք լագըրտը տըր, բիւզկեար կիպի կէլիպ կէչէր։ Պէն բանա պիլիրիմ քի, Ֆապրիգա սահիպի տիւշիւնէճէք տիր, վէ պահա իտէրիմ քի, սիզին իլէ կէօրիւշտիւկիւմ շու սըրատա, քէնտիսի, հարէքէթի վագըասընատան տօլաեը նատիմ օլմագտա տըր։

Ժան. – Նատիմ օլտուն օլմասըն, բէք տէ վազիֆէմ տէյիլ։ Պէն պունու ունուԹմաեաճաղըմ, խայր. ասլա ունուԹմաեաճաղըմ։

Տավիտ. – Լաքին պու գատար ինսանօղլուգ տա իյի տէյիլ տիր. – Կէօրէճէքսինիզ քի, պու պիրուտէթին էօնիւ ալընաճագ, վէ սիզ տէ, պիզիմ իլէ պիրլիքտէ պուրատա գալաճագսընըզ . . . Ալլահա ըսմարլատըգ, մատամ Ֆօրթիէ, թէքրար կէօրիւշէլիմ . . . կինճէլէր խայր օլտուն, չօճուղում, տօսԹունու պուս էթ քի, կիԹսին։

Տավիտ, գօլլարընը ժօրժա ուզաթըպ, իչի տէֆա էօրտիւքտէն սօնրա տիշարը չըգարը։

Ժան սօգագ գաբուսունու գաբամագ իչին, Ֆապրիգա ամէլէսինին մէվճուտ էսամիսի քեագըտլարընը ալմաեա պէքլէտի։

Օն տագըգա կէչինճէ, ժագ կարօ կէլէրէք, կէԹիրտիկի քեագըտլարը, բէնիչիրէ եանընտա քիւչիւք պիր մասա իւզէրինէ վագ իթթիքտէն սօնրա,

— Իշթէ քեագըտլարը կէԹիրտիմ, – եէնի պիր խապէր վար մը տըր, տէտի։

Քիւչիւք ժօրժ, իշճի պաշընըն եանընա կէլիպ, էլինի թուԹաու, վէ չօճուղուն, «ՏօսԹում ժագ, բէք պիւեիւք քէտէրիմիզ վար տըր. Ֆապրիգատան կիտիեօրուզ» եօլունտաքի ճէվապընատան, իշճի պաշը սարսըլսը, վէ կէօզլէրինի սիլմէքտէ պուլունան կէնճ գատընա պագարագ, – «վա՛յ, Ֆապրիգատան կիտիեօրմուսունուզ» տէյի սիւալ իթթի։

Ժան տախի էվվէթ մանէասընտա պաշընը սալատը։

Իշճի պաշը . – Տիմէք տիր քի, քէշֆիմ, վէ գօրգտու-ղում կէլտի չըգոը . . . Պէսպէլի ֆապրիգա սահիպի սի-պի թէքթիր իթմտի, սիզ տէ քէնտիսինէ ճէվապ վէրտիկի-նիզտէն, մէրգում հիտատէթլէնէրէք, սիպի . . .

Ժան. – (կարօնուն իֆատէսինի իքմալ իտէրէք.) Պէնի թարտա իյլէտի ։

Իշճի պաշը . – Ֆագաթ, չիւպհէսիզ քէնտիսինի հիտատէթլէնտիրմիշնիզ տիր։

Ժան . – Լաքին, բէք սէրթ մուամէլէ իտիւօրտու . . . Մէրգումուն թագիր վէ թէքթիրլէրի հիտատէթ ու ղազապը-մը մուճիպ օլտու ։ Պէլքի, թէքթիր վէ թագիրլէրի սէպէպ-սիզ տէյիլ տիր, ֆագաթ, բէք օգատար սէրթլիք գուլլան-մատա տա , օլապիլիր իտի . . . Հէր նէ հալ իսէ, շիմտի պէն սէքիզ կիւնէ գատար ֆապրիգատան կիտէճէհիմ։

Իշճի պաշը . – Սէքիզ կիւնէ գատար մը։

Ժան . – Էվվէթ , վագտա Մ. Լապրու , աբըն սօնուննա գատար գալմագլըղըմը թէքլիֆ իթտի իսէ տէ, պէն, պու նիյմէթի գապուլ իթմէտիմ։

Իշճի պաշը . – Սէքիզ կիւնէ գատար նէրէնէ կիտէճէքսինիզ, նէ հաբաճադընըզ։

Ժան . – Նէրէնէ մի կիտէճէհիմ, – անը պէն տէ պիլ-մէմ։ Նէ մի հաբաճադըմ, – չալըշաճադըմ։ Էվվէթ , պէնիմ վէ էվլատլարըմըն նաֆագատընը թէտարիք իթմէք իչին, չա-լըշաճադըմ, հէմ բէք չօգ չալըշաճադըմ։

Իշճի պաշը . – Ժան, զաթէն խայրի ադըր վէ միւշքիլ օլան պիր վազիհէթի, ինսան, քէնտի խէթասըյա տահա զիհատէ ադըրլաթմտաը, ճայիզ տէյիլ տիր ։ Ֆապրիգանըն սահիպի, պիրտէն պիրէ, իլք հիտատէթի էնսանընտա վիր-տիկի պիր գարարընտան ֆարիղ կէլէպիլիր։

Ժան . – Պէն, կիլիմէք իսթէրիմ։

Իշճի պաշը . – Հէր հալտէ պու սէօյլէտիկինիզ ճիտ-սի օլմամալը տըր։

Ժան . – Տիւննատա պուննտան տահա զիհատէ ճիտի

պիր գարար եօգ տուր։ Սիզէ թէքրար իտիւօրում քի, պէն պուրատան կիլիմէք իսթէրիմ։

Իշճի պաշը . – Լաքին սիզ, պուրատա օլտուգճա բա-հաթ վէ մէսուտսունուզ։

Ժան . – Բահաթլըզըմը վէ սաատէթիմի զայպ իլէ, պունլարըն եէրինէ, չալըշարագ իքմալ իտէճէկիմի պիլիւօ-րում, լաքին, նէ հաբաեըմ։

Իշճի պաշը . – Ֆագաթ, ժան, պէն տէ պունատան պէօյլէ սիզի պիր տախի կէօրէմէեճէյիմ։

Ժան . – Օ տահա իյի եա՛ . . . պունատան ագատմ սի-զէ սէօյլէտիքլէրիմի տերիսաթըը իտին . . . պիր տախի կէօրմէմէնիզլէ պէնի ունուտաճագսընըզ։

Իշճի պաշը . – Պէնիմ տէ սիզէ վիրտիկիմ ճէվապը էլպէթթէ խաթըրլաեօրսունուզ . . . պէնիմ աշգըմ , հա-հաթըմ տըր . . . Նէֆէս ալըպ վիրմէքտէն կէրի տուրա-հաթըմ կիպի, սիզի սէվմէքտէն տախի ֆարիղ կէլէմէմ։.. Րէճա իտէրիմ, ժան, պու գատար տիգպաշլըըգ իթմէճէն, եարըն ֆապրիգա սահիպլէյլէ կէօրուշէճէյիմ, վէ սիզի պու-րատա ալըգօյմասընը քէնտիսինտէն րէճա իտէճէհիմ։

Ժան . – Խայր, միւսիւ կարօ, պու եօլտա հարէքէթ-տէ պուլունմագտան սիզի մէնէն իտէրիմ։

Իշճի պաշը . – Ֆագաթ , սիզին էնճամընըզ՝ սէֆալէթ վէ զարուրէթտէ գարար գըլաճագ տըր։

Ժան . – Ճէսարէթ վէ սէպաթ օլուր իսէ, սէֆալէթ վէ զարուրէթէ չարուգ ալըշըըր, վէ նէ գատար աղ քեա-ըրմ օլսա, նաֆագամը թէտարիք իտէպիլէճճիմ։

Իշճի պաշը . – Հալ պու քի, նաֆագանըզը թէտարիք իչին , չալըշարագ քէնտինիզի թէլէֆ , վէ սըհհէթինիզի մահվ իտէճէքսինիզ ։ Ժան, հագդընըզտաքի հիսսէեաթըմը պիլիրսինիզ։ Պու ասպահ սիզէ սէօյլէտիքլէրիմի, պու ագ-շամ տախի թէքրար իտէրիմ, եանի, սիզի սիվէրիմ, սիզ տէ պէնի սէվինիզ. . . պիրլիքտէ եաշաեալըմ։

Կէնճ գատըն . – (Հիտատէթլէ պաշընը եօգարը գալ-տըրարագ.) Սիզին իլէ եաշամաճ մը. . . սիզին մէթրէսինիզ

մի օլմագ . . . Պանա պէօյլէ պիր թէքլիֆտէ պուլունմադըղընըզ, մահզա պէնի թահգիր իթմէնիզտէն իլէրի կէլմէքտէ տիր, Հալ պու քի, պէնի թահգիր իթմէքլիք հագդընը, պէն սիզէ նէ՞ վագըթ վիրտիմ,

Իշճի պաշը . – Ժան, տիւնեատա պէնիմ իչին էն զիեատէ մուգատտէս օլան նամուսում, վէ մէրհում վալիտէմին նամուսու իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, տուղղուղունուզուն իլք օն այընըն կէչտիկինին իրթէսի կիւնիւ, սիզ պէնիմ զէվճէմ օլաճագսընըզ,

Ժան . – Պիչարէ Ժագըմ, սիզ ագլընըդը ղայղ իթմիչսինիզ, ֆէնտի զարուրէթիմի վէ իքի էվլատըմը, թրախումա մագամընտա սիզէ կէթիրէպէլիրմիեիմ,

Իշճի պաշը . – Ժան, սիզին իլէ պիրլիքտէ օլտուղումտա , ճէսարէթիմ վէ գուվվէթիմ թապիի արթաճագ տըր , – Էվվէթ, սիզին իլէ օլտուղում հալտէ , բէք չաբուգ պէնկին օլաճաղըմա էմինիմ,

Ժօրժ . – Վալիտէճիյիմ, տօսթում Ժագը կիւճէնտիրմէ . . . ֆէնտիսի , պէնկին օլաճաղընը վատ իտիեօր , էկէր պէնկին օլուր իսէ, պանա , պուննտան տահա պիւեիւք տիկէր պիր օեունճագ վիրէճէք տիր . . . էօյլէ տէյիլ մի, տօսթում Ժագ ,

Կէնճ գատըն քէնտի օտասընտա պիր գաչ ատըմ ալտը , վէ չէհրէսինին ալթիւսթլիւկիւնէ պագըլտըղը հալտէ, մէզպուրէնին պէյնինի իհանէթա իտէն պիր միւլահազաեա գարշը ուղրաչմագտա օլտուղու զանն օլունմագտա իտի,

Ժան . – (Բէքէլէեէրէք.) Կիտինիզ, Ժագ, պանա պու սէօզլէրի սէօյլէմէեին , զիրա , պէնի տիւչարը էնտիչէ վէ իզթիրապ իտիեօրսունուզ . . . ըէճա իտէրիմ, կիտին , վէ պէնի, միւքէտտէր հալիմտէ եալընըզ պըրագըն ,

Ժագ . – Ֆագաթ, պէն տէ սիզին իլէ միւքէտտէրիմ, վէ սիզին միւզտարըպ օլտուղունուզու կէօրմէքլէ, պէն տէ միւզտարըպ օլուեօրում , -Սիզ , վէ էվլատլարընըզ, բէք զիեատէ մէսուտ օլապիլիրսինիզ , Էկէր պէնի ըէտտ իտէրսէնիզ, հէմ էվլատլարընըզըն վէ հէմ քէնտինիզին սէֆալէթինի, վէ ֆէվգէլատէ սէֆալէթինի մուճիպ օլաճագսընըզ, Պիր գատընն չալըշմասընտան նէ՞ գատար քեար հասըլ օլապիլտիկի մալիւմ տիւր, Սիզ, հիչ պիր վագըթտա էվլատլարընըզըն նաֆագասընը, վէ միւհթաճ օլտուգլարը էսվապը թէտտարիք իտէպիլէճէք տէրէճէտէ բարա գազանամազսընըզ,

Ժան . – (Սօլուգ եիւզիւնիւ , սրճագ օլան էլլէրիյլէ կիզլէեէրէք .) Ա՜հ չէյթան , պանա տէհչէթ վիրմէք , պէնի գաթը իւմիտ իթմէք, վէ պէնի ղայիֆ պըրագարագ, տիթրէթմէք իւզրէ , պուլունտուղում վազիեէթին թասվիրինի զիեատէ գարարթընը կէօսթէրիեօրսունուզ,

Ժագ . – Պէն սիզէ հագըգէթի հալի, օլտուղու կիպի սէօյլէեօրում . . . ֆագաթ, սիզ մուխալիֆէթ տախի իթսէղաիգա իչինտէ, վէ նէ՞ մէյուսիեէթտէ պըրագմաեաճաղըմ . . .Սիզ, պէնիմ զէվճէմ օլաճագսընըզ,

Ժան . – (Նէվիմա չըկընըզ իլէ էլլէրինի գավուշտուրարագ.) Սիւպհան Ալլահ, սիւպհան Ալլահ . . . տիմէք տիր քի, պէնի աճըմաեաճագ տըր . . . սիւքիւթ իթմէեէճէք , վէ եագամը սալըվիրմէեէճէք տիր,

Ժագ . – Իթաաթըմըա սիզէ օլան մուհապպէթիմի իսպաթ իթմէք իսթէրիմ . . . Պինապէրին , իչթէ պէն կիտի-

Ժագ . – (Ժօրժու էօբէրէք.) Էվվէթ, ազիզիմ, էվվէթ, հէր իսթէտիկինի ալաճաղըմ, – (Պատէհու աշգ ու հեեէճան իլէ.) Ժան, ազիզէմ Ժան, տիւշիւնիւնիւզ. սիզէ թէքլիֆ իթտիկիմ շէյ՝ սէպէպի հաեաթ տըր, վէ սէվկիւլիւնիւզ օլան, վէ պէնիմ տախի էղճան ու տիլ սէվկիւլիւլէրիմ օլաճագ պուլունան իքի մասումլար իչին, վէսիլէյի սաատէթ տիր ,

ևօրուամ . . . լաքին, սիզի տիւշիւնմէք, սիզին հադդընըզտա մէշղուլ օլմադ, վէ էսպապը սաատէթինիզի մուհադդադ սուրէթտէ իսթիհսալ էյլէմէք իւզրէ կիտիւօրում։

Ժադ կարօ, կէնճ գաարընը տէհշէթլի հէյէճան իչինտէ պըրագմադըզ, մէզպուրէնին տիհանընտան չու պիրիպիրինէ մուղայիր սէօզլէր չըգտը։

—Հադդը վար տը . . . զիհաատէսիյլէ հադդը վար տը... Հէմ մասումլարըմ իչին, հէմ քէնտիմ իչին, պու հալին սօնու սէֆալէթի տիր . . . Սալթ քէնտի էլէրիմին էմէկլիյէ, Լիւսինին սիւտանսաընընըն մահիյէէլէրինի նաքըլ թէէտիւէ իտէպլիլիրիմ . . . Ժօրժու նաքըլ պիւհիւթէճէհիմ . . . Ա՛հ, չու հալիմ տէհշէթլի տիր . . . Ժադ իսէ, պանա բահաթլըգ վէ օլսուգճա կէչինմէքլիւք թէքլիֆ իտիւօր . . . Անճադ պունլարա պէտէլ, պէն տէ քէնտիսինին գարընը օլմալըըմ . . . Բիէրէ, էօլիւմ եաթադընտա իմմիչ օլսուղում եէմինի նագդ իմմէքլիկիմ իգթիզա իտիւօր . . . Ժադդաթ, պու հալ, չայեանը նէֆրէթի տիր, ալչագլըգ տըր... Խայր, խայր, հէր նէ վագը օլսա, պու խուսուստա զայիֆճէ տաւրանմաեաճաղըմ։

Ժան, քէնտի նիհէթի վէ գարարընը իճրա իմմէք իւզրէ, մէթանէթի վէ ճէսարէթլէ աեաղա գալգտը, վէ կէօզլէրինին եաշլարընը սիլէրէք, օտասընտան տիշարը չըգտը։

Պատէհու մէզպուրէ, քէնտիսինէ վագը օլան թաւսիյէ մուճիպինճէ, հավլի գաբուսունու գաբաեարագ, պօշ օլան ֆապրիգա սալալարընը տօլաշտը, վէ արապաճընըն՝ աթլարընա ագշամ եէմի վիրտիկի սըրատա, Ժան, ախըրլարը տախի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, օտասընա ավտէթ իյլէտի։

Մ. Լապրու, տիշարը չըգմագ իւզրէ, գաբունուն էօնիւնէ կէլտիկինտէ, կէնճ գաարըն, պիր քէլիմէ պիլէ սէօյլէմէեէրէք, գաբուեու աչտը, վէ սօնրա թէէքրար օտասընա կիրտի։

Ժօրժ, պու արա մուգավաատան մամուլ օլան մահուա աթը, վէ գուրշունտան ապքէրլէրի հավլի գուրթուսույլա օյնամագտա իտի։

կէնճ գաարըն, աճէլէթէն թաամընը հազըրլատը։

Վագաա քէնտիսի աճըգմամըշ իտի իսէ տէ, էվլատընը տիւշիւնմէսի լազըմէտէն իտի։

Ա.րապաճը տախի տիշարը չըգտըրընտան, Ժան, ֆապրիգաատա եալընըզ գալտը։

* * *

Չէվճէսինին վէֆաթընտան պէրու, ֆապրիգա սահիպլի, էվինին խըզմէթքեարլարընը թագըմըյտա եօլա գօյմուշ իտի։

Մէրգումուն տախիլի հիշ պիր խըզմէթքեարը պուլունմաեընը, օտասընըն իշլէրինի Ժան կէօրիւը իտի, վէ տայրէսի ուշաղը տա, իշ օտասընը սիւբիւրիւը իտի։

Մ. Լապրու, ատա քէնտի խանէսինտէ թաամ իմմէեիպ, Ֆօրվիլին պիր լօգանթաընտա թաամ իմմէքտէ օլտուպ, օրատա իւլֆէթ իմմոտիկի զապիթանտան պագընը, քէնտինին ահըպապասը օլմուշտար իտի։

Ա.գշամըն ալտֆրանկա սաաթ օն պիր սուլարընտա, եանի, եարը կիճէտէն պիր սաաթ էվվէլ, մէրգում խանէսինէ ավտէթլէ, չօգ տէֆա քէնտի էլինյէ եագտընը պիր լամպանըն այտընըզընը իչի իւչ սաաթ չալընըր իտի։

Սապահլարը կիւնէշ ատղտուղու զէման, եաթագտան գալգարճագ, օլ վագըթ տախի չալընըր, վէ իշճիլէր, կիւնլիւք իշլէրինէ պաշլատըգլարընտա, իչք տէֆա ֆապրիգա սալալարընը կիտիպ տօլաշըր իտի։

Ա.րապաճը, սանտըգքեար վէ իշճի պաշը ֆապրիգաատա եաթմագ իտիլէր։

Ա.րապաճը, գաբուլար այընտընը զէման ֆապրիգաեա կէլէրէք, աթլարըն պիր իչի վար իսէ, անը կէօրիւր, վէ Մ. Լապրունուն արապա իլէ տիշարը չըգմասը լազըմ կէլտիկինտէ, պիր արապա գօշար, եախօտ, էկէր քէնտիսինէ պիր սիրտարընշ վուգու պուլուր իսէ, օ սիրտարընը իճրա իտէր իտի։

Պու արապաճըտան պաշդա, աղըր էշևանըն նագվինէ մախաուս պիր ոէ եվուք արապաճըսը վար իտի։

Իշ ըէս պէյկիրի հավի օլան ախըր, տիկեր էպնիեէոէն այրըլմըշ իտի։

Պինապէրին կիճէլէրի, ֆապրիզատա, եալընըշ ֆապրիզա սահիպինէ ժան գալմագտա իտիլեր։

Ֆապրիզա սահիպի, սալթ էվլատընը կէօրմէք, վէ իզմիզա ինիխակինաէ, եախօտ, ֆապրիզատընըն իշլէրի, վէ բաղարըգլար իճրասը վէ լէվաղիմաթ թէտարիքի իչին վիլաեաթա կիթմէք լազըմ կէլտիկինաէ, ֆապրիզատան գայապուպէթ իտեր իտի։

Մէրդում տիշարատա գալընը զէման, քէնտիսինէ պէքլէմէմէի իչին մատամ Ֆօրթիէնէ էմր վիրմիշ օլուպ, չինքի քիշիւք դաբուն անախթարը տայիմա քէնտի նէտինաէ պուլունմազէ, մէղպուրէնի ռեհանաըրմագընըն աէրուն ֆապրիգաեա կիրէպիլիր իտի։

Ապրապաճը դաբուտույա ոգտագա այընըր կիդի պիր դաբուտան պաշդա, Մ. Լապրունուն իդամէթկեահը օլան քէօշկէ հադըն վէ Մէզօն-Ալֆօրա կիտէն եան ոգտագա նագընը իւչիւնճիւ պիր դաբու պուլունմագտա իտի։

Ֆապրիգա սահիպի, իշ պու իւչիւնճիւ դաբուտան չօդ ոէֆա կիրիպ չըգար իտի։

Հէր ագշամ, սաաթ ոգուզ սուլարընտա, ժան, ֆապրիգա սահիպինին համթագընը աչար իտի։

Հիքեաոէմիզին պաշտաոըղը կիւն տախի մէզպուրէ վաղիֆէսինի պիլ իյֆա, պիր մատա իւղէրինէ դօնուլմուշ օլան պիր կիճէ դանտիլինին հադաոըգտան ասընըտա, քէնտի օտաոընա ավտէթ իթմի։

Ժանընը իւղէրինտէ ադիմ պիր մահդունիյէթի կէօրիւլիւեօրտու, չէօյլէ քի, հալը հադըր քէնտիսինէ հիւքնէնկիզ դանն օլունտուղու կիպի, միւսթագպէլտէն տօլաոը տա գօրգմագտա իտի։

Պինապէրին, պէլքի ույգու իլէ, քէտեր վէ էնտիշէլէրինի մուվագգաթէն ունուտուր իւմիտիյէ, սաաթ ալաֆրանգա օճն պիր բաատէլէրինտէ համթաղա կիրտի իսէ տէ, իղաթտաը դալպի, Հօրկունլուղունտան զիեատէ գուվվէթլի օլտուղունտան, ասլա ունուեամտաը։

Իրթէսի սապահ ֆապրիզա ամէլէսի թէքրար իշլէրինէ պաշլատըլար։

Ժագ կարօ, գաբունուն համընտան կէշէրքէն, ժանա սաաէճէ պիր սապահլար խայր օլսուն տէտի։

Մէրդումուն զաեէթլէ տիւշունճէլի օլտուղու, լէհճէսինտէն անլաշըլըէօրտու։ Հէր նէ հալ իսէ, ֆապրիզա սալաղարընա կիտէրէք, օ կիւնքի իշլէրի թագսիմ իթտի։

Վէնտան, իլք կիւնտէն պէրու մէյտանա չըգմամըշ օլուպ, մէրդումուն, զէվճէսի խասթալըղը աղըրլաշմըշ օտուղունտան, մէղպուրէնին համընտան այրըլմամտաըղընը, ամէլէտէն պիրի իշճի պաշըրա խապէր վիրտի։

Սաաթ ոգուզ վուրտուղունտա, ժագ, միւսիւ Լապրունուն օտասընա կիրտի, վէ մուդարրէր օլտուղու վէճճ իւղրէ, ֆապրիզա սահիպինէ պիրլիքտէ, մալիւմ օլան վէ մուվաֆֆագ լէթթի թագտիրինտէ, ընքիսինի տախի սահիպ սէրվէթի գըլաճաղը սէրքեար պուլունան մաքինա իշինի ճիտատէն թէտգիգէ խալթիտար իյլէտի։

Օ կիւնիւ, օգուեանլարըմըզա արզ օլունմատըա չայեան հիչ պիր հատիսէ վուգու պուլմագընըզը ագշամ օլտու։

Ժան, քէնտի միւլահազաթը աէրեատընտա միւսթագրար օլուպ, քիմսէնէ պիր աէօզ պիլէ սէօյլէմէմէէրէք, կիւնլիւք իշլէրինի կէօրտիւ։

Օ ագշամը, ֆապրիգատան չըգըլտըղը սըրատա, իշճիլէրտէն պագըլտըը, պիր կիւն էվվէլքի վուգուտաթը պիլտիքլէրի ճիհէթլէ, միւթէվէքքա արգատաշլարընըն տուլ զէվճէսինէ պագը թէտիկէթպախշ սէօզլէր սէօյլէտիլէր։

Պունլար իֆատէէ պաշտաըգլարընտա, մատամ Ֆօրթիէ, իֆատէլէրինի քէսէրէք, վէ ֆիլհագըգտ կէօրիւնէրէք,

—Պու խատատա պահս իթմէքլիկինիզ պիհատէ պիր ... նէ օլտու իսէ, օլտու. էօլէճէք տէյիլիմ հա, տէտի, վէ

հէր կիւնա էյզահաթ էթհաօընտան սագընաը։

Ժագ, կնթախկի սըրատա, պիր սէօղ սէօյլէմէքսիզին կէնճ գաապընըն էլինի սըզտը։

Զանն իտէրսին քի մէրգումուն տիւշիւնճէսի, սապահտան պէրի տահա զիհաատէ արթմըշ իտի։

Ժան, Ժագըն պու հալինի մահզունիյէթէ վէ թէէսսիւֆէ համլ իտէրէք, ֆիքրինատէն,

— Պիչարէ աաէմ . . . պէնի սէվիւօր, վէ օ սէպէպլէ միւզտարըպ պուլունուէօր, տէտի։

Բիւէր Ֆօրթիէնին տուլ ղէվճէսի, վագաա Ժագ կարօեու աճըմագտա իտի իսէ տէ, գալպինատէ, մէրգումա մէյլ ու թէվէճճիւհ կէօսթէրէճէք տույղու էսէրի պուլունմամագտա իտի։ Զաթէն Բիւէրին վէֆաթընատան պէրու, կէնճ գաապընըն եիւրէկի, աշգ ու սէվտա իչին գաբանմըշ օլուպ, եալընըզ վալիտէյնք հիսսիեաթը, մէզպուրէնին ֆիքրինի վէ գալպինի իհաթա էթմիչ օլտուղունատան, գաապընըատա մախսուս օլան աշգ ու սէվտա հիսսիեաթը աչըգտա գալմըշ իտի, Պէտպախթ գաապընըն միւսթադպէլ հադգընտաքի վէսվէսէսի իսէ, մահզա զաեէթէյէ սէվկիւլիւ էվլատլարընատան տօլաեը իտի։

Շէօյլէ քի, էվլատլարընը սէֆալէթի վէ զարուրէթատէն գուրթարմագըզդ էշէտտի արզուսուլա, էօլիւմ սաաթընատա զէվճինէ էթմիչ պուլունտուղու եէմինին խիլաֆընատա հարէքէթի էթմէմէք միւրատը գալիսի արատընատա, մէզպուրէ, եիկիրմի տէօրթ սաաթտան պէրու սարթը զիհին էթմէքտէ օլուպ, արաըզդ արաըզդ, վալիտէյի մէրգումէ, միւթէվէֆֆա զէվճինի ունուտտարագ, եալընըզ անըն քէնտիսինէ պըրագտըզը սէվկիւլիւ մաասումլարը տիւշիւնմէկէ հազըր պուլունմագլա պէրապէր, պիր ազ սօնրա, միւթէվէֆֆա զէվճինին խաթըրէսի, քեաֆֆէյի միւլահազաթընա զալէպէ իտէր իտի։

Շու գաատար քի, իչ պու տայիմի սարթը զիհին, Ժանը գուվվէթի վէ տէրմանտան տիւշիւրմէքտէ իտի։

Իչճի պաշը օլան Ժագ կարօնուն իգամէթկէահը, ֆապրիզատան խայլի ուզագտա օլուպ, մէրգում; Ալֆօրվիլէ,

ֆրէթէյլ թարիգի գուրպինտէ վագը պիր խանէտէ քիչիւք պիր օտաատա պէյպուլթէթ իտէր իտի։ Իչպու իգամէթկեահա, ֆապրիզատան եիկիրմի պէշ տագըգատա կիտիլիր իտի։

Ժագ կարօ, ֆապրիզա ամէլէսինտէն էքսէրիսինին ագշամլարը թօբլանտըգլարը պիր շարապճը տիւքքեանընատա թաամ էթմէքտէ իքէն, եէվմի մէզքիւր ագշամըը, մէրգում, իչպու տիւքքեանա կէլմէտի։

Ժագ, ֆապրիզատան չըգտըղընտա, եալընըզճա իմրարը էվգաթի էթմէքէ իւզրէ, Մարն նէհրի գընբըլարընատօղրու միւթէրահի օլտու, վէ նիզամընըզ պիր սուրէթէտ եօլ եիւրիւեիւպ, արա սըրա կէօզլէրինի տիքէրէք վէ գաչըլարը չաթըլարագ տուրմագտա, վէ պիր գաչ տագըգա պու սուրէթլէ գընըլտանմաեարագ վագըթի կէչիրտիքտէն սօնրա, թէքրար բասթ կէլա եօլունա տէվամ իյլէր իտի։

Ժագ, սաաթ եարը կիճէեի վուրտուղու զէման խանէսինէ մուվասալէթ իյլէտի։ Մէրգում, ազըընա պիր լօգմա շէյ գօյմամըշ օլուպ, վագաա եաթագա եաթդոը իսէ տէ, կէօզիւ ասլա գաբանմաատը։

Իրթէսի կիւն, Ժագ, ֆապրիգաեա կէլտիկինտէ, գանընտա շէտիտ պիր հէրարէթ ճէվէլան էթմէքտէ, վէ լէհճէսի սօլմուշ օլուպ, կիօզլէրի գօեու աթէշ կիպի բարլամագտա իտի։

Մէրգում, գարարսըզ պիր հալտէ վէ սիթրէեէրէք, գաբուճունուն գաբուսունտա տուրտու։

Ժան, Ժագա տօղրու իլէրլէեիպ, վէ իլք կիւնտէն պէրու մէրգումուն իւզէրինտէ կէօրիւլէն թէպէյտաիւլիւ ապհտէն տօլաեը իշհարը թէճաճճիւպ էյլէեէրէք,

— Նէ՞ օլուեօրսունուզ, միւսիւ կարօ, տէյի սիւալ էթտի։

Ժագ կարօ. – Հիչ պիր շէյ . . . հիչ պիր շէյ օլմաեօրում, մաատամ Ֆօրթիե . . . Նէ՞ օլտուղումու սիզէ սէօյլէմէք իսթէր իտիմ . . . ֆագաթ, խայր, խայր, թէէխիր էթմէք տահա էվլէյա տըր . . . իլէրուտէ . . . պու ագշամ

սէօյլէրիմ . . . Շիմոի պէն ֆապրիգաձա կիտիէօրում։

Մէրգում, էօլունա տէվամ էթմէկիւինաէ, կէնճ գառըն, քէնաի քէնաիւէ,

— Նէ զարիպ հէյվէթ , . . աճապա պանա նէ՞ տիմէք իսմէէօրաու . . . պու առէմի կէօրէն, առէթա քէնտիսինի տիվանէ զանն իտէր , տէմի ։

11

Ժագ կարօ, հէյվէճան վէ իսմիրապլընը հէր քէսին նազարընաան կիզլէեէրէք , միւթաա օլան խըզմէթինի կէօրու։ Շէօյլէ քի իւք կիւնքի կիպի, թամ սաաթ ութդուզա , Մ. Լապրունուն ճապըճանէօինէ կիտէրէք , եէնի լճաաա միւթէալիգ միւթալաաթ վէ թահդըգաթընա մէրգում իլէ պէրապէր ֆէվամ էյլէմի ։

Սաաթ ըն պիրաէ, իշճի պաշը, թաամ իթմէք իւզրէ տիշարը չըգաը, ֆագաթ, նէ կիտէրէքէն վէ նէ ավաէթ իտէրքէն, ժանըն օտաաը էօնիւնաէն կէչմիկի ալրաաա, մէզպուրէնէ պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէմի։

Եալընըզ մաաամ Ֆօրթիէ , մէրգումուն հէր վագըթաան զիճաաէ մահզուն կէօրիւնմիւկիւնէ տիգաթի իթմի։

Էօյլէաէն ոնրա, իշճի պաշը, թէքրար ֆապրիգա սահիպլէ պուլուչտուդունաա , մէրգում եապը եապմադըա մէշդուլ իտի։

Մ. Լապրու. – (Իշճի պաշընա խիթաապէն.) ժագ , սիզ դալըպ չըգարմադըզա մահտուս թաավիրլէրէ պաշլաեապլիրմինիզ. պէն, միւթաճէլ օլան պիր մէքթուպու իքմալ իտիեօրում։

Կարօ իշէ պաշլաաը իտէ աէ , էլի տիթրէեօրաու , վէ կէօղլէրի հէր վագըթքի կիպի պէրրագ կէօրմէեօրաու ։

Պինապէրին մէրգում, էլի վէ կէօղլէրի գուվվէթ քէսպ իթմինէը իչին, պիր միւտաէթ տուրմաեա մէճպուր օլտու ։

Պու արա, սանտըգքեար Բիգու, ֆապրիգա սահիպինին օտասընա կիրէրէք,

— Էֆէնտիմ ,պանգատան կէլիեօրում, տէտի ։

— Մուամէլէի լաղըմէ իճրա օլունմու՞մու, տէյի Մ. Լապրու սիւալ իթտի , պաշընը եօգարը գալտըրարագ։

Սաևսղգեար . – Էվվէթ , էֆէնտիմ, պօյտօնուն պէտէլինի պիրլիքտէ կէթիրտիմ ։

Ֆապրիգա սահիպի . – Բէճա իտէրիմ, պիր ազ սօնրա կէլինիզ, չու արալըգ պաշգա իշէ պագամամ։

Սաևսղգեար . – Բէք իյի, էֆէնտիմ։

Բիգու տիշարը չըգտը, վէ իշպու մահթաաար միւքաալէմէտէ հաղըր պուլունան ժագ , «պօրտօնում պէտէղինի պիրղիֆտէ սիզէ կէՓիրտիմ» տէօղլէրինի իչտինճէ տիթրէտի, ֆագամի մուախխարէն պաշընը, իչինին իւզէրինէ էյտի իտէտ , բարմագլարը տախի տիթրէմէքտէ, վէ կէօղ պէպէքլէրի, սինիրլէրինին թահրիք օլմուշ օլմաընտաան նաշի վէեաաէճէ օյնամագաա իտի։

Պէօյլէճէ պիր չարեէք սաաթ կէչմիշ իքէն, դաբու վուրուլմասը իչտիսլտի։

Մ. Լապրու . – (Սապըրսըզլըգա.) կիրինիզ ։

Ժան . – (Գաբունուն էչիլինտէ կէօրիւնէրէք.) Էֆէնտիմ, զաթըննըզա պիր թէլէկրաֆնամէ վիրուա իթտի ։

Պու տէօղլէրի տէօյլէրքէն , մէղպուրէ, ֆապրիգա սահիպինէ մահի քեաղըտաան պիր մահֆազա թագտիմ էյլէտի , վէ Մ. Լապրու, պէեանը թէշէքքիւրլէ, թէլէկրաֆնամէէի ալտը ։

Մաաամ Ֆօրթիէ , մախսուսէն իչինին իւզէրինէ պաշընը էյմիշ օլան ժագա պիր աթֆը նազար իթտիքտէն սօնրա , տիշարը չըգտը։

Մ. Լապրու , մահֆազաեը եըրթտը , վէ պունուն տէրունինտէ պուլունան ուզուն քեաղըտա կէօզ կէզտիրտիքտէ-

տէն սօնրա , աճը աճը ըէֆը նիտա ԼԹ-ով , վէ լէհճէսի սօլտու։

Մ . Լապրու . – Ա՛հ, Լիւսիէն խասթա տը՛ը . . . պէլ-քի տէ թէհլիքէլի տիր . . . ա՛հ, սիւպհան Ալլահ . . . (Պա-տէհու իշճի պաշըճա խիթապէն.) Գըզդարընտաշըմտան պիր թէլէկրաֆնամէ ախզ ԼԹ-ով . . . Օղլում խասթա իմիշ . . . Շիմոի պէն կիտիէօրում . . . ժագ, թասվիրլէրի վէ բլան-լարը թօբլաէրն, վէ պանա վէրին քի, գասատա հըֆզ իտէ-էիմ։

ժագ . – (Պուրուշմուշ օլան սիմասընտա մէսէրրէֆ ալէամէթի միւշահէտէ օլունարագ.) Բէք իյի էֆէնտիմ, շիմոի վէրիրիմ։

Իշճի պաշը, քեաղըտլարը թօբլամաղըա մէշղուլ օլուր-քէն, Մ . Լապրու պիր իբ չէքէրէք, հավլուտէ պիր չան սէսի իշիտիլտի ։

Պատէհու մէրգում ֆապրիգա սահիպի , քէնտի օտա-սընըն գաբուսունա կիտիպ , սանտըղքեարը չաղըրթտը, վէ սանտըղքեարըն վիրուտինտէ , Մ . Լապրու ,

— Ա՛ղիդիմ Բիդու , շիմոի գըզդարընտաշըմտան ալտը-ղըմ պիր թէլէկրաֆնամէտէ, էվլատըմ խասթա օլտուղունտան, նանընտա պուլունմագըղըմ լազըմ կէլտիկի պիլտի-րիմիէօր – Իմոի, սանտըղընըզըն հիսապընը եաբըն, վէ սիզէ լազըմ օլապիլէն ադչէնի հըֆզ իտիպ , դուստուրունու պանա վէրին, տէտի։

Սաևսրգֆեար . – Բէք իյի , էֆէնտիմ, ֆագաթ , պէն սիզի զիհաատէսիյէ ալթիսթ պիր հալտէ կէօրիւեօրում։ Միւսաատէնիզէ չունու սիւալէ իճթիհար իտէրիմ քի , ա-ճապա Լիւսիէնին խասթէլիկի աղըր մը տը՛ը ։

Մ . Լապրու . – Թէլէկրաֆնամէլէր, գըսա իֆհատէլէ-րի համի օլմալարը յա՛, տայիմա տէհղիթպախչ տըրըլար։ Գըզդարընտաշըմըն թէլէկրաֆնամէսինտէ թահթխլաթ եօգ տուր , լաքին պէն , հէր չէյի պիլմէք իստէրիմ։ Էկէրչի պէքլէտէմ, իպթիրապ վէ էնտիշէմտէն էօղիւրիւմ։ Իմոի, տէրհալ իշինտի պիլթիրին։ Պուրատան Բարիսէ կիթմէքլի-

կիմ, վէ սահաթ սէքիզի եիկիրմի տագըդա կէչէն Օրլէան գաթարընա պինմէքլիկիմ լազըմ տը՛ը ։

Սաևսրգֆեար. – Շիմոի հիսապըմը եաբարըմ, էֆէնտիմ։

Բիդու տիշարը չըգտը։ Զիքր ԼԹ-իկիմիզ չան սէսի իտէ, ժան Ֆօրթիէեի չաղըրտըղընտան , մէրգումէ աճէլէթէն կէլտի ։

Մ . Լապրու . – Բէճա իտէրիմ, արապաճըեա սէօյլէհէն քի, գուբէ արապասընը գօչսուն։ Սօնրա սիզ թէքրար պուրա-եա կէլինն , զիրա սիզէ պազը սէօյլէհէճէկիմ վար տը՛ը ։

Ժան կիթտի , վէ պիր գաչ տագըդա սօնրա ավտէթ իյ-լէտի ։

Ժագ , էլան ֆապրիգա սահիպինին նէզտինտէ օլուպ , մալիւմիւմիւզ օլան քեաղըտլարը ահէսթէ սուրէթտէ սըրա-եա գօյմագլա մէշղուլ իտի ։

Բիդու տախի ավտէթ իթմիշ օլուպ , հիսապլարընը վի-րիհօրտու ։

Սաևսրգֆեար. – Պէնտէնիզ , հէտիմտէ պէշ պին ֆրանգ սագլահօրում։ Ումարըմ քի , ավտէթինիզտէն էվվէլ գասա-եը աչմահա իհթիհաճ կէօրիւլմէզ։

Մ . Լապրու . – Պէլքի . . . հիչ տէյիլ իսէ, իյի կիւնէ չարչընպիհ տը՛ը ... Էկէրչի Լիւսիէնին խասթէլիկի սէպէպիյլէ օրատա գալմա-եա մէճպուր օլմազ իսէմ, ճումաա իրթէսի սապահը պու-րահա կէլիրիմ։ – Սիզ պանա նէ՞ գատար ադչէ կէթիրտինիզ։

Սաևսրգֆեար . – Պանգատան ախզ իտիլմիշ օլան, վէ պօրտօ պէտէլի պուլունան եիւզ եիկիրմի եէտի պին ֆը-րանգ իլէ կիւնլիւք հասըլաթ օլան օն պիր պին եիկիրմի եէտի ֆրանգը կէթիրտիմ, վէ պունտան պէշ պին ֆրանգ գատար ալըգօյտում։ Ճէման եիւզ օթուզիւչ պին եիկիրմի եէտի ֆրանգ կէթիրտիմ։ Տիմէք օլու՞ քի, սանտըղընըզտաքի մէվճուտ իլէ պէրաբէր , եիւզ տօղսան պին իյի եիւզ էլլի ֆրանգ եէթմիշ սանթիմ ադչէ վար տը՛ը ։

Մ . Լապրու . – Պու հիսապ տօղրու օլմալը տը՛ը։

Սաևսրգֆեար . – Թահգըգ իտէպիլիրսինիզ էֆէնտիմ։

Մ. Լապրու .– Թահգըզ իթիմէկէ վագթըմ եօզ տուր։ Պէօյլէճէ ֆապրիգա սահիպի, Րիգուտան ալտըղը մէպալիղի, քէնտի գասասընտա հրճիզ իթտի։

Ժագ իլէ ժան էլան պէքլէմէքտէ իտիլէր։

Մատամ Ֆօրթիէ, իչճի պաշըճա տիգգաթ իտիեօրտու, վէ օ կիւնէ վէ օ սաաթա գատար մէրգումուն սիմասընտա կէօրմէմիշ օլտուղու ղարիպ պիր հալի կէօրիւեօրտու։

Ժագ .– (Մ. Լապրուճա տօղրու իլէրլէեէրէք, վէ թօքլատըղը քեաղըտլարը ֆապրիգա սահիպինէ արզ իլլեեէրէք.) Իչթէ, էֆէնտիմ, թասվիրլէր վէ բլանլար։

Մ. Լապրու, մէզքիւր քեաղըտլարը ալտրագ, հէր վագթ քի սանտըգճա տէրուննինէ վազ իթտիկի կիպի, սանտըգճաճը տախի գասատա սագլատը։

Մ. Լապրու .– Ալտէթիմտէ, պու իչէ տէվամ իտէրիզ։

Ժագ .– Բէք իյի, էֆէնտիմ. պէնտէնիզէ սայիր էմբրինիզ վէ թավսիէնիզ վար մը տըր։

Մ. Լապրու .– Էվվէթ, պիր ազ պէքլէճինն։ (Պատէհու ժանա տօղրու տէօնէրէք.) Մատամ Ֆօրթիէ, էօհտէնիզէ իհալէ օլունմուշ օլան նէզարէթի վազիֆէտի խիլաֆընտա ասլա պուլունմամանըզը սիզէ թավսիէ իտէրիմ.– Ալտէթիմտէ, հագգընըզտա լազըմ կէլէն մուամէլէտէ պուլունաճաղըմ։ Սիզի իչտիզ պրագտաճաճաղըմա թէէմին օլուն, վէ պէն, արամըզտա կէչէն չէյլէրի ունութտուղում կիպի, սիզին տէ ունութմանըզը արզու իյլէրիմ։

Ժան, մէմուլին զայրի օլան իչպու խայրխահլըգտան տօլաեը թէաճճիւպ իտէրէք, տիլտիզ կիպի տուրմագտա, վէ սանտըգքեար, կէնճ գատընը տիգգաթլէ թէճճէսսիւս իտէրէք, քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Շու գարը, հէր հալտէ ֆէնա թտապխաթը պիր մախլուգ տուր։ Քէնտիտի, ֆապրիգա սահիպինի թահգիր իտիեօր, վէ ֆէնալըգ իտէրէք ինթիզամ ալմագ իտթէտիկի աչիքեար տըր։

Մ. Լապրու .– Րէճա իտէրիմ, պիր մըգտար չամաչըրը հավի օլարագ, քիւչիւք պիր եօղ չանթաը հաղըրլաեըն, վէ պու չանթաեա պիր բարտըսիւ իլէ պիր տէ եօղճուլուգ եօրկանը վազ իտին։

Մատամ Ֆօրթիէ, օտատան տիշարը չըգտըրընտա, ֆապրիգա սահիպի, մէզպուրէնին տիլտիզ կիպի վէ մահզունէն եիրագլանտըղընը կէօրէրէք։

— Պիչարե գատընճըղազ,– տէտի,– ասլա անլամաեօրքի, պուրատա էօհտէսինէ իհալէ իտիլմիշ օլան մէմուրիեէթ, քէնտիսինէ միւնասիպ տէյիլ տիր։ Վագտա քէնտիսի հագգընտա պիր ազ սէրթճէ տավրանմըշ օլտուղումու պիլիեօրսուն, լաքին, նէ եապաեըմ, քէնտիսինին հագգը օլտուղունու իտտտա իյլէմէսի, հիտտէթ ու ղազապըմը մուճիպ օլտու։ Պունունլա պէրապէր, պու խուսուսու քէնտիսինէ ունութտուրաճաղըմ։ վէ ճիտտէն քէնտիսինի տիւշինէճէեիմ։

Մ. Լապրու, իչպու սէօզլէրի սանտըգքեար իլէ իչճի պաշըճա խիթապէն պէեան իթտիքտէն սօնրա, մէրգումանա սօն թավսիմաթընը իթա իյլէտի։

Ա՛յնի վագթտա, հավլինին գալտըրըմը իւզէրինտէ արապանըն հարէքէթի իչիտիլտի, վէ պէչ տագըգա սօնրա, մէզքիւր արապա, տէրսւնինտէ ֆապրիգա սահիպի պուլունտուղու հալտէ, Օրլէան տէմիր եօլու մէվգիֆինէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու։

Մէրգումուն հէյնի ազիմէթինտէ, ժան իլէ իչճի պաշը վէ սանտըգքեար հաղըր պուլունմագտա իտիլէր։

Պատէհու սանտըգքեար, կէնճ գատընա խիթապէն,

— Մատամ Ֆօրթիէ, գաբուլըը տիգգաթլէ գաբամանըզը թավսիէ իտէրիմ։ Պէնիմ էֆքեարըմճա, ֆապրիգա սահիպի, տիւշինմէեէրէք, սիզի, աղըր պիր մէսուլիեէթ ալթընա գօյմուշ տուր, տէտի։

— Մ՛իւսիւ, սիզ պու խուսուստա վէսվէսէ իթմէեին. պէն, վազիֆէյի նէզարէթտէ գուսուր իթմէմ, տէյի ժան ճէվապ վիրտի։

Մուահխարէն ժան իլէ սանտըգքեար վէ իչճի պաշը, պիրիպիրլէրինտէն այրըլարագ, Րիգու, քէնտի սանտըգընա, ժագ, ֆապրիգա սալաըրընա վէ մատամ Ֆօր-

թիէ , քէնտի օտասընա ավտէթի իթտիլէր ։

Ֆապրիգանըն թաթիլի սասաթընտա, իչճի պաշը, միւթաատ օլտուղու վէճհ իւզրէ ; Ֆապրիգանըն սօն սալասընը թէրքլէ , իրթէսի կիւնիւ հազըր պուլունմալարը լազըմ կէլէն ամէլէնին էսասի քեաղըտալարընը դաբուճու գատընա կէօթիւրտիւ , վէ մէղքիւր էսասի քեաղըտալարընը պիր մասա իւզէրինէ վազ իյլէտիւքտէն սօնրա ,

—Կիճէլէր խայր օլսուն , ժան , տէտի , վէ տիշարը չըգմազ իւզրէ իքէն , պու քէրրէ տէ մատամ Ֆօրթիէ՝ քէնտիսինի ալըգօյտու , վէ քէլամա չու վէճհ իլէ աղազ իյլէտի.

— Մ՚իւսիւ կարօ , պու սապահ պանա նէ՞ սէօյլէմէք խթէօրտուննուզ ։

ժազ . – (Աչիքեար սուրէթտէ սարսըլարազ .) Սիզէ բէք չօգ չէյ սէօյլէմէք խթէրիմ ։

ժան . – Սէօյլէյին ,

ժազ . – Սէօյլէմէմ ։

ժան . – Նի՞չին , աճապա օ չէյլէրի պէնիմ պիլմէքլիկիմ ֆայտէսի՞զ մի տիր ։

ժազ . – Պիլաքիս բէք ֆայտէլի տիր . լաքին տիւշիւնտիւմ քի , հէնուզ վազթը տէյիլ տիր . անըն իչին ճէսարէթ իտէմէօրում . . ։

ժան . – Տիմէք տիր քի , ճէսարէթ իթմէօրսունուզ... աճայիպ , սի՞զ մի ճէսարէթ իթմէօրսունուզ ։

ժազ . – Իվվէթ , պէն ։ Ֆազաթի լիսանէն պէհանը հալ իտէմէսէմ պիլէ , տահա գօյայ օլմազ իւզրէ , թահրիրէն իտէճէհիմ ։

ժան . – (Իչճի պաշընըն սէօյլէրի , հէյհէթինտէն տահա պիհատէ զարիպ կէօրիւնտիւկիւ ճիհէթլէ ։) Պէնի ատէթա գօրգուիթուէօրսունուզ , նի՞չին պու գատար մահզուն կէօրիւնիւէօրսունուզ ։

ժազ . – Հիչ տէյիլ իսէ , չիմտիվիք պանա պիր չէյ սօրմաեըն , վէ եալընըզ չու սիւալիմէ ճէվապ վիրին ։

ժան . – Հաճկը սիւալինիզէ ։

12

ժազ սիւքիւթ իւզրէ տուրտուղունտա , ժան , Հաճկը սիւալինիզէ , տէյի թէքրար իթտի ։

ժազ . – Տիւնքի կիւն , սիզին վազիէէթինիզէ տայիր սէօյլէտիկիմ խուսուս հազգընտա ճիտտէն տիւշիւնտիւնի՞ւզ միւ ։

ժան . – Իվվէթ, տիւշիւնտիւմ ։

ժազ . – Թէքլիֆիմի գապուլ իտիւօ՞րմուսունուզ ։

ժան . – Պու պապտէ իլէրուտէ սիզէ ճէվապ վիրիրիմ ։

ժազ . – Հալէա իլէ՞րուտէ մի ճէվապ վիրէճէքսինիզ . ֆազաթ , նէ՞ վազըթ ։

ժան . – Պու կիւն պանա խապէր վիրմէք իսթէմէտիկինիզ , վէ վիրմէքլիկէ ճէսարէթ իտէմէտիկինիզ չէյլ պիլտիրսէնիզ , իչթէ օլ վազըթ ճէվապ վիրէճէկիմ ։

ժան , « ճէսարէթ իտէմէտիկինիզ » քելիմէլէրինի , պիհատէ մուսիրրանէ սուրէթտէ թէլէֆֆիւզ իթտի ։

ժազ . – Եարըն իքիմիզին տախի թալէի թայէին օլունաճագ տըր ։

ժան . – Եարըն մը . նի՞չին եարըն ։

ժազ . – Պու պապտէ պէնի իսթիճվապ իթմէյին , սիզէ ճէվապ վիրէմէմ ։ – Եարընա չօգ վազըթ գալմամըշ տըր , պունունլա պէրապէր պիր գաչ սաաթա գատար պազէն բէք չօգ չէյլէր օլապիլիր ։

Պատէհու ժազ կարօ , մուհավէրէյի գըսալթմազ իւզրէ , պիրտէն պիրէ աեազա գալդը , լաքին , իլք կիւնիւ կիպի , գըրլարըն եօլլարընտա զայպ օլաճագ եէրտէ , թամամ իթմէք իւզրէ , հէր վազըթ կիթտիկի մահէլլէ ազիմէթլէ , ազշամըն սաաթ օնունա գատար շարապճը տիւքքեանընտա գալտը , վէ պազը ահըպպասըլյա պիր միւտտէթ քեաղըտա օյնաատըգտան սօնրա , կիճէլէր խայր օլսուն տիեէրէք , նէզալէրինտէն մուֆարագաթ իյլէտի ։

Մէրգում, եալընըզ գալընճա, օլ անէ տէկին մէսրուր վէ ֆիլոսուզ պիր սուրէթատ կէօրունէն լէհճէսի, իչի կիւնատէն պէրու տէվամ իտէն մահզունիյէթի հալինի թէքրար քէսպ լյլէսի։

Ժագ, քէնտի խանէսինէ կիտէճէք եէրտէ, Ֆրէթէռ եօլունա սալիք օլարագ, Շարանթօն գալէսինին արդա թարաֆընատ, Ալֆօրվիլ իլէ Ալֆօրուն արասընտա քեայինօվանըն օրթասընտան կիտէն թարիգէ սաբտը, վէ ադ վագըթտա թարլալարտա պուլունտու։

Մէրգում, սիւրաթլէ եիւրիւմէքտէ օլուպ, արա սըրա նաղարը էնտիչէ իլէ գարանլըգտա էթրաֆա կէօզ կէզտիրմէքտէ, վէ արգատան քիմսէնէ կէլմէքտէ օլմատըղընա, եախօտ գարշըտան քիմսէնէ կէլմէքտէ պուլունմատըղընա թէքէմին օլմագ իւզրէ, գուլագ վիրմէքտէ իտի։

Ժագ, պիր նէօպէթճի գարաղօլունուն եիւզ ատըմտա գաթթ իտէպէլէճէկի գալէ տիվարլարընըն պօեունտան եիւրիւտիւքտէն սօնրա, չալը չըրըլարըն իւզէրինէ պասըպ կէչէրքէն, կիւեինմիշ օլտուղու պիւեիւք աեագ գապլարընըն սէսի իչիտիլմէմէսինէ ֆէվգէլատէ տիգգաթ իթտի։

Իչճի պաշընըն, կիթտիկի եօլու բանա պիլտիկի մալիւմ իտի։

Մէրգում, պիրտէն պիրէ տուրտու։ Տուրտուղու մահէլլ, Մ. Լապրունուն ֆապրիգասը իտի։

Պաաէհս, պիքը իթտիկիմիզ վէ ֆապրիգա սահիպինին տէրունինտէ իգամէթ իթտիկի քէօչկիւն եագընընտա պուլունտուղունու եաղտըղըմըզ քիւչիւք գաբուեա գատար եիւրիւեիւպ, վէ սիւրկիւեէ սօղրու էյիլէրէք, անախթար իչին աչըլըզ օլան տէվկի բարմաղըյլա տիգգաթլէ թէտգիգ իթտիքտէն սօնրա,

— Իչթէ, պուրաեա կիրմէք լազըմ տըր, տէտի։

Մուախխալէն մէրգում, ճէպինտէն, թէննէքէտէն քիւչիւք պիր գութու չըգարըպ, ադրընը աչտը։

Իչպու գութուտա, նիւմունէլիք պիր պալմանու բարչասը պուլունուեօրտու քի, պունունլա, սիւրկինինէն գալըպընը չըգարտը, վէ պունու եաբտըգտան, վէ թէբրի օլան անլընը էնիյլէ սիլտիքտան սօնրա, կէլտիկի եօլտան Ալֆօրվիլէ ավտէթ էյլէտի։

Թամ օլ սաաթտա, Մ. Լապրունուն, Բարիտէ րաքիպ օլտուղու բօսթա գաթտարը Պլուաեա մուվասըլէթի իթտիկի ճինէթլէ, մէրգում օրտատա աչաղը ինտի, վէ չանթասը էլինտէ օլարագ, մէվգիֆտէն հարէքէթլէ, սէրիան եիւրիւեիւշլէ, չէհրէ վասըլ օլտու։

Ադտէմճէ պէեան իթտիկիմիզ իւզրէ, մէրգումուն հէմշիրիսի մատամ Պէրթէն, Պլուա ճիվարլարընտա վագը պիր քէօյտէ իգամէթ իտիպ, զէվճինին վէֆաթընտան պէրու գաեէթ սատէճէ եաչամագտա իտի։

Մէգքիւր քէօյ, Ոէն-ժէրվէ իամինտէ օլուպ, Պլուատան իւչ քիլօմէթրօ ուզագտա, Պրուսիէօ թարիգի իւզէրինտէ պուլունմագտա իտի։

Մ. Լապրու, էօյլէ պիր վագըթտըզ սաաթտա, պիր խայլի զէման զայպիթմէքտիզին, արտպա պուլամաեաճաղընտան, քէօբրիւեիւ կէչիպ, Ոէն-ժէրվէ թարիգինէ սաբտը։

Մէրգում, սաէթա սօղումագտա օլուպ, գիրա էվլատը Լիւսիէնի ֆէվգէլատէ սէվտիկի ճինէթլէ, մատամ Պէրթէնտէն ալտըղը թէլէկրաֆնամէ իւզէրինէ, գալպի բէտէրանէսի, էնտիչէ վէ քէտէրի ադիմէ միւսթաղրագ օլմուշ իտի։

Շէօյլէ քի, աճապա մուվասըլէթինտէ, էվլատընը տահա զիեատէ խասթա մը պուլաճագ, աճապա հաեաթտա օլտուղունու կէօրէճէ՞ք մի իտի. Իչթէ պու միւլահազա, ֆապրիգա սահիպինի տիթրէթմէքտէ օլտուղունատան, զաթէն սէրի օլան հարէքէթինի տահա զիեատէ չաբուգլաթմագտա իտի։

Ոէն-ժէրվէ գարիեէսի, պիր տաղըն պէօյրունատ ինչա իտիլմիշ օլտուղու ճինէթլէ, մէրգումա սայքի կիճէ գարանլըղընտա պէեագ պիր լէքէ մագամընտա կէօրունտու։

Մ. Լապրու, տար վէ չամուրլու պիր սօգաղը հէման գօչարագ կէչտի, վէ իսթէ թարաֆը աղաճ եաբրագլարըյա գաբըլ պուլունան պիր գաբունուն գարշըսընտա տուրուպ, իչպու գաբունուն չանընը չատը։

Օլ էանաստէ, սասթ սապահըն պիրի օլուպ, էհալիսի ույգու իչինտէ պուլունան գարիեէտէ տէրին պիր սուսլուգ հիւքմ իթմէքտէ իտի։ Պինապէրին չալընան չանըն սէսի, կիւրիւլթիւլիւ պիր թարղտա ապս իթտի։

Ֆապրիգա սահիպի, պիր միւատէթ պէքլէտի, վէ պիր գաչ սանիյէէ սոնրա, պիր բէնչիրէ աչըլարագ, քիմ սիր օ, տէյի պիր գատըն սէսի իչիտիլտի։

— Պէն իմ, սէվկիւլիւ գըզգարընտաչըմ, — տէյի Մ. Լապրու ճէվապ վիրտի, սէսի թանըեարագ, — Լիւսիէն նաՙսըլ օլտու։

— Ալլահա չիւքիւր, հիչ պիր մուխաթարա գալմատը։ — Պիր ազ պէքլէ, գաբուեու աչաեըմ։

Պատէհու բէնչիրէ գաբանտը, վէ Ֆապրիգա սահիպինին եիւրէկինտէն սայքի պիւեիւք պիր աղըրլըգ գալգտը։

Մէրգումուն կէօզլէրինտէն իբի տանէ մէսէրրէթ եաչը տամլատը, վէ հավլինին գաբուտու աչըլարագ, գարընտաչ իլէ գըզգարընտաչ եէկամիկէրլէրինէ սարըլտըլար։

Մ. Լապրու. — (Լվին էչիկինտէն կէչէրէք.) Թէլէֆրաֆինամէնտէն բէք ֆէնա օլտում։

Մատամ Պէրթէն. — Լաքին, ազիզիմ, պէն տէ բէք գօրգտում։

Մ. Լապրու. — Ֆագաթ չօճուղուն նէՙսի վար իտի։

Մատամ Պէրթէն. — Թապիպ, հիւննագ օլմասըն տէյի գօրգուեօրտու։

Մ. Լապրու. — Վահ էվլատըմ։ Հադըգէթէն պու պիր տէհշէթլի, հէման միւհիւք պիր իսասթէլիք տիր։

Մատամ Պէրթէն. — Իչթէ պէնիմ գօրգումտա, պունտան նաՙսի իտի, լաքին թէքրար իտէրիմ քի, գօրգաճագ պիր սէպէպ գալմամըշ սըր։ Հէր նէ գատար Լիւսիէնին հէնուզ հէլաբէթի վար իսէ տէ, քէնտիսի բէք իյի տիր։

Մ. Լապրու. — Քէնտիսինի կէօրմէք իսթէրիմ։

Մատամ Պէրթէն. — Կէլ, պէնիմ տայիրէմտէ տիր, Ֆագաթ, սիգաթլէ եիւրիւ քի, սէս չըգմասըն։ Զանն իտէրիմ քի, ուեուեօր։

Մ. Լապրու, չանթասընը, եօլճուլուգ եօրկանընը վէ բարտըսիւսիւնիւ չըգարտը, վէ չօճուղուն, տէմիրտէն քիւչիւք գարեօլասընտա եաթսըղը օտաեա կէօթիւրէն նէրսիվէնտէն, գըզգարընտաչըյա պիրլիքտէ եօգարը չըգտը։

Մատամ Պէրթէն, սեագլարընըն ուճունա պատարագ եիւրիւմէքտէ օլուպ, Ֆապրիգա սահիպի տախի գըզգարընտաչընա իմթիսալէն, պիր կիճէ գանտիրիյէ թէնվիր իտիմիշ պուլունան գարեօլաեա եագլաչտը։

Չօճուղուն եիւղիւ գըզգարմըշ օլուպ, պագը պիւեիւճէք թէր տամլատը, գուլագ թօգլարընտաքի սարը սաչլարըն քեաքիւլէրինէ գատար ուղանմըշ իտի, վէ եօրկանըն իսթիւնէ վազ իտիմիշ օլան էլէրի, հէրաբէթինտէն նաչի տիթրեմէքտէ իտի։

Մ. Լապրու, պիր գաչ սանիյէէ գատար չօճուղա տիգգաթլըճա պագտը, վէ քէնտի քէնտինէ, «Վահ պէնիմ պիչարէ վէ սէվկիւլիւ էվլատըմ» տէտի, վէ գարեօլաեա տօղրու էթիլէրէք, չօճուղուն աննընտան էօբիւնճէ, չօճուգ սարտըտը, վէ մատամ Պէրթէն,

— Րէճա իտէրիմ, պուրատա տուրմաեալըմ, պուրատա տուրուր իսէք, չօճուղու պէլքի ուեանտըրըրըզ տէտի։

Գարընտաչ վէ գըզգարընտաչ սլթ գաթա էնտիլէր։

Մատամ Պէրթէն. — Պիր չէյէ իհթիեաճըն վար մը սըր։

Մ. Լապրու. — Հիչ պիր չէյ իսթէմէմ։

Մատամ Պէրթէն. — Էօյլէ իսէ, չու լամպաեը ալ տա, ուեու։ Պիլիրսին քի, սէնին օտան տայիմա հազըր սըր։ Եարըն, եախօտ, պու սապահ կէօրիւշիւրիւզ։ Պէն եօգարը չըգըեօրում, չիւնքի, ուեանտըղը զէման Լիւսիէնէ իլաճ վիրէճէեիմ։

Մ. Լապրու. — (Մատամ Պէրթէնի քէնտիսինէ տօղրու չէքիպ, սարըլարագ.) Սէվկիւլիւ գըզգարընտաչըմ, սէն նէ գատար իյի պիր գատընսըն։

Մատամ Պէրթէն. — Ճէննապը Ալլահըն մէլէքի օլան, վէ պէնիմ տախի պիր տէրէճէ գանըմտան պուլունան պու կիւզէլ չօճուղու դաեըրմագ, իյիլիք մի տիր, — Զաթէն քէնտի-

սի գայրըլմաեա լաեըդ պիր չօճուգ տուր ։ Հայտե սէն կիթ, րահաթ էթ ։ Եօլճուլուգ վէ խաւսուսիլէ էնտիշէ վէ իղթիրապ, սէնի քէնտ զիեատէ եօրմուշլար տըր։ – Իմտի, կինճէնիղ խայր օլսուն, գարընտաշըմ, եինէ կէօրիւշիւրիւզ ։

Մ. Լապրու. – Խայըրըը կինճէ օլսուն, գըզգարընտաշըմ։ Պիլութֆիլի Թէալա, պուրատա, Ֆապրիգատան տահա զիեատէ րահաթ ուեուեաճաղըմ։

Մ. Լապրու, Սէն-ժէրմէյրտէ քէնտինինեն տայիրէսի օլան օտաեա կիթտիկի կիսի, մատամ Պէրթէն տահի պիրինճի գաթա չըգտը ։

Լիւսիէն ուեանմըշ օլտուղունատն, հալատը, թապիսին թէնտինի իթմիշ օլտուղու իլաճատն պիր դաշըդ վիրտի, վէ չօճուգ թէքրար ույգուեա տալընճա, մէզպուրէ տահի պիր դաչ սատթ ուեուտու ։

Իրթէսի սապահ Մ. Լապրու, էվլատընը մէսէրըէթլէ էօբտիւ ։

Զօճուգ, հէր վագըթտան զիեատէ իյի իտի, վէ հէմտն քեամիկէն քէտի սըհհէթ իլէմիշ օլուպ, քէտէրինի կէօրինճէ, մէմնուն օլտու, վէ մէմնունիյէէթինի իշհար էյլէմի ։

Տօգթէօր, սապահըի վիզիթատընը վիրտիկինտէ, չօճուղուն հալը սըհհէթի պէրքէմալ օլտուղունու եէկնաղարտա անլատարագ, եագըն վագըթտա պիւսպիւթիւն իեատէյի սըհհէթ իտէճէկինէ տայիը, ֆամիլեատընա թէէմինատթ իթտա էյլէմի ։

Ֆապրիգա սահիպի, սուրէթի քէամիլէտէ թէէմին օլունճա, Սէն-ժէրմէյտէ ուղուն միւտատէթ գալմագ նիեէթինտէ օլմատըպ, էօյլէտէն սօնրա կիտէճէկինի շու վէճհէ պէեան էյլէմի ։

— Պու ապշամ, Պլուատա, սատթ տէօրտիւ գըըդ պէշ տագըդա կէչէրէք, Բարիսին էքսպրէս գաթատընա րագիպ օլաճաղըմ։ Սատթ տօգուղտա Բարիստէ, վէ պիր պուչուգ սատթ սօնրա Ալֆօրվիլտէ պուլունաճաղըմ։ Անճագ, պուրատան, գալպիմ վէ ֆինքրիմ րահաթ օլարագ, վէ տէվկիւլու էվլատըմ հագդընատ զէրրէ գատար էնտիշէմ պուլունմատըագ կիտէճէէիմ։ Զաթէն պուրատա ուղուն միւտատէթ գալմագդըղմա իհթիեաճ օլմատըղը կիպի, օրատա տահի էօյլէ իշլէրիմ վար տըր քի, պէհէմահալ պէնիմ հաղըր պուլունմագդըղմ իճապ իտէր ։

Մ. Լապրու, էվլատընա պագմաղըա, մէսէրըէթ տույտուղունատն, սապահ գահվալթըը, չօճուղուն օտասընտա իտիլտի ։

Մատամ Պէրթէն. – (Գարընտաշընա.) Կէլ պագալըմ, իշ հաֆթա տըր քի, սէնի կէօրմէտիմ։ Ֆապրիգանտա էնէնի պիր չէյ վար մը տըր։ Իշլէրինտէն խօշնութտմուտուն ։

13

Մ. Լապրու. – (Թէպէսիմ իտէրէք.) Իշլէրիմտէն խօշնուտ օլմագդըղմատա սէօզ միւ տուր. պունատն տահա զիեատէ շէյ իսթէմէմ։ Սայքի զէննկին օլմագ իւզրէ պուլունուեօրում ։

Մատամ Պէրթէն. – Զաթէն օլտուգճա զէննկին տէյիլ միսին ։

Մ. Լապրու. – Էվվէթ, քէնտի շախսըմ իչին զէննկինիմ։ Սէն տէ պիլիրսինքի, Գամրօլին, պէնիմ տույդուլարըմ սատէ տիր։ Լաքին, Լիւսիէն իչին, հագդգի վէ պիւեիւք պիր սէրտիր։ Լաքին, Լիւսիէն իչին, հագդգի վէ պիւեիւք պիր սէրվէթի իհթիհսալի արզուսինատէեիմ, վէ պու սէրվէթի տէ գանատաղըմ,

Մատամ Պէրթէն. – Պէսպէյլի եէնի պիր իճատ պուլմուշտուն տուր ։

Մ. Լապրու. – Էվվէթ, էօյլէ պիր իճատ պուլմուշտում տուր քի, տէօրթ սէնէյէ գատար սանատըղմա իքի իչ միլիօն կիրմէսինէ սէպէպ օլաճագ տըր ։

Մատաո Պերճէն. – Ու տէրէճէ էվհամա զահիպ օլմա։

Մ. Լապտու. – Էվհամա մահէլլ եօգ տուր ։ Քէշֆիմ, տուզ եէրլէրտէն պաշգա , տէյիրմի մահէլլէրի տախէ , օյմա վէ նապէլար իւէ թէղեին իթմէկէ մախտուս պիր մաքինա տըր ։ Պէն ու մաքինաեր սաթմադ իսթէտիկիմ հալտէ , Ամէրիգալըլարտան քէչ չօգ թահիպ զուհուր իտէճէք տիր ։ Էվվէլ, իշ ու մաքինա՝ ֆէվդէլատէ րաղպէթ պուլաճադ տըր։

Մատաո Պերճէն. – Էլլէրիր քի սէնտէն էվվէլ պիր տիկէրի օ քէշֆի մէյտանա չըգարմասըն ։

Մ. Լապտու. – Օ ճինէթտէ հիչ վէսվէսէ ճայիզ տէյիլ տիր ։

Մատաո Պերճէն. – Միւճիտլէր իչին հէր կիւնա վէսվէսէ ճայիզ տիր ։ Շաեէտ ու սըրրը պիրինէ սէօյլէսէն , քէշֆինին զատպ իտիլէճէկի տէրքեար տըր ։

Մ. Լապտու. – Հը , սէվկիւլիւ գըզգարընտաշ , սէն տէ հէր չէյի բէչ ֆէնա կէօրիւրսիւն ։

Մատաո Պերճէն. – Էլլէմտէ տէյիլ տիր . պէն զանն իթմէմ քի , միլէօնլար՝ սահիպլէրինի մէսուտ իթտին ։ Պէն սէնին եէրինտէ օլսամ , պիր թագըմ իհթիմալաթտան իտալի օլան , վէ էճինիյեէթ թահթընտա պուլունան ումուրը ճաբիեէ իւէ խօշնուտ գալըպ, միգտարը քիֆաեէտէ պիր սէրմաեէ թէտարիք իթտիկիմ հալտէ , իշտէն էլ չէքէրիմ ։

Մ. Լապտու. – Միլէօնլար իւէ իսթիհսալը սաատէթ գապլ օլմատըղը սահիհ տիր , լաքին , օ միլէօնլար՝ հուսուլը սաատէթէ մէտար օլապիլիր ։ Պէն , Լիւսիէնին , տիւնեատա, հիւքսէք պիր մէվգը իհրազ իթմէտինի իսթէեօրում , վէ օ մէվգըեի քէնտիսինէ իթա իթմէք իւզրէ չալըշըեօրում։

Մատաո Պերճէն. – Աըզունու անլաեօրում, եալընըզ բէչ չաբուգ իւէրի վարմանագ-ըղըղընը իհթար իտէրիմ։

Մ. Լապտու. – Միւսթէրիհ օլ , պէնիմ իզպալ ու սէրվէթ արզու իթմէքլիկիմ , քէնտիմ իչին օլմաեըպ , էվլատըմ իչին օլտուղու ճինէթլէ , թէտպիրտէ դուսուր իթմէմէքլիկիմէ մանի օլամագ ։ Պէն, քէնտիմ չօգ շէյ եարմագտաեըմ,

վէ էթրաֆըմտա պուլունանլարտան տա մուավէնէթ կէօրմէքտէիմ։ Զանն իտէրիմ քի , իշճի պաշըմ օլան ժագ կարօտան սանա պահս իթմիշիմ տիր ։ Պէն օնա կիւվէնէպիլիրիմ։ ֆէնտիսի , ալիմ , տիրայէթլի վէ իշկիւզար պիր ատէմտիր, վէ անըն, պանա օլան մուավէնէթինի օլ տէրէճէ գըյմէթտար պուլմադտաեըմ քի , գիւր իթտիկիմ մաքինատան , իլէրուտէ իսթիհսալ օլունաճագ քեարա, քէնտիսինի տէ չէրիւք իթմէքտէիմ։

Մատաո Պերճէն. – ֆէշֆինին սըրրընը օնա տա պէեան իթտի՞ն մի ։

Մ. Լապտու. – Իշ ու մաքինաեը իշճի պաշըմ ինշա իթտիրէճէք օլտուղունատան , օ սըրրը քէնտիսինէ պիլտիրմէքլիկիմ լազըմ իտի ։ Պունատան գաթիինազար , պէն ատամըմը թանըրըմ. նամուսլու պիր քիմսէ տիր ։

Մատաո Պերճէն. – Հասըլը քէնտիսինէ էճինիյեէթին վա՞ր մը տըր ։

Մ. Լապտու. – Էճինիյեէթի քեամիլէմ վար տըր ։

Մատաո Պերճէն. – Բէք ալէա . է՛յ , վուգու պուլան պիր բաթլաեըշտա զէվճի վէֆաթ իտէն, վէ չօլուգ չօճուգ սահիպլի օլան օլ պէտպախթ վէ կէնճ գատընտան նէ՞ խապէր . զանն իտէրսէմ, էլան ֆապրիգանտա չալըշըեօր ։

Մ. Լապտու. – Պէն , անըն հագգընտա սէնինլէ կէօրիւշէճէկիմ սըրատա , սէնին պու պապտէ լագըրտը աչմագլըղըն ղարիպ պիր թէսատիֆ տիր, էվվէլթ, օ գատըն էլան ղապրիգատա տըր , լաքին , քէնտիսինտէն այրըլմաեա մէճբուրու օլաճաղըմ։

Մատաո Պերճէն. – (Թէաճճիւպէ ։) Վա՛յ , քէնտիսինի եօլա՞ մը գօեօրսուն ։

Մ. Լապտու. – Էվվէլթ , քէնտի միւրատըմա գարշը օլաբաղ , քէնտիսինի եօլա գօյմաեա մէճպուրում ։

Մատաո Պերճէն. – Պուրատընը իչիճէ անլաեամաեօրում։ Անըն ղէվճինին՝ սէնին խըրամէթինաէ վէֆաթը միւնասիպէթլէ , սէն օլ կէնճ գատըն գարշըրընտա պիր թագըմ վաղայիգի մուհիմմէ թահթընտա պուլունմագտասըն ։

Մ. Լապրու. – Պէն օ վէզայիֆի պիլիէօրում, վէ անտէն դայընմագ էֆքեարընաա պուլունմաէօրում, – ժան Ֆօրթիէ նամուսալու վէ մէրա պիր գաապն տըր, լյի պիր վալիտէ տիր, լաքին, հէր հալտէ էրքէյին կէօրէպիլէճէկի պիր խըտմէթի հիւանի սուրէթտէ լյֆա խոէմէզ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Ֆագաթ, քէնտիսինէ օ խըտմէթի թայէին իմէժէզտէն էվվէլ, պու ճինէթի տիւշիւնմէլիյսինիզ։

Մ. Լապրու. – Իչմէ անը տիւշիւնէմէտիմ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Էյ քէնտիսինէ եօլ վիրտինիզ մի։

Մ. Լապրու։ – Էվվէթ, գիրա քէնտիսի. Ֆապրիգանըն նիզամաթըն տա գունուր իմտիկի կիպի, տիկէրլէրինի ան գունուրտա պըրագորըմըշ տըր քի, պու պիր ֆէնա խպրէթ օլտուղունտան, միւսաատէ օլունամազ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Սէն ան բէք սէրթսին։

Մ. Լապրու. – Պէն ատըլըմ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Էյ օ պիչարէ գաապն նէ՞ օլաճագ տըր։

Մ. Լապրու. – Իչմէ պէն ոէ, անըն միւսթագպիլի հագգընտա սէնինլէ կէօրիւշէճէք խոսիմ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Պէնիմ էլինտէն պիր շէյ կէլմը մի։

Մ. Լապրու. – Ջանն խոէրիմ։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Նաՙըլ։

Մ. Լապրու. – Զօգտան պէրու, սէնին եանընտա, կէլսիպ կիւնլիւք էվ իշէրինի կէօրէճէք պիր գարը եէրինէ, տայիմ սուրէթտէ էվտէ գալան պիր պէսլէմէ պուլունմասը խուսուսընտա իսթար իմտիկիմ հալտէ, թէբլիղիմի հէր վագըթ ըէտտ իմտին։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Շու հալտէ, էվիմին իշէրի օլտուգճա կէօրիւլիւեօր։ Սէն պիլիրսին քի, պէն, տախիլ իշէրիմի քէնտիմ թէսլիմէ իմտիկիմ խոթէրիմ։

Մ. Լապրու. – Եինէ քէնտի տախիլ իշէրինի սէն թէսլիմէ էթ, Ֆագաթ ժան՝ պիր պէսլէմէ օլմագտան զիեատէ, սանա արգատաշ օլաճագ տըր։ Սէվկիւլիւ գըղգարընտաշըմ, սէն արթըգ կէնճ տէյիլսին, վէ խոթիրահաթա միւհթաճըն, Իմտի, ժան սէնին էվինտէ օլտուգճա, սէն,

օ խոթիրահաթը պուլապիլիրսին, ժանըն իչ պուչուգ եաընտա օլան քիչիւք չօճուղու, Լիւսիէնին արգատաշը օլաճագ տըր, Մուահխարէն, պէն, օ չօճուղուն թալիմ ութէրպիեէսինի տէրիւհտէ իյլէմէլի, խըտմէթիմտէ օլարագ վէֆաթ իթմիչ օլան չահսըն տուլ գէվճէսինէ, ինսանիյէթտէն էտտա իթմիչ օլաճաղըմ... Իմտի, գըզգարընտաշըմ, պու թէբլիղիմի գաապուլ իթմէք լազըմտըր, պէն, մատամ Ֆօրթիէնի ֆապրիգատա ալը գօեամամ, լաքին, մաէթթէէսիւֆ իթթիհատընա մէճպուր օլտուղում թէտպիրատէն տօլաեը միւզտարըպ օլմասընը տա խոթէմէմ։ Ժան իլէ սէրթճէ մուամէլէ իթտիկիմտէն, պիր տէրէճէ տիւկիր օլտուղունու պիլիր, վէ պինաէյերին, Ալֆօրվիլէ ավտէթիմտէ, տիւկիրլիկինի ունուԹտուրմագ իւզրէ, քէնտիսինէ խայըրլը պիր խապէր վիրմէլիկի արզու խոէրիմ։ Շուրասը տախի մալիւմիւն օլսուն քի, ժանըն, սէնինն էվինտէ գալմասըյլա, պանա այիտ պուլունաճագ տըր։ Շու թէբլիղիմի ըէտտ իթմէ, գիրա ճէվապը ըէտտին, էսէֆի ազիմիմի մուճիպ օլտուգտան պաշգա, պէնի միւշքիլ պիր էնտիշէյէ տախի կիրիֆթար խոէճէք տիր։

Մաստաւ Պէրթիէ. – Ֆէաէրինի մուճիպ օլմագ, վէ սէնի կիրիֆթարը էնտիշէ իյլէմէք իսթէմէմ։ Պիլաքիս շու շէֆագաթ վէ լինսանիյէթի թէշէպպիւսիւնտէ էզճան ու տիլ սանա եարտըմ իթմէք իսթէրիմ։ Պու հալտէ, ֆապրիգատա ավտէթի իսէր իթմէզ, ժան Ֆօրթիէի վէ օղլունու պանա կէօնտէրէպիլիրսին։

Մ. Լապրու. – (Գըղգարընտաշընըն էլէրինի հէեէճան իլէ սըգարագ.) Ա՛հ, հագգըթթէն սէն խայրխահ պիր գատընըն, Իմտի, պուրատան, մէօրուրէն կիտէճէէիմ։

Ֆապրիգա սահիպի, էօյլէտէն սոնրա գալան միւտտէթի, սաաթ պէ սաաթ քէսպի լիֆագաթ իթմէքտէ օլան Լիւսիէնին գարեօլասը եանընտա կէչիրտի։

* * *

Պալէատէ հինքեաեէ իմ տիկնիմիզ վագըալար Սէն–ժէրվէ քէօթիւնտէ վուգու պուլտուղու սըրատա, պագալըմ, Ա֊ֆօլվիլ ֆապրիգասընատա նէ՞ վագը օլուեօրտու։

Ամէլէ, ատէթլէրի վէճճ իւղրէ ֆապրիգաեա կէլմիշ իտիլէը։

Ժագ կարօ, էվվէլճէ կէլէնլէրտէն պիրի օլուպ, ժանա ատլամ վիրմէքտիզին, անըն գաբուտու էօնիւնտէն կէչմիշ, վէ ժան, ամէլէնին գայալարընը իճրա իմտիխրամէքլէ մէշղուլ օլտուղու ճիհէթլէ, մէրգումուն կէչտիկինի կէօրմէմիշ իտի։

Պունունլա պէրապէր, մէզպուրէ, ժագը գօլլամագտա օլուպ, պիրա, իւք կիւնտէն պէրու իշճի պաշընըն մուտամնա գապիլինտէն օլան լագընտրալարը, վէ խուտուսիլլէ թաւր ու հէյեէթինին զարիպլիկի, մատամ Ֆօրթիէնին ֆէվգէլատէ մէրապընը թահրիք իմամէքտէ իտիլէը։

Կէնճ գատընըն ժագը կէօրմէք իստէմէսի, անըն սիւքիւնէթի հալտէ պուլունուպ պուլունմատընընա թէէմին օլմագ իշին օլուպ, պունունլա պէրապէր իստէմէեէրէք մէրգումու տիւշիւնմէսիլլէ, օլ մէրթէպէ հէեէճան իշինտէ կէօրիւնիւեօրտու քի, չօգալը, քէնտիսինէ օլ պապտէ պաղը էֆքեար պէեան իմտիլէը։

Պաշլըճա Տավիտ, ժանընն մէզքիւր հէեէճանընտան տիւչարը իզթիրապ օլարագ, հէր սապահ֊քի կիպի, ֆապրիգա սահիպինին վէ սանտըգքեար Բիգունուն օտալարընը սիւքիւրիւպ սըրաեա գօյմագ իւղրէ, անախթարլարը ալմագ իշին ժանընն օտասընա կիրտիկինտէ,

— Մատամ Ֆօրթիէ, լէհճէնիզ նէ՞ գատար սօյմուշ, խասթահընըզ, տէյի սիւալ իմտի։

Ժան. – Խայր, միւսիւ Տավիտ։

Տավիտ. – Պունունլա պէրապէր սիզ տէ պիր հալ վար տըր...

Ժան. – Սիզի թէէմին իստէրիմ քի, ֆէվգէլատէ պիր շէյիմ եօգ տուր։

Տավիտ. – Ա՜հ, անլաեօրում քի, պուրատան հարէ֊քէթ ու ազիմէթինիզ, սիզի մէշղուլ իտիեօր։ Լաքին նէ՞ օլմագ լազըմ կէլիր, պէօյլէ շէյլէրէ էհէմմիյեէթ վիրիլմէմէլի տիր... Մատտէ՝ իշ արաեըպ պուլմագտա տըր... – Մատամ Ֆօրթիէ, պու մէմլէքէթտէ գալաճաղմըընըզ։

Ժան. – Պու պապտէ նէ՞ եարաճաղընը հէնուզ պէն տէ պիլմէմ։

Տավիտ. – Չանն իստէրիմ քի, ֆապրիգա սահիպի, թազմինաթ մադամընտա սիզէ կիւղէլ պիր պախշիշ վիրմէտիքճէ, պուրատան սիզի եօլա գօյմաեաճագ տըր... Պու իսէ, մուվաֆըգը հադգանիյեէթ տիր, վէ պէօյլէ պիր մուամէլէտէ պուլունմագլըզ՝ մէրգումուն վազիֆէսի իգթիզաընտան տըր։

Ժան. – (Մաղրուրանէ պիր թաւր իլէ.) Պէն պիր շէյ իսթէմէմ։

Տավիտ. – Աճայիպ, հէր քէսին՝ քէնտինէ մախսուս ղուրուիեէթի օլտուղունու պիլիեօրսում, լաքին, պիր շէյ իսթէնիլէմէմէքլէ պէրապէր, վիրիլիրսէ, գապուլ իմամէմէք տէ, նասիճա տըր։

Ժան. – Պէն սատագա գապուլ իմամէմ։

Տավիտ. – Սատագա լագըրտըսընը նէ՞րէտէն չըգարըեօրսունուզ։ Սիզէ սատագատան պահս իտէն վա՞ր մը տըր։ Տիմէք օլուեօր քի, սիզ, ֆապրիգա սահիպինէ գարշը բէք զիեատէ հիստէթլէնմիշսինիզ տիր։

Ժան, պու սըրատա, սապըրսըզլըգ ալէամէթի իսպրաղընտան քէնտիսինի մէնն իտէմէտի, վէ պատէհու, շու վէճճ իլէ քէլամէ աղագ իյլէտի.

—Րէճա իտէրիմ, միւսիւ Տավիտ, պու խուսուստա արթըգ պահս իմամէեէլիմ։ Ալըն չու անախթարլարը, վէ Մ. Լապրունուն օտասը իշլէրինի սըրաեա գօյտուգտան սօնրա, անըն օտասը անախթարընը իեատէ իտին։

Մէրգումէ, մէզքիւր իֆատէսինտէն սօնրա, Տավիտին նէզտինտէն մուֆարագաթլա, քէնտի օտասընա չէքիլտիկի սըրատա, Տավիտ,

—Էվվէթ, էվվէթ, մատամ Ֆօրթիէ, հէր վագըթքի

կիպի, անախթարը սիզէ կէթիրէճէեիմ, տէյի պէեան լթ-
տի, վէ օրատան հարէքէթ իտէրքէն, քէնտի քէնտիեէ չու
սէօզլէրի սէօյլէտի. – Ջանն իտէրիմ քի, էկէր ֆապրիգա
սահիպի պիր չարեէք գատար չու գատընըն բէնչէսինէ տիւ-
շէր իսէ, սէլամէթլէ գուրթուլամաեաճադ տըր...: Մէր-
գումէ, հադգընտա վագը օլան մուամէլէտէն տօլաեը ֆէվ-
գէլատէ տիլկիր օլմուշ տուր:

Ժան իսէ, քէնտի օտասը տէրուննինտէ սաղ վէ սօլ թա-
րաֆլարտա կէզինմէքտէ օլուպ, մէրգումուն ֆիքրինտէ պիր-
տէն պիրէ պիր թաասվուր տօղարագ,

—Հա՛, չու լանէթլի բէթրօլու, ֆապրիգանըն մալի օ-
լան իպրիքտէ սագլամագըղըմ ճայիզ տէյիլ տիր: Իմտի,
պու բէթրօլու, կիտէրքէն պիրլիքտէ կէօթիւրմէք, վէ ի-
գամէթ իտէճէեիմ օտատա եագմագ իւզրէ, այրըճա չի-
շէլէրէ նագլ իտէճէեիմ, տէտի:

Պաեէհու մէրգումէ, քէնտի օտասընտան տէրհալ
տիշարը չըգըպ, քիւչիւք քէօշկիւն եագընընտա պուլունան
քիլէրէ կիթտի:

Բէթրօլուն իպրիքի, պիր րաֆ իւզէրինտէ, պիր թա-
գըմ պօշ չիշէլէրին եանընտա պուլունմագտա իտի:

Ժան, մէզքիւր չիշէլէրի եէրէ գօյտուգտան վէ իպրի-
քին աղընը աչտըգտան սօնրա, բէթրօլ եագընը չիշէլէրէ
նագլ իթմէկէ պաշլատը:

Մէզպուրէ, իւք չիշէեի տօլտուրմագտա իքէն, գա-
բունուն չան սէտի իշիտիլտի:

Մաատմ Ֆօրթիէ, իպրիքի եէրէ պըրագըպ, չանը չալան
քիմ օլտուղունու անլամագ իւզրէ, գաբունուն արաըղըն-
տան պագտը, վէ սանտըգքեար օլտուղունու թանըեընճա,
գաբուեու աչտը:

14

Մ. Րիգու, իշէրի կիրիպ, գաբուեու արգատան գա-
բատը, վէ ժանըն եանընտան կէչտիկի սըրատա, մէզ-
պուրէնին վիրտիկի սէլամա սօղուգճա մուգապէլէ իյլէտի:

Նակէհան մէրգումէ, եօլունա տէվամ իտէճէք եէրտէ,
գաբուսու այըգ օլան քիլէրին գարշըսընտա տուրտու, վէ
գաշլարընը չաթարագ,

— Մաատմ Ֆօրթիէ, հալէա պուրատա բէթրօլ եաղը
գօգուեօր, տէտի:

Ժան. – Պու պապտէ թէճաճճիւպ իտէճէք պիր շէյ եօգ
տուր: Իպրիքտէ պուլունան բէթրօլ, քէնտի մալիմ օլտու-
ղունտան, անը չիշէլէրէ նագլ իտիեօրում քի, կիթտիկիմտէ
պիրլիքտէ կէօթիւրէեիմ, չինքի պուրատան կիթտիկիմտէ,
սէրպէսթ օլաճաղընտան, վէ ֆապրիգաեը աթէշէ վիրմէք-
գամէթ իտէճէկիմ խանէտէ գուլլանաճաղըմ:

Րիգու. – (եավաշ սէտա իլէ.) Պու խուսուստա հագ-
գըյլա գօրգուլուր, զիրա, էօյլէ ֆէնա, վէ ղարաղըը ա-
տէմլէր վար տըր քի, պիր ֆէնաըղգ կէօրտիւքլէրի անտէ,
քէնտիլէը տէ ֆէնաըղգ իտէրլէր:

Կէնճ գատըն, պու սէօզլէրի իշիթտիկինտէն, ճէվապ
վիրմէեիպ, ումուզըրընը չէքտի, վէ օլ էանատէ ժագ,
սանտըգքեարըն եանընա կէլէրէք,

— Սիզին իշէրի կիրտիկինիզի կէօրէրէք, պէն տէ կէ-
տիմ, տէտի:

Ժան, իշճի պաշընըն սէսինի իշիտինճէ, արգասընա տէօ-
նիւպ, կարօնուն եիւզիւնէ պագմասընտա, մէրգումու ղա-
եէթ սիւքիւնէթի հալտէ կէօրտու, վէ ֆիլվագը տա մէր-
գումուն սիմասը, իւք կիւնքի կիպի աղթիւսթ տէյիլ իտի:

Տիկէը թարաֆտան ժագ, հէմ լագըրտը իթմէքտէ, վէ
հէմ կիզլիճէ մէզպուրէեի թէճէհսիւս իյլէմէքտէ իտի:

Բիգու. – (Իշճի պաշըեա խիթապէն.) Պանա պիր տիեէճէկինիզ մի վար տըր։

Ժագ. – Շունու սիղէ խապէր վիրիրիմ քի, վէննաանըն զէվճէսի տիւն ագշամ վէճամ իթմիշ։

Բիգու. – Տիմէք տիր քի, վէննաանըն հիսսիեաթը տօղրու իմիշ։

Ժագ. – Պիր մաքինիսթ վասըթասըլա, ալաճաղը օլտուղու ագչէեի իսթէմիշ, վէ պունատան պէօյլէ ֆապրիգաեա կէլմէեիպ, մէմլէքէթինէ ավտօթ իտէճէկինի խապէր վիրմիշ։

Բիգու. – Պագ շու գուրնազ հէրիֆէ, քէնտիսինին եօլա գօնուլտուղունու նաՙսըլ անլամըշ, վէ իզզէթի նէֆսի հասէպէյլէ, եօլա գօնուլմուշ տուր տէնիլմէմէք իչին, քէնտիսի, մէմլէքէթինէ կիտէճէկինի պէհանէ իթթիխազ իյլէմիշ... Ժագ, սիզ, մէրգուսմուն հագըգէթէն մէմլէքէթինէ ավտօթ իտէճէկինէ ինանըեօրմուսունուզ։

Ժագ. – Մի՛սալ Բիգու, պու պապատ պէննիմ հիչ պիր մալիսմաթըմ եօգ տուր։

Բիգու. – Վէննաանըն հիսսալընը եաբտընըզ մը։

Ժագ. – Էվվէթ։

Բիգու. – Վէրին։

Ժագ. – Ալըն։

Ժագ, ճէպինտէն պիր եաբրագ քեաղըտ չըգարըպ, սանտըգքեարա վիրտի, վէ օ տաիսի կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա,

— Ծաաթը տօգսան սանթիմ օլարագ, էլլի տէօրթ սսաաթ չալըշմըշ. տիմէք տիր քի, ճէման գըրդ սէքիզ ֆըրանգ ալթընը սանթիմ ալաճաղը չըգըեօր։ – Ժա՛գ, պէննիմէ կէլին տէ, պու մէպլաղը սիղէ վիրէեիմ, տէտի։

Պու սէօզլէր թաաթի օլունտուղու զէման, ժան, քէթրօլունու իպրիքտէն չիշէլէրէ նագլ իթմէքտէ իտի։ Պատէհու, պու իչի իքմալ իթմէքլէ, տօլու չիշէլէրի, պօչ օլան իպրիքլէ պէրապէր րաֆըն իւզէրինէ գօյտու։

Իշճի պաշը, սանտըգքեար իլէ կիտիպ, վէննաանըն մաթլուպու օլան ագչէյի ալտը, վէ վէննաանա վիրիլմէք իւզրէ, մէրգուսմուն իֆֆատէսինի թէպլիղ իտէն մաքինիսթէ թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա, ֆապրիգա սալալարընը տօլաշտը։

Իշճի պաշը, սօն տէֆա, տօղրամաճը վէ չարխճըլարըն տայիրէսինի կէօզտէն կէչիրտի քի, պու տայիրէտէ մաքինա բարչալարը տէօքիւլմէքիւզրէ նիւմունէլէր եաբըլմագտաիտի։

Խայլիճէ կէնիշ օլան, վէ Մ. Լապրունուն քէօշկինէ եագըն պուլունան մէզքիւր տայիրէտէ, պէշ իշճի տէսթե

Իմոն, ժագ, գահվալթը վագթինէ տէկին պիլա թաթիլ չալըշըպ, գահվալթը զէմանընտա, սայիր ամէլէ կիպի տիշարը չըգտը, վէ իւք ալտէթ իտէնլէրտէն պիրի օլուպ, պու քէրրէ գաքուճունուն օտասը էօնիւնտէն կէչէրքէն, ժանա, թապիի պիր հալ իլէ սապահլար խայր օլսուն տէտի, վէ մուախխարէն եինէ քէնտի իշ օտասընտա գաքանարագ, սապահլաերն պաշլամըշ օլտուղու չիւինկիւրւնք իշինէ տէվամ իյլէտի։

Հավա, օլ կիւնիւ թէհամմիւլ օլունմազ տէրէճէտէ օլուպ, չիտտէթի հարարէթտէն, պէհէմմէհալ եագընտա պիր ֆուրթունա զուհուր իտէճէկի անլաշըլըեօր իտի։

Իշճիլէր, հէր նէ գատար հավա ալմագ իւզրէ քէաֆֆէյի բէննիրէլէրի աչմըշ իտիլէր իսէտէ, պու ճիւմլէ իլէ տէսթիկեահլարը պաշընտա, սրճագտան հէման պօղուլմագ բատտաիինէ կէլմէքտէ իտիլէր։

Ժագըն անլընտան, տամլա տամլա թէր ագմագլա պէրապէր, քէնտիսի, զանն իտէրսին քի ֆիլթուր լթմէմէքտէ, վէ իշինլէ մէշղուլ պուլունմագտա իտի։

Սաաթ ալթըտա, մէրգումուն էսրարի իշի խիթամ պուլտուղունտան, իմալ լթտիկի շէյլէրի անախթարը պիր չէքմէճէճէ գօյտու, վէ բէշլթիմալընը չըգարըպ, չաքէթինի կիյինտի։ Պատէհու սաաթընա պագարագ, քէնտի քէնտինէ,

—Պուրատա գալաճագ հէնուզ պիր սաաթըմ վար տըր, Պու միւտտէթ զարֆընտա ժանա պիր թէզքէրէ եազապիլիրիմ, տէտի։

Պէօյլէճէ, մէրգում, եազընխանէսինին գարշըսընտա օթուրուպ, պիր եաբրագ քեաղըտ իլէ պիր գալէմ ալտը։

Ժագ, գըրդ տագըդա գատար գըմըլտանմագտըզըն տուրուպ, պէճագ քեաղըտտան կէօզիւնիւ աերըմատը, վէ պատէհու, պիրտէն պիրէ պիր գարար վիրմիշ տիր կիպի հալ ու հարէքէթտէ պուլունարագ, սէրհան պիր գաչ սաաթը չէյ եազտը, վէ թարիխիյլէ իմզասընը վագ լթտի։

Մէրգում, իշպու գըսա թէզքիրէնի թէքրար տիգ-

գաթլէ օգուտուգտան սօնրա, քեաղըտը մէքթուպ չէքլինտէ տիւրտիւ, վէ միւհիւրլէեիպ, իւզէրինէ, «Մատաամ ժանի ֆօրֆիէ» քէլիմէլէրինի եազտը։

Պու եազընըն միւրէքքէպի գուրուեունճա, ժագ, մէքթուպու, չաքէթինին ճէպինէ գօյտու, վէ ֆապրիգանըն սաաթը եէտի վուրտուղունտա, մէրգում, իշլէրին թաթիլ օլունտուղունու միւպէյինն չանը չէքտի, վէ սօնրա, պօշ օլան ֆապրիգա սալաարընը ատէթի իւզրէ թէֆթիչ իթտի,

Ժան, օլ էռնատէ, քէնտի օտասընըն գաքուսու էշինէ աեագտա տուրմուշ օլուպ, իշճիլէրին արտ արտա տիշարը չըգմալարընա տիգգաթ իթմէքտէ իտի։

Ֆիւչիւք ժօրժ իսէ, մուգավատան օեունճաղընըն իբինտէն չէքիպ, էլինտէ պուլունան պիր գամչընը վուրարագ, վէ աթ կիպի գօշարագ, տէրունը խանէտէ կիւրիւլթիւ չըգարմագտա օլտուղունտան, վալիտէսի,

—ժօրժ, կիւրիւլթիւեիւ տուրտուրաճաճմընըն, տէտի։

—Վալիտէճիեիմ, արաբղընըգ իտէն պէն տէյիլիմ, օեունճաղըմ տընը. պէնտէ թէրպիեէսինի վէրիեօրում, տէյի չօճուգ ճէվապ վիրտի. վէ ֆիլվագը, էլինտէքի գամչընըն իբիյլէ տէյիւ, իպա սաբըյլա աթընա վուրտու։

Պու տարպէ օլ տէրէճէ չէտիտ իտի քի, գամչընըն սաբը, մուգավանըն գարնընը տէօրթ պէշ սանթիմէթրօ ուզունլուղունտա եարտը։

Չօճուգ, պու վագըտտան միւթէէսսիր օլարագ, սէվկիւիւ օեունճաղընը եէրտէն գալտըրտը, վէ պունուն երրթըզգ մահէլլինէ մահզուն մահզուն աթֆը նազար իյլէտի իսէտէ, թէքտիր իշիտիր գօրգուսույա, հիշ պիր շէյ սէօյլէմէտի, վէ շամաթաեը քէսիպ, վէ վալիտէսինին քէնտինէ վիրմիշ օլտուղու պազը րէսիմլի ղազէթա բարչալարընը թօքլաեարագ, թաբա չէքլինտէ եուվարլատը, վէ աթընըն գարնընտա պուլունան քէթէն գըրընթըսը, լաեըգույա պու գարնը տօլտուրմատըղընտան, չօճուգ, մէգքիւր քեաղըտլարը տախի աթըն գարնընա սօգտու, վէ հէր նէ գատար հէնուզ պիր խայլի պօշ մահէա գալմըշ իտի իսէ տէ, անըն իքմալի ի-

չին քեաղըտը գալմատըղընտան, չօճուգ, օյնամասընա տէվամ էյլէտի։

Իշճիլէրին ճիւմլէսի ֆապրիգատան կիլիտիկի կիպի, Մ. Րիգու, վէ արգատան Տավիտ տախի կիլիտիլէր։

Ֆապրիգատա եալընըզ ժագ կարօ գալտը։

Ժան, իշճի պաշընըն տիշարը չըգմաընա, հէմ տապըտզըգ վէ հէմ իզթիրապ իլէ պէքլէմէքտէ օլուպ, մէրգումտուն, պիր կիւն էվվէլ կէնճ գատընա սէօյլէմիշ օլտուղու սէօզլէր մէղպուրէնին ֆիքրինտէն չըգմամըշ իտի։

Ժագ կարօ, պիր կիւն էվվէլ մէղպուրէնէ, «եարըն իքիմիզին տախի թալէյի թայընին օլունաճագ տըր։ Եարընա չօգ պիր շէյ գալմամըշ տըր, վէ պագէն եվկիրմի տէօրթ տաղթ զարֆընտա բէք չօգ շէյլէր վագը օլապիլիր» տէմիշ իտի։

Շիւպհէ եօգ տուր քի, պու սէօզլէր, կէնճ գատընըն ֆիքրինի իշղալ իշին սէօյլէնիլմիշ իտի։

Իմտի, աճապա ժագ կարօնուն կիզլէտիկի սըրը, նէ՞ կիպի շէյ իտի, վէ պու սըրը՝ քէնտիսինին թալէ վէ գատէրինէ նէ՞ սուրէթլէ թէէսսիր իտէպիլիր իտի։

Ժան, պու խուսուսու թէֆէքքիւր իթտիկի ճիհէթլէ, մէրագընըն վէ իզթիրապընըն շիտտէթի քէնտիսինի սիւզան իթմէքտէ, վէ իշճի պաշընըն չըգաճագ օլտուղու ֆապրիգա գաբուսունատան կէօզլէրինի գաթան աեըրմամագտա իտի։

Նիհայէթ, պիր չարեէք սաաթ սօնրա, ժագ, մէյտանա չըգարագ, գաբուլարը գաբատը, վէ իրթէսի կիւն ֆապրիգատա պուլունաճագ ամէլէնին էսասի քեաղըտըլարը էլինտէ օլարագ, հավլիտէն կէչիպ, գարուճունուն օտասընա տօղրու իլէրլէտի։

Մատամ Ֆօրթիէ սարսըլըպ, վէ ժագըն եագլաշտըղընը կէօրտիւքճէ, եիւրէկի տարտըմագտա, վէ աեագլարը, հէման եէրտէն քէսիլմէքտէ իտի։ Շէօյլէ քի, տիւշմէմէք իշին, գաբունուն չէրչիվէսինէ տաեանմաեա մէճպուր օլտու։

Ժագ՝ ահէսթէ ահէսթէ եիւրիւմէքտէ օլուպ, քէնտիսէյլէ ժանընը արասընատաքի մէսաֆէյի գաթթ իթտիքճէ,

զանն իտէրսին քի, մէրգուճ տախի հէեէճանը ազիմ հիսա իլլէմէքտէ իտի։

Մէսաֆէյի մէղքիւրէ կէչիլիպ, պիրիպիրլէրի գարշընտա պուլունտուգլարընտա, պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէեէրէք, եէկտիկէրլէրինէ պագըշըրլար։

Իշպու սիւքիւթ, ֆէլէգէտտէ մուճիպի իզտիրապ օլուպ, մատամ Ֆօրթիէ, իլք տէֆա պու սիւքիւթու գաթթ իթտի, վէ լագըրտը իթմիշ օլմագ իշին, սէսի տիթրէեէրէք,

— Ամէլէնին էսասի քեաղըտըլարընը մի պանա կէթիրտինիզ, տէտի, վէ այնի վագըթտա էլինի ուզաթտը։

— Էվվէթ, ամէլէնին էսասի քեաղըտըլարը տըր... Ֆագաթ... չունու տա պիրլիքտէ ալըն, տէյի ժագ պէեան իշլէտի, վէ քէնտիսինին եազմըշ օլտուղու մէքթուպու, մէղքիւր քեաղըտըլար իլէ պիրլիքտէ վիրտի։

Ժան. – Պու նէ՞ տիր։

Ժագ. – Պիր մէքթուպ տուր։

Ժան. – Ինչին իշին տիր։

Ժագ. – Սիղճին իշին... Բէճա իտէրիմ, ալըն։

15

Ժան. – Պէնիմլէ կէօրիւշպիլտիկինիզ հալտէ, նիչին մէքթուպ եազըեօրտունուզ։

Ժագ. – Պու խուսուսու տիւն իշգահ իթտիմ. էօյլէ շէյլէր վար տըր քի, լիսանէն սէօյլէնմէտի միւշքիւլ, ֆագաթ, թահրիրէն պիլտիրիլմէտի գօլայ տըր։

Ժան. – Պիլիրմիսինիզ քի, սիղճին սըրլարընըզ պանա տէհշէթի վէրիեօր։

Ժագ. – Ժան, պու մէքթուպու ալըն, վէ պէն կիթտիքտէն սօնրա օգուեուն։ Ֆագաթ, չարուգ օգուեուն, վէ չա-

բուգ տիւշիւնիւն։ Սիզին, էվլատլարընըզըն վէ պէնիմ սաա-
տէթիմ՝ քէնտի էլինիզտէ տիր։

Ժան.–Ֆագաթ, հիչ օլմազսա, միւրաատընըզը լյզահ իտին։

Ժագ. – Խայր, խայր, Ժան... Սիզէ պիր շէյ լյզահ իթմէմ, հիչ պիր շէյ սէօյլէմէմ... օղուեուն, օղուեուն։

Ինճի պաշը, պու լագըրտըլարը սէօյլէյիպ, սէրիան տի-
շարը չըգարը, վէ Ժան, սինիր թէէսիրիյլէ էլլէրի տիթրէէ-
րէք, մէրգումուն հարէքէթինէ տիգգաթ իթտի, վէ քէնտի քէնտիէ, – Պու աատէմ չըլտըրըրըօր, պու աատէմ տիվանէ օլուեօր, – տէտի, վէ պաատէհու, հավլինինն տիվարը գաբու-
սունու գաբաեարագ, քէնտի օտասընա կիտիպ, ամէլէ էսա-
միսի քեաղըտլարընը պիր մասա իւզէրինէ գօյատու, վէ լաքին, գիքը օլունան մէքթուպու էլինտէ թուրթուպ, հէր նէ գա-
տար իւզէրինտէքի եաղըեա աթֆը նաղար լյլէտի իսէտէ, սայքի քեաղըտ իլէ կէօղլէրի արասընատա պիր կէօլկէ պու-
լունմագտա իտի։

Պու հալտէ, մէզպուրէ քէնտի քէնտիյէ,

—Ա.ճապա պու մէքթուպտա նէ՞ վար տըր։ Նինչին պէն, տէհլիէթլի պիրշէյ վագը օլմուշտուր կիպի պու մէրթէպէթահ-
րիգ օլմուշըմ։ Նինչին գալպիմ, վուրմագտան տուր օլմաեօր։ Նինչին գանըմ, տաամարլարըմտա պու գէսիլիեօր։ Զանն իտէրսին քի, պու մէքթուպտա պիր ֆէլաքէթ իտապէրի մէվճուտ տուր։ Խայր, խայր, պէն պու մէքթուպու օղուտմաեաճաղըմ, վէ տէրու-
նինտէ նէ՞ եաղըմըշ օլտուղունուտա պիրմէք իտտէմէմ, տէտի։

Պէօյլէճէ, Ժան, իւզէրինտէ ագշամ թաամը բիշիրիլ-
մէքտէ օլան քիւչիւք պիր օճաղա եագլաշարագ, մէքթուպը մէղքիւրու աթէշին իչինէ պըրագմագ իսթէտի իսէ տէ, աթ-
մագ իւղրէ իքէն, տուրտու, վէ քէնտի քէնտիեէ,

—Նինչին օղուտմաեըմ, պէլքի միւնաէրիճաթընա ակեահ օլուր իսէմ, վուղու պուլաճագ պիր ֆէլաքէթին էօնիւնիւ ա-
լապիլիրիմ, տէյի պէեան իչլէտի, վէ պիրտէն պիրէ, մէօհիւր-
լիւ օլմատըղը մալիւմիւմիւզ պուլունան մէքթուպուն տիւրիւ-
միւնիւ աչտը, վէ եէնիտէն թէրէտտիւտ իպրազ իթմէեէ-
րէք, աթիտէքի ճիւմլէլէրի օղուտու.

«Ղաեէթլէ սէվկիւլիւմ, ազիզըմ Ժան,

«Տիւնքի կիւն, եագըն վագըթտա, հէյմ սիզին վէ հէյմ էվ-
«լատլարընըզըն նայիլի սէրվէթ ու սաատէթ օլաճաղընըզը անլա-
«թըեօրտում։ Իմտի, պու չէյլէրի սիզէ, սուրէթի գաթիեէտէ վատ
«իտէրիմ։

«Եարըն պէն զէննկին օլաճաղըմ, եախօտ, հիչ տէյիլ իսէ,
«պիւեիւք պիր սէրվէթէ մալիք օլմաեա պաշլամագըզ վաըթա-
«լարը եէտիմտէ պուլունաճագ տըր։ Էվվէթ, էօյլէ պիր իճատ
«սահիպի օլաճաղըմ քի, պանա հիսաապըզ քեարլար իթա իտէճէք
«տիր, վէ օ իճատը իշլէթէպիլմէք իւզրէ, եէտիմտէ, իչի եիւզ
«պին ֆրանգ գատար ագչէմ պուլունաճագ տըր։

«Ժան, ասլա էսասըզ մահճուպիյէթ լազըմ տէյիլ տիր։ —
«Իլէրուտէ պէնիմ օլաճագ օլան էվլատլարընըզը տիւշիւնիւն։
«Պու միւլահազա, սիզէ ճէսարէթ վէրմէկէ քեաֆի տիր։

«Պու ագշամ, սաաթ օն պիրտէ, քիւչիւք Ժօրժ իլէ պէրա-
«պէր, Շարանթօն քէօբրիւսիւնտէ սիզէ պէքլէեէճէյիմ, վէ սիզի
«էմնիյեէթլի պիր մահէլլէ կէօթիւրիւպ, օթատան տախի, եարըն
«պիրլիքտէ պիր էճնէպի մէմլէքէթինէ կիտէրէք, զէննկին վէ մէ-
«սուտ օլաճաղըզ։

«Իմտի, սահիպի թարաֆընտան թարտ օլունտուղունուզ
«խանէեի պիլատէֆ թէրքլէ, սիզի սէվէն, վէ էգհէր ճիհէթ սիզի
«մէմնուն գըլաճագ օլան ատէմին նէզտինէ կէլին։

«Ժան, էկէր կէլմէզ իսէնիզ, պիլմէմ քի մէյուսխեէթ պէնի
«նէ՛ տէրէճէլէրէ գատար սէվգ իլլէեէճէք տիր։

«Ֆագաթ, էլպէթթէ կէլմէմէզլիք իթմէզսինիզ։

«ԺԱԳ ԿԱՐՕ

«7 Օեպտեմբեր 1861»

Կէնճ գատըն, մէքթուպու օղուտուգտան սօնրա, թէա-
ճիւպլէ վէ քէնտի քէնտիեէ շու սօզլէրի սէօյլէտի.

—Պունուն մանէեասը նէ՞ տիր. պիր ազ էվվէլքի սէօյլէ-
տիկիմ տօղրու իտի. Ժագ աատէթա ագլընը զայալ իտիեօր, վէ քէնտինին իգալաբէրէսթանէ խաեալաթընը՝ հագգաթ զանն իլլէեօր, Ա.ճապա քէնտի զիւեիւմիւնճէ պու մէրթէպէ ճէսիմ ագչէհ սաբլ իտէճէք օլան իճատ նէ՞ տիր։ Իչի եիւզ պին ֆրանգ գատար մէպլաղ քէնտիսինէ նէրէտէն կէլիեօր։ Քէնտիսի՝ պու ագշամ պէնի Շարանթօն քէօբրիւսիւնտէ պէքլէեէճէք

իմիշ... Թիմարխանէեհ կիհնսէ, տահա լաեըգ տըը... Ֆագաթ, պու տաէմ սապըն պէնի պիր տուզաղա տիւշիւրմէսին... Ֆէվզէլատէ իհթիհադըմ օլտուղունու պիլտիկի ճիհէթիլէ, պէլքի ադչէ Թամամը իլէ պէնի գուճաղընա տիւշիւրէճէկինի մէմուլ իսիհօթ. էկէրչի պու պիր տուզագ իսէ, տօղրուտու բէք պահաղը չէյ տիր... պէն պու տուզաղա տիւշմէեէճէեիմ, ղիրա, նամուսլու պիր գատընըմ, վէ նամուսլու գատըն գալաճաղըմ... Պունատան ագտէմ, պու մէքթուպ պանա տէհղէթ վէրիհօրտու, լաքին, պու սըրատա հիսս իլլէտիկիմ գօրդու վէ տէհղէթին մանէտաըդ օլտուղունու, չիմտի անլատօրում, ղիրա, պու մէքթուպ եալընըդ Թահդիրէ լաեըգ տըը:

Մատամ Ֆօրթիէ, պալէտտէքի սէօղլէրի սէօյլէրքէն, մէքթուպուն քհաղըտընը ավուճունտա պուրուշտուրուպ, եուվարլատըգտան սօնրա, տէօչէմէ իւղէրինէ Ֆընրլաթտը, վէ պու քհաղըտ օտանըն պիր քէօչէսինէ գատար եուվարլանտը:

Ժօրժ, օհունունու տուրտուրմուշ օլուպ, վալիտէսինին գօմէտհատընա տիգգաթլըճա պագմագտա իտի իսէ տէ, Թապիաթիլլէ հիչ պիր չէյ անլատամամագտա իտի:

Մէրգում, պու եուվարլագ քհաղըտըն տէօչէմէ իւղէրինէ տիւշիւպ եուվարլանտըղընը կէօրտիւ:

Օլ էննատէ, վագըթ գարարմագտա օլուպ, Ժան, էլինէ պիր մում ալարագ,

— Ֆէննէրլէրիմի կիտիպ եագաերմ, տէտի, վէ չօճուղա խիթապէն, - Ժօրժ, սագըն ըշըղա տօգունմատհատընը, տէյի իլավէ իթտի:

Ժօրժ. - Բէք լյի, վալիտէճիեիմ:

Ժան, գաբուհու գաբատըգտան սօնրա, տիշարը չըգտը:

Չօճուգ, եալընըդ գալըը գալմագ, վալիտէսինին եէրէ աթտըղը քհաղըտը ալտը, վէ հէյհէթի ասլիհէսիլլէ, մուգավատան օլան աթընըն դարընընա ատգտու, վէ տիկէը պադը քհաղըտ արամագ իւղէրէ, կէօղլէրինի տէօրթ Թարաֆա աթֆ իտէրէք,

— Տահա պօչ եէը վար տըը, տէտի:

Ա.մէլէնին էտամիսինի հավի քհաղըտլար, կէրչի չօճուղուն նազարը տիգգաթընա չարըտը իսէ տէ, իրթէսի սապահ պու քհաղըտլարըն գուլլանըլաճաղընը պիլտիկի ճիհէթիլէ, օհունճաղընըն գարընընը տօլտուրմագ իւղրէ, մէգքիւր քհաղըտլարտան պիր հախօտ պիր գաչ Թանէ աչըրմահա ճէտաբէթ իտէմէհիպ, եալընըդ պիր քէօչէտէ պուլտուղու պիր բաչավրա բարչատըլտա իբթիհա իթտի:

Ժան, հէր կիճէ կիպի, Ֆապրիգանըն հավլիլէրինի այտընլաթմագտա օլան Ֆէննէրլէրի եագմըշ իտի:

Հավա, ղաեէթ սըճագ, վէ Թէհամմիւլ օլունմագ պիր սուրէթտէ օլուպ, արա սըրա զուհուրա կէլէն չիմչէքլէր, միւրէքքէպ կիպի գօհու օլան գուպպէյի ասիւմանը բարլաթմագտա իտիլէր:

Ժան. - (Օտաընա կիրէրէք.) Ժօ՛րժ, պիր ադտան Ֆուրթունա զուհուր իտէճէք տիր, Հայտէ, պիր ան էվվէլ Թատմընմագ իտէիմ քի, սէն ուհուեատըն:

Ժօրժ. - Վալիտէճիեիմ, հավատա, Թօք սէօյլէրիյլէ պէրապէր, պիւեիւք վէ պէհաղ աթէչ կէօրիւլմէճէք մի տիր:

Ժան. - Զանն իտէրիմ:

Ժօրժ. - Տիմէք տիր քի, պէն գօրգաճաղըմ:

Ժան. - Հայր, հայր, գօրգաճագ պիր չէյ եօգ տուր:

Ժօրժ. - Էմինմիսին:

Ժան. - Էվէթ, էմինիմ:

Ժօրժ. - Էկէր պում պում իտէրսէ, գօյվէրէճէ՞քմիսին քի եանընա կէլէեիմ:

Ժան. - Էվվէթ, չօճուղում:

Ժան վէ էվլատը, Թատմըրընը իթտիլէր: Պունլարըն Թատմը, տիւրլիւպէ տիրլիւ օլմատըղընատան, ուղուն սիւրմէ տի

Սատթ տօգուզ պուչուգտա, Ժօրժ, հէր ագշամ պիրլիքտէ եօգարը չըգարտըղը օհունճագլարը տա եանընտա օլտուղու հալտէ, քիւչիւք գարեօլատընտա եաթտը:

Մատամ Ֆօրթիէ, եաթմագտան էվվէլ, սատթ օն պուչուգ իլէ օն պիր բատտէլէրինտէ Ֆապրիգատա պիր տէվր իթմէքլիկի ատէթ իթմիչ իտի: Իմտի, խանէսի իչէրիյլէ

մէշղուլ օլարադ, մէղքիւր տէվր ղէմանընա պէքլէմէքտէ օլուպ, պու արատա, ֆուրթունա տախի սէրիան եադլաշմադտա, վէ սըդ սըդ վուդուա կէլէն շիմշէքլէրէ, ուղադլարա տիւշէն պաղը սախիդալար թաատրիպ իթմէքտէ, վէ պու սախիդալար, պուլութլարըն ադըը սէտասըյլա թէքրար իյլէմէքտէ իտի։

Ա.զ վադըթտա ֆուրթունա, պիւթիւն գուվվէթիյլէ հիւքմիւնիւ իճրաեէ պաշլատը։

Ժան, մէղքիւր իշլէր իլէ մէշղուլ օլտուղու ադրատա, ժագը տիւշիւնիւեօրտու։

Ժան, հէմ խանէսի իշլէրիյլէ մէշղուլ օլմադտա, վէ հէմ տախի ժագը տիւշիւնմէքտէ օլուպ, շու գատար քի, մէզպուրէ, մէրգումա տիւշիւնտիւքճէ, իշճի պաշընըն մէքրուհ պիր թէշէպպիւստէ պուլունտուղու, վէ քէնտինի, նամուսուսյլա չըգամաեաճադ ատուրէթտէ պիր տուղադա տիւշիւրմէկէ չալըշըդը իթիգատը, ֆիքրինտէ գավվէշմէքտէ իտի։

Կէնճ գատընըն գալպինի, հիտատէթ ու ղաղապ տուղուսու իհաթա իթմիշ օլուպ, օլ էնատէ ոատթ օն պիր վուրմադլա, ժան, միւթատը օլան տէվրինին իճրատը իչին, օտասընտան հարէքէթ իթմէք իւղրէ, աեաղա գալդը, վէ գաբուեու աչաճադը սըրատա, ֆապրիդանըն թա գուրպինտէ տէհշէթլի պիր կէօք կիւրիւլթիւսիւ իշիտիլտի, վէ րիւզկեարըն չիտատէթինտէն, էլինտէքի մումուն ըշըդը սէօնտիւ։

Մատատ ֆօրթիէ, հավանըն չիտատէթինի կէօրիւնճէ, քէնտի քէնտիեէ,

— Պէօյլէ պիր հավատա տիշարը չըգմադ միւմքինօլիպ տիր։ Նկէր չըգար իսէմ, տէվրիլէճէկիմ տէրքեար տըր, տէտի, վէ թէքրարէն օտասընա կիւրիպ գաբուեու գադատը։

Պատէհու էվվէլքինտէն տահա պիեատէ շէտիա կէօք կիւրիւլթիւսիւ իշիտիլիպ, քիւշիւք ժօրժ, սէսի տիթրէեէրէք,

— Վալիտէճիեէմ, վալիտէճիեէմ, գօրգուեօրում, տէյի պաղըրտը։

Պու արա չօճուգ, գարեօլասընտան աչաղըեա աթլամըշ օլտուղու հալտէ, ժան, աճէլէթէն մէզպուրէնին եանընընա գօչտու։

Չօճուգ, տիթրէեէրէք, հընչգըրարադ, վէ ահու էնին իտէրէք, վալիտէսինին գուճաղընա աթլատը, վէ ժան, հէր նէ գատար չօճուղուն գօրգուտունու թէօկին իթմէք իսթէմի իսէ տէ, ֆուրթունա կիմոտիքճէ տահա պիեատէ քէտպի չիտատէթ իթմէքտէ, վէ ժօրժ տիթրէտիկինտէն, տահա պիեատէ գօրգմադտա օլտուղու զանն օլունմադտա իտի։

—Վալիտէճիեէմ, վալիտէճիեէմ, էլպիսէմի կիեինտիր, տէտի չօճուգ եիւքսէք սէտա իլէ։

Ժան, իշպու արզուեա մուվաֆֆադաթ իթմէքլէ, չօճուղուն գօրգուտունու թէօկին իտէճէկինի իւմիտ իտէրէք, էլպիսէսինի կիեինտիրտի։

Թէարիճէն կէօք կիւրիւլտիւլէրի ադալարադ, սայքի ուղադտան իչիտի լմէկէ պաշլատը իսէ տէ, պունունլա պէրատպէր րիւզկեար չիտատէթլէ էամէքտէ պէրտեվամ օլտուղու կիտի, եաղմուր իսէ, գուպպէյի ասիւմանըն քեաֆֆէյի սէտալէրի աչըլմըշճաըընա, սէլ միսիլու եաղմադտա իտի։

Պու արա, ժօրժուն տիթրէմէսի թէօկին օլմուշ օլուպ, գօլաըըյլա, վէ խէլէճան գալպ իլէ վալիտէսինէ սաըըմադտա իտի, ժան, չօճուղու էյյէնտիրմէք նիեեէթիյլէ,

— Հայտէ մինիմինի չօճուղում, պիր աղ օյնա, տէյի պէեան իթտի, վէ մուգալատան մամուլ օլան աթըն իբինի պիղղաթ թուքատադ, — Հէյ, եիւրիւ պադալըմ, տէտիկինտէ, աթ տէվրիլտիկինտէն, ժօրժ կիւլմէկէ, վէ իքի էլինի եէկտիկէրինէ վուրմաեա պաշլատը։

Պու արա հէր չէյ ունուտուրմուշ օլուպ, գօրգու տէնիլէն չէյ, չօճուղուն խաթըրընա պիլէ կէլմէմէքտէ, վէ լաքին, եաղմուրուն եաղմատը էլան տէվամ իյլէմէքտէ իտի։

16

Ժագ կարօ, հէր կիւն, ֆապրիգանըն պագը իշճիլէրիյլէ պիրլիքտէ թաամ լիթտիկինի եազտըղըմըզ լօգանթաատա, ագշամըն պիր գըսմընը կէչիրիպ, սաաթ օն պիրէ չարեէք գալարագ, մէրդում, մէգքիւր լօգանթաատան հարէքէթ լիթաի իսէ տէ, խանէսինէ ավտէթ իտէճէք եէրտէ, իլք կիւնքի կիպի, Շարանթօն քէօքրիւսիւ եօլունա միւթէրահի օլտու։

Ժագ, կէօք կիւրիւլտիւլէրինի իշլիմէքլէ, քէնտի քէնտիեէ շէօյլէ սէօյլէտի.

— Ֆուրթունա թէէքտար պաշլաեօր, ֆագաթ նէ՞ զարտը վար տը, էկէր մէզպուրէ կէլէճէք իսէ, Ֆուրթունա՝ քէնտիսինին կէլմէսինէ մանի օլամազ։ Մէրդումէ, պէնիմլէ կէլիպ պուլուշունճա, քէնտիսինի պէնիմ խանէմէ կէօթիւրէրէք, չօճուղույա պիրլիքտէ օրատա պըրագաճաղըմ, վէ ասնրա, պէն կիտիպ, գարարըմը իճրա իտէճէեիմ։

Ժագ, եօլտա կիտէրքէն, կէօտիւն քարըլտամալարը սաեէսինտէ պիր գատըն կէօլկէսի կէօրէճէկի իւմիտիյլէ, գարանլըգտա, հէր թարաֆա կէօղ կէզտիրմէքտէ իտի։

Անճագ մէրդում, հիչ պիր շէյ կէօրմէեիպ, ժան իլէ պուլուշմագ իւզրէ թայընին իթմիչ օլտուղու մահէլլէ մուվասըլէթինտէ, պէքլէմէքտէն օսանարագ, էնինէ պօճունա տօլաշմաեա պաշլաոր։

Օլ էնտատէ, ժագըն ֆիքրինտէ կէչէն տէօնէն հալի, հիչ պիր գալէմ թարինի իտէմէզ։ Ասրըն մէշհուր պիր շահրինին իֆտատէսի վէճճ իւզրէ, սայքի պիր գաֆա ալթընտա, շէտիտ պիր Ֆուրթունա իճրաի հիւքմ իթմէքտէ իտի։

Սաաթ օն պիր չալտը, հալպուքի, իշճի պաշընըն գուլաղընա հիչ պիր աես աքս իթմէյէճէքլէ, մէրդում, հիտտէթ ու ղազապընտան աեադլարընը եէրէ վուրարագ,

— Շիմտի քէնտիսի պուրատա պուլունմալը իտի, ածապա պէնիմլէ կէլմէք իսթը՞մէեօր մու... էկէրչի էօյլէ իսէ, վայ հալինէ, տէտի։

Ժագ, լագըրտըընը քէսիպ, էլինի, թէրէէմիչ օլան անլընա կէօթիւրէրէք,

— Իսթէր կէլսին, իսթէր կէլմէսին, պէն գարարըմը իճրա իտէճէեիմ... Մէրդումէ պէնի սէվմէեօր, լաքին, պու հալ՝ քէնտիսի իչին տահա ֆէնա եա՛... պէրքի պէնի թահգիր իտիեօր, պու տա քէնտիսի իչին տահա ֆէնա... Մէրվէթ ու իդպալի ըչտա իտիեօր, պու տա, քէպալիք քէնտիսի իչին ֆէնա, պէն՝ հէր նէ վագը օլտա, իշ կէօրէճէյիմ, տէյի պէեան էյլէտի։

Ժագ, եէնիտէն լագըրտըլտըընը քէտտի, վէ սօնրա տիթրէեէրէք, շու սէօզլէրի իրատա իթտի.

— Ֆագաթ մէքթուպում... էկէրչի մէքթուպումու կէօսթէրիր իսէ... էկէրչի մէքթուպում պուլունուր իսէ... տէյիպ, վէ պիր միւտտէթ թէֆթէքքիւրտէն սօնրա, շէօյլէ իլալէ իթտի.– Լաքին մէքթուպում նէեէ՞ տէլալէթ իտէճէք տիր... Հիչ պիր շէյ... Պէնի իթհամ իթմէյէկի քիմ տիւշիւնէճէք տիր... պանա գարշը քի՞մ պիր ալէմէթ մէյտանա գօեսապլէճէք տիր... Պունտան տա գաթինաղար, էկէրչի հադգըմտա պագը շիւպհէլէր զուհուր իտէպիլիր իսէ, անլէրի պէրթարաֆ իթտիրմէք իւզրէ, թէտտապիրի լաղըմէեի իթթիխազ իյլէեէճէյիմ, վէ թա եարընտան պիր էճնէպի մէմլէքէթէ կիտէճէք եէրտէ, պիր այ պէքլէեէճէեիմ։ Իսթէտիկիմ շէեէ մալիք օլմուշ օլտուղումտան, վագըթի պանա բէք ուզուն կէօրիւնմէեէճէք տիր։

Պու արա, Ֆուրթունա քէմալ շիտտէթլէ էամէքտէ օլուպ, եաղմուր իսէ, սաղանագ կիպի նիւզուլ իյլէմէքտէ իտի։

Սաաթ, օն պիր պուչուգ վուրունճա, իշճի պաշը, քէնտի քէնտիեէ, շու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Ժան արթըգ կէլմէզ։ Մէզպուրէ, գօվուլտուղու, վէ պիր ազտան քիւլէ թահվիլ օլաճագ օլան խանէտէն այրըլ մագ իսթէմէեօր։ Քէնտիսի, պէնիմ աշգ ու սէվտամա գարմագ իսթէմէեօր։

ՀԼԼԸԳ հագարէթլէ մուգապէլէ իտիեօր ։ Ռէք ալէա՛ , պու տագըգատան իթիպարէն , աչգ ու սէվտամը մահվ իտէրէք , եալընըզ սէրվէթ ու իգպալ տուշունմէք իսթէրիմ։

Պէօյլէճէ ժագ , սէլ կիպի եաղան եաղմուրուն ալթընտա , իլիքլէրինէ գատար ըսլանարագ , վէ հաթթա չու հալինի տէ կէօրմէեէրէք , քէօբրիւնիւն պաշընտան այրըլըպ , պիր կիւն էվվէլ կէչտիկինի կէօրմիւշ օլտուղումուզ թարիքէ սաքտը , վէ անտէն սահրաեա վասըլ օլուպ , ագալլի պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա , պիր կիճէ էվվէլ , սուրկիւնիւն գալըպընը չըգարմագ իւզրէ գարշըսընտա տուրմուշ օլտուղու գաբուռնուն եանընա մուվասըլէթ իյլէտի , վէ քէնտիսինին իմալքէրատէսի օլան տէմիրատէն քիւչիւք ալէթլէրատէն պիրինի ճէպհէնտէն չըգարըպ , անախթար տէլիկինէ սօգտու , վէ խաֆիֆճէ չէվիրմէսիյէ , գաբու աչըլտը , վէ գաբուեու եիթիպ , իքի ատըմ իլէրլէեինճէ , ֆապրիգանըն հավիսինտէ պուլունտու ։

Ֆուրթունա՝ սօն տէրէճէսինէ վարմըշ օլուպ , ժագ , գաբուճու գատընըն օտասընա տօղրու աթֆը նազար իյլէտի , վէ ճամէքեանըն արասընտան ըշըգ կէօրմէքլէ , տիշլէրինին արասընտան եավաշ սէտա իլէ շու սէօղլէրի սէօյլէտի ։

— Օրատա տըր ... չիւպհէսիզ ֆուրթունանըն ալթընտա չաշկըն կիպի քէնտիսինէ պէքլէմէքտէ օլտուղումու զանն իտէրէք , կիւլիւեօր ... լաքին , շու սաաթտա ֆիքրիմի իսթիյա իտէն աչգ ու սէվտա օլմաեըպ , զանն իտէրիմ քի ղարաղ ու ատավէթ հիսսիեաթը պէնի թահրիք իտիեօր ։

Ժագ , կաղլարըն այտընըշըղյա ճիւղիճէ թէննվիր իտիլմէքտէ օլան տայիրէեէ կիրմէմէք իչին , տիվարլարըն պօեունտան կիտէրէք , ժանըն իգամէթկեահընա գատար իլէրլէտի ։

Րիւգկեարըն վէ եաղմուրուն սէսինտէն , մէրգումուն ատագ սէլէրի իչիտիլմէեօրտու ։

Ժագ , քէօշկէ եագլաշընճա , էթրաֆը տինլէտի , վէ գուլաղընա պիր սէս աքս իթտի ։

Պու սէս , ժանըն , էվլատըյլա լագըրտը իթմէսինին սէսի իտի իսէ տէ , ժագ , իրատ օլունան սէօղլէրի ֆէրգ ու թէմեիզ իտէմէտի , վէ պիր արա մէրգումուն սիմատը տէհշէթլի պիր սուրէթ քէսպ իտէրէք , քէնտի քէնտինէ ,

— Մէն պու էվի թէրք իթմէք իսթէմէեօրսուն ... տիմէք օլուր քի , պու էվի մահվ իթմէք իչին միւհթաճ օլտուղում չէյի , սէն պանա վիրէճէքսին , տէյի պէեան իյլէտի ։

Պատէհու ժագ , սապահլաեըն մատամ ֆօրթիէնին քէնտի բէթրօլ չիշէլէրինի գօյմուշ օլտուղու քիլէրէ գատար եիւրիւտու ։

Մէգքիւր չիշէլէր , պէշ թանէ օլուպ , իշճի պաշը , տէօրտունու ալարագ , տօղրամաճըլարըն տայիրէսինէ տօղրու եիւրիւտու , վէ պունուն սիւրկիւսինիւ աչմագ եօլունու պիլտիկի ճիհէթլէ , իշպու գաբուեու սուհուլէթլէ աչը , վէ իչէրի կիրիպ , բէթրօլ եաղընը , աղաճ գըրընթըլարը վէ թախթալար իւզէրինէ տէօքսիւքտէն սօնրա , չիշէլէրտէն իքիսինի հավլիեէ աթտը ։

Մուախխարէն , տիկէր իքի չիշէ էլինտէ օլարագ , ժագ , Մ . Լապրունուն իշ օտասընըն պուլունտուղու քէօշէեէ տախիլ օլտու , վէ ումուզույլա գաբուեու գըրըպ , իչէրի կիրտիքտէն , վէ բէնչիրէ գանատընըն գաբալը օլտուղունա թէէմին օլտուգտան սօնրա , պիր մում եագտը ։

Պատէհու մաքինիսթլիքտէ տէրքեար օլան վէհարէթի սաեէսինտէ , վէ էվվէլճէ հազըրլամըշ օլտուղու ալէթլէրտէն պիրինի , պէշ տագըգատա գասաեը գըրըպ , իքմալ իտիլմիշ օլան մաքինանըն բըլանլարընը հավի պուլունան սանտըգճաեը , վէ սօնրա պանգա գայմէլէրի տէմէթլէրինի ալտը , վէ պու տէմէթլէրի , սանտըգճա տէրունինտէ տիղպ , վէ պիր գաչ ալթուն չըգընլարընը ճէպինէ գօեուպ , բէթրօլուն սօն իքի չիշէսինի տախի տէօչէմէ իւզէրինէ պօչալթտըգտան սօնրա , օտատան տիշարը չըգտը , վէ սանտըգճաեը սօֆատա պըրագարագ , քէնտի քէնտինէ ,

— Էվվէլա , ֆապրիգանըն սալալարընտան աթէչէ պաշ-

լաեալըմ . ասնրա պուբաեա կէլէրէք , շու կիրանգըյմէթ մալլէրիմի ալըրըմ , վէ ասն իչիմի կէօրիւրիւմ , տէտի ։

Պէօյլէճէ ժագ , տօղրամաճըլարըն սալասընա կիտէրէք , պիր քիպրիթ չագ ոը , վէ պու քիպրիթի աղաճ գըրընթըլարը իւղէրինէ աթմաղլա , մէղքիւր գըրընթըլար անինտէ բարլաոը ։

* * *

Մ. Լապրու , էվլաոընըն ահվալը սրհհիյեէսի հագգընաա սուրէթի միւքէմմէլէոէ թէմմին օլարագ , ագշամ ալաֆրանկա սաաթ տօղուղու պէշ տագըգա կէչէրէք , քէնտիսինի Բարիսէ կէօթիւրմէսի լազըմ կէլէն էքսպրէս գաթարընա րաքիպ օլմագ իւղրէ , Սէր-ժէրվէոէն հարէքէթի իթմիչ , վէ ֆիլվագը սաաթ տօղուղու պէշ կէչէրէք , մէրգում , չըմէնտըֆէր վակօնընաան էնմիչ իտի ։

Մ . Լապրու , հարէքէթինտէն էվվէլ պիր չէյ եէմէմիչ օլտուղունտան , չըմէնտըֆէր մէվգիֆի ճիվարլարընաա վագը պիր լօգանթաեա կիրտի , դիրա , պիր ազ թաամ իթմէկէ ֆէվգէլաատ իհթիեաճը պուլունմագտա իտի ։

Մէրգում , սաթիլ օլտուղու սալօնտա քէնտինին պագը թանըտըղը տաէմլէրէ թէսաատիֆ իթտի ։ Շէօյլէ քի , մէքթէպի սէնաատէ արգաատաշըդ իթմիչ օլտուղու պագը տէմիր եօլու միւհէնտիսլէրի տախի թաամ իթմէք իւղրէ մէղքիւր լօգանթաեա կէլմիչ օլտուղլարընտան , պու էսկի տօսթլար , պիրիպիրլէրիյլէ թօղալաշըրլար , պատէհու մէրգուման տէմիր եօլու միւհէնտիսլէրի , եէնի կէլէն զաթըն սուֆրաընը , քէնտի սուֆրալարը հագգընընտա թէրթիպ իթմէսինի լօգանթաճըեա էմր իլէտիլէր ։

Պու վէճհ իլէ , պունլար արաընտա կէրէմիյէթլէ պիր միւքեալէմէէ պաշլանըլտը ։

Լագըրտը իտէրքէն , վագըթ սէրիան կէչիպ , վագթըն կէչիկի պիլէ տէրք օլունմաեօրտու ։

Նիհայէթ , սաաթ ալաֆրանկա օն պիր պուչուգտա , (եաննի , եարը կիճէեէ եարըմ սաաթ գալարագ ,) Մ . Լապրու ,

տօսթլարընտան այրըլըպ , Ալֆօրվիլէ կիթմէք իւղրէ , պիր արապա արաոը ։

Մալիւմիւմիւզ օլտուղու իւղրէ , օլ էնինաատ ֆուրթունա հիւքմիւնիւ շիտտէթլէ իճրա իթմէքտէ օլուպ , վէ պունտան տա գաթինագար , կիտիլէճէք մէսաֆէ խայլի ուզուն օլտուղունտան , արապաճըլար , պու սէյահաթը իճրաեէ բէք տէ մուվաֆֆագաթ կէօսթէրմէմէքտէ իտիլէր ։

Հասըլը պունլարտան պիրի , Եիկիրմի ֆրանգ պէտէլ իւէ , մէղքիւր եօլճուլուղա րագը օլուպ , եարը կիճէյի եարըմ սաաթ կէչէրէք , արապա Ալֆօրվիլէ վասըլ օլտու ։

Ֆուրթունա էլան տէվամ իթմէքտէ օլուպ , արապաճը , արապա գաբուտունա տօղրու էյիլէրէք ։

— Շիմտի նէրէեէն կէչմէք լազըմ տըր , տէյի սիւալ իթտի ։

Մ. Լապրու , ֆապրիգանըն եագընընա վասըլ օլմագ իւղրէ , լազըմ օլան մալիւմաթը իթա իթտի իտէտէ , արապաճը , չօլբաղըըգա , սօլա տէօնէճէք եէրտէ , սաղա տէօնտիւկիւնտէն , գըյմէթտար պիր զէման ղայպ իթտի ։

Մ. Լապրու , պու չօլբաղըըգտան ֆէվգէլաատ հիտտէթլէնիպ , վէ ագըպէթքեար սաապը թիւքէնէրէք , արապատան էնտի , վէ արապաճըեա խիթապէն ,

— Իգամէթ կեահըմա եագըլաշըրմ , ալըն չու սիզէ վատ իթտիկիմ Եիկիրմի ֆրանգը վէ Բարիսէ ավտէթ իտին , տէտի , վէ մուտխխարէն , ֆապրիգա սահիպի՝ ֆապրիգաեա տօղրու սէրիան Եիւրիւմէկէ պաշլատը ։

Մէրգումուն էլպիսէլէրի , եաղան եազմուըյա միւլէմմա օլմուշ իտի իսէ տէ , էլի ատըմտա խանէսինէ վասըլ օլապիլէճէկինտէն , մէյեուս օլմատը , վէ ֆապրիգանըն գաբուսու գարշըսընա վասըլ օլունճա , ճէպհինտէն պիր անախթար չըգարըպ , գաբուեու աչարագ , իչէրի կիրտի , վէ թէքքար արգատան գաբաեարագ , սօլա տուրմագսըզըն , քէնտի քէօչկիւնէ կիթմէք իւղրէ , հավվիտէն կէչտի ։

Ժան , գաբունուն գաբանտըղընը իչիթմէքլէ , պիր սըքրաեըչտա աեաղա գալգտը , վէ քէնտի քէնտիեէ ,

— Իչէրի ատէմ կիրտի . . . հավլիտէ տօլաշան վար տըր . . . պէնիմ վազիֆէմ իսէ , նէզարէթ իթմէք տիր . . . իմտի, պիլմէք իսթէրիմ քի . . . տէյիպ , աշաղը ինմէք իւզրէ օտասընըն գարուսունա տօղրու իւէրլէմիշ իքէն , ժօրժ , պիր էլէյլէ վալիտէսինին ֆիսթանընա սարըլարագ ,

— Կիթմէ՛ , կիթմէ՛ , վալիտէճիեիմ, պէն գօրդուեօ-րում , տէյի պաղըրտը՝

— Պիր ազտան ավտէթ իտէճէեիմ, չօճուղում , տէտի ժան ։

— Խայը , խայը , պէն գօրդուեօրում . . . կիթմէ . . . եանըմտա տուր , տէյի չօճուգ թէքրար իֆատէ իթտի ։

Պու սուրէթլէ չօճուգ , սաղ էլէյլէ վալիտէսինին ֆիս-թանընա սարըլըղը պրատա , սօլ էլէյլէ տէ , մուգավատան օլան ալընը թուլմագտա իտի ։

Մատամ Ժօրժիկ , չօճուղունու , ֆէվգէլատէ տէհղէթ իչինտէ կէօրմէքլէ , գուճաղընա ալտը , վէ սիւրաթլէ աշաղը ինէրէք , օտանըն գարուսունու աչտը , վէ եաղմուրուն ալընծա հավլիեէ չըգըպ , Մ . Լապլունուն քէօշկիւ թարա-ֆընա աթֆը նազար իյլէտի ։

Նակէհան , գարանլըգտա , ֆապրիգանըն սալալարը ճիհէթինտէն գըրմըզը պիր ըշըգ բարլամագտա օլտուղունու ժան կէօրմէքլէ , քէմալ տէհղէթ իւզրէ ֆապրիգանըն էպ-նիեէսի թարաֆընա սէյիրթտի , վէ քէօշքտէն նիհաեէթ եիկիրմի ատըմ ուզագտա պուլունմագտա իքէն , աչիքեար սուրէթտէ , «Ալլահ աշգընա օլսուն , եարտըմա կէլինն» նի-տասընը իչիթտի , վէ միւթէագըպէն հիւքմ իտէն սուսլուգ իչինտէ , ճան չէքիշէնլէրէ մախսուս տէհղէթլի պիր սէտա ադս իթտի , վէ պունտան սօնրա , պիր նէվ խըրըլթը իչի-տիլիպ , մուախխարէն օրթալըգ պիւթիւն պիւթիւն սիւքիւ-թէ թահվիլ օլտու։

17

Ժան , հարէքէթինի ասլա աղըրտաթմաեըպ, ազ վագըթ-տա քէօշկիւն էչիկինէ մուվասըլէթ իթտի, Իշպու քէօշկիւն բէնչիրէլէրի տախի , ամէնչին այտընըլըշընտան ըշըմըշ իտի ,

Մէզպուրէ , սօֆատա , էլինտէ պիր պըչագ սալամագ-տա օլան ժագը , վէ պունուն աեագլարը ալթընտա , բու-սուշ պիր հալտէ վէ գանլարա միւլէմմա օլարագ եէրէ սէ-բիլմիշ պուլունան Մ. Լապրուեու կէօրիւնճէ , տէհղէթլէ պաղըրըպ , չօճուգ գուճաղընտան գայտը , վէ վալիտէսի եիւքսէք սէտա իլէ ,

— Ա՛հ , ալչագ , գաթի՛լ , մէքրուհ մէքթուպունուն մա-նէասընը անլամամըշ իտիմ . . . Տիմէք տիր քի , գան իչի-տէ թօքլանմըշ օլան ալթուն իլէ պէնի պէննկինլէթմէկի թէքլիֆ իտիեօրտուն . . . ալչագ , ալչագ , տէտի ։

Ժագ . – (Ժանա գատար սըչրաեըպ , պիլէկինտէն գավ-րաեարագ վէ ութանմաեարագ.) Ա՛հ, չիմտի անլաեօրսուն ա՛ ։ Հիչ անլամամագտան իսէ , կէճ անլամագ էվլէտա տըր ։ Հայ-տէ , էօյլէ իսէ , պէնիմիլէ պէրաբեր կէլ ։

Ժան . – Ասլա ։

Ժագ . – Էկէրչի սէն հիւանի րիզան իլէ կէլմէզ իսէն , պէն սէնի ճէպրէն կէօթիւրէճէեիմ։

Ժան . – Ասլա , վէ ֆիղան ու ֆէրեաատ իտէրէք , եար-տըմա ատէմ չաղըրաճաղըմ ։

Ժագ . – Սուս օլ , եօգտա , էվլատընը էօլտիւրիւրիւմ։ – Էկեր էվլատընըն եաչամասընը իսթէր իսէն , պէնիմ իլէ կէլ , վէ չաբուգ էթ , զիրա , պիր աղտան պուրասը պիւ-թիւն պիւթիւն մահվ օլաճագ տըր ։

Պու սուրէթլէ , իշճի պաշը , ժան իլէ ժօրժու , էվվէլա չէքիշտիրէրէք հավլիեէ , վէ պատէհու քէօշկէ ճիվար օլան քիւչիւք գաբուտան կէչէրէք , սահրաեա կէօթիւրտիւ ։

Կէնճ գաոըն, պաղըրմագ խոթէտիկինտէն, ժագ, ա-միրճէ պիր սէտա իլէ,

— Մուս օլ, ա՛ տիվանէ, քէնտի սէլամէթին իչին սէ-սինի քէս, զիրա, եարտըմա չաղըրաճաղըն քիմսէյլէր, պիր ազտան սէնի իթհամ իտէճէք տիրլէր, տէտի։

Ժան. – (Ագըննա խիֆֆէթի կէլիրճէսինէ.) Պէնի՞ ... պէնի՞ ... պէնի՞ մի իթհամ իտէճէքլէր։

Ժագ. – Էվվէթ, վէ պու խուսուստա խոպաթլար էքսիք-մէճէճէք տիր... Շէօյլէ քի, սաթըն ալմըշ օլտուղուն բէթ-րօլ եաղը, ֆապրիգաէա աթէշ պըրագմագըշտա գուլլանըլ-մըշ տըր, վէ պօշ օլան շիշէլէր հավիտէ պուլունաճագ տըր..։ Մ. Լապրուէու թէլէֆ իթմիշինի տիր տէյի սէնի իթհամ իտէճէքլէր տիր՝ զիրա, պու կիճէ, մէրգումուն ֆապ-րիգաէա ավտէթի իթմիշ իտուկինի, եալընըզ սէն պիլէպիլիր իտին, վէ պուննան գաթիննաշար, շահիտլէր մուվաճճէ-հէսինէ մէրգումա գարշը իթտիկինի թէհտիտլէրի տէր-խաթըր իլլէեէճէքլէր տիր։ – Սէնի գօվտուղու իչին, ասլա իսիւք կէօրմէեէճէկինի գաչ տէֆալար քէնտիսինէ պէեան իթհամին... Հայտէ, հայտէ, կիտէլիմ։

Մաոամ Ֆօրթիէ, աոէթա տիվանէլիք հիսս իթմէքտէ օլուպ, իշճի պաշը իսէ, չօճուղու ումուղունա ալըպ կէօ-թիւրտիւկիւ միսիլլու, վալիտէսինի տախի սայիմա չէքիշ-տիրմէքտէ իտի։

Ժան. – (Պօղուգ պիր սէտա իլէ թէքրար պէ թէքրար.) Ալլահ աշգընա, եարտըմ իտին։

Ժագ, կէնճ գաոընը օլ տէրէճէ չիտոէթլէ սարստը քի, մէրգումէճի տիզ իւզէրինէ կէթիրիպ,

— Էկէր պիր սէօզ տահա ֆաղլա սէօյլէր իսէն, էվլա-տըն ահրէթէ եօլճու օլաճագ տըր, տէյի պէեան իլլէտի։

Ժան. – Մէրհամէթ իտին։

Ժագ. – Էկէրչի մէրհամէթ իթմէքլիկիմի խոթէեօր ի-սէն, սուս օլ, վէ պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլ, զիրա, պիզ պէ-րապէր օլտուղումուզ հալտէ, զէննկին օլաճաղըզ։

Ժան. – Խայր, խայր, էօլմէճի տահա զիեաոէ թէր-ճիհ իտէրիմ։

Ժագ. – Էօյլէ իսէ, պախթըն հէր նէ իսէ, անըն հիւք-միւ իճրա օլունսուն։ – Հայտէ կիթ, վէ պիր ան էվվէլ օր-թաստան ղայպ օլ, զիրա, հէր չէյի էօյլէ պիր սուրէթտէ թէրթիպ իթմիշիմ տիր քի, պու պապոէ, սէն միւթթէհիմ թանըլաճագտըն, վէ հագըգէթի հալէ գարշը քէնտինի թէ-հի եէրտէ միւտաֆաա իտէճէքսին... Պէն սէնի սէվիճօր-տում, վէ սէնի մէսուտ գըլմագ իսթէճօրտում, հալ պու-քի, սէն իգպալ ու սաաոէթի բէտտա իսթիճօրսուն, մաոէմ քի, հագգընտա հէր նէ վագը օլապիլիր իսէ, գաոպուլինէ հա-զըր օլ... Պէն, իգպալ ու սէրվէթ սահիպլիճիմ, վէ եագըն-տա պուրատան ուղագլանաճաղըմ։

Ժագ, պու սէօզլէրի սէօյլէմիքտէն սօնրա, օվատան սէրիան կիլմտի։

Օլ էննաոէ, հէր թարաֆտան գուպպէյի ասիւմանա տօղրու օլան թէմոիտ օլունան հարիգին գըրմըզը սիւթուն-լէրի, գուպպէյի մէգքիւրէնի գըպգըրմըզը պիր սուրէթէ թահվիլ իթմիշ օլուպ, ֆապրիգատա, ամէլէնին չալըշըգ-լարը տայիրելէր թուլթուշմագտա իտի։

Ֆապրիգա սահիպլինին քէօչկիւ, զիեաոէ գավի սու-րէթտէ լինչա իտիլմիշ օլմադըէ, ահէսթէ ահէսթէ եանմագ-տա իտի իսէ տէ, տայիմա չիտոէթլէ էամէքտէ պուլունան բիւզկեար, հարիգին տահա զիեաոէ կէրմիեէթ քէսպ իթ-մէսինէ սէպէպ օլմագտա իտի։

. . . . . .

Պիր գաչ տագըգա էվվէլ, տէրունը ֆապրիգատա վու-գու պուլան վագըանըն իյդահաթըը, օգուեանլարըմըզդա մուխթասարէն իթա իթմէքսիկի վաճիպէտէն տատա իտէրիմ։

Տօղրամաճըլարա մախսուս տայիրէտէ, քէթթօլ եա-ղըյա միւէյմմա օլան աղաճ գըրըննթըլարը իւզէրինէ, թու-ղըյա պիր քիպրիթ պըրագտըղը սըրատա թէրք իթմիշ օլտուղումուզ ժագ կարօ, մէգքիւր ալչագճա մուամէլէյի իճրաոէն սօնրա, եէնիտէն քէօչկէ տօղրու կիթմիշ, վէ սօ-ֆատա պըրագմըշ օլտուղու սանտըգճաեը աչարագ, պունուն տէրուննինտէ պուլունան պանգա գայմէլէրինին բաքթըլէրինէ

Էմէթէրա օլունան մաքինա քլանլարընընը կէօքսիւ իւսթիւնտէ , կէօմլէկլէյլէ թէնի արաօընա սօգուշտուրմուշ իքէն, օլ արա , Մ. Լապրու հավլիեէ կլրմիշ , վէ ժան , գաբուննուն գաբանտըղընը իշլէթմիշ իտի։

Մ. Լապրու , ֆապրիգատա , իշճիլէրին տայիրէլէրինտէքի իլք գիեալարը կէօրմէքլէ , տէրագապ օլ թարաֆա գօշտու , վէ ժագ , էֆէննիսինին իշ օտասընա աթէշ պըրագտըգտան սօնրա , պօշ օլան սանտըգճաեը ալէվլէրին տէբունինէ աթտը ։

Մ. Լապրու , այըգ օլան քէօշկիւն գաբուսունու կէօրիւպ , վէ պիր ճինաեէթ վուգուա կէլմիշ օլտուղունու քէշֆ իտէրէք , օ թարաֆա գօշտուղունտա , ժագ , տիշարը չըգմագտա իտուկինտէն , իքիսի գարշը պէ գարշը կէլտիլէր, վէ իշճի պաշը , վագը օլան հարէքէթինտէն սօնրա , եարը եօլտա տուրամաեաճաղընտան , վէ պունտան պէօյլէ մէսլէքինին սօնունա գատար կիթմէսի լազըմ կէլտիկինտէն , ճէպինտէն պիր եաթաղան չըգարըպ , աղզընը աշտը , վէ ֆապրիգա սահիպի իտէ , «Ալլահ աշգընա , եարտըմա կէլին» տէյի պաղըրտըղընտա , ժագ , ատէթա եըրթըճը ճանվէր միսիլլու մէրգումուն իւղէրինէ սըչրատը, վէ Մ. Լապրու , կէօքսիւնիւն թա օրթասընտան վուրուլարագ , ճան չէքիշէնլէրէ մախսուս պիր սէս չըգարըպ , պիր տախի գալգմամագ իւղրէ եէրէ տուշտու , վէ օլ էննատէ ժան իւսթէ կէլտի ։

Հիքեաեէնին պունտան էօթէսի մալիւմիւմիւզ օլտուղունտան , թէքրարընա հաճէթ կէօրմէնիզ ։

կէլէլիմ սահրատա , տիզ չէօքմիւշ օլարագ պըրագմընը օլտուղումուզ պիչարէ կէնճ գատընա քի , ատէթա տիվանէ օլտուղու վէ տիթրէմէքտէ պուլունտուղու հալտէ , տէհշէթինտէն նաչի իրիլէշմիշ օլան կէօզլէրինի , տայիմա եիւքսէլէն ալէվլէրէ աթֆ իթմէքտէ , վէ գօրգուսունտան եարը էօլիւ պուլունան չօճուղունու կէօքսիւ իւղէրինտէ սըգմագտա իտի ։

Նակէհան , ուզագտան , գուվվէթլի վէ շիտտէթլի պիր պօրազան սէսի իշիտիլտի ։

Պու սէս , Շարանթօն գալէսինտէն կէլմէքտէ օլուպ , ժանը տէհշէթլի սուրէթտէ միւթէէսսիր իթտի , վէ այնի վագըթտա , բէք չօգ թարաֆլարտան , « ևանկըն վար » նիտտաը իշիտիլտի ։

Պու սէսլէր , սիւրաթլէ եագլաշարագ , ժան , պիրտէն պիրէ աեաղա գալգտը , վէ քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ սէօյլէտի ։

— Ա՛հ , պէնիմ հալիմ խարապ տըր . . . Հագգը վար տըր , օ ալչագ , քէնտիսինէ վիրտիկիմ րէտտ ճէվապընը ինթիգամընը ալըեօր . . . Էվվէթ , պէնի իթհամ իտէճէքլէր . . . լաքին , խայր , խայր , պէն թէպրիեէյի գիմմէթ իտէճէյիմ . . . մէքթուպու ևանըմտա տըր . . . օ մէքթուպ՝ քէնտիսինէ գարշը չէհատէթ իտէճէք տիր ։

Պաղթէթէն , կէնճ գատըն , իքի էլինի տիվանէ կիպի անլընա կէօթիւրիւպ , զայագըլ պիր սուրէթտէ վէ սօլուեարագ ,

— Մէքթուպո՞ւ մու . . . լաքին , մէքթուպու պէնտէ տէյիլ աիր . . . օտաստա գալմըշ տըր . . . Ա՛հ , կիտիպ արաեաճաղըմ . . . պուլաճաղըմ . . . վէ օ հալտէ , պէնի հէր քիմ իթհամ իթտէ գօրգմաեաճաղըմ . . . Օ մէքթուպ , քէնտիմի միւտաֆաա իթմէք իւզրէ , եէտիմտէ պիր սիլահ օլաճագ տըր , տէտի ։

Օ էննատէ , գուպպէյի ասիւման քեամիլէն գան կիպի գըզարմըշ օլուպ , եանմագտա պուլունան էպնիեէ , սայքի թուքթուշան աթէշֆիշան պիր տաղա պէնզէմէքտէ իտի ։

Ժան , քէնտիսինտէն իքի եիւզ մէթրօ մէսաֆէտէ օլան ֆապրիգաեա կիթմէք իւզրէ իքէն , պուլունտուղու մահէլլտան օթուզ ատըմ գատար ուզագտա , պիր սիւրիւ խալգըն , թարլալարըն իչինտէն գօշտուգլարընը միւշահէտէ էյլէտի։ Րիւզկեար , մէրգուման միեանէսինտէ թաաթի օլունան չու սէօզլէրի , մէզպուրէեէ գատար աքս իթտիրտի ։

— Պէն պահս իտէրիմ քի , պու աթէշի պըրագան , օլ զատտար ժան ֆօրթէէ տիր ։ — Պու խուսուստա՞զըրէ գատար չիւքհէմ եօգ տուր , գիրա , օ ալչագ գարը , Մ. Լապ-

ըուեռու , պէնիմ գարշըմտա թէհոիտ իթմիշ տիր ։

ժան , սանտըգքեար Բիգունուն սէսինի թանըեարագ ,

— Խայը , խայը , պէն գապահաթը տէյիլիմ . . . պէն , գունտագճըեը , գաթիւլի թանըըըմ , տէյի պաղըըմաեա ճահտ իթտի խսէ տէ , տէհշէթինտէն նաչի պօղազը գըսըըմըշ իտուկինտէն , սէս պիլէ չըգարամատը , վէ պաշընը էեիպ , վէ ժօրժու տախի կէօքսիւնտէ սըգարագ , պիր գաչ ատըմ իլէրլէտի ։

Մէզպուրէ , չէօյլէ միւլահազա իտիեօրտու .

— Ֆագաթ , պէն քէնտիմի միւտաֆաա իտէպիլտիկիմ հալտէ , պէնի իթհամ իթմէյէրէ միւսաատէ իտէպիլըմիեիմ ։ Խայը , խայը ։ – Պէնիմ պէրաիթիմի , վէ ժագ կարօնուն ճինաեէթինի իսապաթ իտէն մէքթուպու կիտիպ արաեաճաղըմ . . . Օ մէքթուպ , պէրաիթիմին իսապաթը տըր . . . ումմա անը կէօմէրէճէյիմ . . . Ֆէնտի քէնտիսինի զամմագտէն պիր ճանիկի , տաեագա սա թանըթտըրմագ լազըմտըր , լաեան պիր ճանիկի , լաեըգըյա թանըթտըրմագ լազըմտըր ։

ժան , պու միւլահազա իլէ ֆագրիդաեա եագլաշմագտա իլքէն , նակէհան պաշընը եօգարը գալտըրըպ , քէմալ տէհշէթի իւզրէ տուրտու , զիրա , պու տէֆա ֆագրիդատան չըգտըղընը կէօրտիւկիւ ալէվ , նէ՛ ֆագրիդա սահիպինին քէօշկինտէն , վէ նէ՛ իշճիլէրին տայիրէյէրինտէն օլմաեըպ , իլլա , հարիգի մէգքիւրիւգեարըն չիտաէթիյլէ պիւեիւք մէսաֆէլէրի կէչէրէք , քէնտիսինին գաբուճուլուգ օտասընա գատար սերաեէթ իթմիշ օլմազլէ , ալէվ օրատան չըգմագտա իտի ։

Մատամֆօրթիէնին , վիճուտի տիթրէտիկի կիպի , գուլագ լօղլըրը տախի զաեէթ սօզուգ պիր թէր իլէ ըսանտը , վէ բէրբէլէնէրէք ,

— Ա՛հ , աթէչ . . . աթէչ օ իսապաթը մահվ իթտի . . . պէնիմ իչին արթըգ չարէի սէլամէթ գալմատը , տէտի ։

Օլ անտէ , պիչարէ գատընճըղազ , ագլընըն տէօրթտէ իւչ գըսմընը հէման զայպ իթմիշ օլարագ , էվլատընը պիրիւք տէ տէօրթիւրէրէք , թարլանըն իչինտէն գօչմաեա պաշլատը ։

ժօրժ , սայքի պաեըլմըշ օլուպ , ֆագաթ , ուեուշմուշ օլան բարմագլարըյլա , մուգալատան եաբըլմըշ պուլունան

աթը , էլինտէ թուրթմագտա իտի , օ աթը քի , տէրուննինտէ , վալիտէսինին պիտուչլուգ իսպաթընը հավի գըյմէթտար մէքթուպու պուլունմագտա իտի ։

. . . . . .

Իչպու հիքեաեէնին մուգատտէմէսինտէ , Մ . Լապրու ֆագրիդատընըն , Ալֆօրվիլ օվատընտա վագը օլտուղունու , վէ եագընընտա հիչ պիր պինա պուլունմատըղընը եազմըշըղ տըր ։

Պու հալտէ , տէհշէթլի պիր ֆուրթունա զէմանընտա , վէ հարիգին վուգու պուլմուչ օլտուղու սատթտա , խարիճտէն պէքլէնիլէն մուսալէննէթին կէճճէ վասըլ օլաճաղը պէեանէ հաճէթ տէյիլ տիր ։

Ֆիլվագը , Եարանթօն գալէսինտէն , պիր եանկըն ալայը իլէ ֆագրիդանըն պաղը իչճիլէրի վիրուտ իթթիքլէրինտէ , աթէչ օլ գատար պիւեիւմիւչ իտի քի , պունուն էօնիւ ալընմասը միւմքին տէյիլ իտի ։

Ֆագրիդանըն քեաֆֆէյի գաբուլարը գաբալը օլտուղունատան , նէրտիվէն վատըթատըյլա տիվարըտատան պաղչէեէ կիրիլմէկէ իհթիեաճ կէօրիւլտիւ , վէ գաբուճու գարընըն օրատա պուլունմատըտը , անինտէ կէօղէ չարբմագըլա ,

— Աթէչ , գաբուճունուն օտասընտա տըր , տէյի պիր սէս իշիտիլտի ։

Պու սէսին սահիպի , ժագ կարօ օլուպ , մէրգում ,

— Ալչագ գարը , Մ . Լապրուտան ինթիգամ ալմագ իւզրէ , ֆագրիդաեը թուրթուչտուրմուչ , վէ ճիւմլէմիզի , իշսիզ կիւճսիւզ , աչըգտա պըրագմըշ տըր . . . Հայտէյին , տօսթլար , քէօշկէ կիտէլիմ . . . սանտըղը գուրթարալըմ , տէյի պաղըրտը ։

Ս . յնի վագըթտա Բիգու կէլմիշ օլուպ , իշճի պաշընըն սէօզլէրինի իշիթմիչ օլտուղունատան ,

— Էվվէթ , էվվէթ , տօսթլար , սանտըղը գուրթարալըմ , զիրա , իչինտէ պիւեիւճէք մէպլաղ մէվճուտ տուր , տէտի , վէ քեաֆֆէյի իշճիլէր վէ ասքէրլէր , ժագըն վէ Բիգունուն ըէհպէրլիկլէյլէ , ալէվ իչինտէ պուլունան քէօշկէ տօղրու սէյիրթմիչլէր ։

18

Շիւպհէսիզ օգուեանլարըմըզ, ժագ կարօնուն, թուլթուշտուրմուշ օլտուղու ֆապրիգաեա մուաւէննէթէ կէլէն էշխաս միեանընտա, նասըլ օլուպ տա պուլունտուղունու տիւշիւնմէքտէ տիրլէը, վէ պուննու, պիզատէն տախի սօրմաեա հադգլը տըրլար։

Պու պապաէ իյզահ իտիլմէեէճէք պիր շէյ եօգ տուր։ Շէօյլէ քի, մէրգում ալշագ հէրիֆ, պէլքի ժան գալգըպ քէնտիսինի իթհամ իտէր տէյի տիւշիւնտիւկիւնտէն, պու իթհամընըն իշխտիլմէմէսինի, վէ պունա էհէմմիյեէթ վիրիլմէմէսինի իսթէր իտի։

Մէրգում, օլատտա, կէնճ գատընտան այրըլտըգտան սօնրա, վար գուվվէթիյլէ վէ նէվիմա տիվանէճէ, ֆիրարէ պաշլամըշ իլքէն, եաղմըշ օլտուղու մէքթուպուն խաթըրէսի իլէ պէրապէր, տիւշիւնմէքլիք խաասէսի ֆիքրինտէ եէնիտէն թէվէլլիւտ իտէրէք, քէնտի քէնտիեէ, – Պէհէմմէհալ շու մէքթուպու թէքրար էլտէ իթմէլիյիմ, – տէտի, վէ ֆիրարընա տէվամ իտէճէք եէրտէ, «եանկընա, եանկընա» տէյի պաղըրարագ, գօշմագտա օլան էշխաս իլէ եօլտա պիրլէշտի։

Ժագ կարօնուն բլանը աշիքեար օլուպ, շէօյլէ քի, գարղաշալըգ արաապընտա գաբուճու գարընըն օտաապնա կիրէլէք, եաղտըղը մէքթուպու արաեըպ պուլմագլըղը, վէ պատէհու հարիգի սէօնտիւրմէեէ կէլմիշ օլանլար իլէ պիրլէշմէքլիկի տիւշիւնմիւշ իտի։

Պինապէրին, ֆապրիգանըն հավվախինէ մուվասըլէթլէ, ժանըն օտաապընըն աթէչլէր իչինտէ պուլունտուղունու կէօրիւնճէ, ղաեէթլէ մէմնուն օլարագ, շէօյլէ տիւշիւնտիւ.

—Խըզմէթիմ, պաշլամաղտան էվվէլ խիթամ պուլտու ... պէնի իթհամ իտէճէք քեաղըտ բարշասը, քիւլ օլմուշ տուր։ Անճագ շիմտի պէնիմ եաբաճագ իշիմ շու տուր քի, շայէտ ժան պէնի իթհամ իթմէքլիկէ ճէսարէթ իտէր իսէ, անըն իթհամաթընա ֆիւթուհաթ քեարանէ պիր ճէվապ օլմագ իւզրէ, ղայրէթիմի, սատագաթըմը վէ չէճաաթըմը իպրաղ էյլէմէլիյիմ։

Մէրգում, «սանտըղը գուրթարալըմ» տէյի պաղըրտըղը էսնատէ, շէյթանի պիր միւլահազա ֆիքրինի իհաթա իթմիշ իտի։

Պու արա ալէվ, րիւզկեարըն թէէսսիրլէյէ քէսպի չիտտէթ իտէրէք, քէօշկիւն քեաֆֆէյի բէնէրէ վէ գաբուլարընտան բարլամագտա իտի։

Րիգու. – Իչէրի կիրէմէյիզ։

Ժագ. – Գօյ վէրին, պէն կիրէրիմ։

Րիգու. – Նաՙսըլ կիրէճէքսինիզ։

Ժագ. – Շիմտի կէօրիւրսիւնիւզ։

Պու սէօզլէրտէն սօնրա, մէրգում ժագ, աթէչլին իչինտէն կէչիպ, Մ. Լապրունուն ճէսէտի պուլունան սօֆտաեա կիրէրէք, – Սրգատաշլար, պուրատա պիր ինսան նաչը վար տըր, տէյի տէհչէթլէ պաղըրտը։

Պատէհու մէրգում, թէլէֆ իթմիշ օլտուղու պիչարէնին նաչընը գալտըրարագ, քէօշկտէն տիշարը ֆըրլատը, վէ մէգքիւր նաչը, հավլինին գալտըրըմ թաչլարը իւզէրինէ վազ իյլէտի։

Սանտըգքեար, քէմալ տէհչէթլէ րիւճաթ իտիպ,

—Ֆագաթ նէ կէօրիւեօրում... ֆապրիգանըն սահիպլէ ամիրիմի՛զ... պիչարէ գանլարա միւլէմնա օլմուշ... գաթլ իտիլմի՛շ... տէյի պաղըրտը։

Ժագ, պու սէօզլէրի տինլէմէեիպ, իքինճի տէֆա օլարագ ալէվին իչինէ աթլաեարագ, նապէտիտ օլմուշ իքէն, իչի սանիյէ սօնրա, ժագըն սէսի իչէրլէրտէն իշիտիլտի, ֆագաթ, պու սէս, հէյման անլաշըլմագ վէ թանըլմագ տէրէճէտե զայիֆ օլարագ,

— Էֆէնտիմնին իչ օտաապնտաեըմ ... սանտըղըն եագընընտաեըմ... պօղուլուեօրում... էօլիւեօրում... եարտըմա կէլմէն ... տիմէքտէ իտի։

Մէրգումեան եարտըմբնա չիթապ իտիլմէք իսթէնիլտի իսէ տէ, հարիգի սէօնտիւրմէկէ կէլմիշ օլանլար իլէ սօֆաներն գաբուսու արաաբնաա, ախէչտէն կէչիլմէզ պիր տիվար պուլունտուղունտան, ժագա եարտըմա կիտիլմէսի միւմքին օլամտըը։

Նակէհան պիրինճի գաթըն չաթըըը, քէնտիլիկինտէն ալի գաթ իւզէրինէ տիւշմէքլէ, տէհշէթլի պիր չաթըըը իչիտիլտի, վէ խալգ, պու սըրատա հիչ պիր շէյ եարամաեա միւգթէտիր օլմաեըպ, եալընըզ ֆիղան ու ֆէրեաա գօբարտը, վէ ումումէն,

— Վահ, զէվալը ժագ, ախէչլէր վէ եըղընթըլար ալթընտա գալտը... Թէլէֆ օլտու, նիտաէրի ադա իթտի։

Պունունլա պէրաբէր, հարիգ մահէլլինտէ տահա չիեատէ իլէրլէմէք իւզրէ եէնիտէն պիր ճահա վագը օլտու իսէ տէ, օլ ճէհիմ ախէչ օճաղը, տէմիրճի օճաղընտան գիեատէ քէսկին օլտուղու ճինէթլէ, քէօչկէ կիտիլմէսի մուհալ գապլինտէն իտի, վէ տիվարլար, տուրտուգլարը եէրտէ եըղըլմագտա իտիլէր։

Օլ էանատէ, Մէզօն-Ալֆօրուն վէ Եարանթօնուն թուլումպաճըլարըն վիրուա իթտիլէր, ֆագաթ, պունլար օլ գատար կէճ վասըլ օլտուլար քի, ճիւղինճէ մուավէնէթի պիլէ իտէմէտիլէր։

Պու սըրատա, թէքմիլ ֆապրիգա, եըղընթըտան իպարէթի գալըպ, սանտըգքեար Բիգու, ղալէպէլիք օրթասընտա, տիվանէ կիպի լագըրտը իտէրէք եիւրիւմէքտէ, վէ շու սէօզլէրի թէքրար իթմէքտէ իտի.

— Պուրաեա աթէչ պըրագան, օ էտէպսիզ գարը տըր... Մ. Լապրուեու ալչագճա գաթլ ու թէլէֆ իտէն տախի, եինէ օ գարը տըր... ժագըն վէֆաթընա սէպէպ տէ, եինէ օ խային տիր...

Թուլումպաճըլարըն կէլտիկի զէման, Եարանթօնուն բօլիս գօմիսէրի տախի վիրուա իթմիշ օլուպ, մէրգում, Բիգունուն սէօզլէրինի իչիթմիշ օլմագլէ, անէ տօղրու իւէրլէեէրէք,

— Մ՚իւսիս, սիզ քի՞մսինիզ, տէտի։

Բիգու. — Պէն, ֆապրիգանըն սանտըգքեարըեմ, եախօտ, սանտըգքեարը իտիմ։

Գօմիսէր. — Ֆապրիգաեը աթէչէ վիրտիկինտէն տօլաեը պիր քիմսէեի իթհամ իտիճօրմուտունուզ։

Բիգու. — Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Գօմիսէր. — Իճրա օլունմուշ օլան պիր ճինաեէթտէ՞ն մի պահս իտիճօրսունուզ։

Բիգու. — Էվվէթ, էֆէնտիմ. կէլին վէ կէօրիւն։

Բիգու՝ գօմիսէրի, ֆապրիգա սահիպինին նաչընըն գօնուլմուշ օլտուղու մահէլլէ տօղրու կէօթիւրէրէք,

— Իչթէ, էֆէնտիմ, պըչագ՝ թա գալպկեահընա վուրուլմուշ տուր... պագըն, տէտի։

Գօմիսէր. — (Ֆապրիգա տիրէքթէօրունու թանըեապ.) Վայ, Մ. Լապրու տուր...

Բիգու. — Էվվէլքի կիւն, Մ. Լապրու տուր. պիչարէ վէ պէտապահթ էֆէնտիմիզ... ամիրիմիզ տիր։

Գօմիսէր, ֆապրիգա սահիպինին վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու թահդըդ իթտիքաէն սօնրա,

— Պու պապատ քիմի՞ իթհամ իտիճօրսունուզ, տէյի սանտըգքեարա սիւալ իթտի։

Բիգու. — Ֆապրիգանըն պէքճիսի օլան գարըեը։

Գօմիսէր. — Իսմի նէ՞ տիր։

Բիգու. — Ժան Ֆօրթիէ տիր։

Գօմիսէր. — Նէ՞ էտասա պինա իտէրէք, պու գարըեը իթհամ իտիճօրսունուզ։

Բիգու. — Ֆէնտիսի հէր թարաֆտա արանըլըը իսէ տէ, պուլունամատը։ Պու իսէ, օ գարընըն ֆապրիգաեա աթէ պըրագըլըգտան սօնրա ֆիրար իթմիշ օլտուղունու իսպաթ իտիճօր։ Պունտան գաթինաղար, մէրգում, թաամիմ իթմիշ, օլտուղու ճինաեէթի իճրա իթմէք իւզրէ, բէթրօլ եասաթըն ալմըշ իտի։

Գօմիսէր. — Ֆագաթ, պու ճինաեէթին սէպէպլի նէ՞ տիր։

Բիգու. — Էվվէլքի կիւն, Մ. Լապրու, մէզպուրէնին

ԱԷմուրիեէթինի էյֆա էթմէսի թարզընատան խօշնուտ օլմաեարագ, հիսապընը կէօրմիւշ, վէ սէքիզ կիւնէ գատար պու գարընըն եօլա գօնուլմասը մուգարրէր պուլունմուշ իտի։

Գօմիսէր, եանկընըն այտընըզըլ յա պու մալիւմաթը գայա էթմէքտէ օլուպ, մալիւմաթը մէղքիւրէնին գայա ու թահրիրի խիթամ պուլտուգատան սօնրա,

—Պու ֆէլաքէթտէ, պիր տիկէր քիմսէ տահա էօլմիւշ տիւր աիեօրտունուշ, տէյի պէեան էթտի։

Բիգու. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Գօմիսէր. - Պու՝ քիմ տիր։

Բիգու. – Ֆապրիգանըն իշճի պաշըսը տըր։ Ժագ կաբօ իսմինտէ, իյի վէ շայեանը թագտիր պիր տէլիգանլը տըր։ Մէրգումմ պիզիմ կիւպի եարտըմ իշին պուրաեա գօշմուշ, վէ քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ վագ իլէ, սանտըղը գուրթարմագ իսթէմիշ իքէն, թուրթուշմուշ օլան թապան տիրէքլէրի ալթընատա գալմըշ տըր։ – Ա՜հ, ալչագ գարը...

Գօմիսէր. - Մ. Լապրունուն նաշընը մուվագգաթէն վագ իթմէք իւզրէ, աճապա պինանընն պիր թարաֆընատա սաղամ պիր եէր պուլապիլիրմիեիշ։

Մ. Լապրունուն տայիրէսի միւտիրի Տավիտ, պու արա իւսթէ կէլմէքլէ,

— Էվվէթ, էֆէնտիմ, ախըրլար վէ արապալըգլարա պիր զարար կէլմէմիշ տիր, տէյի պէեան էյլէտի։

Գօմիսէր. – Բէք ալէա, էօյլէ իսէ, պու նաշը օրաեա նագլ իտէլիմ։

Տէրհալ, ֆապրիգա սահիպինին նաշընը պիր գաչ քիչի գալըրըպ, ալէվլէրին թէէսիրինտէն գուրթուլմուշ օլան պիր ճիհէթէ կէօթիւրտիւլէր։

Բօլիս գօմիսէրի, Բիգուեա խիթապէն, չէօյլէ սէօյլէտի.

—Եագընտա թահգըգաթ իճրա օլունաճագ տըր, պու թահգըգաթա պէն պաշլաեաճաղըմ, վէ պու կինճէ, միւտաիի ումուտի էֆէնտիեէ քէյֆիեէթի իսապէր վիրէճէեիմ

իմտի, ըէճա իտէրիմ, զապթնամէեի գալէմէ ալմագ իչին, իգթիզա իտէն մալիւմաթը պանա պիլտիրին։

Բիգու. – Էմրինիզէ մունթազըրըմ, էֆէնտիմ։

Գօմիսէր. - Էվվէլա, շունու սէօյլէեին. Մ. Լապրու էվլէնմէմիշ տիր, տէյիլ մի։

Բիգու. – Մ. Լապրու տուլ օլուպ, պիր էվլատը պուլունմագտա իտի։

Գօմիսէր. – Բարիստէ ֆամիլեասը վար մը իտի։

Բիգու. – Բարիստէ ֆամիլեասը օլտուղունու զանն էթմէմ։ – Մ. Լապրունուն էվլատընատան պաշգա, Պրուա եագընընտա վագը պիր քէօյտէ մուգիմ մատամ Պէրթէն իսմինտէ տուլ պիր գըզգարընտաշը վար տըր։ Մէրգումուն էվլատը, հէնուզ բէք քիչիւք օլուպ, հալասընըն եանընտա եաշամագտա տըր։ Էվվէլքի կիւն, Մ. Լապրու, էվլատը Ալիսիէնին խատթա օլտուղու խապէրինի հավի օլարագ, գըզգարընատաշընատան պիր թէլէկրաֆնամէ ալմըշ, վէ տէրհալ օրաեա կէթմիշ տիր։ Մէրգումուն, տիւն ագշամ, եախօտ եարըն տէյիլ, օլ պիր կիւն սապահլաեըն ավտէթ իտէճէկի մուգարրէր իտի։

Գօմիսէր. – Մ. Լապրունուն պու կինճէ պուրատա պուլունմասընա սիզ նէ՞ մանէա վէրիեօրսունուշ։

Բիգու. – Պունուն իչդահը բէք գօլայ տըր։

Գօմիսէր. – Նէ՞ տիր։

Բիգու. – Մ իւթէվէֆանըն ֆապրիգաճա բէք չօգ իշլէրի օլմագլէ, քէնտիսինին պու իշլէրէ նէզարէթ էթմէքտէ լազըմ իտի։ Պինապէրին էվլատընըն խատթէլիկինին թէհլիքէլի օլմատըղընը կէօրմէքլէ, ավտէթ իթմիշ օլմալը տըր։

Գօմիսէր. –Մ. Լապրունուն գըզգարընտաշընըն մահէլլի իգամէթինի տօղրու տուրէթտէ պիլիեօ՞րմուսունուշ։

Բիգու. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Գօմիսէր. – Վագը օլան ֆէլաքէթի գըզգարընտաշընա խապէր վիրմէքլիւք խըզմէթինի սիզ տէրիւհտէ իտի՞րմիսինիզ։

Բիգու. – Շիւբհէսիզ։

Գօմիսէր. – Անճագ, մէքթուպ կէճ վասըլ օլաճաղընը-

տան , քէյֆիյեէթի թահրիրէն պիլտիրմէեիպ , թէլեկրաֆ իլէ պիլտիրին ։

Բիգու . – Սապահ օլուր օլմազ թէլեկրաֆը չէքէրիմ։

Գօմիսէր · – Բէք իյի։

Մ. Լապուռնուն ճէսէտի , արապալըղըն պիր քէօչէսինտէ , սաման եըղընթըլարը իւզերինէ վազ իտիլիպ , իւզերինէ տախի եուռնու. պիր եօրկան էօրթիւլտիւ ։

Գօմիսէը , տէրագապ , Ս էն էեալէթինին միւտտաիի ումուժիսինէ պիր գաչ սաթըրտան իպարէթի պիր թէղքէրէ եաղըպ , քէնտիսինի պուլմազ իւղրէ օրաեա կէլմիչ օլան քեաթիպինի , Բարիստէ տտլիեէ տայիրէսինէ կէօնտէրտի ։

Գօմիսէը , եազտըղը թէղքէրէտ , միւտտաիի ումուժիեէ , տէրհալ ճինաեէթի մահէլլինէ կիթմէսինի, եախօտ , պիր մուավին իլէ պիր միւսթէնթիգ , վէ պաղը բօլիս մէմուրլարը կէօնտէրմէսինի ըչճա իթմիչ օլուպ , մէրգում գօմիսէը , սըրքեաթիպինին ադիմէթինտէն սօնրա , ֆապրիգատա , մէմուր վէ ամէլէ սըֆաթըյա նէ գատար չալըշան վար իսէ , ճիւմլէսինի պուլուպ , քէնտի նէզտինէ կէթիրիլմէսինի տանտըգքեարտան ըչճա իյլէտի ։

Բիգու , քէնտիսինէ էհէմմիյեէթ վիրիլմէսինտէն տօլաեըը մէյհուն օլարագ , խըտմէթի մէղքիւրէեի սէրիան իճրա իթտի , վէ պատէհու գօմիսէրի մէրգում , միւսթէնթիգին թահդըդաթըննան էվվէլ իճրասը լազըմ կէլէն թահդըդաթա պաշլատը։

19

Ֆապրիգա , խալի պիր մահէլլէտ պուլունմագ հասէպիյլէ , բէք կէճ վասըլ օլմուշ օլան մուավէնէթ , մուգատէմա տախի պէեան իթմիչ օլտուղումուղ իւղրէ , պիլա սէմէրէ գալըպ , ախըրլար իլէ արապալըգլարտան մաատա ,

գուսուր էպնիեէ քեամիլէն քիւչէ թահվիլ օլունմուշ իտի ։

Թուլումպալար , իճրաի մուամէլէտե պէրտէվամ օլուպ , Ցարանթօն գալէսինատէն կէլմիչ օլան ասքէր պէօլիւկիւ , պիթլէրինին էմրի մուճիպինճէ տիզիլիպ , մահէլլի մէղքիւրտէն չէքիլտի , վէ խալգ , ֆէլաքէթի վաղըտա պաղտըդճա , ժան Ֆօրթիէնին ղայպուպէթինէ էնվայի մանէալար վիրմէքտե իտի ։

Հէր քէս , մէղպուրէեի իթհամ իթմէքտե օլուպ , ժանընըն ֆաիլի ճինաեէթ օլտուղունա չիւպհէ իտէն եօգ իտի ։

Պու արա , ֆուրթունա տուրմուշ օլուպ , կէօք կիւրիւլտիւլէրի իշիտիլմէմէքտե իտի ։ Պունունլա պէրաբեր , բիւղ կեար , տայիմա չիտտէթլէ էաէրէք , գուպպէյի ասիւմանտա գալմըշ օլան սօն պուլութլարը տախի տաղրիմագտա , վէ չարգտա , գարանլըգ իչինտե միւշահէտե օլունան պիր գըր ընկատէն , չէֆֆագըն եագընտա սէօքէճէկի անլաշըլմագտա իտի ։

Ժան , մէյեուս հալտէ վէ տէհչէթի իչինտե պուլունարագ , էվլատըյլա պիրլիքտե ֆիքրար իթմիչ իտի ։

Մէրգումէ , հարիգին չայեանը մահզունիյեէթի բարլագլըղյա ընըմըզ օլան ատհրա օրթատընատան եիւրիւտիւկիւ , եախօտ տահա տօղրուտու գէչտուղու սըրատա , ալթիտաթ օլմուշ օլան ֆիքրի , ֆապրիգատան սէրիան եիրագլանմագտան ղայրի պիր չէյ տիւշիւնմէմէքտե իտի ։

Պիչարէ , պիր սաաթ գատար , պու սուրէթլէ , եանի , նէրէեէ կիթտիկինի պիլմէեէրէք , վէ տօղրուճա կիտէրէք , եօլունա տէվամ իտիպ , ագըպէթքեար , թագաթ վէ տէրմանը գալմատը , վէ արթըգ տիզլէրինտե աեագտա տուրագմէճալ պուլունմատըղընը հիսս իտէրէք , պիր հէնտէյին չաեըր չիմէնլէրի իւղերինէ տիւշիւվիրտի , վէ եալընըգ օլ վագըթ , տրգատընա պիր ատֆը նագալ իլէ , ուֆուգտա , կէօք եիւղինիւն , սապահ չէֆֆագընըն չէօլէլէրի միսիլու պիր գըզարթը իլէ գըզարմըզ օլտուղունու միւշահէտե իյլէտի։ Զանն իտէրսին քի , կիճէ կիւնէչի էթրաֆը թէնվիր իթմիչ իտի ։

Պու էանատէ, վալիտէսինին գուճաղընտա պուլունան ժօրժ, թէբրէնմէքլէ, ժան տիթրէտու, վէ գուլաղընտան աշաղըա պաղը սէօզլէր սէօյլէեէրէք, չօճուղու պիր գալ տէֆա էօբտու։ Մէզպուրէ, չօճուղունա խիթապէն,

— Ժօրժ... մինիմինի էվլատըմ... սէվկիւլիւմ... տէտի, վէ չօճուգ կէօզլէրինի աչարագ, եաղմուրտան էլ պիսէլէրի ըսլանմըշ օտուղու ճիհէթլէ,

— Վալիտէճիեմ, իւչիւեօրուս, տէյի պէեան էյլէտի։

— Իւչիւեօրմուսուն, էվլատըմ... էօյլէ իսէ, վիճուտինին ըսընմասը էչին պիր ազ եօլ եիւրիւմէլիսին։

Պու սէօզլէր իլէ պիչարէ վալիտէ, ժօրժու եէրէ պատըրըպ, քէնտիսիտէ աեաղա գալդը։ Մէրդումէ, մէյուսիյէէթլէ չէօյլէ միւլահաղա իթմէքտէ իտի.

— Շիմտի նէ՞րէեէ կիթմէլի, նէ՞ եաբմալը, նէ՞ օլմալը... տուրուպ տուրուրքէն ֆապրիգատան ֆիրար իթտիմ... ֆիրարըմըն սէպէպի նէ՞ տիր... գօրգուտ... լաքին, նիչին գօրգուտ... պէնի ճիտատէն իթհամ իտէպիլիր մի իտիլէր... սահիհէն պէնիմ սէօզլէրիմէ իթիմատ իթմէեէճէք մի տիրլէր։

Պիրտէն պիրէ ժան, ժագըն սէօզլէրինի տէրխաթըր իթմէքլէ, վիճուտինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ օլտու։ Խապիսի մէրդում, մէզպուրէեէ խիթապէն, «Հէր շէյի էօյլէ թէբթիպ իթմիշիմ տիր քի, պէհէմէհալ իթհամ օլունաճագսըն» տէմիշ իտի։

Ժան, պու սէօզլէրի խաթըրլաեընճա, չէօյլէ իլավէ իթտի.

— Էվվէթ... հագդը վար տըր... Պէնի իթհամ իտէճէքլէր... Բէթթօլուն պօշ շիշէլէրինի պուլաճագլար... Մ. Լապրուեու թէհոտիա իտիեօր օտուղումու զանն իթտիրէն, վէ պէնիմ աղրընտան թէտպիրսիզլիքլէ չըգան սէօզլէր, տէրխաթըր օլունաճագ տըր... Պու սէօզլէր, մահքիւմիյէէթի մու ճիպ օլաճաղընտան, պէնիմ իչին, ֆիրարտան զայրի սէլամէթ եօլու եօգ տուր։

Կէնճ գաարն, ժօրժու չէքիշաիրէրէք կէօթիւրմէք իտէթիկինտէ, չօճուգ, քիւչիւք աթըրը եէրէ գօյմուշ օլտուղու հալտէ,

— Օեուննճաղըմ՛... տէյի պաղըրտը։

Ժան, օեուննճաղը ալըպ, վէ էվլատըրըն էլինտէն թուքաթագ, եիւրիւմէկէ պաշլատը։

Ժօրժ. — Վալիտէճիյիմ, նէ՞րէեէ կիտիեօրուզ։

Ժան. — Պէնտէ պիլմէմ, չօճուղում։

Ժօրժ. — Ա՛ճայիպ, սէ՞նտէ մի պիլմէեօրսուն։

Ժան. — Խայր... ճէննապը Ալլահըն սայէսինտէ...

Ժօրժ. — Տիմէք օլուր քի, պիղէ, ճէննապը Ալլահ րէհպէրլիք խտիեօր։

Ժան. — Էվվէթ։

Ժօրժ. — Էօյլէ իսէ, կիտէլիմ։

Չօճուգ, կիւրիւմէկէ պաշլատը, վալիտէսի իսէ, քէնտի քէնտիեէ, չէօյլէ տիմէքտէ իտի.

— Նէ՞րէեէ կիտիեօրուզ... հալիմիզ նի՞ճէ օլաճագ տըր...։

Պիչարէ գատընճըղազ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, եանագլարընտան աչաղըա իրի կէօզ եաշլարը տամլամագտա իտի։

Թէատրիճէն կիւն տօղմագտա օլուպ, ֆուրթունալը պիր կիճէտէն սոնրա, քիւրէյի արզը թէսեւլի իտէրճէսինէ բարլագ վէ մէսէրէթպախշ պիր կիւնէշ, ուճուգտա զահիր օլմագտա իտի։

Հալ պու քի, մէզպուրէնին, էվլատլըյա պէրապէր կիթտիկի եօլ տայիմա խալի օլուպ, եաշարմըշ օլան կէօզլէրինի էթրաֆընա աթֆ իլէ, նիւզուլ իթմիշ օլան եաղմուր սաեէսինտէ, թօզլարը օֆուրմուշ պուլունան, վէ նիհաեէթի կէլմէեէն եօլու գօլլամագտա իտի։

Նակէհան, եօլուն պօեունճա միւմթէտ օլան քիւչիւք պիր օրմանտան կէչէն պիր թարիգին տօղաշըգ մահէլինտէ իչի ինսան կէօզլէսի կէօրիւնմէքլէ, մէրդումէ տուրտու։ Պու կէօզկէ, իչի նէֆէր սիւարի ժանտարմա օլուպ, կիւնէշին իլէ զիեալարըյա, պունլարըն շաբգալարընտաքի կիւմիւշ չէրիտլէր, վէ գաստաֆուրալարընըն լաեըգըյա ճիլանմըշ օլան գընլարը բարլամագտա իտի։

Մէրգումանըն էօնիւնտէն, էակի պիւսկիւ էլպիսելէր կիւեինմիշ, վէ գօլլարը պաղլանմըշ պիր գարը եիւրիւմէքտէ օլուպ, մէղքիւր ժանտարմալար, մուխապէրաթի մէմուրլարտան օլան ժանտարմալարտան օլտուղլարը ճիհէթլէ, մէղպուրէ գատընը, մէրքէզտէն մէրքէզէ կէօթիւրմէքտէ իտիլէր։

Ժան, ժանտարմա իւնիֆօրմասընը թանըեարագ, տիթրէեի. պուննան պաշգա, մէղպուրէ, պիտուչ վէ նամուսլու պիր գատըն օլտուղու հալտէ, էլլէրի քէլէբչէտէ, վէ ժանտարմալար արասընտա օլարագ, խըրսըզ վէ գուննատագը կիպլի եիւրիւեօր օլտուղունու զանն իթտիկինտէն, քէնտինտէ պիր գօրդու հասըլ օլտու, վէ պուզ կիպլի պիր ատուդլուգ, իլիքլէրինէ գատար թէէսսիր իթտի։ Պատէհու մէղպուրէ, ժօրժու գուճագլաեըպ, աէրհան քիւչիւք օրմանա մուվասըլէթլէ, իշպու օրմանտա պիր գաչ ատըմ ալմըշ իքէն, տուրուպ արգասընա տէօնտիւ, վէ եաղմուր տամլալարըյլա գարլը պուլունան տալլար, վէ եարրագլարըն արասընտաքի եօլա աթֆը նաղար իյլէտի։ Սապահըն չէֆֆաֆ դիեասըյլա, մէղքիւր եաղմուր տամլալարը, ինճի տանէլէրինէ պէնղէմէքտէ իտի։

Մուահխարէն ժան, պաղը աթլարըն եիւրիւեիւշինի իշիթտի, վէ պիր ֆըրդա էշխասըն կէշտիքլէրինի կէօրմէքլէ, եէնիտէն տիթրէտի, վէ քէնտիսինի լաեըդըյլա կիպլէմէք իւղրէ, նէմլագ օլան չալը չըրըլար իւղէրինտէ չէօմէլտի։

Ժօրժ, թապիաթիյէ, վագը օլան չէյլէրին հիչ պիրիսինի անլաեամասընըղընտան, լագըրտը իթմէք իսթէտիկինտէ, վալիտէսի տէհչէթպախչ պիր հարէքէթլէ էլինի էվլատընըն աղընա վազ իտէրէք, մէրգումու սուս տուրտուրմագ իսթէտի։

Ժանտարմալար էօլլարընա տէվամ պիրլէ, ազ վագըթտա, պէրապէրլէրինճէ կէօթիւրմէքտէ օլտուղլարը գարը իլէ նապէտիտ օլտուլար։

Ժան, ղաեէթ հիւզնէննկիզ վէ միւտհիշ միւլահազաթ իլէ թազեիդ օլունտուղու հալտէ, պիր միւտտէթ պէքլեեիպ, նակէհան մէրգումէ, մէյեուսիյեէթինտէն նաչի հիտ-

տէթլէնէրէք, վէ նէ՛ եաբտըղընտան խապէրի օլմաեարագ, հէման եիւքսէք պիր սէտա իլէ,

— Ֆագաթ, պէն գապահաթը տէյիլիմ... օ աէմ, օ ալչակ, քեաֆֆէյի ճինտաեէթլէրին միւթէճասըրը օլտուղու թագտիրտէ, պէն քէնտիմի կիզլէօրում... պէն, քէնտի քէնտիմի իթհամ իտիեօրում... լաքին, պէն պիտուչում... պիկիւնահըմ... տէտի.

Կէնճ գատըն պիր միւտտէթճիք լագըրտըընը քէտի, պատէհու տիթրէեէրէք, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Իվվէթ, գաննէն պիտուչում, պիկիւնահըմ... պու սահիհ տիր, լաքին, ֆիլիչէն տէյիլիմ։ Պէն, օ խայինճէ եաղըլմըշ օլան մէքթուպուն մանէտասընը անլաեարագ, բօեաղըմըշ օլան մէքթուպուն մանէտասընը անլաեարագ, բօլտսխ խապէր վիրմէլի իտիմ... Պէն, ֆապրիգանըն պէքճիսխ խապէր վիրմէլի իտիմ... Պինապէրին, հէր նէ օլուր իսէ օլտուն, պէքսի իտիմ... Պինապէրին, հէր նէ օլուր իսէ օլտուն, պէքճիւիկիմտէ գալմալը իտիմ, հաթթա, էօլիւմիւ տախի կէօղէ ալարագ, մահէլլի մէմուրիեէթիմի թէրք իթմէմէլի իտիմ... Պուրասընը նիչին անլաեամասըմ... ֆապրիգանըն սահիպլի կիթմէզտէն էվվէլ, սանտըգքեարըն հիսապլարը կէօրիւլիւքքէն, օ ալչագ ժագ իլէ պիրլիքտէ պէնտէ հաղըր պուլունուեօրտում... Մէքթուպտա զիքր օլունան իքի եիւղ պին ֆրանգ մէպլաղա եագըն ագչէ, թամ սանտըգտա մէվճուտ ագչէ օլտուղունու նիչին խաթըրլամասըմ։ Օլ սարիգին, վէ օլ գաթիլին եիւզիւնիւ, թըրնագլարըմ իլէ նիչին եըրթմատըմ։ Նիչին էավապընա սարըլարագ, Իշթէ, ալհաթթէհիմ պու տուր տէյլի պաղըրմասըմ... Ամմա, պէնի էօլտուրքճէք իտիչ... նէ՞ զարարը օլապիլիր իտի... պունտան ֆագլա պանա նէ՞ եաբապիլիր իտի... ճանվէրճէ վէ թէպրիեէյի զիմմէթի միւմքինսիզ պիր իթհամա գարշը չըգմագտան իսէ, էօլմէք եիւղ գաթ էվվէա տըր։

Ժան, քէնտի քէնտինէ պու սէօզլէրի սէօյլէրքէն, ժօրժ,

— Վալիտէճիեիմ, գարնըմ աճ տըր, — տիեէրէք, մէղպուրէնին սէօզլէրինի քէտի։

Չէվապը վալիտէ, էվլատընըն մէղքիւր սէօզլէրինտէն ֆէվգէլատէ միւթէէսսիր օլտու, զիրա, էվլատը աճ օլտու-

ղու հալտէ , քէնահիսի պու մասումու պէսլէմէկէ մէճպուր իտի ։

Ժան , տէրունինտէ եալընըզ պիր աստա եվկիրմի ֆըրանգըզ սիքքէ պուլունան ագչէ չիզտանընը տէրհալ ճէպինտէ արատը իսէտէ , պու չիզտանը օտասընտա պըրագմըշ օլտուղունտան , իւմիտի պօշա կիթտի ։

Մէզպուրէ , ճէպինտէ սաթ ալթը ատ (՝) պուլմաղէ ,

— Հէր չէյ պանա գարըշը չըգըեօր . . . հէր չէյ պէնի էղիեօր , պէնի մահվ իտիեօր , տէտի ։

Զօճուգ իսէ , թէքրարէն ,

— Վալիտէճիեվիմ , գարընըմ աճ տըր , տէյի պէեան էյլէտի ։

Մատամ Ֆօրթիէ տախի մահզուն մահզուն ,

— Էվլատըմ , պիր աղ տահա եվուրիւմէք լազըմ տըր , պէհէմէհալ եագընտա պիր քէօյտէ պուլունաճաղըզ քի , օրատա սանա էթմէք վէ չօգօլա սաթըն ալաճաղըմ , տէտի ։

Զօճուգ . – Վալիտէճիեվիմ , եօրուլտում , արթըգ եվուրիւեէմէեօրում ,

Վաշիտէ . – Պէն սէնի գուճագլարըմ , էվլատըմ ։

Պէօյլէճէ ժան , ժօրժու գուճագլաեարագ , եօլունա տէվամ իթտի , վէ պիր սաաթ գատար , սօլուեարագ վէ գուվվէթի թիւքէնէրէք , եօլ եվուրիւեիւպ , պու վէճհվէ օրմանտան կէչիլտիքտէն սօնրա , օվաեա կիրիլտի ։

Ժան , պաղը էվլէր վէ պիր քէօյ կէօրմէքլէ , ատըմլարընը չաբուգլաթտը , վէ իւք էվլէրտէն եիւզ ատըմ գատար ուզագտա տուրուպ , արթըգ թագաթը գալմատըղընտան , վէ եօրկունլուգտան քէօթրիւմլէշմիշ օլան գօլլարը չօճուղու գալտըրմաղա միւգթէէտիր օլմատըղընտան , չօճուղու , գուճաղընտան աշաղը էնտիրէրէք ,

— Սէվկիլիլ էվլատըմ , հայտէ սէնի կէօրէեիմ , պիր աղ տահա եվուրիւ , տէտի , վէ ժօրժ , հէր նէ գատար եվուրիւմէեէ սայ իթտի իսէտէ , աեագլարը ուեուշմուշ օլտուղու ճիհէթլէ , եվուրիւեէմէտի ։

(՝) Պիր ատ 10 բարա տըր ։

20

Ժան . – Էվլատըմ , սէն պուրատա պէնի պէքլէմիսին , պէն կիտիպ սանա պիր աղ գահվալթը թէտարւք իտէեիմ ։

Ժօրժ . – Էվվէթ , վալիտէճիեիմ ։

Ժան . – Օրմանտա գօրգմաճմըըըն ։

Ժօրժ . – Խայր , վալիտէճիեիմ ։

Մատամ Ֆօրթիէ , թէքրար օրմանա կիրիպ , պիւեիւք աղաճլարըն կէօլկէսի ալթընտա գուրու պիր եէր արատը , վէ թօբլատըղը գուրու եաբրագլարը օրատա եըղըպ , ժօրժու օթուրթտու ։

Ժան . – Կէօրիւեօրսուն ա , էվլատըմ , պուրատա , քէնտի եաթաղընտա կիսի բահաթ իտէպիլիրսին ։

Ժօրժ . – (Ույդուտան կէօզլէրի գաբանարագ , վէ պաշը պիր եանտան օ պիր եանա սալանաեագ .) Էվվէթ վալիտէճիեիմ ։

Զօճուգ , մուգալատան աթըը գուճաղընա ալարագ , եաբրագլարըն իւզէրինէ սէրիլտի ։

Ժան . – (Ֆիքրինտէն .) Ուեուեաճագ տըր . . . պու իսէ , պէնճէ տահա խայրը տըր , չիւնքի , ուեուրսա , պէնիմ ղայրպուպէթիմի կէօրմէզ . . . Պունտան տա գաթինաղար , պէն պիր աղտան ավտէթ իտէճէեիմ ,

Ֆիլվագը , ժօրժ , եաթար եաթմաղ ույդուեա տալտը , վէ մատամ Ֆօրթիէ , տիթրէմէքտէ օլան աեագլարընըն միւսաատէ իտէճէկի մէրթէպէտէ սիւրաթլէ , կէօրտիւկիւ քէօյէ տօղրու եօլա ըէվան օլտու ։

Անճագ , մէզպուրէ , քէօյէ մուվասըլէթ իթմէզտէն էվվէլ , տուրուպ էալապընա պիր աթֆը նաղար իթտի ։ Մէրգումէնին էալապը , հէնուզ նէմ , վէ չամուրլա քիրլէնմիշ , վէ եարը սէօքիւլմիւշ օլան սալտարը , տաղընըզ տուրէթտէ եիւղլիւնէ վէ ումուզլարընա սարդըլմըզ իտի ։

Ժան, էսվապընըն իւսթիւնտէքի չամուրլարըն պիւհիւք բարշալարընը թէմիզլէտիկի կիպի, սաչլարընը տախի տիւզէլթիպ, եօլունա տէվամ իթտի, վէ ագալլի պիր չարեէք սաաթ զարֆընտա կէօրիւնէն էվլէրէ վասըլ օլտու։

Վագըթ սապահ օլուպ, տիւքքեանլար աչըլմագտա, վէ պազը քէօյլիւլէր գաբուլարընըն էչիյինտէ տուրմագտա իտիլէր։

Հէր քէս ժանա էօյլէ պիր մէրագ իլէ աթֆը նաղար իթտի քի, պիչարէ, հէմ ալթիւսթ, վէ հէմ տիւչարը իզթիրապ օլտու։

Ժան, կէօզլէրինի էնէրէք, քէնտիսինէ պագանլարըն եանընտան կէչտի, վէ պիր պագդալ տիւքքեանընա կիրիպ, ոն սանթիմէթիք չօգօլա սաթըն ալտը։

Պագդալ գարը, ժանըն իսթէտիկինի վիրտիկի սըրատա, պու գաոընը էվվէլճէ կէօրմիւշ օլուպ օլմատըղընը տիւշիւնէրէք, վէ անը թանըմտըա չալըշարագ, մէզպուրէնի տիգդաթըճա թէտիգ էյլէմէքտէ իտի, անճագ, պիր խայլի միւատէթ պիհուտէ թէտիգըտէն ոնըա, քէնտի քէնտինէ,

— Խայը, պէն պու գարըրը պուրատա կէօրմէմիշիմ, տէտի։

Ժան, պագդալ տիւքքեանընտան չըգընճա, պիր էթմէքճի տիւքքեանընա կիրիպ, տէօրթ սու պէտէլինէ էթմէք սաթըն ալտը։

Ժան, պու ճիւղի մէսարիֆին պէտէլինի էօտէտիքտէն ոնըա, քէնտիսինտէ հիչ պիր բարա գալմատը, վէ քեաֆի տէրէճէտէ նաֆագա սաեըլատըտան մէզքիւր չօգօլաեը վէ էթմէկի համիլ օլարագ, պիր թագըմ ատհապը մէրագըն նաղարը տիգդաթիլարը քէնտիսինէ աթֆ օլունմուշ օլտուղու հալտէ, կէլտիկի եօլտան հարէքէթլէ, օրմանա ավտէթ իյլէտի։

Պիչարէ գաոընճըղագ, օրմանա վասըլ օլտուղունտա, ժօրժ, եէրինտէն պիլէ գըմըլտանմամըշ օլուպ, տէրին պիր ույդուեա տալմըշ իտի։

Ժան, չօճուղունուն եանընտա օթուրուպ, մահզունիյ-

եէթապախշ միւլահազաթ տէրեասընա տալտը։

Անճագ, եօրկունլուգ, մէզպուրէնին միւքէտտէր միւլահազաթընա ղալէպէ իթմէքլէ, քէնտիսի տախի ույդու հիսս իտէրէք, նէմ օլան թօբրաղըն իւսթիւնէ տէրիլտի, վէ ժօրժ կիպի ուեուամաեա պաշլատը։

* * *

Ֆէննա խապէրլէրինն նէ գատար էլէքթրիկ սիւրաթըյլա նէչըր օլունտուղու, հէր քէս մալիւմ տիւր։

Պինապէրինն, իւք կիճէքի վագըալար, չէօյլէ քի, Ալֆոնսիլ Ֆապրիգասընըն եանմատը, ժան Ֆօրթիէնինն ղայպուպէթի, Մ. Լապրունուն մագթուլէն վէֆաթը, վէ ժագ կարօնուն, հարիգ էնտատընտա իպրաղ էյլէտիկի սատադաթ վէ չէճատաթա գուրպան օլմատը վագըալարը, բէք չաբուգ հէր թարաֆա եաեըլտը։

Մաէթէէսիւֆ բէք գիեատէ հիւղնէնիկիզ օյան պու վագըալար, թա իրթէսի սապահը, ճիվար քէօյլէրտէ պիւթիւն խալգըն լիսանընա աէրմաեէ օլուպ, հէր ճիհէթտէն մահէլի վագըատա սէյիրճիլէր կիթմէքտէ իտիլէր։

Մէզօն-Ալֆօրտա պագդալըգ իտէն, վէ ժանըն պագդալը պուլունան մատամ Ֆրանսուա, հէր կէօրտիկիս չախսա, Ֆապրիգանըն պէքճիսի մատամ Ֆօրթիէնինն, Ֆապրիգաեը աթէշէ վիրմէք իւզրէ, քէնտիսինտէն քէթրօլ սաթըն դաեը աթէշէ վիրմէք իւզրէ, քէնտիսինտէն քէթրօլ սաթըն ալմըշ օլտուղունու բիլահէթ իթմէքտէ իտի։

Ալֆօրվիլտէն կէլմիշ օյան պիր լաֆըգան գարը, մատամ Ֆրանսուազընըն հիքեատէսինի տինլէտիքտէն ոնըա,

— Խապէրինիզ եօղ մու տուր, տէտի։

— Նէ՞տէն, տէյի պագդալ գարը սիւալ իթտի։

Լաֆզաև գարդ. – Միւտտաիի ումումի մահէլի ճինաեէթ վասըլ օլտու։

Պագդալ. – Էյ նէ՞ օլմագ լազըմ կէլիր։

Լաֆզաև գարդ. – Քէնտիսինի կիտիպ պուլմալը, վէ չէհատէթինիզի պէեան իթթէլիսինիզ։

Պագգալ. – Կիտիպ կէլէննէ գատար տիւքքեանըմը քիմ մուհաֆազա իտէճէք տիր։

Լաքզան գարդ. – Էկէր իսթէրսէնիզ, պէն մուհաֆազա իտէրիմ, զիրա, պիր թաղըմ էտէպսիզլէրին քէնդէնէ ճէզաեա չարըըլմալարը իչին, պիր աղ բահաթըզ տախի օլմադ լազըմ կէլսէ, պէյիս եօզ տուր։

Պագգալ. – Պանա նէ՞... Պու չէյլէրին հիչ պիրի պանա այիտ տէյիլ տիր։ – Էկէրչի պէնիմ իֆատաթըմա իհթիեաճ վար իսէ, պուրաեա կէլէրէք, իֆատաթըմը ալապիլիրսիր։

Պու տուրթլէ, բիվաեէթլէր տէվամ իթմէքտէ օլուպ, պէեանը չէհատէթ իթմէք իւզրէ, միւտաաիի ումումինին նէզտինէ կիթմէսինի պագդալ գարըեա իսթար իթմիչ օլան լաֆզան գարը, ֆաղլա պիր սէօզ պիլէ սէօյլէմէեէրէք, պուլունտուդու մահէլլատէն չէքիլիպ, Ալֆօրվիլ եօլունա ըէվան օլտու։

Պու լաֆզան գարը, իւք կիճէսի, մահէլլի վագըաեա եարտըմա կէլէննէրտէն պիր մաքինիսթին գարըըը օլուպ, պիդզաթ ալտըդը վալիւմաթը միւտաաիի ումումիեէ խապեր վիրմէսի իչին, հէր իչիթտիկինի, զէվճինէ հիքեաեէ իթմէք նիեէթինտէ պուլունմադտա իտի։

Միւտաաիի ումումի, վուգուաթը բօլիս գօմիսէրինտէն խապեր ալտըգտան սօնրա, լազըմ օլան էվամիրի վիրմիչ, վէ վագըթ կէչիրմէեէրէք, պիր միսթէնթիգ, բօլիս միւտիրի, պիր թապիպ, վէ իքի զապթիեէ իլէ պիրլիքտէ Ալֆօրվիլէ կէլմիչ իտի։

Միւտաաիի ումումի կէլիր կէլմէզ, գօմիսեր, մուխթասար սուրէթաէ իճրա իչլէտիկի իլք թահգըգաթտան հաբլ օլան պաչլըճա նէթիճէլէրի, մէրգում միւտաաիի ումումիեէ անլաթտը։

Սանտըգքեար Րիգու իլէ Տավիտ, արապաճը, վէ պիր խայլի մաքինիսթ ամէլէ իսթիճվապ իտիլտի, վէ պիրինճի իսթինթագտան, պու ճինաեէթտէ եաշընըզ ժան Ֆօրթիէնին միւթթէհիմ օլտուղու իհթիմալի, եախօա, հէյնան հագգըգէթի մէյտանա չըգտը։

Մէրգումէ ալէյհինտէքի վագըալար, քէնտիսինին միւթթէհիմ օլտուղունու, բէտտ ու ճէրհէ հէյման իմքեան պըրագմատըզտան պաչդա, զաթէն վէխիմ օլան պու տէլիլէրբ, ժանըն ֆիրարը քէյֆիեէթի, պաչդաճա վէխիմ պիր տէլիլ իլավե իթմէքտէ իտի։

Սանտըգքեար Րիգու, միւտաաիի ումումի թարաֆընտան իսթիճվապ օլունտուգտան սօնրա, աճէլէթէն Շարանթօնա կիտէրէք, օրատան, Սէն-ժերվէտ մուգիմ Մ. Լապրունուն հէմշիրէսի մատամ Պէրթէնէ պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իլէմիչ իտի։

Իչպու թէլէկրաֆնամէ, զաեէթ աղ քէլիմէեի հավի օլմադտա պէրապէր, պունտա, ֆապրիգա սահիպինին օգլու Լիւսիէնին տիւչար օլտուղու ֆէլաքէթին տէրէճէյի վիւսաթը թէմամիլէ անլաթտըըլմըշ օլուպ, Րիգու, թէլէկրաֆ տայիրէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, քէնտի խանէսինէ կիթտի, վէ էլպիսէլէրինի տէյիշտիրտիքտէն սօնրա, պէհէմէհալ Ալֆօրվիլտէ պուլունմասը լազըմ կէլտիկինէ տայիր, հէր Ալֆօրվիլտէ պուլունմասը լազըմ կէլտիկինէ տայիր, հիւքիւմէթի մէմուրլարը թարաֆընտան վուգու պուլան իհթար մուճիպինճէ, պիր տագըգա պիլէ կէչիրմէքսիզին, մահէլլի մէզքիւրէ ավտէթ էյլէտի։

Սանտըգքեար՝ թագրիպա էլլի չաղընտա, հիտտէթմիզաճ, մուանիտ, թիթիզ, սէրի իւլ ինֆաալ, չիւպհէլի, վէ հէր քէս իլէ կիւճ իմմիթզաճ իտէր պիր աաէմ օլուպ, ալէլ ումում քիմսէեի սէվմէտիկի կիպի, հէլէ պէտպախթ ժան Ֆօրթիէ հագգընտա պիլ խասսա աաէմը թէվէճճիւհիւ օլտուղունտան, մէզպուրէ ալէյհինտէքի չէհատէթի, վէլէվ բէք խալխանէ օլտա, եինէ պէտխահլըգտան խալի օլամազ իտի։

Մէրգում, ֆապրիգաեա ավտէթ իտէր իթմէզ, միւսթէնթիգին էմրինէ իթտաաթա հազըր պուլունտուղունու պէեան իլէտի։

Միսաճեաճիգ. – Պիրազտան սիզէ պազը չէյլէր սօրտաղըմ։ (Պատէհու, զապթիեէլէրտէն պիրինէ խիթտապէն.) Էմր իթտիկիմ թէհարըրատթը իճրա իթտինի՞զ մի։

Զասպիեե. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մհասիէնիհ. – Նէ՞ նէթիճէ հասըլ օլտու։

Զասպիեե. – Հավվիտէ, բէթրօլ եաղընը հավի իւչ չէնթ պուլունտու։

Մհասիէնիհ. – Անկէրի պուրաեա կէթիրին։

Զասպիեե, ժագ կարօ թարաֆընտան գաստէն աթըմըշ օլան չիչէլէրի պուլուպ կէթիրտիկինտէ, ատօրթ ատէտ աեագ իւզէրինէ գօնուլարագ թախթալար իլէ եաբըլմըշ օլան վէ միւսթէնթիգին գարշըսընտա պուլունան մասանըն իւսթիւնէ վագ էյլէտի։

Մհասիէնիհ. – (Շիւպհէլի չիչէլէրին աղըզլարընը գօղլատըգտան սօնրա, սանտըգքեարա խիթապ իտէրէք.) Մ. Բիգու, եանկըն սէպէպիյլէ գայպ օլմուշ օլան իպրիւքլէ, ֆապրիգաեա, ժան Ֆօրթիէ նամ գաոըն մարիֆէթիյլէ կիրտիրլէն բէթրօլ եաղընը հավի չիչէլէր պունլար օլտուղունու թանըեօրմուսունուզ։

Բիգու. – Բէք ալէա թանըեօրում, վէ պու պապտէ ասլա խէթամ եօգ տուր։ Պու չիչէլէր, պունտան էվվել մատէն սուեունու հավի իտիլէր։ Իւզէրլէրինէ իշարէթ մագամընտա եաբըշաբըլըլան քեաղըտլարըն բարչալարը էլան պադի տիր։

Մհասիէնիհ. – Պու չիչէլէր գաչ տանէ իտի։

Բիգու. – Պէն, եէրէ գօնուլմուշ պէշ չիչ կէօրտում։

Մհասիէնիհ. – Հէբտի տօլմա մու իտի։

Բիգու. – Պիլմէեօրում։

Մհասիէնիհ. – Շիմտի, միւսիւ Բիգու, Մ. Լապրունուն, ժան Ֆօրթիէեէ, պունտան պէօյլէ քէնտիսինի խըզմէթինտէ սագլաեամաեաճաղընը պէեան իթտիկի սըրատա, մէզպուրէնին, մէրդումա վագը օլան թէհտիտավէր սէօզլէրինին մէալինտէն մաատա, ասըլ սէօյլէտիկի սէօզլերի տէրինաթըր իտիեօրմուսունուզ։

Բիգու. – ժան Ֆօրթիէնին սէօզլէրի այնէն իտաթըրմատա տըր։ Մէզպուրէ, վազիֆէսի իգթիզասընճա աֆվըզ տիլէեէճէք, վէ հագգընտա մէրհամէթ ու չէֆագաթ իւզ-

րէ մուամէլէ իթմէսինի Մ. Լապրուտան րէճա իտէճէք եէրտէ, թէքէպպիւրլէ վէ արըզճա, վէ հալէյի իչիտիեօր օլտուղումու. զանն իթտիկիմ սէրթ պիր սէտա իլէ, «Ա՛հ, էքէևտիմ, տիգգաթ պուևուրուև, սագընընի, պու մուամէլէյիզ՝ հագգընընզտա իտաեըրընը օյնաեաճագ տըր» տէմիչ տիր։

Մհասիէնիհ. – (Տավիտէ տօղրու տէօնէրէք.) Իչպու գաոընընն՝ սիզին գարշընընզտա իրատա իթտիկի քէլիմէլէրտէ, պունլար մը տըրլար։

Տավիտ. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, պունլար տըրլար։

Բիգու. – Ժան Ֆօրթիէնին իթտիգամ թատավվուրլարընտա պուլունտուղու, կիւն կիպի աչիքտար տըր, վէ եէկնաղարտա կէօզէ չարբմագտա տըր։

Մհասիէնիհ. – Ձինաեէթին սէպէպի, եալընըզ ախտը իթտիգամ քէյֆիյէթի օլտուղունու զանն իտէրմիսինիզ։

Բիգու. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Մհասիէնիհ. – Ֆագաթ, պէն պունուն մուղայիրի իթտիգատընտաեըմ..։ – Մ. Լապրու, իչի կիւնտէն պէրու ֆապրիգաեա տէյիլ իտի, էօյլէ տէյիլ մի։

Բիգու. – Էվվէթ, իչի կիւն ֆապրիգաեա պուլունմաեաճաղընը ժագ կարօեա վէ պանա սէօյլէմիչ իտի։

Մհասիէնիհ. – Մէրդումուն պիրտէն պիրէ ավտէթ իտէպիլէճէկինի քիմէնէ քէշֆ իտէմէեօրտու, տէյիլ մի։

Բիգու. – Օնա նէ՞ շիւպհէ, գիրա, հէր կէօնա իհթիմալէ կէօրէ, պու խուսուսու Մ. Լապրու տախի քէշֆ իթմէմէքտէ իտի։

Մհասիէնիհ. – Մ. Լապրու վուրուլուպ թէլէֆ օլտուղունտա, հէնուզ ֆապրիգաեա ավտէթ իթմիչ օլմագ կէրէք տիր, չիւնքի, պիչարէնին եօլ չանթասը, քէնտի նաչընըն եանընտա պուլունմուշ տուր։ Վուգուտթ իսէ, էօյլէ կէօնթէրիեօր քի, Մ. Լապրունուն գաթիլի, հիչ պիր սէպէպ վէ պէհանէ օլմասըղը հալտէ, մէրդումուն քէօչկիւնտէ պուլունմուշ տուր. հալ պու քի, պու գաթիլին, օ մահէլտէ պուլունմասընտա նէ՞ սէպէպ վար տըր։

Բիգու . – Էֆէնտիմ, Մ. Լապրունուն գաթիլի քէօչկոճ պուլունմուշ իսէ , օրաբը աթէշէ վիրմէք իչին պուլունմուշ տուր :

21

Մհաքէնթիգ . – (Պաշընը սալլաեարագ .) Մատէմ քի, աթէշ, աղաճ գըրընթըլարը վէ օտուն ևրզընլարըյլա տօլու օլան տօղրամաճըլար տայիրէսինէ պըրագըլմըշ , վէ ֆապրիգա սահիպինին օտասըյլա , սանտըղընըն պուլունտուգլարը քէօչկէ սէրիան սիրաեէթի տէրքեար պուլունմուշ տուր, օ հալտէ , քէօչկիւ աթէշէ վիրմէկէ իհթիեաճ օլամազ իտի :

Բիգու , պու իֆատէ իւգէրինէ տիւչիւնմէեէ պաշլատը:

Մհաքէնթիգ . – (Ֆէլամա տէվամ իտէրէք .) Մ. Լապրունուն սանտըղընտա նէ՞ գատար ադշէ մէվճուտ օլտուղունու պիլիեօրմուտունուզ :

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ, չիւնքի , կիթտիկի ադշամ, քէնտիսիյլէ հիսապ իթմիշ իտիմ :

Մհաքէնթիգ . – Մէվճուտ ադշէ , էհէմմիեէթլիճէ՞ մի իտի :

Բիգու . – Էվվէթ , ղաեէթ էհէմմիեէթլիճէ իտի :

Մհաքէնթիգ . – Նէ՞ գատարա պաղիշ օլուեօրտու :

Բիգու . – Եիւզ տօգսան պին իքի եիւզ էլլի ֆրանգ եէթմիշ սանթիմ իտի : Պէնիմ սանտըղըմտա տա պէշ պին ֆրանգ պուլունուեօրտու , լաքին, պունա պիր զարար օլմամըշ տըր, զիրա, օլ պապտէ քէնտիմի մէտուլ պիլտիկիմտէն, ագըլըճա տավրանարագ , անլէրի խանէմէ կէօթիւրմիւշ իտիմ, պինապէրին, պու կիւնքի կիւն քէնտիմի պախթիար տատ իտէրիմ:

Մհաքէնթիգ . – Միգտարընը պէեան իթտիկինիզ ադշէ, գայմէ՞ մի իտի :

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ , ալթուն օլարագ եալըննըզ իւչ պին ֆրանգ վար իտի :

Մհաքէնթիգ . – Սանտըգտա մէվճուտ օլան ադշէեի , սալթ սիզ մի պիլիեօրտունուզ :

Բիգու . – (Պիր տադըգա գատար տիւչիւնէրէք տուրտուգտան սօնրա .) Խայր , էֆէնտիմ , եալընըզ պէն պիլմէեօրտում, հիսապլարը վիրտիկիմ զէման , էքի քիշի տահա վար իտի :

Մհաքէնթիգ . – Պունլար քիմլէր իտիլէր :

Բիգու . – Իշճի պաշը ժագ կարօ իլէ, ժան Ֆօրթիէ իտի, Մհամթէնթիգ , պու իֆատէեի իչիտինճէ , պիր մէսէրըեէթի չէտիտէ հիսս իլլէտիկինտէն, լէհճէսի թէպտիլ օլտու :

Բիգու . – (Ֆէլամա տէվամ իտէրէք .) Էվվէթ ... էվվէթ ... ժան պունու պիլիեօրտու , պէտապախթըղընտան նաշի ժագըն տախի խապէրի վար իտի, չիւնքի, պիչարէ, պու ադշէեի, վէ Մ. Լապրունուն քեաղըտալարընը գուրթարաեըմ տէր իքէն , քէնտի նէֆսինի թէլէֆ իթտի :

Մհաքէնթիգ . – Հիսապլարընըզը եաբտըղընըզ զէման , նա՞սըլ օլուպ տա ժան Ֆօրթիէ ֆապրիգա սահիպինին օտասընտա պուլունուեօրտու :

Բիգու . – Մ. Լապրու՝ ֆապրիգատան կիթտիկի էտնատէ , մէզպուրէեէ պաղը էմրլէր վիրմէք իւզրէ , քէնտիսինի չաղըրմըշ իտի :

Մհաքէնթիգ . – ժան Ֆօրթիէնին՝ ադշէնին միգտարընը իչիթմիշ օլտուղունա էմինմիսինիզ :

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ , պու պապտէ քեամիլէն էմինիմ :

Մհաքէնթիգ . – Քէօչկիւն անախթարը ժան Ֆօրթիէնին եէտինտէ մի իտի :

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ , հաթթա ֆապրիգա սահիպինին օտասը խըզմէթլէրինի տէ , մէրգումէ կէօրմէքտէ օլտուղունտան , օ օտանըն անախթարը տախի անըն եէտինտէ պուլունմագտա իտի: Պունտան գաթինագար, ժան Ֆօրտէ պուլունմագտա իտի: Պունտան գաթինագար, ժան Ֆօրթիէ , ֆապրիգանըն հէր թարաֆընը տօլաշմաեա մէմուր

օլտուղու ճիհէթլէ , պիլ ճիւմլէ անախթարլարը քէնտիսի սագլար իտի ։

Միտաֆեաիզ . – Կիճէլէրի ֆապրիգատա ժան Ֆօրթիէ եալընըզ մը գալըր իտի ։

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ , պիւսպիւթիւն եալընըզ գալըր իտի ։

Միտաֆեաիզ . – Ֆագաթ , պու տա էմրի պասիրէթէ գարշը պիր թէտպիր տիր ։

Բիգու . – Պէնտէնիզ տէ , պու էֆքեարտա իտիմ , էֆէնտիմ ։

Միտաֆեաիզ . – Պիր գատընտա , հէմ պէքճիլիք , վէ հէմ նէզարէթի իթմէք իւղրէ լազըմ կէլէն գուվվէյի պէտենիւէ , վէ հիւքմիւ մանէվի մէվճուտ օլամազ ։

Բիգու . – Պու խուսուսատա տա Մ . Լապրունուն նազարը միդգաթընը ճէլպ իթմիշիմ տիր ։ Համթա , ֆապրիգանըն տախիլի նիզամնամէսինին քէք չօգ մատտէլէրի խիլաֆընատա հարէքէթտէ պուլունմուշ օլան ժան Ֆօրթիէէի եօլա գօյմադ գարարընտա , պէնիմ իհթարընմտան նէշէթ իթմիշ տիր ։

Միտաֆեաիզ . – Սիղճէ , պու գարը նէ՞ ախլէտագտա տըր ։

Բիգու . – Էֆէնտիմ , մատամ Ֆօրթիէնին մէտհէ շայեան թապիաթը եօգ տուր ։ Մէզպուրէ , միւթէքէպիր , մաղրուր , իգպալըէրէսթ , հիյլէքեար վէ ղարագքեար պիր գարը տըր ։

Միտաֆեաիզ . – Թալիմ ու թէրպիեէսի վա՛ր մը տըր ։

Բիգու . – Աղաճըդ թալիմ ու թէրպիեէսի վար տըր . լաքին , թաւր ու հարէքէթի , պիր իշճի գարըսընըն թաւր ու հարէքէթինէ ասլա պէնզէմէզ ։

Միտաֆեաիզ . – Էվլատը վա՛ր մը տըր ։

Բիգու . – Իբի էվլատը պուլունուպ , պիրիսի վալիտէսիյլէ եաշար , տիկէրիտէ սիւտանատա տըր ։

Միտաֆեաիզ . – Ժան Ֆօրթիէնին ղէվճի , պու ֆապրիգատա թէլէֆ օլմուշ տուր , տէյի՛լ մի ։

Բիգու . – Էվվէթ , էֆէնտիմ , ֆագաթ , քէնտի տիգդաթընըզըը վէ խէթատըյա , մէրգում էճէլէ գուրպան օլմուշ իքէն , Մ . Լապրու , մահզա ժանըն զէվճի քէնտի խըզմուշ իքէն , Մ . Լապրու , մահզա ժանըն զէվճի քէնտի խըզմէթինտէ էօլմիւշ օլտուղու իչին , մէզպուրէեէ պէքճիլիք մէմուրիեէթինի իհալէ իյլէմիշ տիր ։ Պունունլա պէրապէր , ֆապրիգանըն սահիպի , պու գատընա եօլ վիրէրէք , անըն նաֆագասընը թէտարիքտէն պիւսպիւթիւն ճիհէտ պիր հալէ գօյմադ իսթէմէտիկինտէն , Սէն-ժէրվէեէ կիթմէզտէն էվվէլ , քէնտիսինէ պիր մէմուրիեէթ թէտարիքինի վատ իթմիշ իտի ։ Համթա , ժան , եէնի պիր մէմուրիեէթէ թայեին օլունանա գատար , րահաթճա կէչինէպիլմէսի իչին , Մ . Լապրու , մէրգումէեէ պիր միգտար ագչէ վիրմէք էֆքեարընտա իտի ... Պիչարէ էֆէնտի՛ , քէնտիսի պու կիպի խայրխահանէ թատավվուրլարտա իքէն , օ ալչագ գարը , մէրգումու գաթը ու թէլէֆ իտէրէք , արզը չիւքրան իյլէմիշ տիր ։

Միւաթէնթիգ , իշպու իսթինթագտա հաղըր պուլունան միւտտաիի ումումի իլէ բօլիս միւտիրինէ տօղրու տէօնէրէք , չէօյլէ սէօյլէտի .

— Կէօրիւէօրսունուզա՛ , էֆէնտիլէր , պու պապտէ չիւպհէեէ մահէլլ եօգ տուր ։ Վագը օլան ճինաեէթլէրին , եանի գաթը ու իհրագըն սէպէպի , եալընըզ ախզը ինթիգամ օլմատըղընը զանն իթտիկիմտէ , հագգըմ վար տըր ։ Ժան Ֆօրթիէ՝ ախզը ինթիգամտան պաշգա , սիրգաթ նիհէթինէ տախի պուլունմուշ տուր ։ Մէզպուրէ , քէնտի էհլէթ թուխթուշտուրմուշ օլտուղու հարիգի պիր ան էվվէլ էթրաֆա սիրաեէթ իթտիրմէք իւղրէ , հէր շէյի հաղըրլատըգտան սօնրա , սանտըղը գըրմազ , վէ մէվճուտ ագչէեի վէ գայմէլէրի աչըրմազ նէյեէթիյլէ քէօշկ կիթմիշ , վէ պատէհու օրաեա տախի աթէչ պըրագմըշ տըր ։ Մէզպուրէ , Մ . Լապրունուն օտաընտան տիշարը չըգարքէն , պաղթէթէն եօլճուլուղունտան ավտէթ իթմիշ օլան պէտպախթ ֆապրիգա սահիպինէ պիթթէսատիֆ , մէրգումու վուրմուշ տուր ։ Պու սէօյլէտիքլէրիմ , պանա , րէտտ ու ճէրհի նագապիլ կէօրիւմէեօր մու ։

Պու սուրէթլէ , րէյլէրի իսթիֆսար օլունան մէրգու-

ման իբի հիւքիւմէթ մէմուրը, միւսթէնթիգլէ հէմէֆքեար պուլունտուլար։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Գաասընըն պինաաը, անը գըրմագիչին ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթ իճապ իթթիրէճէք սուրէթաե տէյիլ մի իտի, վէ հալընըզ պիր գաասըն, պունու գըրմաեա մուվաֆֆագ օլապիլիր մի իտի։ Գուրաասընը տախի պիրմէք լազըմ տըր, չիւնքի, պունուն մուգայիրի թագտիրտէ, ժան Ֆօրթիէնին պիր չէրնիքի պուլունմուշ օլմասընը ֆարզ վէ գէքեաս իթմէքլիկիմիզ լազըմ կէլիր։

Բիգու. – Իշպու գաաա, հէր նէ գատար մաղպուլթճա գաբանըը իտի խսէտէ, ճէպը ու թագրիգէ զիեատէ մուգավվէմէթ իտէմէզ իտի։ Պու գաաա, էսկի ուսուլտէ եաբըլմըշ օլուպ, եէնի գաասալարըն միւքէմմէլիեէթլէրինատէն հիչ պիրիսի պունատա մէվճուտ տէյիլ իտի։ Մ. Լապրու, պու պապտէ ասլա վէսվէսէ իթմէզ իտի իսէտէ, պու խուսուսու պիտտէֆաթ պէն քէնտիսինէ իսթաը իթմիշ իտիմ։ – Էվվէթ, ժանՖօրթիէ կիպի գուվվէթլի պիր գաասըն, քիմսէյի քէնտիսինէ չէրնիք իթմէեէրէք, պու գաասաեը բէք ալէա գըրտապիլիր իտի։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Միւհթէրէք օլան պինանընըն եըղընթըլարը թէմիզլէնտիկի հալտէ, իշպու գաասընըն բարչալարը պուլունապիլէճէկլինի մէմուլ իտէրմիսինիզ։

Բիգու. – Զանն իտէրիմ, չիւնքի, պու գաաա, իչի գաթ տէմիրտէն եաբըլմըշ իտի։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Սալթ տէմիրտէն մի իտի։

Բիգու. – Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Հէր հալտէ, էկէրչի սիրգաթ վուգու պուլմամըշ իտէ, գաասընըն տէրունինտէ եաթտուն օլարագ պուլունտուղունու պէէան իթտիկլինիզ իւշ պին ֆըրանգըն էրիմիշ օլան քիւլիւչէլերի էլտէ իտիլէպիլէճէք տիր։

Պատէհու միւտտաիի ուսուսմի, քէնտիսիյլէ պէրապէք կէլմիշ օլան տօգթօրա տօղրու տէօնէրէք,

— Միւսիւ տօգթօր, եարաեը թէտագզ իթտիկլինիզտէ, Մ. Լապրունուն նէ ճինս պըչագ իլէ էօլտիւրիւլմիւշ օլտուղունու անլաեապիլտինիզ մի, տէտի։

Տօգթор. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, պու սիլահ պիր գամա օլուպ, ուճու, մագթուլուն եիւրէկլինէ կէրմիշ, վէ անինտէ վէֆաթը վուգու պուլմուշ տուր։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Գաթիլին՝ պիւթիւն գուվվէթիյլէ պըչաղը վուրտուղու տէրքեար իսէտէ, պու պապտէ պէնճէ եաըընըզ պիր նօգթա անլաշըլամամագտա տըր։

Միւսթենթիգ. – Հանկը նօգթա։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Շէօյլէ քի, ժան Ֆօրթիէ, Մ. Լապրունուն սէյհահաթտա օլտուղունու պիլտիկի, վէ իբի կիւն կէլմէեէճէկլինի զանն իթմէսի լազըմ կէլտիկի հալտէ, ֆապրիգաեը աթէշէ վիրմէքլիք ճինաեէթինի գօրգուսուզճա իճրա իթմէսի թաապիի իտի։ Հալպու քի, քէնտիսինին սիլահը պուլունմասը նէ՞տէն նէշէթ իթմիշ տիր։

Բօղիա միւտիրի. – Միւտտաիի ուսուսմի էֆէնտի, զաթընըզ, պու ճինաեէթտէ հէր հալտէ պիր շէրիք պուլունմուշ օլմասը զանընընտասընըզ, տէյիլ մի։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Էվվէթ, պէնճէ պիր գաասըն եաըընըզճա պու իչի կէօրէմէզ։

Բիգու. – Լաքին, ժան Ֆօրթիէ գուվվէթլի պիր գարը տըր։

Միւսթենթիգ. – Պունատան գաթիինաշար, գաասաեը, եախօտ սայիր պիր մահէլլի գըրմագ իչին տէ, պիր պըչագ գուլլանա պիլիր իտի։ Շու տա վար քի, քէնտիսինին ֆիրարը, միւթթէէհիմ օլտուղունա իսպաթ տըր։

Միւտտաիի ուսուսմի. – Միւթթէէհիմ օլտուղունա չիւպհէ եօգ իսէտէ, իշպու ճինաեէթի եաըընըզճա իճրա իթմէմիշ օլմասը տա, իհթիմալին խարիճինտէ տէյիլ տիր... ժան Ֆօրթիէնին քիմլէր իլէ միւնասէպաթը պուլունտուղու մալիւմ միւ իտի։ Քէնտիսի տուլ պիր գարը օլտուղու հալտէ, աճապա պիր աչըգը վա՞ր մը իտի։

ժան Ֆօրթիէնին քիմլէր իլէ միւնասէպաթը պուլունտուղունա, վէ պիր աչըգը օլուպ օլմատըղընա տայիր բէք չօգլար իսթիճվապ իտիլտի իսէտէ, պու պապտէ քիմէնէնէնին մալիւմաթը պուլունմատըղը պնլաչըլար։

Նակէհան, պիր մաքինիսթ, արգասընտան պիր գարը կէլէրէք, արապալըղա գատար իլէրլէնիպ, հիւքիւմէթ մէմուրլարընա պաղը իֆատաթը օլտուղունու սէօյլէմէսի իւզերինէ, էրքէք վէ գատըն իչերի կիրաիրիլմիլէը։

Մաքինիսթ՝ ագաէմճէ իսմինի գիքը իթմիշ օլտուղումուզ Պրէմօն օլուպ, մէրգում, չու վէճճ իլէ քէլամա աղաղ իչլէսի.

—Մի՛սթէնթիգ էֆէնտի, վուգու պուլմուշ օլան ճինաեէթին էվվէլճէ հազըրլանմըշ օլտուղունու, վէ ժան Ֆօրթիէնին եէտինտէ պիր միգտար բէթրօլ պուլունտուղու իսպաթընը պէհան իթմէք իւզրէ պուրաեա կէլմիմ։

Միւսթէնթիգ. - Օիշ պունու նամըլ պիլիւեօրսունուզ։

Մամիճիսթ. - Պէնիմլէ պիրլիքտէ կէլմիշ օլան գարըմ, Ալֆօրվիլտէ պագգալըզ իտէն, վէ ժան Ֆօրթիէնէ բէթրօլ սաթմըշ օլան մատամ Ֆրանսուա իլէ կէօրիւշմիւշ տիւր։

Միւսթէնթիգ, մատամ Ֆրանսուաեը պուլուպ կէթիրմէլէրինի մէմուրլարա էմր իթտի, վէ ֆիկվագը եարըմ սաաթ սօնրա, պագգալ գարը տիթրէեէրէք վասըլ օլտու, չիւնքի, հիչ պիր սուչլարը պուլունմաեանլար պիլէ, բօլիս իլէ միւնասէպաթլարը օլտուղունտա, գօրգարլար։

Միւսթէնթիգ. - Օիշ, ժան Ֆօրթիէնի թանըեօրմուսունուզ։

Պագգալ. - Էվվէթ, էֆէնտիմ, պէնիմ միւշթէրիմ իտի... բէք ալէա թանըրըմ։

Միւսթէնթիգ. - Քէնտիսինէ բէթրօլ եաղը սաթմըշ օլտուղունուզ խաթրընըզա կէլիեօր մու։

Պագգալ. - Էվվէթ, էֆէնտիմ, պունտան իչ տէօրթ կիւն էվվէլ, չօճուղու տա պիրլիքտէ օլարագ, պիր իպրիքլէ տիւքքեանըմա կէլիպ, տէօրթ լիթրա բէթրօլ սաթընը ալտը, վէ պու խուսուս, պէնտէնիզէ ղարիպ կէօրիւնտիւ։

Միւսթէնթիգ. - Նիչին.

Պագգալ. - Չիւնքի, պիր կիւն էվվէլ, մէզպուրէեէ տէօրթ լիթրա տահա բէթրօլ սաթմըշ իտիմ։ Հաթթա, պու լիթրաղըմը քէնտիսինէ պէհան իթտիկիմ տէ, չօճուղու օյնար իչէն, իպրիքլէ տէվիրմիչ օլտուղու ճէվապընը վիրտի, վէ պէն տէ քէնտիսինէ, «Շու արսըզ չօճուգ, ֆապրիգաեը թութուշտուրատիկիր, պու պագտէ սագընըլմասը լազըմ օլտուղունու» սէօյլէտիմ։

Միւսթէնթիգ. - Սիզ, ժան Ֆօրթիէնի հագդընտա նէ էֆքեարտասընըզ։

Պագգալ. - Պէն, ժան Ֆօրթիէնի, իգպալըէրէսթի պիր գարը զանն իտէրիմ։

Միւսթէնթիգ. - Պու զաննընըզ՝ հաննկը սէպէպէ միւսթէնէտ սիր։

Մատամ Ֆրանսուա, քէնտիսինէ, ժան Ֆօրթիէնին ապասընտա էվվէլճէ ճէրէեան իտէն, վէ չիւպհէսիզ օգուեանլարըմըզըն խաթըրլարընտա պուլունան պիր մուհավէրէեի, հէման այնէն միւսթէնթիգէ հիքաեէ իթտի, վէ ֆաղլա պիր տիեէճէկի գալմատըզընտան, խանէսինէ ալտէթի իչին քէնտիսինէ միւսաատէ օլունտու։

Տէրհալ, ժան Ֆօրթիէնի տէրտէթի վէ թէվզըղի իթմէք իւզրէ, պիր էմրնամէ սատըը օլտու, վէ չահիտլէրին թարիֆի վէճճ իւզրէ, պէտագաթի գատընըն էշքեալը, Սէն էեալէթինին պիլճիմլէ ժանտարմա մէրքէզլէրինէ թէպլիղ գըլընտը։

Միւսսահիր ուլումի. - (Սանտըղքեար Րիգուեա խիթապէն.) Տօգթէօր էֆէնտի զապթնամէնի թանզիմ իթմիշ օլտուղունտան, Մ. Լապրունուն ճէնազէսի տէֆն իսիլէպիլիր, Պու խուսուստա մատամ Պէրթէն իլէ տէ կէօրիւշիւրլիր, Պու խուսուստա մատամ Պէրթէն իլէ տէ կէօրիւշիւրսիւնիւզ, չիւնքի, էլպէթթէ մէզպուրէ, թէլէկրաֆնամէնիզի ալընճա, եօլա բէվան օլմուշ տուր... Մէզպուրէ կէլիր իսէ, պանա խապէր վիրինիզ... Ղայրէթ վէ սատագաթըննըղտան տօլաեը, սիզի թէպրիք իտէրիմ։

Սանտըղքեար, պու սէօզլէրի իչիթտիկինտէ, չէյլէ պիր գուրուլտագ տուրտու, վէ հիւքիւմէթ մէմուրլարը, ճինաեէթի մահէլինտէ իլի նէֆէր զապթիեէ պըրագարագ, քէնտիլէրի Բարիսէ ավտէթ իթտիլէր։

22

Եէվմի մէղբիւրաէ, վէ էօյլէաէն պիր սաաթ սօնրա, կէնճ վէ տինճ պիր սաէմ, պաշընա կիւղէլ պիր շարգա գօյմուշ, վէ թէքմիլէն դըր ըէնկի չուխաաման զաեէթ պիչմէյի էլպիսէ, վէ պուննուն իւզէրինաէն սախի մէվսիմինէ մուսաֆըդ պիր բարաբսիւ կիեէինմիշ օլտուղու հալաէ, Սէնէ Լաղար մէվգիֆինէն հավկսինաէ արապաաման աշաղըեա ինէրէք, արապաճընըն իւճրէթինի վիրսաի, վէ քէնաիսի, պիրէթ սաղըաըլըն սալալարա կիթմէէք իւղրէ, գաատմէլէրաէնեօգաըը չըդաը։

Գու սաէմին եէսինաէ, մէչինաէն պիր եօլճու թօրպասը իլէ պիր սէ խաֆիֆ չանթասը պուլունուպ, թաիը ու հարէքէթինէ պաղըաըըընսա, ղէնկին պիր սանսաաթքեաբա, եախօա, հէնուղ օ մահէլլէ վասըլ օլմուշ պիր թաճիրէ պէնզէմէքաէ խաի։

Մէրգումուն կէօղէրի գամաշօըըընը սուրէթաէքի պէեաղ կէօմլէկինէ, պիչմիլի աեաղ գապըլարընա, վէ իւչ ախչմէլի Շուէա էլտիվէնլէրինին նէֆեսէթինէ նաղալ օլունսուղու հալաէ, իսթիւ պաշընա ֆէվգէլսաէ տիգդաթ ու էթինա էթմէքաէ օլտուղու անլաշըլմադսա խաի։

Գու սաէմին սաչլարը, գօեու սիեահ, վէ սաղալ վէ պընըըը թէքմիլէն վէ իհթիսամը սուրէթաէ թըրաշ խիըմիշ խաի։

Մէրգումէ, ԲԱԲԻՍԱԼԻՆ ՀԱՎԸՐԸԵԱ. խալաէսինի համի օլան պիրէթ մահէլլինէ սօղրու իլէրլէսի իսէաէ, պու էսնասէ օ մահէլ գաբալը խոսկինաէն, իշպու եօլճու, չըմէնալըֆէր մէմուրլարընսան պիրինէ խիթապէն,

—Միսմի, Հավըեա կիսէճէք վագըթ աէյի մի տիր, աէյի սիւաէ էթմա։

Մէհուր. – Էվէթ, միսմի, Հավըեա կիսէճէք վա-

գըթ տըր, լաքին, գաթմաը պիր ադամ հարէքէթի իսէճէք օլտուղունսան, արթըգ պիրէթ վիրիլմէեօր։

Եօլճու, պու սըրասա հիսա էյլէսիկի խօշնուսաուղու-ղու, գաշլարընը չաթմաըագ իզնաը էյլէսի, վէ պաաէհու քէլամա տէվամ պիրլէ,

— Իչթէ պու ֆէնճա օլտու։ Անճագ, բէճա իսէրիմ, այնի մահէլլէ կիսէճէք օլան օլ պիր գաթմաը, սաաթ գաչըսա հարէքէթի իսէճէք տիր, տէսի։

Մէհուր. – Սաաթ ալթընը օթուզ սագըգա կէչէրէք հարէքէթի իսէճէք տիր։

Եօլճու. – Սաաթ գաչըսա Հավըեա վասըլ օլաճագ տըր։

Մէհուր. Սաաթ օն պիրի պէշ կէչէրէք։

Եօլճու. – Թէշէկքիւր իսէրիմ, վիւսիւ։

Պաաահու, մէրգումէ եօլճու, Ամանէթսաամ սօգաղընսան էվվելսէ էէրէք, չըմէնալըֆէր մէվգիֆինաէն մուֆաաագաթ իթաի։

Եօլճու. – (Ֆէնաի քէնաիսէ.) Գու գաթմաա վասըլ օլամաճագընմա էվինի իսիմ, Լաքին, կիսնաիուղ վագթը եօլճուուգ իթմէէի սահա պիեաաէ արպու իսիեօբաուսքի, չիննաիուղ եօլճուլուղունսա, հիչ օլմազսա ինսանընքի, կիսնաիուղ եօլճուլուղունսա, հիչ օլմազսա ինսանընքի, կէօղիս պաղը չէյլէր կէօրիւր... Հէր նէ հալ իսէ, գարնըմ ֆէվգէլսաէ աճ օլտուղունսան, չու կէճիքմէքիքսէն պիլ իսթիֆաաէ, պիր ազ չէյ եէսէմ, ֆէնա օլմազ։

Գու սուրէթլէ, մէրգում եօլճու, պիր օթէլին ալթ գաթընսա վագը օլուպ, աէմիր եօլունան Սանթէրսաամ սօգաղընա նաղըր գարաուսանան իմա գարշըընսա պուլուսանան, վէ ալէսսէվինէ Ինկիլիզլէր իլէ Սէրիգալըըընը մահ հէլա իհթիմաի օլան պիր լօգանթանըն էչկինաէն կէչիպ, օթուրսաս, վէ պիր կարսօն՝ մէրգումէն նանընա կէլէրէք,

—Էֆէնաի, թաամ մը իսթէրսինիպ, աէյի սիւաէ իթմա։

Եօլճու. – Էվէթ, ֆագաթ, սիզ պանա, կիսնիւք պիր լսաթա իլէ աէմիր եօլաար քիթապընը, վէ եաղը եագմագ իչին լազթիգա իսէն չէյլէրի վիրինիպ։

Գաաէհու, պու եօլճու, եալընըզճա պիր մահանըն գար-

չըսընաս օթուրտուղունաս , կարսօն , իսթէնիլէն չէյլէրի կէթիլտի ։

Եօլճու . – Թաամըմ հազըրլանանա գատար , պէն պիր թէլէկրաֆնամէ կէօնտէրմէք իսթէրիմ ։

Կարսօն . – Բէք իյի , միւսիւ , զաթէն թէլէկրաֆխանէ պուրատա եադըն տըր ։ Էկէրչի իսթէրսէնիզ , օթէլին պիր մէմուրու վասըթտասըլա թէլէկրաֆընըզ կէօնտէրիլիր ։

Եօլճու . – Բէք ալէա օլուր , էօյլէ իսէ , պէն եադատըմ։

Կարսօն օրատան չէքիլինճէ , Եօլճու , տէմիր Եօլլարա մախսուս օյան քիթապը աչարագ , իլանաթ սահիֆէլէրինի կէօզտէն կէչիրտի ։

Մէրգում Եօլճու , Հավրընըն , օթէլլէրի էսամիսինի պուլտուղունաս , քէնտի քէնտիտէ չէօյլէ սէօյլէտի .

—Նէ՞մէ լազըմ , հանկըսը օլուր իսէ իչիմէ կէլիր , մատաէ չու տուր քի , օրատա վասըլ օլտուղումտա , օթէլ արամաեըմ , վէ նէրէտէ կիլիմտիկինի պիլմէտէն շաշգըն կիսի հալ ու հարէքէթ կէօսթէրմէտիմ ։ Պունտան պաշգա , Հավրըտա չօգ վագըթի գալմաեաճաղըմ ։ Հէր նէ գատար , հէր քէս պէնի , սանատըզը գուրթարաեըմ տէրքէն , հարիգաէ էօլմիւշ զանն իսթտիկինտէն , վէ չու սըրատա թանըլմազ պիր հալտէ պուլունտուղումտան , ասլա գօրդաճագ պիր սէպէպիմ Եօգ իսէտէ , պունունլա պէրապէր իգամէթիմի Ֆրանսատա թէմտիտ իսթէքլիկիմտէ քեարը ագըլ տէյիլ տիր ։

Մէրգումտուն նաղարը տիգդաթը , օթէլլէրին էսամիսի սրրատընտա , թա պաշտաքի օթէլէ աթթ օլունմազլէ , «Պիրլէշիմիշ օղան Ամիրօթէ վէ Բարիս օթէլի , սահիպի Լըմէլ » նամ օթէլի օղուտու , վէ պատէհու չու սէօյլէրի սէօյլէտի .

—Իչիթ պու պէնիմ իչիմէ եարար . . . պու , եախօտ պիր տիկէրի օլմուշ , հէրսի պիր տիմէք տիր . . . պէլքիտ պու տիկէրլէրինտէն միւնասիպ տիր , չիւնքի , Մուհամմէթօն սէֆինէլէրինին եանաշըրգլարը ըրևութըրըն գարշըսընտա պուլունմազտա տըր ։ Պու օթէլտէ իգամէթ իսթտիկիմ հալտէ , չէհրին էհալիսինտէն քէնտիմի օտտուգա կիտղէեէպիլիրիմ ։

իլք վաքօր իլէ Ինկիլթէրաեա կէչիպ , օրատան տախի սէրիան Նիւ-Եօրգա ըէվան օլաճաղըմ ։

Եօլճու , Եօլճուլարա մախսուս օյան քիթապը գաբաեըպ , էլինէ պիր քեաղըտա վէ պիր գալէմ ալարագ , չու սէօզլէրի եազտը .

«Հավրըտա Լըմէլն Ամիրօթէ օթէլինէ .

«Պու ագշամ , Բարիստէն , սաաթ օն պիրի պէշ տագըգա կէ-«չէն գաթթար իլէ վասըլ օլաճաղըմ։ Միւնասիպ պիր օտա հազըր-«լամանըզը ըէճա իտէրիմ։

«ԲՕԼ ՀԱՐՄԱՆ»

Պատէհու , իչպու Եօլճու , կարսօնու չաղըրըպ , եազտըզը քեաղըտը թէլիմ իտէրէք ,

— Իչիթ թէլէկրաֆնամէմ պու տուր , տէտի ։

— Բէք իյի , էֆէնտիմ , պիր ադտան կէօթիւրիւլիւր , տէյի կարսօն ճէվապ վիրտի ։

—Շիմտի , սիզ պէնիմ թաամըմը կէթիրին , տէտի Եօլճու ։

Պիր գաչ տագըգա կէչինճէ , մէրգում Եօլճու , իչթիհաը եէրինտէ վէ վիճտանը բահաթ օյան պիր աատմ կիպի թաամընը թէնավիւլէ պաշլատը , վէ թաամընը պիթիրինճէ , պուլունտուղու լօգանթատան չըգմաեըպ , ղաղէթալարը միւթալաա իթտի , վէ ֆիլբրի պաղը միւլահաղաթլա մէչղուլ օլարագ , պիր չօգ սիկարա իչտի , վէ վագթըն կէչմէքտէ օլտուղունու կէօրտիւկիւնտէ , պօրճունու վիրտի , Բարիսօտէն Հավրըեա կիտէն Եօլճուլարըն պիլէթ ալըգլարը տատէն Հավրըեա կիտէն Եօլճուլարըն պիլէթ ալըգլարը տաչիրէեէ պէլ ադիմէ , պիրինճի մէվգիտէն պիր պիլէթ սաթըն ալտը ։

Սաաթ ալթըեը օթուղ տագըգա կէչէրէք , թըրէն Եօլա չըգտը ։

Մանթա նամ մահէլլէ գատար , պէգիմ Եօլճունուն , պիր Եօլ արգադը պուլունտու իսէտէ , Մանթատան սօնրա եալընըզլըզընտան մէմլընըզ գալտըզընտան , մէրգում , պու եալընըզլըզընտան մէմ-

նուն օլտու, վէ չանթասընտան պաղը քեաղըտլար չըգարըզ, պունլարը ֆէվգէլատէ տիգգաթլէ թէսպիհէ պաշլատը։

Մէզքիւր քեաղըտլար, հէյեէթի ժէճմուասընտան, վէ թէֆէրրուաթընտան անլաշըլտըղը վէճ իւզրէ, պիր մաքինանըն բլանլարը իտի։

Պու եօլճունուն ըէնկիվէ սայլարը հէր նէ գատար թէպտիլ օլմուշ իտի իսէտէ, պունունլա պէրապէր, էլպէթթէ օգուեանլարըմըզ, մէրգումուն, Ալֆօրվիլ ֆապրիգասընըն իշճի պաշըտը, ժագ կարօ, գունատագճը ժագ կարօ, վէլհասըլ էֆէտիսինին գաթիլի ժագ կարօ օլտուղունու թանըմըշլարընը։

Պիզ, պու ալշաղըն արգասընտան շիմտիտէն կիտէճէք տէյիլիզ, լաքին, հէր քէս պու սատէմի, ֆապրիգանըն խարապալարը ալթընտա զանն իթտիկի հալտէ, պու խապիսին նաճըլ օլուպ տա մէզքիւր նըզընթըլար ալթընտա գալմատըղընը, օգուեանլարըմըզա իյտահ իթմէքլիկի վաղիֆէմիզտէն ատա իտէրիզ։

Ժագ, կիւեա Մ. Լապրունուն սանատըղընը վէ քեաղըտլարընը գուրթարմահա չալըշարագ, հէր քէսին նագարընտա չայհանը թէհայիւր պիր հարէքէթի սատըգանէ իճրա իլէմէք իւզրէ, քէօշկէ տախիլ օլտուգտան սոնրա, «Սաղտան աշգընա օղուն, էօղիւեօրում, եարտընա կէլին» սէյի պաղըրմըշ իտի։

Ֆապրիգանըն իշճի պաշըտը, քիւսթահ վէ հիյէպաղ պիր հայլաղ օլմագլէ, մագսատինէ վասըլ օլմագ իչլին, հէր կիւնա մուամէլէտէն թէքէտտիւտ իթմէզ, վէ հաթթա միւթագպէլինի թէէմին իչլին, հաեաթընը պիւէ թէհլիքէյէ գօյմագտան չէքինմէզ իտի։

Շէօյլէ քի, մէրգումուն վէֆաթ իթմիշ օլմասընտան տօլայը քիմսէյին շիւպհէ իթմէմէսի լազըմէտէն օլուպ, հաթթա ժան Ֆօրթիէ, քէնտիսինի իթհամ իթմէկէ գալգըշտա պիւէ, մէզպուրէնին սէյի իչտիհլէմէյի, վէ իթհամատը, չայհանը նէֆթէթի եալանըատտան, վէ էն մէքրուհ իֆթիհտատտան ատա օլունմալը իտի։

Ժագ, քէօշկիւն հէր թարաֆընը, եզճիւմէ, Մ. Լապրունուն տայիրէսինէ կէօթիւրէն նէտտիվէն իւզերինտէ, վէ ֆապրիգանըն արգասընտա վագը թարըատա նագըը պիր բէնչիրէ պուլունտուղունու պիլիր իտի։

Մէրգումուտ, ալէվ վէ տիւման արատընա կիրիշտիկի սըրատա, քէնտի եարատագ իչինի թէրթիպ իթմիշ իտի։

Պու էտնատէ, պինա քէնտի աեագլարը ալթընտա չաթրատամագտա օլուպ, պիւթիւն թահանըն վէ տայիրէնին՝ քէնտի պաշը իւզերինէ չէօքէճէկի զանն օլունմագտա իտի։

Ժագ ֆապրիգա սահիպինին իշ օտասընտա կիրէճէք եէրտէ, նէրատիվէնին կանմագտա պուլունտան գատէմէլէրինի իչչ սըչրատըշտա կէչիպ, չիտատէթի հէրատէթլէ գըրըլմըշ օլան բէնչիրէճէ վասըլ օլտու, վէ ֆէլաքէթի վէ էօլիւմ հալինտէ օլանլարա մահտուս ֆիղան ու ֆէրեատլար ըէֆ իտիպ, պու ֆիղան ու ֆէրեատլարը, պիլճիւմլէ գալպլէրի միւթէասիր գըլտը, վէ քէնտիսի իտէ, կէօզլէրի նըսֆէն քէօր, վէ նըսֆէն տախի տիւմանտան պօղուլմուշ օլարագ, բէնչիրէտէն աշաղըտա աթլատը։

Իչթէ, թամ պու վագըթտա, միւտհիշ պիր չաթըրտը իչիտիլէրէք, քէօշկիւն տամըլտա պիրինճի գաթ, ալթ գաթ իւզերինէ տիւշտիւ, վէ իչճի պաշը, քէնտի քէնտինէ, «Զօգ շիւքիւր, իյի գուրթուլտում» տէտի։

Պէօյլէճէ հէր քէս, մէրգումու, խարապալար ալթընտա քէօմիւրէ թահվիլ օլմուշ զանն իթտիկի սըրատա, քէնտիսի, սաղ վէ սալիմ օլտուղու հալտէ, էմին պիր եօլա վասըլ օլմագ իւզրէ, թարըատա զերը իտիլմիշ օլան արատիտէն գօշարագ կիրիմէկէ պաշլատը։

Պիր սահթ սոնրա, ժագ, եօրկունլուգտան թագաթ վէ սէրմանը գալմահարագ, վէնան նամ օրմանըն սըզ պիր մահէլինէ վասըլ օլուպ, քէնտի քէնտինէ, «Հէյէ շիւքիւր, գուրթուլտում» տէտի, վէ ըահաթճա նէֆէս ալմահա պաշլատըպ, քիմսէնէ թարաֆընտան թագաթսիզ օլունմատըզընա էմին օլտուղու ճինէթիվէ, սապահ օլմասընա պէքլէտտի, վէ չէֆֆագ սէօքէր սէօքմէզ, կէօմլէկինի աշարագ,

էֆէնտիսինին սանտըղընտան աշըրմըշ օլտուղու , վէ կէօքսիւ իւզէրինտէ , չամաշըրըյլա թէնին արատընա վաղ իթմիշ պուլունտուղու պանգա գայմէլէրինին բաքէթլէրինի վէ քհաղըտլարը տիշարը չըգարտը ։

Վագտա , պու գայիմէլէը վէ քհաղըտլար պիր աղ պուրուշմուշ վէ նէմլէնմիշ իտիլէը իտէ տէ , պունլարըն պու հալի , ժագըն սահիպ սէրվէթի օլմասընա մանի օլամաեաճաղընտան , մէրգումուն սիմասընտա չէյլէթանի պիր թէպէսիւմ միւշահէտէ օլունտու , վէ ճինտաեէթինին մահտուտլաթը օլան պու չէյլէրի իհթիմամլըճա տիւրտիւքտէն , վէ մէնտիլյլէ մուհաճիրտա իթտիքտէն սօնրա , տեռաղա գալգըպ , բարիսէ տօղրու եօլա ըէվան օլտու ։

Մէրգումտ , պու սըրատա արթըգ եօրկունլուգ հիսս իթմէեօրտու ։

Սապահըն սաաթ եէտիսինտէ , ժագ կարօ , բարիսէ մուվասըլէթ իթտի ։ Մէրգումուն էտվապը գուրումաեա պաշլամըշ օլուպ , ֆագաթ , չամուրլու օլտուղու կիպի , աեագ գապըլարը տախի , չամուր իլէ միւլէմնա պուլունմագտա իտի ։

Ժագ կարօ , էտվապընը վէ աեագ գապըլարընը թէմիզլէթտիքտէն սօնրա , իւսթիւ պաշը թէմիզ վէ մունթազամ պիր իշճի հալ ու հէյեէթի քէսպ իտէրէք , պիր էտվապճը տիւքքեանընա կիթտի , վէ լազըմ օլան էլպիսէ վէ աեագ գապըլարընը , վէ պատէհու պիր մըղտար չամաշըր սաթըն ալտը , վէ մուախախարէն , մուպաեաա իթտիկի չանթա տէրունինէ մէզքիւր էչեասընը հըֆզ իլէ , պիր համամա կիրտի , վէ օրատա եըղանըպ էտվապընը տէյիշտիրմէքլէ , պիւթիւն պիւթիւն թէպտիլ օլտու ։

Եալընըզ լէհճէսի՝ թանըլըը հալտէ , վէ հաթթա սագալյյա սաչլարընըն ույղունուզ ըէնկի սէպէպիյլէ , նազարը տիզգաթը ճալիպ սուրէթտէ գալըպ , իշթէ պու մահզուրլարըն տախի տէֆի զըմնընա , ժագ , պիր բէրուքեար տիւքքեանընա ազիմէթլէ , սագալընը թրաշ , վէ սաչլարընը գաթթ իթտիրտի ։

Մէրգումտ , կիւլէրէք , վէ բէրուքեարա խիթապէն ,

— Սաչլարըմը պօեամագ իչին պիր չարէնիլ եօղ մաե տուը , չինըբի չիմտի , գըրմըզը ըէնկ մօտա օլմասըղընտան , գաարընտար նէդոմինտէ մահճուպ գալմագտաեըմ , տէտի ։

Բէրուհեար . – Շիւպհէսիզ , էֆէնտիմ , սաչլարընըզը պօեամագ իչին թէտապիրիմիզ վար սըր ։

Ժագ .. – Պու պօեա պագի գալըր մը ։

Բէրուհեար . – Ա.գալըն սէբիպ կիւն պագի գալըր ։ Անճագ պիզ , պու ըէնկի պագի սագլամագ իսթէրսէնիզ , վարդըթ վագըթ , քէօյլէրինի պօեամալըսընըզ ։

Եարըմ սաաթ սօնրա , իշճի պաշընըն սաչլարը պիւսպիւթիւն գարարտը , վէ քէնտիսի պիրլէ այինէեէ պագտըղընտա , լէհճէսինի թամընըեամտը ։

23

Ժագ կարօ , իսթիհսալ օլունան նէթիճէտէն ֆէվգէլատէ մէմուն օլարագ , բէք չօգ պօեա չիշէլէրի սաթըն ալտը , վէ պագը մաղազալարա կիտէրէք , թամիմ իթմիշ օլտուղու սէյեահաթ իչին եէնիտէն պագը չէյլէր միւպահեաա իթտի , վէ պատէհու արագա իլէ . Մէն-Լագար մէվգիֆինէ տօղրու կիտիպ , մէզքիւր մէվգիֆտէ , – մուգատէմա տախի պէեան իթմիշ օլտուղումուզ վէճճ իւզրէ , – թամամ իտէրէք , Հավըրեա , Բօշ Հատմանե իսմազտըյլա միւմգա պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէ իյլէտի ։

Իշագու իտմ , սախթէ օլմաեըպ , ֆիլվագը , օնամտա պիր մաքինիսթ , ժընէվտէ , ժագ իլէ պէրապէր պիր մահէլլատէ օլտուղումուզ , վէ չէհրի մէզքիւրտէ վէֆաթ իթմիշ իտի ։ Միւչալըմըզ , վէ չէհրի մէզքիւրտէ վէֆաթ իթմիշ իտի ։ Մինթէֆէյի մէրգում , հաեաթը զէմանընտա , քէնտի թէզքիրէսինի ժագա թէսլիմ իթմիշ օլմազլէ , ժագ պու թէզքիրէնի սագլամըշ իտի ։

Մէրգում իշճի պաշը , հէր չէյի էվվէլճէ տիւշիւնմիւշ , վէ քէնահսինէ բապմ խոէճէկինի մէմուլ իթտիկի ժան Ֆօրթիէ իլէ պէրապէր , Ֆրանսատան մուֆարագամ իթմէքլիկի թէֆէէքքիւր իթմիշ օլսուղու հալտէ , պաղը ղայլէլէրտէն քէնահսինի գուրթարմահա քհաֆի օլան մէղքիւր թէղքիրէէի , էվրագը արասընսա ատաբըպ պուլմուշ խոի ։

Պու թէղքիրէտէ մուհարրէր օլան Ռօլ Հարմանըն էքհալը , սաչլարըյլա սագալընըն րէնկինատէն մահաա , ժագ կարօնուն էշքհալընա պէնղէհիպ , մէրգում իշճի պաշը , սագալընը թրաշ իթտիրէրէք , վէ սաչլարընը պօհամթարագ , մէղքիւր միւշապէհէթի իքմալ իթմիշ խոի ։

Պինապէրին , ժագ կարօնուն , պունահան պէօյլէ սէրվէթ թարիղի իւղէրինէ տէ, սէրպէսթճէ վէ քիւթախճա , վէ ճէղահան մահուն գալահաղընա էմին օլարագ եհուրիւէպիլէճէկի տէրքհար պուլունմագտա խոի ։

* * *

Կէլէկիմ , պիր ապ էթմէք վէ պիր մըգտար չօգօլա սաթընը ալմագ իւղրէ , ճիվար գարիէճէ գահար կիթտիքտէն սօնրա , պիր օրման տէրուննինտէ , էվլահընըն ևանընսա ույգունա տալմըշ օլան ժան Ֆօրթիէճէ ։

Պիչարէ վալիտէ , թագամ վէ տէրմանը գալմամըշ օլահուղունահան , իքի սահթ գահար ուճուտու , վէ ուճահնաղընտա , կիւնէշ տօղմահա պաշլամըշ խոի ։ Հալ պու քի , օղղու ժօրժ , մուգալահահան օլան աթը էլտն գուճաղընտա օլսուղու հալտէ , ուճուգլամագտա խոի ։

Ժան , ուղուն միւտահէթ էվլահընա տիգգամթըճա պագտը , վէ կէօզէրինտէն պիր գաչ տահկա եաշ ագտը խոէտէ , մուախխարէն , ֆիլքրինի իշղալ վէ թագճիղ խոէն մահզունիէթպահշ միւլահաղամթը պէրթարագ իթմիէկէ չալըշարագ , քէնտի քէնտիճէ շէօյլէ սէօյլէտի ։

— Աղլամագ լազըմ ահյիլ տիր ... սէպապթ , ճէսարէթ լազըմ տըր ... էվլատլարըմը ... միւսթագպէլի տիւշինմէք պօրճ տուր ։

Պահէհու , պիչարէ դահընճըղագ , տիվանէ կիպի պիր հալ իլէ , շու վէճճ իլէ իլալէ իթտի ։

— Միւսթագպէ՞լմի ... պէնիմ իչին նէ՞ միւսթագպէլ օլապիլիր ։ — Իւղէրիմտէ պուլունան իշպու ըսլագ էլպիսէլէրին պաշդա , հիչ պիր շէեիմ եօգ տուր , վէ պու էլպիսէլէրին ճէպինտէ տէ , օն բարամ պիլէ պուլունմամագտա տըր ։ Ժօրժա , պու ագշամ նահըլ նահճագա պուլմալըեըմ , Զալըշաճաղըմ , քէնտիմէ պիր խըտմէթ արահաճաղըմ , տահա եիւրիւեէճէեիմ , միւմքին մէրթէպէ Բարիստէն նիւրագլանահաճաղըմ , պու կիճէ ասլա տուրմամահա սայ իսէճէեիմ , եարըն , թէսահուճ իսէճէկիմ իլէ քէօեիւն էվլէրինտէն պիրինին գարուսունու չալահաճաղըմ , վէ էվլատըմա էթմէք թէտարիք իթմէք իչին , խըտմէթ թալէպ իսէճէեիմ ... – Պիւթիւն ինահանլարըն գալալէրի , իշպու ըէճամը ըէտտա իսէճէք գահար զալըմ մի տիրլէր ։

Ժան , պիրտէն պիրէ լագըրտըըը գաթթ իթտի , վէ պիր իզթիրապը ճէտիտ՝ ֆիլքրինի իսթիլա իթտիկի հալտէ , շու սէօյլէրի իրատ իյլէտի ։

— Պէնի պիր խըտմէթտէ գուլլանմագտան էվվէլ , էկէր իսթիճվապ իսէրլէր իսէ , նէ՞ ճէվապ վիրէճէեիմ ... էկէր քհաղըտլարըմը կէօրմէք իսթէրլէր իսէ , նէ՞ կէօսթէրէճէեիմ , նէ՞ եարահաճաղըմ ... Լաքին , նիհահէթ , Ալլահ պիւեիւք տիւր , պէլքի պու կիւնտէն եարընա գահար գիհնիտտէ պիր միւլահազա հասըլ իսէր ... հիչ տէյիլ իսէ , նէրէտէ պուլունտուղումու պիլտէ իտիմ , վէ սահթ օլահաղըմ թարիղին պէնի նէրէեէ կէօթիւրէճէկինի պիլտէ իտիմ ... Պու սահաթ , չու քէօյտէ սօրմագ իսթէտիմ ... վագտա տա սօրմահաղ իտիմ , ֆագաթ , ճէսարէթի իսէմէտիմ ... սահէթա դօրդտուտմ ... ։

Պու ապա ժօրժ , ճիւղիճէ թէերէնմէէրէ , ժան , մէրդումա տօղրու էյիլտի , վէ չօճուդ , կէօզէրինի աչագտագ ,

— Գարնըմ աճ տըր , վալիտէճիեիմ , տէտի ։

— Ա՛լ, չօճուղում, չիմոխլիք չունու եէեիվէը ։

Պու սէօղէրի սէօյէեէրէք, կէնճ գաաբն, սաթըն ալ մըշ օլաուղու նաֆթագաաան պիր մըգաարըննը չօճուղունա վիրտի, վէ ժօրժ, վալիտէսինին վիրտիկի չէյլէրի պէշ, էչթիհա իլէ եէսիքտէն ոօնրա,

—Վալիտէճինիմ, սէն եէմէղմիսին, սեյի սիուալ իթտի վաշիտե. — Խայր, չօճուղում,

Զօճուգ. — Նիչին ։

Վաշիտե. — Պէնիմ գարնըմ աճ տէյիլ սիր ։

Պիլաքիս ժանըն գարնը աճ օլուպ, պու աճլըգը կիթտիքճե արթմագտա իտի, վէ լաքին, էվլատը իչին նագլամագտա օլաուղու պիր ճիւղի նաֆթագաեա էլ տօղունտուրապիլիր մի իտի, վէ էկէրչի պու ճիւղի նաֆթագա թիւքէնսե իտի, չալըշաճագ պիր իշ պուլամաագը հալատ, իչպու նաֆթագաեը նաճըլ թէճտիա իտէճէք իտի ։

Պիչարե վալիտե, պու խուսուսու խաթըրընա կէթիրմէմէկ չալըշը ։

Օ կիւնիւ, մէրգումէեէ ղաեէթ ուղուն, վէ նիհաեէթանիգ կէօրիւնտիւ ։

Ժան, Բարիսե բէք եագըն պուլունան ճաաաե եօլտան, կիւնտուզ վագիը եիւրիւմէք իտիէմէտիկի կիպի, ժօրժուն տախի քեամիլէն բահաթլանմասընը արզու իլլէմէքտե իտի ։

Ագըպէթքեաբ, գարանլըգ էթրաֆը գաբլատըղընտա, մաաամ Ֆօրթիե եէնիտէն էվլատընա պիր աղ էթմէք վէ չօգօլա վիրիպ, բասթ կէլա, եախօա, գարշըսընաագի եօլտան աօղրուճա եիւրիւեէրէք, հարէքէթէ պաշլաագը, հալպու քի, քէնտի գուվվէթինե զիեաաե կիւվէնմիշ օլաուղու հալատ, ուէուշմուշ օլան աեագլարը իւղէրինտե կիւճպէլա իլէ տուրապիլմէքտե իտի ։ Հասլը մէղպուրէ, կիճէ գարանլըղընտա բէք աղ մէսաֆէ գաթթ իտէպիլտի, վէ եօրկունլուգտան պաշգա, աճլըգ տախի քէնտիսինի թագաթ ու տէրմանտան ալուչիւրտիւկիւ ճիհէթլէ, պիտաէֆաթ եօլտա աուրմաեա մէճպուր օլաու ։

Զէվալը գաաընճըղազ, էանայի բահաէ, եէր եէր աղ չօգ

ուղուն միւտէթ տուրտուգտան ոօնրա, թէքրար ժօրժու գուճագլաեարագ, եօլունա տէվամ իթմէքտե, եախօտ տահա տօղրուտու, քէնտի քէնտիսինե կիւճ հալ իլէ սիւրիւքլէնմէքտե իտի ։

Պու վէճհ իլէ, տապահ օլուպ, ժան, վատի պիր օվանըն օրթատընտա պուլունտու. պու օվանըն հիչ պիր թարաֆընտա, քէնտիսինի սիքէր իթմէք իչին, աղաճլըգը մահէլ մէվճուտ օլմաերպ, պաղը քէօյլիւլէր թարլալարընա կիթմէք իւզրե, մէրգումէնին եանընտան կէչտիքլէրինտե, պիչարէկի, լէհճէսի տօլմուշ, վէ էլպիսէլէրի չամուրա սիւլէյմա օլմուշ հալտե կէօրէրէք, հագգընտա իգհարը թէվճճիւհ իթմէք չէօյլե տաւրտուն, զիեաաէսիյլե չիւպհէեե զահիպ օլմագտա իտիլէը ։

Ժան, ուեուշմուշ օլան ժօրժու տայիմա գուճաղընտա կէօթիւրէրէք, եօլունա տէվամ իթմէքտե իտի ։

Մէզպուրե, քիւչիւք պիր քէօեիւն էվլէրինի միւշահէտե իթմէքլէ, քէնտի քէնտիեե,

— Հէր նէ օլուր իսե օլտուն, չուրատա տուրաճաղըմ տէտի ։

Ժան, պիր քէօյլիւ գարըեա բասթ կէլմէքլէ, մէզպուրէյի տուրտուրուպ,

—Մաատամ, գարշըմտա պուլունան քէօյ, հանկը քէօյ օլտուղունու պանա պիլտիրթիմիսինիզ, տէտի ։

— Պրի-Գօնթ-Լօպէր եագընընտա վագը Շէվրի նամ քէօյ տիւր, տէյի քէօյլիւ գարը ճէվապէն պէեան իլլէտի ։

Քէօյլիւ գարը, պու մալիւմաթը վիրտիքտէն ոօնրա, եօլունա տէվամ իլլէտի, ֆագաթ, մաատամ Ֆօրթիէնին տիզլէրինտե թագաթ գալմամըշ օլտուղունտան, մէզպուրէ, արթըգ եօլունա տէվամ իտէմէմէքլէ, եօլըն քէնարընտա օթուրմաեա մէճպուր օլտու ։

Մահէլի մէգրիւրտէն կէչէն պաղը եօլճուլար, պէեահանէ պիր մէրագլա մէրգումէեէ պագմագտա իտիլէր ։

Հէման օն եաշընտա պիր գըզ, օրալարտա պիր ինէք օթլաթտըղը սըրտաա, ժանըն գարշըսընտա տուրտուղուն-

տան , կէնճ գատըն , պու չօճուղա խիթապէն ,

— Էվլատըմ, պաշ բաբասըն էվի , Շէվրի քէօթիւնիւն հանկը թարաֆընտա պուլունուեօր , տէյի սիւալ իթտի ։

Գըզ , քէօթէ տօղրու տէօնէրէք ,

—Պաշ բաբաս էֆէնտիներին էվի , չուրատա , պէեազ պիր գուլէ , սիվրի պիր տամ, վէ պիւեիւք աղաճլար իլէ կէօրտիւկիւնիւզ իլք էվ տիր , տէյի ճէվապ վիրտի ։

—Թէշէքքիւր իտէրիմ, գըզըմ, տէտի կէնճ գատըն ։

Ժան աեաղա գալգըպ , ժօրժու գուճագլատը , վէ մըգ-նաթըսի պիր ույգու իլէ ուեուտուշ օլան , վէ ույգու ի-չինաէ հարէքէթ իտէն ատէմլէր կիպի եիւրիւմէկէպաշ-լատը ։

Մէզպուրէ , քէնտի քէնտիեէ չէօյլէ տիմէքտէ իտի .

— Թէօթիւն պաշ բաբասընա միւրաճաաթ իտէճէեիմ ... ճէննապը Ալլահըն վէքիլի պուլունան օլ զաթ , պէլքի հա-լիմէ աճըեարագ , պանա մուավէննէթ իթմէքտէն , վէ պաղը նասիհաթ իթտաբընտան կէրի տուրմաեաճագ տըր ։

Շէվրիտէ, պաշ բաբասըն իգամէթկեահը, էսկի վէ սա-տէ օլուպ , ֆագաթ, մէվգիտի կիւղել վէ ճալիպ իտի ։

Ալի գաթ իլէ իքի գաթտան, վէ կիւվէրճինլիք մա-գամընտա գուլլանըլան պիր գուլէտէն միւրէթթէպ օլան իշպու իտանէ, պիր թագըմ աղաճլար իլէ իհաթա օլունմուշ օլմագ հասէպիյլէ , կէօյկէ ալթընտա վէ սէրինլիք իչինաէ գալմագտա իտի ։

Պու բաբաս , եիկիրմի սէնէի միւթէճավիզ պիր զէման-տան պէրու , տէօրթ եիւզ նուֆուսու հավի օլան գարիեէ-յի մէզքիւրէտէ իյֆայի վազիֆէյի րուհանիեէ իթմէքտէ օ-լուպ , իտի , Ժէլիքա Լօժիէ, վէ սիննի՝ գըրգ սէքիզ բատտէլէրինաէ իտի ։ Մէրգումուն սիմսարընտա , լէթաֆէթ վէ խալխէթ աատը միւշահէտէ օլունմաղէ , թահթը խատ-րէյի րուհանիեէսինտէ պուլունանլարըն ճիւմլէսի , հաթ-թա մէվատտը մէզհէպիեէճէ ֆիլոսոֆուզ օլանլար պիլէ , քէնտիսինի սէվմէքտէ , վէ քէնտիսինէ հիւրմէթ ու րիա-եէթ իթմէքտէ խոլէը ։

Րահիպ Ֆէլիքս Լօժիէ՝ ալթմըշ եաշընտա օլան հէմշի-րէսի, վէ պիր խըզմէթճի իլէ եաշամագտա օլուպ, հէմշիրէսի օլան մատամ Գլարիս Տարիէ , պիր միգտար վարիտաթ իլէ քէնտիսինի պիլա վէլէտ պըրագան զէվճինին վէֆաթընտան սօնրա , գարընտաշը իլէ եաշամաեա գարար վիրմիշ իտի ։

Պու գատըն , գարընտաշընը հէմ սէվէր , հէմ րիաեէթ իտեր , վէ վարիտաթընըն պիւեիւք գըսմընը , ումուրը խայ-րիեէ ուղրունա Ֆէտա իթմէքտէ , քէնտիսի տէ քէօյիւն է-հալիսինին թէվէճճիւհաթընը գաղանմըշ իտի ։

Հինքեաեէմիզին եիկիրմի տէօրթ սաաթ գատար կէրի-սինէ կիտէրէք , եանի , ֆուրթունալը պիր կիճէեի թէագիպ իտէն սապահ , միւհթէրէգ օլմուշ օլան վէ հէնուզ տիւմա-նը չըգան ֆապրիգանըն խարապալարը իւզէրինտէ կիւնէչին գիեալարը բարլատըղը , վէ ժան Ֆօրթիէնին՝ պիր օրման տէրունինտէ , էվլատընըն եանընտա եաթմըշ օլտուղու պիր զէմանտա , մէզքիւր Շէվրի գարիեէսինէ, պիզիմ իլէ պէրա-պէր կէլմէլէրինի օգուեանլարըմըզա րէճա իտէրիզ ։

Սաաթ սէքիզ պուչուգ օլուպ , եիկիրմի իւչ չաղլարընտա պիր կէնճ ատէմ, սաաթ եէտիեի պէշ տագըդա կէչէ-րէք , Բարիտաէն հարէքէթ իտէն , վէ սաաթ սէքիզտէ Պրի-Ֆօնթ-Բօպէրնամ մահէլլէ վասըլ օլան տէմիր եօլու գաթա-րընտան աշաղըեա էնտի ։

Պու ատէմ, քէօյլէրտէ թասվիր չըգարան րէսսամլարա մախսուս ալէաթը համիլ օլարագ , սէրի պիր հարէքէթի վէ լաթիֆ պիր սիմա իլէ , Շէվրի քէօթիւնէ կէօթիւրէն , վէ պիւեիւք աղաճլար իլէ կէօյկէ ալթընտա պուլունան եօլ-տան եիւրիւմէկէ պաշլատը ։

Մէրգում, կիւղել, զէքի, վէ կիւլէր եիւզ պիր տէլի-գանլը օլուպ, իւսթ տոտաղը իւզէրինտէ հէնուզ պըճըգլա-րը կէօրիւնմէկէ պաշլամըշ իտի ։ Պու զաթըն , գօեու մավի րէնկլի կէօզլէրինտէն , տիրաեէթ վէ սէպաթ սահիպի օլ-տուղու անլաշըլմագտա օլուպ , պաշընա գօյմուշ պուլուն-տուղու եումշագ քէչէ չարդա , պիր ազ սող գուլաղընա տօղրու էյիլմիշ իտի ։

Մէրդում, ելօտա եվուրիւրքէն, Թրէնտէն էնտէքտէն ածըրա եադմըշ օլտուղու ոիկարատըները իչմէքտե իտու։

Պու կէնճ ատէմ. Էթիէն Գաամէլ իտմինտե օլուպ, վալիտէսինի ասլա թանըմամըշ, վէ Մօնմարթը մահէլլէսինտե Թիճարէթլե մէշղուլ օլան բէտէրի, ատօրթի աչնե մուդաուատէմ, Էթիէնե պիր ճիւղի միդատարտա աերվէթի պըրագարագ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունատան, մէրդում տէվիգանը, իչղու աերվէթի սահէսինտե բէսաամըզդ մէսէքինե սալը օլմուշ օլուպ, պու մէսէքտե չալըշարագ, միւթէպէր պիր մէվզը իհրագ իտէպիլէճէկսինի, վէ էրզագը նէզդինտե Թադտիր օլունաճագ պիր իտմ գադանագվէճէկսինի մէմուլ իթմէքտե իտի։

Էթիէն Գաամէլին սանաաթը խուսուսընտաքի իսթիտատը հազըդի օլուպ, մէրդում, իչղու իսթիխատընտան պաշգա, էօյլե պիր զայրէթի ֆէվգելատե, վէ նատիր իւլ էմնալ սէպաթը հայիզ պուլունմագտա իտի քի, բէսաամըզդա մէրագ վէ արզուսու պուլունանլար, քէնտիսինին եաբտըզը բէտանէրի Թադտիրե պաշլամըշլար իտի։

Էթիէն, Շէվկի գարիճէտե եօլունտա մունթազամ ատըմլար իլե գաթը մէսաֆէ իթմտիկի սըրատա, ոն պահար մէվճիմինին՝ Թատիաթը Թէղկին իտէն լէթաֆէթինէ հայրան օլմագտա իտի։

Մէրդում, նէֆսի գարիճէտե տախիլ օլտուղունտա, պաղը քէօյլուլէր, չօգտան պէրու լուֆէթլէրի պուլտունուբճասընա քէնտիսինի սէլամլատըզլարընտան, բէսաամը մէրդում տախի պիլ մուգապէլէ իճատէճի սէլամ իտիպ, պաշ բաբասըն խանէսինէ գատար, եօլունտա տէվամ իթտի, վէ խանէճի մէզքուրէ մուվաասլէթինտե, տուրուպ չանը չէքտի, վէ հիչ պիր վագըթտա անախթար իլէ գարալը օլմաճան բարմագլըղըն մանտալընը չէվիրէրէք, պաղչէճե կիրտի, վէ չիմէնղար մահէլլէրի, վէ բարասըն իգամէթկճահընը իհաթա իտէն գումու եօլտան կէչէրէք, սէպղէվաթ էքսիլմիշ օլան պաղչէճե վասըլ օլտու։

Պու արա, բահիպ Լօժիէ, էլինտե պիր պէլ օլարագ, պաղչէպանլըգ իթմէքտե օլուպ, մէրդում տէվիգանը բէսաամըն աեագ սէսէրինի իչիթտիկինտե, պաչընը եօգարը գալտըրըտը, վէ Էթիէնի կէօրտիւկճունտե, մէսէրթէլէ բէֆի սէտա խյլէճէխ, էլինտէքի պէլին տէմիրինի թօբրագըն տէբունինե սաբըտաեարագ, քէնտիսի, մէրդում տէվիգանըները խսթիգպալե կէլտի։ Տէվիգանը տախի հէճէճան իլե իլէրլէտիկինտէն, բահիպ, սանաաթքեարըն էլէրինի սըգարագ,

—Մէֆա կէլտին, էվլատըմ, նէ գատար խոշ սուրէթտե թէաճճիւպճիւմիւ մունճիպ օլտուն, տէտի, վէ պատհու Էթիէնե սաբըտարագ, քէմալ հէճէճան իլե մէրդումու կէօքսիւնտե սըգտը։

Բէսաամ. – (Թէպէսիւմ իտէրէք.) Տիմէք տիր քի, ապիգիմ բահիպ Լօժիէ, աբանըզդ տիւչէն պիր գումպարա միսիպու, խանէնիզե կիրմէքլիք ճիւրէթինտե պուլունտուղումտան տօլաեը պանա աֆիվ իտիեօրսունուզ։

Բահիպ. – Էկերչի վիգիթան ուզուն միւտտէթ իմթիտտատ իտէճէք իսէ, վագը օլան հարէքէթինտէն տօլաեը սանա աֆիվ իտէրիմ։

Բէսաամ. – Մէքիզ կիւն միսաֆիրինիզ օլմագըզը վատ իչլէրիմ։

Բահիպ. – Եալընըզ սէքիզ կիւն մի... ֆագաթ, պու բէք աղ պիր միւտտէթ տիր։

Բէսաամ. – Պունտան զիեատե գալամամ։

Բահիպ. – Բէք ալէա, սէքիզ կիւն օլտուն, կիւզել կիւզել կէզինիրիզ, կէօրիւշիւրիւզ։

Բէսաամ. – (Կիւլէրէք.) Ալէա սաթրանճ բարթիլէրի օյնարըզ։

Բահիպ . – Վէ , սաթրանճ օեուննուննտա , չըգան սէնէ-տէն տահա զիեեատէ մահիը օլուպ օլմատըղընըզը կէօրիւ-ըիւզ ։

Բէսատամ . – Զանն իտէրսէմ , պու օեուննտա բէնք ազ թէ-ըատգը իթմիչիմ տիը ։

Բահիպ . – Լաքին սէն , զիեեատէճճէ եօրկուն օլմալըսըն։

Բէսատամ . – Բէնք օլ գատար եօրկուն տէյիլիմ ։

Բահիպ . – Հայտէ , ալէթլէրինի պըրագ , վէ գըղգաըըն-տաչըմա կէլ տէ սէլամ վէր։ Մէրգումճէ սէնի կէօրիւը իտէ , զիեեատէսիյլէ մէճճուն օլաճագ տըը ։

Բէսատամ . – Ումալըմ քի , գըղգաըընտաչընըզըն սըհհէ-թի տէ , սիզինքի կիպի պէրքէմալ տըը ։

Բահիպ . – Էվվէթ , համո օլսուն , ճէննապը Հագգ իքի-միզին տախի սատատաթլէ եաչամագլըղըմըզա միւսատատ պուեուրմագտա տըը ։

Բահիպ Լօժիէ , պու սօն սէօզլէրի իրսա իտէրէք , է-թիէնի , ալթ գաթտա քիւչիւք պիը օտաեա կէօթիւրտիւ , վէ պու օտատա , մէրգումատէսիգանլը , բէսատամլըզա մախսուս օլան ալէթլէրինի վազ էյլէտի ։ Մուախխարէն , բահիպի մէզ-պուը ,

— Գլարիս . . . Գլարիս . . . տէյի չաղըրտըղընտան , մէրգումուն տուլ օլան հէմշիրէսի , նէրտիվէնին իւսթ գա-թընտան ,

— Նէ իսթէեօրսուն , տօսթում , տէյի սիւալ իթտի ։

Բահիպ . – Զաբուգ աշաղը էն , գիրա , մէճճուննէյեէթի մուճիպ սուրէթտէ պիը վիզիթա գապուլ իտէճէքսին . . . պիզիմ սանատաթքեար պուրատա տըը ։

Մատատ Տարիէ , եախսո բահիպիի հեմշիրեսի . – (Ա-ճէլէթէն նարտիվէնատէն էնէրէք .) Վայ , էթիէ՞ն մի կէլտի , տօղրուսու չու աբանըզ կէլիչի , բէնք կիւղել պիը չէյ տիը . լաքին , էկէրչի կէլէճէկինի էվվէլճէ պիզե խապէը վիրմիչ օլսա իտի , հիչ օլմազսա քէնտի օտասընը հագըրլար իտիք ։

Բէսատամ . – (Բաբասըն հէմշիրէսինին իքի եանադընտան էօբէրէք .) Հագըգէթէն , ազիզէմ մատամ , չու հարէքէ-

թիմիէ սիզի հայրէթտէ պըրագմագ իսթէտիմ , վէ միւսա-ֆիրէթէն սէքիզ կիւն խանէնիզտէ գալմաեա կէլտիմ ։

Մատատ Տարիէ . – Սէքիզ կիւն հիչ պիր չէյ տիմէք տէյիլ տիր , լաքին , պու գատար միւտտէթ զարֆընտա տա-խի չէքէրլամէլէրիմտէն եէմէեէ վագթընըզ օլուր ։ Շիմտի , պիր չէյէ իհթիեաճընըզ վար մը տըը ։

Բէսատամ . – Խայր , սիզի թէէմին իտէրիմ քի , հիչ պիր չէյէ միւհթաճ տէյիլիմ ։

Մատատ Տարիէ . – Միւթաատըմըզ վէճճ իւզրէ , սաաթ օն պիրտէ էօյլէ թաամը իտէճէյիզ ։ Օտանը պիւիւրսին ա , հայտէ կիթ , օրատա եէրլէշ . . . Պէն կիտիպ , Պրիժիթէ պա-զը էմրլէր վիրէճէեիմ . . . Սէնին իչթիհան տայիմա միւքէմ-մէլ տիր , տէյիմ մի ։

Բէսատամ . – Էվվէթ , տայիմա գուրտ կիպի իչթիհամ ա-չըգ տըը ։

Պու սուրէթլէ մատատ Տարիէ , էօյլէ թաամընըն թէ-ֆէրրուաթընը թէրթիպ իթմէկէ կիթտի , վէ բահիպ , էթիէ-նէ խիթապէն ,

— Պէն , պաղչէտէքի իշիմի պիթիրմէկէ կիտիեօրում , իսթէտիկին վագըթ պէնի օրատա պուլուրսուն , տէտի ։

Բէսատամ , միւթաատ իւզրէ հէր սէնէ օթուրտուղու օտա-եա ալէթլէրինի չըգարըպ , էլլէրինի վէ եիւզիւնիւ եըգա-տը , վէ պատէհու պաղչէեէ էնէրէք , բահիպ Լօժիէ իլէ պուլուշտու քի , պու արա , պաղչէպանլըղը պէր թարաֆ իտէ-րէք , վէ միւսաֆիրինին գօլունտան թութարագ , մէրգումու , եէշիւիքլէր իլէ իհամթա օլունմուշ օլան պիր քէմէր ալթընա կէօթիւրտիւ , վէ օրատա օթուրուլուպ , շու վէճճ իլէ մու-հավէրէեէ պաշլանըլտը .

Բահիպ . – Սէվկիւլիւ էվլատըմ , ալթը այտան պէրու պիրինպիրիմիզի կէօրմէմիշ օլտուղումուզ հալտէ , աճապա պանա նէ խապէրլէր կէթիրմիշսին տիր ։

Բէսատամ . – Ազիզիմ բահիպ , պու միւտտէթ զարֆընտա սիւքիւնէթլէ իմրարը էվգաթ իթմիչ օլտուղումտան , եէնի վէ մուհիմմ խապէրլէրիմ եօգ տուր ։

Բահիպ . – Զալըշմաալընըզ մը :

Բէսաամ . – Բէք խահիլլէ վէ պինաէն ալէյհ մէսէլըլթէ-լէ չալըշըմ :

Բահիպ . – Նէ՞ նէթիճէլէր հասըլ լթաին :

Բէսաամ . – Մաատէթէն մէհնուն օլունաճագ. նէթիճէ-լէր հասըլ լթաիմ : Օլտուգճա սաթըշա պաշլաամըմ, հալ պու քի , պէնճէ ագլէնին հիւքմիւ եօգ տուր :

Բահիպ . – Շէրէֆ արզուսինաէ՞ միսին :

Բէսաամ . – Պու սինինիմաէ զիեաաէ հըրս ու չան աշըգ-լըսը տիմէք օլտուղու իչին , չէրէֆ արզուսինաէ տէյիլ ի-սէմաէ , մաարուֆիեէթ իսթէրիմ :

Բահիպ . – Հալ պու քի սէն զաթէն մաարուֆսուն :

Բէսաամ . – Միդտարի քիֆաեէտէ մաարուֆ տէյիլիմ , պիր վուրկունտա , ագրանըմըն մաֆիէվգինաէ պուլունմագ իսթէրիմ :

Բահիպ . – Պունուն իչին նէ՞ լազըմ տըր :

Բէսաամ . – Թաավիր իչին կիւզէլ պիր մաատէ պուլմագ, վէ անը մահիրանէ իճրա էյլէմէք լազըմ տըր : Կէօրիւեօր-սունուզ ա՛ , պու իչի չէյտէ բէք աաի չէյլէր տիր :

Բահիպ . – Սէվկիւլիւ էվլաաըմ , պէլքի պու իսթէտիկին չէյլէրի պուրաաա պուլուրսուն :

Բէսաամ . – Սիզին տօսթլուղունուզ տայիմա սաաաէ-թիմի մուճիպ օլտուղունտան , պու սէօյլէտիկինիզի թէմէն-նի , հաթթա մէմնուն իտէրիմ :

Բահիպ . – Գուտտասըմը թագտիս իտէրքէն , սէնի նա-յիլի սաաաէթ էյլէմէսինի , ճէննաթը Հագգտան նիեաղ իտէ-ճէեիմ :

Բահիպ Լօժէնին սիմաաը , էյի պիր բահիպ թաավի-բինաէ օլուպ , մէրգում , գալպէն՝ միւսթագիմ , ֆիքրէն՝ եիւքսէք օլուպ , բահիպլիք մէսլէքինի իտէ , սանաաթ մա-գամընտա գապուլ լթիմիշ օլմաեըպ , իլլա , իլհամը իլահի մագամընտա իսթիտար լթիմիշ օլմաղէ , հաեաթը պէչէրի-եէտէ միւսթագիմանէ եիւրիւեէրէք , հէր չէյի ճէննաթը Ալլահա , հէր չէյի ումումա հաար իտէր , վէ լաէնգաթի ,

տին , իւմիտ վէ շէֆաագաթնամ իւչֆէզայիլի ալիեէեի ֆիի-լէն իճրա էյլէր իտի :

Մէրգում , քէնտի քէնտիեէ ,

— Ինսանըն մագսէտի՝ էյիլիք լթիմէք տիր . . . ինսան՝ մահզա պունուն իչին տիւնեաեա կէլմիչ տիր , տէր իտի :

Պու բահիպ , էթիէն Գասթէլին բէտէրինին մէքթէպ արգաատաչը վէ տօսթը սապըգը օլուպ , մէրգումուն էվլա-տընըն պիւեիւտիւկիւնիւ կէօրմիւշ օլտուղու , վէ պու տէ-լիգանլընըն միւսթագիմ իւլ ախլէագ օլուպ , թաբիգի իս-թիգամէթտէն ասլա շաչմաեաճաղընա չիւպհէսի պուլունմա-տըղընը պիլտիկի ճիհէթլէ , մէրգում հագգընտա բէտէրա-նէ իզհարը մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհ էյլէր իտի :

Պէեանէ հաճէթ օլմաըղը իւղրէ , էթիէնին , բահիպ հագգընտաքի թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթի տէ , բահիպին , քէնտիսինէ օլան թէվէճճիւհ վէ մուհապպէթինտէն նօգսան տէյիլ իտի :

Թամ սաաթ օն պիրտէ , զիքը էթտիկիմիզ իւչ չախս , թաամ սալասընտա օթուրտուլար :

Մատամ Գլարիս Տարիէ , օլտուգճա զէնկին պիր գաապն իտուկի ճիհէթլէ , մէրգումէնին սէրվէթի սաեէսինտէ , գա-րընտաչընըն սուֆրասը բէք սալթանաթը վէ բարլաք տէյիլ իսէտէ , խօշնուտ օլունաճագ սուբէթտէ գուրուլուր իտի ,

էթիէն , քէմալ իչթիհա իլէ թաամ էթտի , վէ օլ կիւ-նիւ չալըշմաեաճաղընտան , թաամտան սօնրա բահիպ իլէ սիչարը չըգարագ , բահիպի մէրգումուն՝ մահզա էսէրը չէ-գարագ , ֆուգարա վէ խասթէկեանա վիրտիկի ֆագաթ օլարագ , վիզիթալարտա , քէնտիսի տախի պուլունաու :

Պու իչի չախս , անճագ ագշամ թաամը իչին ավտէթ իտիպ , պիր խայլի միւտտէթ սաթրանճ օյնաեարագ , վա-գըթ կէչիրտիքտէն , վէ չէտուէն պիրի տիկէրինի ղալէպհէ չալըշըգտան սօնրա , էթիէն եաթագա կիրտի , վէ պալէ-ատէ պէեան էթտիկիմիզ վէճճ իւղրէ , ագրանընա թէգաա-տիւմ էթմէք իչին , կիւզէլ պիր թաավիր էսասը տիւշիւնէրէք ույգուեա տալտը :

Իրթէսի կիւնիւ , Էթիէն եաթագտան գալգարագ , ըէսսամլըղա մախսուս թագաղընը թէտարիք պիրլէ , պաղչէեէ էնտի , վէ սապահըն չէֆֆաֆ տիւմանը ալթընտա հէնուղ զահիր օլմաեա պաչլամլը օլան գըրլարըն իւք թասվիրինի սիւրաթլէ չըզտը ։

Սաաթ եէտի պուչուղ սուլարընտա , րահիպի մէրգում , գուտտաստան սօնրա , քիլիսէտէն ալտէթ էթտիկինտէ , Էթիէն չալըշմագտա խտուկինտէն ,

— Գօլայ կէլէ՛ , էվլատըմ , վագտա պէն ըէսսամլըգտան անլամամ ամմա , պուննունլա պէրապէր շու ըէտմ նիւմունէսինին բէք կիւզել օլտուղունու պէհան իտէր իսէմ , զանն իտէրիմ քի , եանըլմամ . . ։ Պանա էօյլէ կէլիեօր քի , սէն բէք իյի կէօրիւեօրսուն , վէ կէօրտիւկիւնիւն թասվիրինի բէք իյի չըզըեօրսուն , տէտի ։

Բէսսամ . — Պունտան տահա գիւեատէ միւտահանէ օլամադ ։

Րահիպ . — Միւտահանէ տէյիլ , խալիսանէ մէտիհէ տիր ։ — Սէն իշինէ տէվամ էթ ։

Պատէհու րահիպ Լօժիէ , քէսթանէ աղաճլարընըն ալթընա կիտիպ օթուրտու , չիւնքի օրատան , ըէսսամըն հէմ չալըշտըղընը կէօրիւր , հէմ տախի հիյնի հաճէթտէ քէնտիսինէ կէօրիւշէպիլիր իտի ։

Տախիլտէ իսէ , մատամ Տաբիէ , էվճէ իշլէր իլէ մէշղուլ օլուպ , պէսլէմէ Գրիժիթէ կէլինճէ , պաղչէնին պիր թալաթընտա պուլունան , վէ գընա աղաճընտան էօրիւլմիւշ պիր բէրտէ իլէ պաղչէտէն այրըլմըշ օլան պիր մահէլտէ թավշանլար իլէ թավուգլարա եէմ վիրմէքտէ իտի ։

Պու սուրէթլէ , հէման օն տագըգա կէչմիշ իքէն , բալմադլըղըն չանը չալընտը ։

Բէսսամ . — Զալիպա միսաֆիր տիր ։

Րահիպ . — Գաբու աչըգ տըր՛ , պուրաեա կէլէն ատէմլէր , պու էվին ատէթինի պիլիրլէր . չէօյլէքի , գաբունուն չանընը չալտըգտան սօնրա իշէրի կիրէրլէր ։

Րահիպ Լօժիէ , պու սէօզլէրինի հէնուղ իքմալ իթմիշ

իքէն , չանըն սէսի թէքրար իշիտիլտիկինտէն , րահիպ ,

— Մութլագա , պու կէլէն , էճնէպի տիր , տէտի , վէ իլավէթէն տախի , — Գրիժիթ , ըէճա իտէրիմ , կիտին պագըն , չանը չալան քիմ տիր , տէյի սիւալ իյլէտի ։

Պէսլէմէ , տէրհալ , թավուգլար իլէ թավշանլարա եէմ վիրմէքտէն ֆարիղ կէլէրէք , բարմագլըղա գօշտու ։

Պու էանատէ , բարմագլըղըն էչիյինտէ , թագաթ վէ տէրմանը գալմամըշ օլան պիր գաադն , գուճաղընտա պիր չօճուղ օլարագ սիղ չէօքմիւշ իտի ։

Գրիժիթ , մէղպուրէեէ եագլաշմասընտա , օգուեանլարըմըզըն , զաթէն էվլատը ժօրժ իլէ պէրապէր թանըմըշ օտուգլարը ժան , բէբէլէեէրէք ,

— Ալլահ աշգընա օլսուն , պանա վէ էվլատըմա աճըեըն , մէրհամէթ իտին , տէտի ։

Գրիժիթ , զաեէթլէ միւթէէսսիր օլուպ , կէնճ գաադնը պէլինտէն թուԹտու , վէ աեաղա գալգմասընա եարտըմ իթտի ։

Ժան , պիր ճահտ իճրասըյլա , եարը պէլինէ գատար գալգտը իսէտ , հալէա գուվվէթի օլմատըղընտան , ազ գալտը քի սըրթ իւսթիւ տէվրիլէճէք իտի ։

Պէաղէմէ . — Րահիպ էֆէնտի , ըէճա իտէրիմ , չաբուղ պուրաեա կէլին ։

Պու տավէթի իշիթմէլէրի իւզէրինէ , րահիպ Լօժիէ իլէ Էթիէն աճէլէթէն գալգըպ գօշտուլար ։

Րահիպ . — Նէ՞ վար տըր , Գրիժիթ ։

Պէաղէմէ . — Կէնճ պիր գաադն եարտըմա միւհթաճ տըր , վէ պաեըլմադ իւզրէ տիր ։

Ժօրժ . — (Վալիտէսինին սօլմուշ օլան եանագլարընը էօբէբէք .) Վալիտէճիեիմ , նէ՛բէն աղրըեօր ։

Բէսսամ . — (Ժանը թուԹարագ .) Պու պիչարէ գաադն իլէ չօճուղու , եօրկունլուգտան էօլիւեօրլար ։

Րահիպ . — Պէլքի տէ աճլըգտան ։

25

Պրիժիթ, քիւչիւք ժօրժու գուճագլատը, վէ մատամ Տարիէ խսէ, զիքը լիթոկիմիզ պաղրըչլարտան թահրիք օ-լունարագ, մահէլլի վագըաեա գօչմուշ իտուկինտէն, բա-հիպ, մէզպուրէնէ խիթապէն,

— Գլարիս, սէվկիւլիւ գըզդարընտաշըմ, ըչճա իտէ-րիմ, չաբուգ, պու պիչարէլէր իչին իքի թաս էթ սուեու, վէ պիր չինչ էսկի Պօրտօ չարապը կէթիրին։ Վալիտէ վէ չո-ճուգ աճլըգտան աեագտա տուրամաեօրլար... Պրիժիթ տէ, քէսթանէ աղաճլարընըն սլթընտա պունլարըն խըզմէթինի կէօրսիւն, տէտի։

Պէօյլէճէ, Պրիժիթ, չօճուղու պիր գանաբէ իւղէրինտէ օթուրթտուգտան սօնրա, մատամ Տարիէնին արդասընտան կիթտի։

Էթիէն իլէ բահիպ տախի ժանը թուքտուգլարընտան, մէրդումէ, էվլատընըն եանընա գատար կիտէպիլտի։

Պաղը ասհապը մէրագ, բարմագլըղըն գարշըսընտա տուրուպ, մէրդուման ֆիրարիլէր հագգընտա վագը օլան գապուլիեէթի կէօրտիւլէր։

Ֆէօյլիւնիւն պիրի, քէնտի քէնտիեէ,

— Շու բաբաս, նէ գատար լինսանիեէթլի տիր։ Տայի-մա, ագչէսինի պիչարէկեանա վիրմէկէ, վէ գուագիաեը թէ-սէլլի իթմէկէ հաղըր տըր։ — Աւիմ Աւլահ, պունուն կիպի պիր բաբաս տահա կէօրմէմիշիմ, տէտի։

Ժան գանաբէ իւղէրինտէ, ժօրժուն եանընտա եաթմըշ օլուպ, հէր վագըթտան դիեեատէ պայկըն կէօրիւնիւեօրտու։

Էթիէն, թազէ սու կէթիրիպ, մէզպուրէնի ճանլան-տըրմագ իչին, գուլագ թօզլարընը օվալատը, վէ մատամ Ֆօրթիէ, եարը գաբալը օլան կէօղլէրինի աչարագ, վէ էվ-լատընը արաեարագ, կէօղլէրինի էթրաֆտա աթֆ իթտի, վէ

էվլատընը կէօրմէքլէ, էլլէրինի մէրդումա տօղրու ուզաթտը։

Բահիպ. — Սիզ բահաթ օլուն, մատամ, պիզ էվլատը-նըզը իսթիմամլը տուրէթաէ գաեըրըբըզ։

Ժան. — (կէօղլէրինտէն եաչ ագարագ.) Թէչէքքիւր ի-տէրիմ, թէչէքքիւր իտէրիմ, պիչարէ մատումուն գարնը աճ տըր։

Օլ էանատէ մատամ Տարիէ իլէ Պրիժիթ կէլէրէք, վա-լիտէ իլէ էվլատը իչին իգթիդա իտէն նաֆագաեը կէթիր-տիլէր։

* * *

Սանտըգքատ Բիգու մարիֆէթիյլէ վէ թէլէկրաֆ վա-սըթատըյլա, Սէն-ժէրվէտէ, Մ. Լապրունուն հէմչիրէսինէ կէօնտէրիլէն խատպէր, մատամ Պէրթէնի, սայքի պիր եըլ-տըրըմ կիսպի չարըտը։

Հէր նէ գատար, մէղքիւր թէլէկրաֆնամէ զաեէթ մուխթասար իտի իսէտէ, պունունլա պէրապէր հալի օլ-տուղու լուղէթլէր, աչիքտար օլմազլէ, մատամ Պէրթէն, էվհամա զահիպ օլմագտըզըն, ֆէլաքէթի վագըտընըն տէ-ըչճէսինի անը վահիտտէ անլատը. անճագ թատիսթը ի-տէճէսինի պը վահիտտէ անլատը. անճագ թատիսթը ի-ճապընճա, ատհիպէյի սէպաթ օլտուղունտան, վէ ֆէլաքէթ էանատընտա սուհուլէթլէ մէյտուս օլմատըզընտան, հիսս էյ-լէտիկի քէտէրին իլէ տագըգալարը կէչինճէ, թէլէկրաֆնա-մէտէ տախի իչար օլուտուղու իւղրէ, պիր սանիյէ պիլէ ղայպ իթմէքսիզին, իշ կէօրմէքլիկի թատմիմ էյլէտի։

Մէզպուրէ, Աւֆօրվիլէ կիթմէտի լագըմէտէն օլտուղու քէնտիսի տէ պիլմէքտէ, վէ հիսս էյլէմէքտէ իտի, շու գա-տար քի, քէտէրի ադիմինտէն ղայրի տիկէր պիր իզտիրապ ու էնտիչէ ֆինքրինի իչղալ իտիեօրտու քի, օ տախի, ղա-եէթ սէվկիւլիւսիւ օլան եէկէնի Լիւսիէն, հէնուգ խաս-թալըգտան դալգմըշ օլմատը հատէպիյէ, անը տախի պիր-լիքտէ կէօթիւրէմէմէտի իտի։

Իմտի, պու չօճուղու էքնիյեէթլի պիր մահէլլէ թէս-

լիմ լեմմէք լգլիզա լտիպ , ֆագամթ , քիմէ թէսլիմ լեմմէ-
սի լաղըմ կէլտիկինի պիլմէմէքտէ լտի ։

Անճագ, վագըթ միրուր լեմմէքտէ օլտուղու հալտէ , մատամ Պէրլէնն տէրհալ պիր գարար վիրտի ։ Եէօյլէ քի , գօմշու օլան պիր քէօյլու գարընըն էմնալինէ լսպրէթ օլա-ճագ սուրէթտէքի ախլէագընը վէ լսլիգամէնինի պիլտի-կինտէն , ուղուն միւտաֆէթ լսլիտատա լեմմէհէճէք օլան ղայպուպէնթի էնտասընտա , կէվիպ քէնտի լսանէսինտէ օ-թուրմասընը մէղպուրէհէ թէքլիֆ լեթտի ։

Գէօյլու գարը , լշպու թէքլիֆի գապուլ լտէրէք , ա-նինտէ մատամ Պէրլէնն լէյ պիրլիքտէ, չօճուղուն եաթաղը պաշընա կէլտի , վէ չօճուգ, հալասընըն կլեթտիկինի լսապէր ալտրղընտան , աղլամաեա պաշլատը լսէտէ, հալասը չարուգ ավտէթ լտէճէկինի , վէ քէնտիսինէ պիր օեուռնճագ կէթի-րէճէկինի աէօյլէտիկինտէ, թէսկին օլտու։

Պինապէրին ժիլ լապրունուն հէմշիրէսի , եէկէնի հադգընտա գիեատէ ֆիւթուր լեմմէհէրէք , ֆագամթ , Ա-ֆօրվիլտէ թէսատիւֆ լտէճէկի հիւղնէնկիզ մէնզարէտէն տօլաեը տիւշարը տէհշէթ օլարագ , եօլա չըգտը ։

Ֆինվագը, պու գատընըն թէսատիւֆ լտէճէկի մէնզարէ տէհշէթլի վէ հիւղնէնկիզ լտի ։

Պիչարէ գատընճըղագ , միւհթէրէգ օլմուշ օլան ֆագ-րիգանըն, վէ պիր կիւն էվվէլ, հաեաթը վէ գուվվէթի պէր-քէմալ, վէ միւսթագպէլի հադգընտա էմին օլարագ կէօր-միւշ լտուկի գարընտաշընըն նաշը գարշըսընտա պուլունա-տուղունտա , աղ գալտը քի պաեըլաճագ լտի ։

Րիգու , սայքի հարիգ մահէլլինտէ իգամէթկեահընը գուրմուշ օլուպ , խալրաղը գայրէթ լեմմէք , վէ քէնտիսինէ էհէմմիեէթ քէսպ լեթտիրմէք լսլիէտիկինտէն , ճէնապէնին հանընտա պէքճիլիք լեմմիշ լտի, վէ մատամ Պէրլէնին մու-վաֆըլէթինտէ տախի, հարիգ մահէլլինտէ պուլունուեօրտու։

Սանտըգքեարը մէրգում , սապըգէն էֆէնտիսի օլան զաթընը հէմշիրէսինէ պագը թէսլիեէթպախշ աէօղէը սէօյլէ-տիքտէն սօնրա , էօքսիւզ գալան չօճուղուն մէնաֆիինի

միւմքին մէրլէպէ մուհաֆըզա լեմմէք լաղըմ օլտուղունտան պահպա , մէղպուրէ լէյ պագը ումուր ու մէսալիհ հագգըն-տա կէօրուշէճէկինի պիլտիրտի ։

Րիգու , ֆապրիգա տահիպինին նաչընը նէ՛ սուրէթլէ պուլմուշ օլտուգլարընը , վէ զահիրէն ճէրհ ու թէքզիպի գապիլ օլամաեաճագ սուրէթտէ, ժան Ֆօրթիէնին իւղէրի-նէ թահմիլ օլունան տէհշէթլի լեհհամաթը հիքմայէ լեթտի, Մատամ Պէրլէնն իսէ , թարիֆ օլունմագ տէրէճէտէ լսլիզրապ, վէ եիւքսէք սէտտա լէյ, չու սէօզլէրի սէօյլէտի.

— Տիմէք օլուր քի , քէնտիսինին վէ էվլատընըն տատէթ իւղրէ եաչամալարընըն թէէմինի իչին , եանընմա ալ-մագլըղմը գարընտաշընըն պանա թէքլիֆ իլլէտիկի օ գարը, օ սէֆիլ գարը , քէնտի խայրխահը օլան պիր զաթը, գաթլ ու թէլէֆ լեմմէք թատավվուրը վահշիեանէսինտէ՞մի պու-լունմուշ տուր ։ —Լաքին պու միւմքին մի տիր . . . միւսիւ Րիգու , սագըն խէթատա պուլունմաեաընըզ . . . Սագըն ալտանմաեաընըզ . . . պագէն տատալէթ ու հադգանիեէթ եանըլըր . . . Պիր գատընըն գուվվէթի տէրէճէսինտէն , գա-պահաթ սահիպի օլուպ օլմատըղը անլաշըլմա՞ղ մը . . . Պու գատար իշխիսլամէմիշ ճինաեէթլէը իչինտէ , պէն, պիր էրքէք էլի մէվճուտ օլտուղունու գանն իտիեօրում ։

Րիգու . - Մատամ, ժան Ֆօրթիէ ալէյհինտէքի տէվիլ-լէր բէք աղըր տըր ։ Պու պապտէ զէրրէ գատար իշլթիպահ ճայիզ օլամագ ։ Բէյֆիեէթին թահգըգընա մէմուր օլան միւսթէնթիգ էֆէնտի, պու խուսուսու , պէնիմ կիպի սիզէ թէէմին իտէպիլիր ։

Մատամ Պէրլէնն , պու պապտէ հիչ պիր լեթիրագ պէ-եան լեմմէտի իսէտէ , իսքեաթ տա օլմատը ։

Սանտըգքեարա կէլինճէ , չու վէճհ լէյ էլալէի մէգալ էյլէտի .

— Պիր ան էվվէլ միւսթէնթիգ էֆէնտինին օտասընա կլեմմէնիգ , սիզէ ըէճա օլունուեօր ։ Պունու սիզէ սէօյլէ-մէքլիկի, քէնտիսի էմր լեթտի։ Միւսթէնթիգին իսմինի թահ-ըրըէն սիզէ պիլտիրմէկէ հազըրըմ ։

Մատաւ Պէրթեն. – Բէք ալէա, կիսէրիմ։

Բիգու. – Շիմտիսէ, սէվկիւլիս վէ միւթէվէգիա էֆէնտիմին իշլէրինտէն պահս իսէյիմ։ Մէրգումուն, պանա էմնիեէթի քեամիլէսի վար իսի, վէ պէն իսէ, պու էնիսիեէթէ լաեըգ իսիմ, զիրա, տէֆթէրլէրիմսէ ասլա գուսուր պուլունմազ իսի։

Մատաւ Պէրթեն. – Պու տէֆթէրլէր զայ մը օլսու։

Բիգու. – Էվվէթ, մաւսամ, սոն եարըաղընա գատար զայ օլմուշ տուր, լաքին, պիւթիւն հիսապլար խաթըրըմտա օլսուղունտան, տէֆթէրլէրի միւճէտտէտէն թէրթիպ իսէպլիյիմ։

Մատաւ Պէրթեն. – Ճէլաքէթի էանասընտա, սանտըղտա, գարընտաշըմըն ագչէսի վաը մը իսի։

Բիգու. – Էվվէթ։

Մատաւ Պէրթեն. – Պիւեիւճէք մէպլաղ մը իսի։

Բիգու. – Էսէֆ իսէյիմ քի, պիւեիւճէք պիր մէպլաղ իսի։

Մատաւ Պէրթեն. – Հէբսիսէ զայ մը օլսու։

Բիգու. – Էվվէթ։

Մատաւ Պէրթեն. – Տիմէք օլուր քի, մէյտանտա ճէսիմ պիր աչըգ վար տըր։

Բիգու. – Իքի եիւզ պին ֆրանգա եադըն աչըգ վար տըր։

Մատաւ Պէրթեն. – (Տէհզէթլէ.) Իքի եիւզ պին ֆրանգա եադըն մը։ Նաթըլ թէէսիսէ իսէճէեիմ։ Պէնիմ սէրվէթիմ օլմատըղընտան, պու մէպլաղը թէէսիսէ իթմէք միւմքիւնիւզ տիւր. տիկէր թարաֆտան, թէէսիսէ իսիմլէտիկի հալտէ, գարընտաշըմըն զիքըրինէ հազարէթի իսիմլի օլաճագ տըր։

Բիգու. – Մաւսամ, պու պապատէ վէսվէսէ իսէճէք սէպէպ եոգ տուր... Սէվկիւլիս էֆէնտիմին զիքըրինէ քիմ հազարէթի իսէճէք տիր։

Մատաւ Պէրթեն. – Անըն վէֆաթընտան տօլաեը ագչէլըրինի զայպ իսէնլէր։

Բիգու. – Ֆագաթ, անլէրտէ պու սըրատա, օլ մէրթէպէ հազդըզ օլմաեաճաղլար տըր։ Մ. Լապրունուն զաեէթլէ նամուսլու, վէ միւթաղիմ իւլ ախլէագ օլտուղուսու հէր քէս պիլիր։ Նէ չարէ, չալըշմազըզ վէ իսթիքամէթիւզբէ կէչէն պու էօմրիս, պիր ճինաեէթի մահվ ու նապէտիտա էյլէմիշ տիր։ Խայր, մաւսամ, պէտապահ պիրատէրնիզի քիմսէ իթհամ իթմէեիպ, պիլաքիս աճըմազտա տըր։ Հաթթա, շու սաաթտա սիզտէն զայրի իսթինաթկեահը պուլունմասան միւթէվէգիանըն չօճուղունտան տօլաեը տասի հէր քէս էսէֆ իթմէքտէ տիր։ – Պունտան գաթինաղար, թէէմին օլուն, մաւսամ, Մ. Լապրունուն պօրճլարը թէէմմէն թէէտիեէ գըլընաճագ տըր։

Մատաւ Պէրթեն. – Ֆիմ թէէտիեէ իսէճէք տիր։

Բիգու. – Միւթէվէգիա, հինի հաեաթընտա, ֆապրիգաեը վէ էտէվաթընը պագը գումբանեալարա սիկուրթաեա վազ իթմիշ օլտուղունտան, վէ օ գումբանեալար, մաղպուլ իտուկինտէն, այըգ օլան մէպլաղը, հիչ օլմազտա, միւսաֆիրնիզի վասիսի թայնին օլունաճաղընըզ տէրքեար օլմազ իթմիշ օլտուղունտան, վէ օ գումբանեալար, մաղպուլութ թէքրար իսէրիմ, հէր քէսին մաթլուպու թէէտիեէ օլունաճաղը ճիհէթլէ, գարընտաշընըզըն վէֆաթը եիւզիւնտէն քիմսէնին օն բարասը պիլէ զայպ օլմաեաճագ տըր։

Մատաւ Պէրթեն. – Ճէլաքէթի վազըա, սիկուրթա գումբանեալարընա խապէր վիրիլմիշ մի տիր։

Բիգու. – Պու սապահ, քէնտիլէրինէ եաղտըղըմ մէքթուպլար իւղէրինէ, միւֆէթթիշլէրի կէլէրէք, զապթնաժէեի գալէմէ ալմըշլար տըր... Էկէրչի, պէնճէ ֆարզը մուհալ օլտուղու հալտէ, պագը միւշքիւլաթ վէ մէվանի իյդա իսիլիր իսէ, Մ. Լապրունուն հէմշիրէսի օլմանըզ, վէ միւթէվէգիանըն ագրապա վէ թէալիւգաթընտան միւրէքքէպ օլարագ թէչէքքիւլ իսէճէք մէճլիս թարաֆընտան, եէկէնիհիզին վասիսի թայնին օլունաճաղընըզ տէրքեար օլտուղու հասէպլէյէ, միւշքիլաթ վէ մէվանի զուհուրի թագտուրմազ իսէ, իշտու իքի սըֆաթլա իշէ միւտախէլէ իթմէնիզի տիրինտէ, իշտու իքի սըֆաթլա իշէ միւտախէլէ իթմէնիզի սիզէ իհթիար իսէրիմ։

Մատաւ Պէրթէն. – Լաղըմ կ'ելլէր խոչ, իշէ միւտախէլէ իտէրիմ, վէ քէնտիմտէ միւտախէլէ իտէմէսէմ, գարընտաշըմըն մասլահաթկիւզարընը թարաֆըմտան վէքիլ թայէին իտէրիմ։

Րիգու. – Ոու սապահ գարընտաշընըզըն մասլահաթկիւզարընը կէօրտիւմ, սիզէ պէքլէէօրտու։

Մատաւ Պէրթէն. – Կիտիպ քէնտիսինի կէօրիւրիւմ... (Պատէհու պէր ան իտէրէք.) Տիմէք տիր քի, հէր շէյ ղայ վէ միւհթէջրէգ օլտու ... տիմէք տիր քի, գարընտաշըմըն էվլատը հիչ պիր շէյէ մալիք օլմաեաճագ տըր։

Րիգու. – Օ չօճուղա, եալընըզ ֆապրիգա էպնիեէսինին արսաը միրաս գալաճագ տըր։

Մատաւ Պէրթէն. – Ոու արսանըն գըյմէթի, իւզէրինէ էպնիեէ օլմատըղը հալտէ, բէք ճիւզի տիր, վէ ոու գըյմէթի ֆիյիէն էլտէ իթմէք միւշքիւլ տիւր։ Անճագ շաւնա մէմնունում քի, Լիւսիէն պէնտէն այրըլմաեաճագ տըր, վէ պէնիմ վէֆաթըմտան սօնրա գալան պիր ապաճըգ սէրվէթիմ, անըն նաֆագասընը թէէմին իլլեեէճէք տիր։ – Պէտպախթ պիրտաէրիմին ճէննագէ ալաեընըն իճրասը իչին րուխսաթընըզ վա՛ր մը տըր։

Րիգու. – Էվվէթ, մատաւ, ճէննագէ ալաեընըն իչ սաաթտան իճրասը իչին, իգթիզա խաէն թէտապիր իթթիխազ գըլընմըշ տըր։

Մատաւ Պէրթէն, սանտըգքեարըն էլլէրինտէն թուԹուպ սըգարագ,

— Թէշէէքքիւր իտէրիմ, էվվէթ, պու կիւնքի կիւն պէրհաեաթ օլմաեան զաթ հադգընտա իպլաղ իտէկէլտիկինիզ սաատագաթ վէ մուհապպէթինիզ ասարընտան աօլաեը էղճան ու տիլ Թէշէէքքիւր իտէրիմ, տէմի։

Րիգու. – Պէն, էֆէնտիմի քէք զիեատէ սէվէր խոմ ... միւթէվէֆա, հադգըմտա տայխոս խայրխահանէ մուամէլէ վէ հարէքէթի իթմիչ տիր։ Պինաէրին, պու կիւնքի կիւն էսէք իթթիխիմ չէյ, վազիեէթիմին ղայպ օլմասը օլմաեըպ, իլա, միւթէվէֆանըն ղայպը տըր։

Ոու արա, պիր գաչ տագըդա էվվէլ Րիգունուն զիքր իթտիկի մասլահաթկիւզար վիրուա իթմէքլէ, մուհավէրէ գաթԹ օլունտու։

Մասլաթհաթկիւզարը մէրգումի, մահէլլինտէ մալիւմաթ ալմագ իւզրէ, Սէֆօրվիլէ կէլմէչ իտի։

Մատաւ Պէրթէն, մէրգումու թանըտըղընտան, քէնտիսիյլէ ուզուն միւտաէթ կէօրիւշտիւ, վէ, վարիսին մէնաֆիյինի, քեաֆֆէյի վէսայիթի մէշրուա իլէ միւտաֆաա էյլեմէսինի քէնտիսինէ թավսիյէ իյլէտի։

—Էօյլէ պիր սուբէթտէ միւտաֆաա իտինիզ քի, – տէտի իլավէթէն մէրգումէ, – արսանըն սաթըլմասընա մէճպուրիյէթի հասըլ օլմասըն։ Ոու կիւն, օ արսա սաթըլաճագ օլուր իտէ, պիւեիւք պիր շէյ հասըլ օլմազ, վէ պէլքի իլէրուտէ, եէկէնիմ, բէտէրինէն ֆապրիգասընը թէքքար ինշա իտէպիլիր։

. . . . . .

Եէվմի մէղբիւրտէ, էօյլէտէն սօնրա, հէր թարաֆտան, ճէննագէ ալաեընտա հազըր պուլունմագ իւզրէ, միւթէվէֆանըն ահըպպասը, միւշթէրիլէրի, լեվազիմաթ միւթեահիւտլէրի, մէմլէքէթի վէ ճիվար սէքէնէսի կէլէրէք, վազըԹը մուայէնինտէ, պիւթիւն հազըրտան մահզունիյէթէթ միւսթաղրագ օլտուղու հալտէ, ճէննագէ քիլիսեէ նագւ իտիլտի։

Պատէհու, մատաւ Պէրթէն, Բարիստէ, աալիեէ տայիրէսինտէ, միւսԹէնԹիգին օտասընա կիթտիկինտէն, սանտըգքեար տախի մէրգումէնին բիճագաթընտա պուլունտու։

ՄիւսԹէնԹիգ, անինտէ մէղպուրէեի գագուլ իլէ,

—Մատաւ, էվվէլ էմիրտէ չունու խապէր վէրիրիմ քի, սիզի, իշպու եաս ու մաթէմէ միւսթաղրագ իյլեեէն տէհչէթլի ճինաեէթին ֆայիլի՝ ճէղաեը սէղասընա չարբըլաճագ տըր։ Ումարըմ քի, պու կիւն, ագշամ օլմազտան էվվէլ, ճանի օլտուղունա իչԹիհպահ գալմըշ օլմաեան ալչագ գարընըն՝ բէննէչէյի հիւքիւմէթէ կէչմիշ օլտուղու խապէրինի ալաճաղըմ, տէտի։

26

Մատաւ Պէրճէն. – Էսէփ խոէրիմ քի, էֆէնտիմ, ճանինին տէրտէսթ խոխլէրէք, բէնչէի գանունա չարբըլմասը, պիրատէրիմի պանա լեհատէ լթմէկեճէք տիր։

Միհաթճիգ. – Վագաա օրասը էօյլէ ամմա, հիչ օլմազսա, ինթիգամ ալընմըշ օլուր։ (Պատէհու թէպտիլի մուհավէրէ լլէ.) Մ՚ատամ, մլուխու Լապրունուն, խանէնիզմէն ավատէթ լթմիչ օլտուղու վագթը, սուրէթի գաթիւէտէ անլամագ իւղրէ, զաթընըզը կէօրմէք իսթէօրսառւմ։ Գարընտաչընըզըն, Սէն-ժէրվէտէ խասթա պուլունան էվլատընը կէօրմէկէ կէլմիչ օլտուղունու պանա սէօյլէսիլէր։

Մատաւ Պէրճէն. – Էվվէթ, էֆէնտիմ, պէն պիր թէլէկրաֆնամէ քէշիտէսիյլէ, աճէլէթէն քէնտիսինի չաղըրմըշ խոխմ, չիւնքի, եէկէնիմ Լիւսիէն հիւննագ օլմուշ օլտուղունտան, պուռնտան, նէթայիճի վէխիմէ ղուհուրա կէլէպիլիր խոխ։ Պինապէրին, չօճուղուն բէտէրինին պէհէմէհալ հաղըր պուլունմասը լազըմէտէն օլուպ, անճագ, պէտապախթ պիրատէրիմին մուվասըլէթինտէ, չօճուղուն հալի էյիլիկէ տէօնմիւշ օլուպ, հիչ պիր կիւնա մուխաթապա գալմամըշ խոխ։ Պու վէճհէյէ, պիրատէրիմ տէրհալ միւսթէրիհ օլտուղունտան, վէ պագը մէսալիհի մուհիմմէսի՝ Ֆապրիգաեա ավատէթ լթմէսինի իճապ լթտիրտիկինտէն, էվվէլճէ նիհէթ լթմիչ օլտուղու վէճհ իւղրէ, իբի կիւն խանէմտէ գալաճագ եէրտէ, իրթէսի կիւնիւ հարէքէթ լթտի։

Րիզու. – Իբի կիւն գատար սիղտէ գալաճաղընը պիղէ տախի սէօյլէմիչ խոխ։

Միհաթճիգ. – Մուվասըլէթինին իրթէսի կիւնիւ հանկը թրէն իլէ եօլա չըգար։

Մատաւ Պէրճէն. – Ագշամըն սաաթ սէօրտիւ գըրգ պէշ տագըգա կէչէն սիւրաթ թրէնիյլէ եօլա չըգար։

Միհաթճիգ. – Տիմէք օլուր քի, սաաթ տօգուշ սուլընտա Բարիտէ պուլունմուշ, վէ պիղէ նամալիւմ օլան սէպէպլէրէ մէպնի, պիր խայլի վագթի Բարիտէ գալըրդան օռնրա, գունտագընըն՝ ճինահէթինի իճրահէ պաշլատըը սրատա, Ֆապրիգաեա մուվասըլէթի իյլէմիչ, վէ մէրդումի գունտագը, շաշըրարագ, պիչարէնի գաթլ ու թէլէֆ լթմիչ տիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Ֆագաթ, պիր գաաընըն պու ճինահէթէ ճիւրէթ խոէպլիմէսի, իհթիմալտէն մի տիր, միւմքին մի տիր։

Միհաթճիգ. – Պու խաւսուստա պիղիմ զէրրէ գատար շիւպհէմիզ եօգ տուր։ – Սիզ, գաբընըն քիմ օլտուղունու պիլիեօրմուսունուզ։

Մատաւ Պէրճէն. – Էվվէթ, ժան Ֆօրթիէ տիր։ Պու գարընըն զէվճի, Ֆապրիգատա չալըշըրքէն, թէրրի հաեաթ լթմիչ օլտուղունտան, գարընտաչըմ, մէզպուրէնի պիեատէ սիյլէ աճըը խոխ։

Միհաթճիգ. – Շիւպհէսիզ, սիզ, Մ. Լապրունուն՝ ժան Ֆօրթիէնէ իհալէ լթմիչ օլտուղու մէմուրիեէթտէ մէմնուն օլունաճագ սուրէթտէ իյֆաեը խըտամէթ լթմէսիկի իչին, մէրդումէնի, օ մէմուրիեէթտէն չըգարմըշ օլտուղունու պիլմէեօրսունուզ։

Մատաւ Պէրճէն. – Խայր, էֆէնտիմ, լաքին, ժան Ֆօրթիէնին պու սուրէթլէ մէմուրիյեէթտէն չըգարըլմասը, քէնտիսի իչին, նազարտան տիւշմէքլիք տիմէք օլմատըգտան պաշգա, հիչ պիր կիւնա զարարը օլմաեաճագը տա տէրքեար տըր։ – Ֆիլվագը, օ գաաընըն եէրինէ պիր էրքէք լթայինի խոխմէսի, ֆայտէլի օլտուղու իչին, գարընտաչըմ, իչպու թէտպիրի տիւշինմիւշ խոխ. եօգսա, քէնտի ամէլէսինտէն պիր պէտպախթըն տուլ զէվճէսինի աչըգտա պըրագմագըրը ասլա խոթէմէեօրտու։ Հաթթա, գարընտաչըմ, էօյտիւկիւ կիւն, կէրէք ժան Ֆօրթիէնի վէ կէրէք էվլատընը եանըմա ալմագըրընմը պանա րէճա լթմիչ, վէ մէսէլէ, արամըզտա գարարլաշաբրըլմըշ խոխ։

Միհաթճիգ. – Պու թէչէպպիւստէն ժան Ֆօրթիէնին խապէրի վար մը խոխ։

Մատաւ Պէրճէն. – Ջանն իթմէմ,

Միւսթենիթ. – Տիմէք օլուր քի, մէզպուրէնին, պու խուսուսատա մալիւմաթը օլմաեաբաղ, քէնտի ինթիգամ իչինէ տէվամ իթմիշ տիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Պու ճիհէթ սահի՞հ մի տիր։

Միւսթենիթ. – Սիզէ թէքրար խոէրիմ քի, մատամ, պու պապատ չիւպհէ միւմքին տէյիլ տիր։ Պիզ, օ գարըեա գարշը պիր թագըմ տէյիլի գավիեէ ախզ իթմիւք։ Հաթթա, եալընըզ քէնախինին զայափուպէթի տէ, գապահաթը օլտուղունա պիր իսպաթը քեաֆի տիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Վաղաա, մէզպուրէնին ֆիրարը քէյֆիեէթի ղարիպ տիր, լաքին, պու ֆիրարը քէյֆիեէթի ճինաեէթէ համլ օլունտուղու կիպի, տէհղէթէ տախի համլ օլունապիլիր։

Միւսթենիթ. – Աճայիպ, մատամ, ժան Ֆօրթիէ պիսուչ օլտուղու հալտէ, նէ՞սէն գօրդապիլիր իտի։ Պունտան գաթինաղար, բէթթօլ եաղը սաթըն ալմըշ օլմասը, քէնախինին ճանի օլտուղունու իսպաթ իթթիքատէն մաատա, պու թէշէպպիւսիւնիւ էվվէլճէ տիւշինմիւշ օլտուղունու տախի կէօսթէրիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Հալ պու քի, պու գաորընըն պու հօլտա հարէքէթի, նէ կիպի էսպապա միւսթէնէտ օլապիլիր։

Միւսթենիթ. – Էսպապըն պիրինճիսի՝ ինթիգամ տըր։

Մատաւ Պէրճէն. – Իքինճիսի։

Միւսթենիթ. – Աճ կէօզիւվիւք տիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Սիրգաթ վուգու պուլմուշմու տուր։

Միւսթենիթ. – Սիրգաթ վուգու պուլտուղու կէրչի թէպէյհիւն իթմէմիշ իսէտ, իհթիմալտէն օլտուղու տէրքեար տըր։ Մ. Լապրու, քէնտի իշ օտասընա կիտէն ատֆատա, գաթը ու թէլէֆ օլունմուշ, վէ նապը օրատան գալըբըլմըշ տըր։ Էվվէթ, էկէրչի օ գաթիլ գաորը, սանտըղըն տէրունինաէ պուլունտուղունու պիլմիկի ճէհիմ ադէթէի աշըրմաեաճագ խոի իսէ, օ մահէլատէ նիչին պուլունտուհօրտու։

Մատաւ Պէրճէն. – Լաբին, պու ոէօյլէտիկինիզ պիր զաննատան իպարէթ տիր։

Միւսթենիթ. – Էրիմիշ օլան ալթուն քիւլիւչէլէրինի պուլտուրմագ իւզրէ, խարապալարը թէհարրի իթթիրէճէք օլուր իսէք, պու զանընըն՝ հագըդէթ րէնկի քէսոպ իտէօլուր խսէք, պու զանընըն՝ հագըդէթ րէնկի քէսոպ իտէօլուր իսէք, ճէկի տէրքեար տըր, չիւնքի, էկէրչի աշըրըլմամըշլար իսէ, իշպու քիւլիւչէլէրին հէր հալտէ պուլունմասը լազըմ կէլիր։

Մատաւ Պէրճէն. – Հասըլը, տիմէք օլուր քի, սիզին չիւպհէլէրինիզ՝ ժան Ֆօրթիէ հագդընտա տըր։

Միւսթենիթ. – Մատամ Պէրթէնէ էօյլէ պիր նազար իլէ պագաը քի, պու պագըշընտան, մէրդումուն զաեէթ մէրդում իչինտէ պուլունտուղու անլաշըլըեօրտու։ Պատէհու մէմուրը մէրդում, շու վէճհ իլէ քէլամա տէվամ իլլէտի.

— Մատամ, պու պապատ քիմէնէ հագդընտա հէնուզ գաթի մալիւմաթ վէրիլմէմիշ տիր։ Իմտի, էկէրչի սիզին, շու եա պու շախս հագդընտա պագը չիւպհէլէրինիզ վար իսէ, լութֆէն պիլտիրին։

Մատաւ Պէրճէն. – Լֆէնտիմ, զաթընըզա, հէր պիլտիկիմի, վէ հէր ֆիքրիմտէն կէչէնի սէօյլէմէկէ մէճպուրում։ Պէն, գարընտաշըմ իլէ, Սէն-ժէրմէտ խասթա օլան էվլադըմ, մաքինաեա տայիր օլան սանտաթլարտա թէրադդիւնիւ, ման

Միւսթեֆիզ. - Նէհաեէթ, մաւտամ, նէ տիմէք խոթէեօբսունուզ։

Մատամ Պէրթեն. - Վագաս օ մաքինանըն քեաֆֆէյլ բլանլարընըն զաեէթ կիզլի սուբէթաէ իճրա օլունսուդունու պէր աղ էվվէլ սէօյլեաիմ իսէտ, պու սէօյլեաիկիմ տօղրու աէյիլ տիր։

Միւսթեֆիզ. - Ա.ճապա Մ. Լապրու, պու սըրրընը պիր տիկէրինէ տէ պէեան խթիմիշ մի իսի։

Մատամ Պէրթեն. - Էվվէթ։

Միւսթեֆիզ. - Քիմէ։

Մատամ Պէրթեն. - Էօյլէ պիր աաէմէ քի, գարընտաշը մըն իճատընը քէնտիսի զաստ իտէրէք, անը քէնտի հիսապընա էչէթմէէքլիկի, վէ հադըգի միւճիսի եէրինէ, քէնտիսի քէտպի սէրվէթ էյլէմէքլիկի տիւշիւնէպիլիր իսի։ Պու սէօյլեաիկիմ պիր քէրրէ գապուլ օլունուր իսէ, վագը օլան սիրգաթընը, վէ ֆապրիգանըն միւհթէրէգ օլմասընըն, վէ գարընտաշըմըն գաթլ ու թէչէֆֆ իտիլմէսինին սէպէպլէրի մէյտանա չըգմըշ օլուր, չիւնքի, պիր գաաընըն ճէսարէթի իլէ վիճուտճա գուվվէթի, վէ իթիդամճըլըզը նէ մէրթէպէտէ տախի օլսա, պէօյլէ պիր թէչէպպիւսիւ իճրա իտիպիլէճէկինի զանն իթմէմ։

Միւսթեֆիզ. - Մ. Լապրու՝ պու սըրրը քիմէ պիլտիրմիշ իսի։

Մատամ Պէրթեն. - Ֆապրիգասընըն պիր իշճի պաշընա։

Միւսթեֆիզ. - Պու իշճի պաշընըն իսմի նէ տիր։

Մատամ Պէրթեն. - Ժագ Կարօ տուր։

Սանտըգքեար Րիգու, եէրինտէն սըչրաաը, վէ միւսթէնթիգ, իսթիհզաքեարի պիր հարէքէթաէ պուլունարագ,

— Մաւտամ, եանըլըեօբսունուզ, աէտի։

Մատամ Պէրթեն. - Եանըլըեօքմաեէմ։

Միւսթեֆիզ. - Շիւքհէսիզ, մաւտամ։ Էկէրչի հէր կիւնա չիւպհէսէն արի պիր քիմսէ վար իսէ, օ տախի իշար իթիտիկինիզ աաէմ տիր։

Մատամ Պէրթեն. - Նիչին,

Միւսթեֆիզ. - Զիւնքի. օ աաէմ էօլմիւշ տիւր։

Մատամ Պէրթեն. - (Եիւքսէք սէտա իլէ.) Էօլմիւշ միւ տիւր։

Միւսթեֆիզ. - Էվվէթ, մաւտամ։ Շէօյլէ քի, Մ. Լապրունուն քեաղըտլարընը վէ սանտըղընը գուրթարմագ իւզրէ, ալէվին էչինէ աթըլարագ, մահզա պու սատագաթընա գուրպան օլմուշ տուր։

Րիգու. - Պուննու պէն տէ թէչէմին իտէրիմ։ Պէն, քէնտի կէօզէրիմ իլէ, քէօչկիւն, վէ չաթըրընըն, օ պիչարէ իւզերինէ չէօքտիւկիւնիւ, վէ էօյլէ պիր գըզկըն ֆուրուն էչին տէ գալտըղընը կէօրտիւմ քի, պէլքի նաչընը պիլէ պուլամահաճաղըզ։ Իմտի, ժագ Կարօ, վազիֆէչինասըղընա գուրպան օլմուշ օլսուղունսան, քէնտի զիքրինէ հիւրմէթ վէ րիաեէթ իթմէքլիք ճայիզ տիր։

Մատամ Պէրթեն. - Էօլտիւ, հա . . . հադգընըզ վար տըր, էֆէնտիմ, պէն եանըլտըմ... Պէօյլէ պիր տիվանէճէ իֆթիրաեա ճիւրէթ իթմէիկիմ էչին, պանա աֆիվ իտին... Օվ ճէսուր աաէմին պու սուբէթի միւէյյիտէտ վէֆաթընը քիմսէ պանա սէօյլէմէմիշ իսի։

Միւսթեֆիզ. - Մաւտամ, սիզէ աֆիվ իտէճէք հիչ պիր սէպէպ եօգ տուր։ Սիզտէ պիզիմ կիպի, գարընտաշընըզըն գաթիլինին բէնչէի ճէզաեա չարըլմասընը իսթէմիկինիզտէն, գաթիլի արաեօրսունուզ. պու իսէ թաապի տիր... Ֆագաթ, սէօզիւմէ իթիմաա իտին... Հադգըի վէ եէկեանէ միւթթէհիմ՝ հէր քէսին թայինին վէ իթհամ էյլէմէկի օ ալչագ գարը տըր... Ժան Ֆօրթիէ տէնիլէն մախլուգ տուր։ Մաւտամ, պու պապատէ պիզէ պիլտիրճէէք տայիր մալիսմաթ վէ էյդահաթընըզ եօգ մու տուր։

Մատամ Պէրթեն. - Խայր, էֆէնտիմ, տայիր հիչ պիր մալիսմաթըմ եօգ տուր։

Միւսթեֆիզ. - Օ հալտէ, արթըգ կիտէպիլիրսինիզ։ Էկէրչի եէնտէն սիզէ իհթիեաճըմ օլուր իսէ, թահրիրէն պիլտիրիրիմ,

Մատամ Պէրթեն. - Էմրինիզէ տայիմա հազըրըմ,

Պատէհու մատաղ պէրթէն իւէ սանտըղքեար Ռիզու, միսաֆէնթիզին տայիրէսինտէն մուֆարագաթ իլթիմիզը։

* * *

Օգուեանլարըմըզըն մալումու օլտուղու իւղրէ, ժան իւէ օղու, պուլունտուղլարը հալ իճապընճա, րահիպ Լօժիէնին խանէսինտէ ԻՀԹիմամաթը իպթիտաիյեէեէ նայիլ օլտուլար։

Շէօյլէ քի, իչտիքլէրի պիր թաս էթ սուեու, վէ պիր ազ տա էսկի Պօրտօ շարապը, եօրկունլուղտան մէճալլէրի գալմամըշ, վէ աճլըգտան տայքի էօլմէք հալինէ կէլմիշ օլան մէզքիր իքի պիչարէեի ճանլանտըրտը։

Ժանըն իւք սէօզլէրի չունլար օլտու.

— Բահիպ էֆէնտի, իչտու մուամէլէեի խայրխահանէնիզտէն տօլաեր ճէննապը Ալլահ սիզին միւքեաֆաթընըզը իհսան պուեուրաճաղ տըր։ Իկէրչի սիզ օլմասա իտինիզ, էվլատըմ վէ պէն նէ՞ օլաճաղ իտիք։

Գղարիս. - (Մատամ Ժօրթիէննին չիւքրանիյեէթի միւպէյնին հիսսիեաթընա նիհաեէթ վիրմէք իւզրէ.) Պիր ազտան լաեըղը թատամ իտէճէքսինիզ կիպի, օնտան սօներա տախի բահաթ իտէճէքսինիզ, չիւնքի, ղալիպա իսթիրահաթա ֆէվգէլատէ միւհթաճ օլմալըսընըզ... Զօգ եօլ եիւրիւտիւնիւզ միւ։

Ժօրժ. - (Հալէա օեուճաղը գուճաղընտա օլարագ.) Իվվէթ... մատամ... չօգ... չօ՛գ եիւրիւտիւք... Օնուն իչին զիեատէսիյլէ եօրուլտում... պուճուճլա պէրապէր, խայլի միւտտէթ վալիտէմ պէնի գուճագլատը։

Գղարիս. -(Զօճուղու էօբէրէք.) Իօյլէ իսէ, չօճուղում, թատամ վագթընա գատար պիր ազ ուեումալըսընը, (Պատէհու ժանտա խիթատպէն.) Միզտէ, պիչարէ մատամ, պիր ազ ուեումալըսընըզ։ Պրիժիթթ սիզին իչին պիր եամագ հազըրլամըշ տըր։

Կէնճ գատըն, չիւքրանիյեէթի հիսսիեաթընը գալպինտէ սէթը խտէմէմէքլէ, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլամաեա պաչլատը, վէ բէբէլէեէրէք,

—Թէչէքքիւր խտէրիմ... թէչէքքիւր խտէրիմ, տէտի։

Գղարիս. — Աբգամտան կէլին։

Ժօրժ. - Մատամ, քիւչիւք աթընը տա պիրլիքտէ ալապիլիրիմ, տէյի՞լ մի։

Գղարիս. - Իվվէթ, չօճուղում, ալապիլիրսին։

Ժան, էվլատընըն էլինտէն թութուպ, իքիսի տէ, մատամ Գլարիս իւէ պիրլիքտէ, քէնտիլէրի իչին հաղըրլանմըշ օլան օտաեա կիթտիլէր։

Գղարիս. — (Եաթաղը աչարագ.) Իչթէ, պուրատա բահաթա ուեուեունուղ։ Թատամ իչին պիզ սիզի ուեանտըրըրըզ։

Ժան Ժօրժիէ. — Թէքրար թէչէքքիւր խտէրիմ, մատամ, չու խըտմէթինիզին միւքեաֆաթընը ճէննապը Ալլահ իթա պուեուրտուն։

Ժօրժ. — (Գլարիսին էլինի թութուպ, քէնտի տօտագլընա տաեաթարագ.) Օ՛հ, էվվէթ, մատամ, էվվէթ...

Պու սըրատա, րահիպին հէմչիրէսի ֆէվգէլատէ միւթէէ՛սիր օլմաղլա, եանագլարընտան աչաղըեա պիր գաչ տատլա կէօզ եաչը ագտը, վէ թէքրարէն չօճուղու էօբիւպ, հէեէճանընը կիզլէմէք իչին, տիշարը չըգմաեա մէճպուր օլտու։

Մատամ Գլարիս, էթիէն Գասթել իւէ րահիպ Լօժիէնին նէզալէրինէ կէլտիկինտէ, պու իքի չախս կէօրիւշմէքտէ իտիլէր։

Գղարիս. — Շու պիչարէ գատըն իւէ էվլատը իւղէրինէ պահս իտիեօրսունուղ, տէ՛յիլ մի։

Ռիհատմ. — Իվվէթ, մատամ, վէ տիւշինիեեօրուղ քի, աճապա նէ՞ կիպի վագըտար իւէ, պու իքի պիչարէ, եօրկունլուղտան թագամէլըը թիւքէնմիշ օլարագ, վէ աճլըգտան էօլմէք րատատէսինտէ պուլունարագ, իչտու էվին գաբուտունա գատար կէլտիլէր։

27

Բահիպ. – Ոու պիչարէլէրին, պու հալտէ պուրահա գառար կէլմէլէրի, մութլագա, զաղէթալարտա եաղըլըրըզ վէճհ իւզրէ, սեճաղէթ վէ զարուրէթ ճահիսաղարընդրն նէթիճէսի տիր։

Բէսաամ. – Ճէմանէմիզտէ, իղճալ օլունան կէնճ գըզլար, վէ զէվճլէրի թարաֆընտան թէրճ օլունուպ, էվլատլարըյլա պէրապէր, էօմրիւն միւշքիւլաթընա գարշը ուղրաշմահա մէճպուր պուլունան կէնճ գառընլար քէնճ չօգ տուր. պէլքի պու պէտապախթ գարը սա, պու գապիլտէն տիր։

Գղարիս. – Քէնտիսի պու մէմլէքէթտէն ատյիլ տիր։ Հաթթա եօրկունլուղու, ուզագ մէմլէքէթտէն կէլմիշ օլմասընա իսպաթ տըր։

Բահիպ. – Սիմասընտա միւշահէտէ օլունան ադիմ քէտէր ալէամէթլէրինտէն, պիչարէնիր քէնճ դիճաատ միւզթարըպ օլմուշ օլտուղունու կէօսթէրիճօր։

Բէսաամ. – Հագըգէթէն սիմասը զաեէթ մանէտատար տըր։ Շիւպհէսիզ թաավիրինի ալաճաղըմ։

Գղարիս. – Պիրատէր, պու գառընա նէ՞ եաբմադ ֆիքրինտէսին։

Բէսաամ. – Պիզէ միւրաճաաթ իտէնլէրին քէաֆֆէսինէ նէ՞ եաբար իսէք, պունա տախի անը եարաճաղըմ։ Շէօյլէ քի, լաեըգըյլա բահաթ իթտիրտիքտէն սօնրա, քէնտիսինէ նադտէն մուավէնէթի իտիպ, եօլա գօեաճաղըմ։

Բէսաամ. – Մէզպուրէճ հիչ պիր շէյ սօբմաեաճադմըրընըզ։

Բահիպ. – Նի՞չին շէյ սօրաճաղըմ։

Բէսաամ. – Մալիւմաթ ալմադ իչին ...։ Պիլմէմ ամմա, զալիպա պու գառընն, քէնտիսի իթապ իտէճէք պիր հարէքէթտէ պուլունմուշ տուր։

Բահիպ. – Բէք ալէա, մահզա քէնտիսինէ իյի պիր նասիհաթ վիրէպիլմէք իւզրէ, մէզպուրէճի իսթիճվապ իտէճէճիմ։ Պադըշընտան հէր նէ գառար զաեէթ տալկըն վէ տիւչհինճէլի օլտուղու անլաշըլըճօր, վէ սիմասընտա, էսէրը իզթիրապ ու էնտիշէ միւշահէտէ օլունուճօր իսէ տէ, պունունա պէրապէր, զանն իտէրիմ քի, պու գառըն զաեէթ ֆագիր, զաեէթ պէտապախթ, լաքին, զաեէթ նամուսլու տուր։ Պու պապտէ եանըլըպ եանըլմատըզըմը իլէրուտէ անլաեաճաղըզ։

Պու խուսուստա, զիհաատէ մալիւմաթ պուլունմատըզընտան, մուհալէրէճէճ խիթամ վիրիլտի։

Պու արա, բահիպ Լօժիճ, տուա քիթապընը ալտըզը կիպի, էթիճէն տախի ֆըրչալտըրընը էլինէ ալտը, վէ պատէհու պու ֆըրչալտըը պըրագըպ, պիր գուրչուն գալէմ ալարագ, ճէպ տէֆթէրինին պիր քեագըտը իւզէրինէ, մէճհուլէ սէյհահ գառընըն թաավիրինի չըզմաեաճա պաշլատը։

Ա֊յնի վագըթտա, թէբրարէն գարու չանը չալընարագ, պաղչէճէ կիրէն պիր միւվէզզի, բահիպէ պիր մէքթուպ իլէ, հէր կիւն այնի սաաթտա, Բարիստէն վիրուա իտէն զաղէթասընը կէթիրտի։

Բահիպ Լօժիճ, էվվէլա մէքթուպուն մահֆազասընը եըրթարագ, միւնտէրիճաթընա կէօզ կէզտիրտիկինտէ, էհէմմիյէթի պուլունմատըզընը անլատը։ Գառէհու, զաղէթասընըն սարկըսընը գօբարըպ, ահէսթէ ահէսթէ օգուտնաեա պաշլատը, վէ իբինճի սահիֆէսինտէ, «իւչ ճինաեէթ» սէրլեվհասը թահթընտա ուզուն պիր մէգալէճէ բասթ կէլտի։

Բահիպ, պու մէգալէճի տախի գրատթա իպթիտար էյլէտի, լաքին, օգուտնասը իլէրի կիթտիքճէ, գաղլարը չաթըլմադտա իտի, Նիհաեէթ, էօյլէ պիր սէտա իլէ պաղըրտը քի, էթիճէն պիլէ չաշըրըպ, էլինտէքի իչի եէրճ պըրագտնաեա մէճպուր օլտու։

Մէրգում տէլիդանլը, պաշընը եօգարը գալտըրարագ,

— Ադիզ բէտեր, ահաթա զաղէթատա սիզի ալէագատար իտէճէք պիր շէյ մի պուլտունուզ, տէյի սիւալ իթտի-

Բահիպ. – Ֆէվգէլատէ տէրէճէտէ պէնի ալէագատար իթտիկի կիպի, ոիզի տախի ալէագատար իտէն պիր ֆըգրաեա բասթ կէլտիմ... պու ղարիպ չէյ տիր... տէհչէթլի չէյ տիր...։

Գղարիս. – (Պու արա էվտէն տիշարը չըգմադտա օլտուղունատան.) Նէ՞ օլտուննուղ։

Բահիպ. –(Եավաշ սէտա իլէ.) Իքինիզտէ եանըմա եագլաշըն, օթուրուն, վէ տինլէյին։

Էթիէն վէ Գղարիս, ֆէվգէլատէ մէրադա տիւշար օլտրագ, պիրէր իսկէմլէ ալտըլար, վէ բահիպին սաղ վէ սոլ թարաֆընտա օթուրտուլար։

Բահիպ լօժիէ, հէեէճան իղհար իթմէեէրէք, չու ճիւմլէլերի օգուտու.

«Էվվէլքի կիճէ, Ալֆօրվիլտէ, մուդաոտաէմա թէրթիպ վէ թաոմիմ իտիլմիշ, վէ ղաեէթլէ սօղուգ գանլըլըգա իճրա գըլընմըշ օլարագ, իւչ ճինաեէթ վուգու պուլմուշ տուր.

«Շէօյլէ քի,

«Ալֆօրվիլ սահրաընտա, քեաֆֆէյի էպնիեէտէն պիր աղ մէաաֆէտէ ուզագտա, միւհէնտիս ժիւլ Լապրունուն մաարուֆ ֆապրիգասը, քեամիլէն միւհէթէրէգ օլմուշ տուր։ Ալլագ վէ ղաոտար պիր քիմսէ էլտյլէ թուֆթուշտուրտուլմուշ օլան պու հարիգատէն եալընըշ իտարապալար գալմըշ օլուպ, պիզզաթ միւհէնտիսի մէրգում, կիճէնին ընտըգընտա, պաղթէթէն պիր սէյրահաթտան ավտէթ իթմէքտէ, գունտագճընըն, ֆիլիլի սրրգաթա միւթէճասըր օլտուղու պիր զէմանտա իւսթէ կէլմիշ օլտուղունտան, պիշարէ, գաթլ ու թէլէֆ գըլընմըշ տըր։

«Պու հարիգատէ եալընըշ միւհէնտիս Լապրու գուրպան օլմաեըպ, ֆապրիգանըն իշճի պաշըտը կարօ, մահզա քէնտի ատտագաթընտան նաչի, սանտըղը գուրթարմագ նիեէթիյլէ ալէվին իշինէ աթըլմըշ իքէն, օ տախի օրատա միւհէթէրէգ, օլմուշ տուր։

«Ֆապրիգանըն պէքճիլիկի, ժան Ֆօրթիէ նամընտա պիր գարըեա իհալէ իտիլմիշ օլուպ, իքի կիւն ագտէմ, Մ.

Լապրու պու գարըեը եօլա գօյմուշ իտուկինտէն, հէր ա-լէամէթ, մէզպուրէնին ախզը ինթիգամ գաոտիյլէ, իշպու իւչ ճինաեէթի իրթիքաապ իթմիշ օլտուղունու կէօսթէրիեօր։

«Պու ալշագ գարը, բէթրօլ եաղըյլա թուֆթուշտուրմուշ օլտուղու իշպու հարիգ մահէլինի թէրքէյ, էվլատըյլա պիրլիքտէ ֆիրար իյլէմիշ տիր։

«Կէրէք Բարիս միւտտաիի ումումիլիկի, վէ կէրէք ղապթիեէ նէզարէթի, ժան Ֆօրթիէնին, միւսթահագգ օլտուղու ճէզատան գուրթուլմասը իչին, թէտտապիրի լազըմեի իթթիխաղ իթմիշլէր տիր։

«Մէզպուրէնին պիւթիւն էշքեալը, ժանտարմա մէրքէզլերինէ թէլէկրաֆլա իշար գըլընմըշ տըր։ Մէրգումէնին էշքեալը, ղաղէթամըզտա տէրճ օլունմագ իւզրէ, պիզէ տախի թէպլիղ օլունմուշ իտուկինտէն, գիյրէ տէրճ ու պէեան իյլէրիղ. – Եիկիտրի աղըր չաղրևտա, orՒա պօյտան պիր ազ եիւխեֆֆէ, դաեէՒըէ պիչիմի, սալչարը գուտրալ սարը վէ չօգ, չէհրէսի մունՒաազամ, կէօզլէրի ալչգ մասվի, րեվկի տօնուգ, եիւրիւեիշի գավի, ժան ՖօրՒիէ իսմինի Ռաշղեան պու գարըևևի եաևևտա, իչ պուչուգ եաշղևտա պիր տէ չօճուգ վար տըր։»

Մէզպուրէնին թթարիֆ օլունան էշքեալը, պունտան լապարէթ օլուպ, Գլարիս Տարիէ վէ էթիէն Գաոթէլ, պալէտէքի մէգալէ օգունուրքէն, էնտիչէլէրի արթարագ տինլէմէլէը, վէ բահիպի մէրգում, օգումասընը իքմալ իսինճէ, մատամ Տարիէ, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Լաքին, պու օգուտուղունուզ ճիւմլէլէը, պիգիմ դապուլ իթտիկիմիզ գարընըն նօգթա պէ նօգթա թաավիրի տիր... իւչ պուչուգ եաշընտաքի չօճուգ ... եօրկունուզ ... թագաթաըզլըգ... հէր չէյ, իֆտատէմի թաաոիգ իսիեօր... Տիմէք օլուեօր քի, պու գարը, քէնտինին ճիւրէթ իթտիկի ճինաեէյլէրին մահէլինտէն ֆիրար իսիեօրսուշ... տէտի։

Բահիպ. – Թէլաշ իթմէ, դըզգարընտաշըմ... պու գա-

ՐԸ , չիմոի պէնիմ խանէմոէ , եանի քիւրդէյի արզուա ճէ-
նապը Ալլահըն վէքիլի օլան պիր աստմին խանէսինտէ տիր
... տէրհալ քէնտիսինի իթհամ իթմէեէլիմ, էկէրչի միւթ-
թէհիմ իսէ , պիր ազատան անլարըզ ։

Գլարիս . – Անլասըլըն հալտէ , հիւքիւմէթէ թէսլիմ
իոէրմիսին ։

Բահիպ . – Թայը , պէն թէսլիմ իթմէմ . . . հիւքիւմէթ
քէնտիսի արաեըպ պուլսուն ։

Պու արա , Պրիժիթ կէլիպ , թաամըն հապըր օլտուղու-
նու , վէ սուֆրաեա օթուրապիլէճէքլէրինի խապէր վիրտի ։

Բահիպ . – Մէճհուլէ գաապն իլէ չօճուղունու ուեան-
տըրտընըզ մը ։

Պրիժիթ . – Քէնտիլէրինի ուեանտըրտըմ , բահիպ էֆէն-
տի , վէ սուֆրա թաղըմլարընը , մանթալախտա , պէնիմ սուֆ-
րամըն եանընտա թէրթիպ իթտիմ ։

Բահիպ . – Իյի իթմիշսինիզ . . . Քէնտիլէրինի գաեըրըն
... թաամտան սօնրա , կէօրէճէեիմ . . ։

Թաամ էնտասընտա , բահիպ Լօժիէ Ժանըն իւզէրինէ
պահս իթմէքտէն սապընտը , վէ սուֆրատան գալդտըզտան
սօնրա , Պրիժիթէ խիթապէն ,

— Գահվէմիզի պաղչէտէ իչէճէեիզ, պիր ֆինճան գահ-
վէ տէ , մէճհուլէ գաապնա հապըրլատըն , վէ պիր ազ սօն-
րա , քէնտիսինի պիզէ կէթիրըն , տէտի ։

— Բէք իյի , էֆէնտիմ , տէյի Պրիժիթ ճէվապ վիրտի ։

Պրիժիթ , քէնտիսինէ իթնա օլունան էվամիրի իթտաթ-
լէ իճրատէ հապըր , վէ զաթէն թապիսաթը տախի մէրհա-
մէթլի օլտուղունտան , Ժան Ֆօրթիե իլէ օղլու Ժօրժու հէր
վէճհլէ գաեըրտա , վէ հագգլարընտա հէր կիւնա րիտաեէթ
վէ իհթիմամտա գուսուր իթմէտի ։

Պիչարէ վալիտէ , թաամտան սօնրա , էրի սաաթ գատար
ուեուտմադէ , քէսպի գուվվէթ վէ մէթանէթ էյլէմիշ իտի ։

Թաամ էնտասընտա , Պրիժիթ , Ժանա պաղը չէյլէր սօր-
մուշ իտի խսէտէ , սիւապէրինին հիչ պիրիսինէ գարշըլըգ
գաթի ճէվապ ալամտընը իտի ։

Կէնճ գաապընըն եէկէեանէ արզուսու , տախիլի մէմլէ-
քէթտէ պիր իըտմէթի պուլմագտան իպարէթի օլուպ , իսի-
լէն մուհավէրէ պու տայիրէնին խարիճինէ չըգմասը ։

Պրիժիթ . – Պիր ազատան գահվէեի , պաղչէտէ րահիպ
էֆէնտի իլէ պէրապէր իչէճէքսինիզ . . . Պու ֆըրսաթտան
պիլ իսթիֆատէ , արզուլարընըզը քէնտիսինէ պէեան իտէ-
պիլիրսինիզ ։

Ժան . – Պէնի գաեըրտաճաղընը մէմուլ իտէրմիսինիզ ։

Պրիժիթ . – Օնա նէ՞ չիւպհէ , Պիզիմ րահիպ էֆէնտի-
նին պիւթիւն միւլահազասը , իյիլիք իթմէք տիր , Քէնտի-
սի , բէք չօգ ատէմ թանըր , Պինապիրին սիզէ , մէսուտիէէ-
թինիզի մուճիպ սուրէթտէ պիր իըտմէթի պուլաճաղը տէր-
քէար տըր ։ Սիզ պու պապտէ էմին օլուն ։

Ժան . – (Քէնտի քէնտիսէ.) Նիհաեէթի , ճէնապը Ալ-
լահըն մէրհամէթի եէթիշտի . . . Աճապա Հապգ թէալանըն
պէնի պուրաեա սէվգ իթմէտի , թախլիսիմ իչին մի տիր ։

Պու արա , պիր չան չալընարագ , գահվէնին կէթիրի-
լէպիլէճէկի Պրիժիթէ խապէր վէրիլտի ։

Բահիպ Լօժիէ իլէ էթիէն , վէ մաատամ Գլարիս Տարիէ ,
իչիւ պիրլիքտէ պաղչէեէ էնմիշ իտիլէր ։

Բէասամ , իւզէրինտէ , մէճհուլէ գաըրընըն թաավիրինի
գուրշուն գալէմ իլէ , վէ գուվվէյի հաֆըզասըյլա չըզմաեա
պաշլամըշ օլտուղու ճէպ տէֆթէրինի չըգարտը ։

Պրիժիթ , Ժան Ֆօրթիե իլէ Ժօրժու տախի պաղչէեէ
կէթիրտի , Պու արա , չօճուգ , քէյֆլի պիր հալ քէսպ իթ-
կէթիրտի , մուգավատան օեուճաղընը մէսէր-
միշ օլտուղու հալտէ , մուգավատան օեուճաղընը մէսէր-
րէթլէ չէքիեօրտու ։

Բահիպ , պիր պագըշտա , Ժանըն սիմաընը թէտիկ
իթտի ։ Գլարիս իսէ , իսթէմէեէրէք հիսս իթտիկի նէֆրէթի
տույղուսույլա , իսկէմլէսինի սուֆրատան ուզագլաթտը ,

Բահիպ . – Եագըն կէլին , մաատամ , վէ չու իսկէմլէտէ
օթուրուն , Պիր ազ գահվէ իչէրսէնիզ , ֆէնա օլմազ ։

Ժան , գաեէթի միւթէէսսիր պիր հալ իլէ , վէ մահճու-
սիեէթի իւզրէ իլէրլէտտի ։

Բահիպ . – (Թէքբար իտէրէք.) Օթուրուն, մնաստմ, կէնճ գաստըն իմտատի իմտի, վէ ժօրժ՝ բահիպէ եապ-լաշարագ ,

—Բահիպ էֆէնտի, պաղչէտէ օյնամագըմըզմա միւսաատէ իտէրմիսինիզ : Զիչէքլէրէ ոօգունմամ, ոէտի :

Բահիպ . – Էվվէլ , էվվէլ , էվլատըմ :

Ժօրժ . – Թէշէքքիւր իտէրիմ , էֆէնտիմ :

Պէօյլէճէ չօճուգ , վալիտէսինի էօքիւպ , վէ ատըննը գումլու եօլլարըն իւզէրինատէն կէօթիւրէրէք , օրատան եի-բագլանտը :

Պրիժիթ , գահվէլէրի կէմիրատի :

Էմիւն , գուրշուն գալէմ էլինատէ պուլունտուղու հալատէ , չըմըզ օլտուղու ժանըն թատլըրինին նօգտանլարըննը տուղէմմէքքատէ իտի :

Բահիպ , – (կէնճ գաստընա խնիմատպէն.) Շիմտի բահաթ-ըննըզ , ոէյիլ մի , մնաստմ :

Ժան . – Էվվէլ , էֆէնտիմ , սաեէնիզտէ քէք բահա-թըմ . . . Գուվվէթիմ եէրինէ կէլտի ,

Բահիպ . – Պուսպութիւն եէրինէ կէլտի մի :

Ժան . – Հէման թէմամիլէ եէրինէ կէլտի :

Բահիպ . – Տիմէք օլուր քի , արթըգ եօլճուլուղունու-զա տէվամ իտէպիլիրսինիզ :

Ժան , գըզարտը , վէ ճէվապ վիրմէզտէն էվվէլ , թէ-քէտտուտէ պուլունտու :

Բահիպ , պու գըզարթըգը վէ պու թէրէտտուտու միւշահէտէ իմտի , վէ պատէհու , քէնտիս ոէվամ պիլսէ ,

— Ջանըմ իտէրիմ քի , Շէվրիտէ գալմադ իչին պու սէյահատտա չըգմամըշսընըզ , վէ պու գարիճէտէ եէրլէշ-մէք նիճէթինատ պուլունմատեօքսունուզ , ոէտի :

28

Ժան . – (Տիթրէեէրէք.) Պիլաքիս պուրատա գալմադ արզուսինատէիմ :

Բահիպ . – Նամըլ օլապիլիր :

Ժան . – Եօրկունլուգատան թադաթ վէ տէրմանըմ գալ-մամըշ օլտուղու , վէ աճլըգատան հէման էօլմէք բատատէսին-ոէ պուլունտուղում , վէ չօճուղում գուճաղըմտա օլտուղու հալատէ , գաբունտուղու չալըշըմ , տիզ չէօքիւպ , մուավէնէ-թինիզի իսթիրհամ իթմէք իչին իտի :

Բահիպ . – (Իսթիղրաղ վէ եիւքսէք սէտա իլէ .) Վայ , խատատթէն պէնիմ էվիմէ մի կէլմիշ իտինիզ :

Ժան . – Էվվէլ , բահիպ էֆէնտի : Միզին խանէնիզի-զա գարմադ , վէ քէնտիլէրինի պիւեիւթմէք իչին , նէ գա-տար ազ մատաշըը օլուր իսէ օլտուն , պու քէօյտէ , պիր մէ-տար ազ մատաշըը օլուր իսէ օլտուն , պու քէօյտէ , պիր մէ-մուրիեէթ , պիր խըզմէթ պուլմադ խուսուսունտա , սիզին մուավէնէթինիզի նիհատ իտէճէք իտիմ :

Բահիպ . – Ւքի էվլատընըզ մը վար տըր :

Ժան . – Էվվէլ , էֆէնտիմ . պիրի օն պիր այլըգ պիր գըզ քի , հէնուզ սիւտանա եառընտա տըր , վէ տիկէրի տէ, ժօրժուտ քի , իւչ պուչուգ եաշընտա տըր :

Բահիպ . – Պու չօճուգլարըն բէտէրի նէրէտէ տիր :

Ժան , եառնաղընա ագան կէօզ եաշը տամլալարըննը սիլ-տի , վէ աչիքեար պիր սէտա իլէ ,

— Պու չօճուգլարըն բէտէրի էօլմիուշ տիր , ոէտի :

Բահիպ . – Տիմէք տիր քի , սիզ տուլսունուզ :

Ժան . – Էվվէլ , էֆէնտիմ :

Բահիպ . – Խըտմէթ արատագ իչին Շէվրիեէ կէլմէնիզ-

տէ՞ նէ՞ սէպէպ վար տըր ։ Շէվրի՝ քիւչիւք պիր քէօյ տիր ։ Պուրատա խըտմէթ վէ մէմուրիեէթ պուլմադ ։ Էհալիսի քէսըթէլի օլան պիր չէհիրտէ խըտմէթ վէ մէմուրիեէթ պուլմադան չօգ կիւճ տիր ։ Պուրաեա կէլմէզտէն էվվէլ ։ պիր չէհիրտէ իգամէթ իթմէեօ՛րմաւ իտինիզ ։ վէ պիր խըտմէթինիզ եօ՛գ մաւ իտի ։

Ժան. – Էվվէթ ։ էֆէնտիմ, խըտմէթիմ վար իտի ։

Բահիպ. – Խըտմէթինիզի թէրք մի իթտինիզ ։

Ժան. – Ֆէնտի իսթէքլիկիմէ օլմաեարագ թէրք իթտիմ ... եանի խըտմէթիմտէն չըգարըլըրմ ։ Անճագ ։ պու եօլտա պիր մուամէլէ կէօրմէքլիկիմ ։ սայքի հարէքէթ ու մէսլէքիտէն նայի օլմաեըպ ։ իւա ։ պազը էվսաֆը լազըմէյի հայիզ օլմամագլըղըտան տըր ... Զաթէն պիր գայ կիւնէ գատար մահէլի մէմուրիեէթիմի թէրք իտէճէք իտիմ ։ ֆագաթ ։ չայեանը թէէսսիւֆ պիր վագըա սէպէպսիյէ ։ վագթինտէն էվվէլ մահէլի մէմուրիեէթիտէն չէքիլմէկէ մէճպուր օլտում ։

Բահիպ. – Էվվատընըզա պէրապէր եաեան օլարաղ մը սէյեահաթ իտիեօրսունուզ ... Սիզին սալա վարիտաթընըզ եօ՛գ մաւ տուր ։

Ժան. – Եալընըզ աթը սում վար իտի ։ անը տա տիւնքի կիւն ժօրժումուն նաֆագատընա հասր իթտիմ ։

Բահիպ. – Լաքին ։ սիզէ պիր խըզմէթ պուլմադ ։ վէ սիզի պիր մահէլէ թագտիմ իթմէք իչին ։ քիմ օլտուղունուզու պիլմէքլիկիմ լազըմ տըր ... Քիմ օլտուղունուզու մուահատագ քեաղըտլարընըզ վա՛ր մը տըր ։

Կէնճ գատըն ։ պիւթիւն վիճուաի տիթրէեէրէք ։

— Քեաղըտլա՛ր մը ։ սէտի ։

Բահիպ. – Էվվէթ ։ չիւնքի ։ շուրատա մալիւմիւնիւզ օլմադ կէրէք տիր քի ։ սիզ ։ պու մէմլէքէթտէ էճնէպի պիր գատըն օլտուղունուզ հալտէ ։ շու եա պու խանէտէ խըտմէթքեարլըղա կիրմէք իչին ։ հագդընըզտա մալիւմաթ վիրիլմէք լազըմ տըր ։ Պու մալիւմաթ վիրիլմէեինճէ ։ քիմսէ սիզի գապուլ իտէմէզ ։

Ժանըն լէհճէսի օլտու ։ Մէզպուրէնին ։ քէնտիսինի թանըթմադը ։ « Պէն ։ միւհթէրէգ օլան ֆապրիգատան ֆիրար իտէն գարըտըրըմ ։ Պէն ։ հէր քէսին իթհամ իթտիկի գարըտըրըմ ։ վէ պիր ալըշագ քիմսէ ։ պէնի մահվ իթտիրմէք իւզրէ ։ հէր չէյի թէրթիպ իթտիչ օլտուղունտան ։ թէպրիեէյի զիմմէթիմ միւմքին տէյիլ տիր » տիմէք իտի ։

Հասըլը չու հալ ։ չըգմադ պիր եօլա պէնղէեիպ ։ պիչաըէ գատըն ։ հունկը թարաֆա տէօնտ ։ կիրտադա թէսադիֆ իյլէմէքտէ իտի ։

Մէզպուրէնին ալթիսթլիկինիւ բահիպ միւշահէտէ իթտի ։ վէ պատէհու քէլտա տէվամ պիրլէ ։

— Իտինիզ նէ՞ տիր ։ տէյի սիւալ իթտի ։

Կէնճ գատըն. – Ժան տըր ։

Բահիպ. – Պու իտ. իտի զաթինիզ տիր ։ ֆագաթ ։ մատէմ քի միւթէհիլ օլտուղունուզու պէնան իսթեօրսունուզ ։ էլպէթթէ զէվճինիզին տէ իտինի թաչըտագտասընըզ ։

Ժան. – Էվվէթ ։ բահիպ էֆէնտի ։

Բահիպ. — Բէք ալէտ ։ օ իտ նէ՞ տիր ։

Պու սըրատա եալան տէօյլէմէք ։ վէ թէրէտտիւտտէ պուլունմադ միւմքինսիզ օլտուղունտան ։ հէր հալտէ թէսլիմ օլմադ լազըմ իտի ...։

Կէնճ գատըն. – Իտիմ՝ Ժան Ֆօրթիէ տիր ։

Բահիպ. – Ժան Ֆօրթիէ՞ մի տիր ... Սիզ Սէֆօրվիլտէ՞ն մի կէլիեօրսունուզ ։

Ժագ կարօնուն գուրպանը օլան պու պիչաըէ գատըն ։ տիւչարը տէհչէթ օլարագ ։ տէրհալ աեաղա գալգար ։ վէ եիւքսէք տէտա իլէ ։

— Տիմէք ։ սիզ հէր չէյի պիլիեօրսունուզ ։ տէտի ։

Բահիպ. – Էվվէթ ։ չաշգըն վէ պէտպախթ գարը ։ հէր չէյի պիլիեօրում ։ Զապթթանըն՝ սիզի թէհարըլ վէ թէաթիպ իթտիկինտէն խապէրիմ վար տըր ։

Ժան. – Պէնի՞ մի ... պէնի՞ մի ... ֆագաթ ։ նէ՞ իւէ պէնի իթհամ իտիեօրսար ։

Բահիպ. – Սիզի ։ ֆապրիգաեա աթէչ գօյմադ ։ վէ Մ.

Լապրունու էօլուրմէք թէօհմէթլերիյլէ իթհամ իտիեօրլար։

Ժան. – (Գուվվէթլի պիր սէտա, վէ տէհչէթ ու նէֆրէթի միւպէյնին պիր հարէքէթլէ.) Լաքին, պու. եալան տըր, եալան տըր։ Սէօղլէրիմի իչիտէն ճէննաթը Ալլահ մուվաճէհէսինտէ, վէ տիւնեատա, հէր չէյտէն զիեատէ սէվգիլուլիմ օլան էվլատըմըն պաշը իւզէրինէ եէմին իտէրիմ քի, պէն, պիտուչում, պիկիւնահըմ։

Բահիպ էլէ հէմֆիրէսի վէ էթիէն, կէնճ գատընըն թէլէֆֆիւզիւնատէն վէ սիմաընըն հալինատէն միւթէէսսիր օլարագ, պիրիպիրլէրինէ պագըշտըլար։

Բահիպ. – Լաքին, էկէր սիզ պիտուչ վէ պիկիւնահ իսէնիզ, նիչին ֆիրար իտիեօրսունուզ, նիչին քէնտիդի կիզլէեօրսունուզ։

Ժան. – Նիչին ֆիրաք մը իտիեօրում, նիչին քէնտիմի մի կիզլէեօրում... Էվվէթ, հագգընըզ վար տըր. իչթէ, պէնի իթհամ իտէն հագըդի սէպէպ, վէ չիւպհէսիզ մահքիմիյէթիմի մուճիպ օլաճագ օլան մատտէ, ասըլ պու տուր... Պէն, քէնտիմէ սէլամէթ թարիդի գալմատըդընը հիսա իթթիդիմտէն տօլայը ֆիրար իտիեօրում, պունունլա պէրապէր, պիտուչ վէ պիկիւնահ օլտուղումա տայիր բէատ ու ճէրհի նագատիլ պիր իսպաթըմ պուլունմագտա իտի։

Բահիպ. – Պու իսպաթ նէ՞ օլտու։

Ժան. – Հարիդ՝ հէր չէյի մահվ վէ միւհթէրէգ իթթիդիկ կիպի, անը տախի միւհթէրէգ էյլէտի... Ա՜հ, բահիպ էֆէնտի, հէր չէյի սիզէ սէօյլէեէճէեիմ, վէ պունտան պէօյլէ պէնիմ էօմրիւմ, ուզուն պիր ճէվր ու ճէֆա օլաճաղը իչին, միհն ու մէշագգաթըմա թէհամմիւլ իտէճէք գատար էլպէթթէ պանա ճէսարէթ իթա իտէճէքսինիզ։ Վագատա պախթը սիեահլըմ, հէր թարաֆտան պէնի թազիդ իթհամէ իսէտ իսէտ, պունունլա պէրապէր պէն պիտուչում, պիկիւնահըմ։

Բահիպ. – Ֆագաթ, պիտուչլուղունուզա նաՓըլ լինանմալը։

Ժան. – Կէրչի պու խուսուտա սիզի լինանըրմադ միւչքիլ օլտուղունու պիլիեօրում, լաքին, պէնի տինլէյինիզ... տինլէյինիզ, վէ քէնտինիզ մուհաքէմէ իտինիզ...

Պատէհու կէնճ գատըն, թէլաչ վէ հէեէճան իլէ, վէ հընչգըրմալարընտան նաչի սէսի արա սըրա գաթթ օլունագագ, վէ սօլուեարագ, քէնտի դէվճինին՝ Մ. Լապրունուն խըտմէթինատ չալըշըրքէն, պիր գաղա վուգու իլէ, մէրգումուն թէրքի հաեաթ իթհիչ օլտուղունու, վէ մուախախարէն քէնտիսինին՝ ֆապրիգաեա նէ՛ սուրէթլէ տուխուլինի, վէ իչճի պաշը ժագ կարօնուն՝ վահչիանէ աչգ ու սէվգատընը, վէ բէչինի գօյվիրմէտիկինի, վէ, մանէգատընը չիմտի աչիքեարէն անլատըդը, օլ խապիսին մէքթուպտունու հիքեաեէ, վէ պու մէքթուպտուն՝ խաթրընտա գալմըչ օլան քէվմէկլէրինի վէ ճիւմլէկլէրինի դինքը, վէ հարիգին պաշլատըդը սըրատա հիսա էյլէտիկի գօրգուեու, վէ քէօչկէ կիրէրէք, ժագըն վէ ֆապրիգա սահիպլինին նաչը գարչըսընտա պուլունտուղունու պէեան, վէ օ ալչաղըն, քէնտիսինի, ճէպրէն ֆիրարէ մէճպուր իթհամէք իւղրէ, վագը օլան սէօղլէրինի վէ թէհտիտլէրինի թէքրար, վէ պատէհու, շու վէճհ իլէ իլավէի մէգալ էյլէտի.

— Իչթէ պու էանատէ, մէքթուպտուն մանէգատընը անլամաեա պաշլատըմ։ Մէկէր իսէ, մէրգումուն, պէնիմ իլէ թագսիմ իթհամէքլիկի վատ էյլէտիկի սէրվէթ, աչըրմագուղը թատիմ իթհիչ օլտուղու Մ. Լապրունուն սէրվէթի իհիչ... Ծէրհալ, պէրաթի իհինն իսպաթը, վէ խէլասըմ տիմէք օլան օլ գըյմէթատար մէքթուպտու թէքրար էլէ կէչիրմէք իւղրէ, գօչմագ իսթէտիմ իսէտ, իչ իչտէն կէչմիչ իտի... Շէօյլէ քի, տէրունինատ իգամէթ իթհիկիմ պինա, ալէվիեր իչինտէ եըդըլմաեա պաշլամըչ իտի, վէ պէն, պանա գարչը, պիր թագըմ հագարէթլէր իչիթհէքտէ, վէ գունատագճըլըգ իթհամընա տիւչար օլմագտա իտիմ... Օլ վագըթթ, ագըմ պաշըմտան կիտիպ, էվլատըմը գուճագլաեարագ, ֆիրարէ չիթհապան օլտում։

«Իչթէ, էֆէնտիմ, թէքմիլ հագըգէթի հալ, պունտան

խպարէթի տիր . . . պէն պիտուչում . . . պիկիւնահըմ . . . ձանըմըն սէլամէթի , վէ էվլատըմըն հաւաթը իւզերինէ եէմին իտէրիմ քի , պու խուտուտա զէրըէ գատար եալան սէօյլէմէօրում :

Ժանըն սուբէթի թէլէֆֆիւղիւնտէն , սամիուննուննըն ֆիքըրինտէ գանատի հասըլ օլտու :

Բահիպ . – Էվլատըն պաշը իւզերինէ եէմին իտէն պիր վալիտէ , եալան սէօյլէմէզ : Իմտի , իֆատէլէրինիզէ ինանըրըմ , լաքին , շունու պանա լյզահ իտին քի , օլ ժադ կարօ տէնիլէն շախս , րիվաեէթի օլունտուղու իւզրէ , քէնտի սատագաթի վէ ուզուտիլյեէթինէ գուրպան օլարադ , նամըլ օլուրսա , հարիդ զէմանըննտա էօլմիւշ օլուր :

Ժան . – Օ՛ մու էօլմիւշ . . . օ՛ մու քէնտի սատագաթըննա գուրպան օլմուշ . . . ինանըլըը շէյ սէյիլ տիր :

Բահիպ . – Ղազէթատա պու պատատէ եազըլան մալիւմաթի վիւսէլյահ տըր :

Ժան . – Տիմէք տիր քի , պէն , հէր հալտէ մահքիմ օլմուշում տուր . . . Էկէրչի ժադ կարօ վէֆաթի էթմիշ իսէ , հիչ պիր իդթիսադը պէչէրի՝ պէնի թէպրիեէ էթտիրէմէզ . . . Եալընըզ պիր իւմիտիմ վար իտի քի , օ տա , մէրդում ալչաղըն , քէնտի եալանլընը նիւզիւմէ գարշը իլթիզամ էթմէքլիկէ ճէսարէթի իաէմէեէճէկի իտի . . . Մատէմ քի , չիմտի օ իւմիտ տէ մահվ օլուեօր , պու հալտէ պէնիմ իչին հէր շէյ պիթմիշ տիր :

Բահիպ . – Պիչարէ էվլատըմ , րէճա իտէրիմ , հէեէճանընըդը թէակին իտին : Շիւպհէսիզ սիզ , էօհտէնիզէ լհալէ իտիվմիշ օլան մէմուրիեէթի մահէլլինտէ գալմամըշ օլտուղունուզ իչին , միւթթէհիմնինիզ : Սիզ , հարիդ մահէլլինտէ պուլունարադ , վազը օլաճագ սիւալլէրէ ճէվապ վիրմէլի , վէ քնաֆֆէյի էթթիրըլարը րէատ ու թէքզիպ էթմէլի տինինիզ : Կէրչի , սիզին ֆիլտարընըզ՝ աղըր պիր դապահաթ տըր . ֆադաթ , հիչ պիր վագըթ ճինաեէթ սէյիլ տիր : Հէր հալտէ սիզ պիտուչտունուզ : Սիզէ գարշը զինճիրլամէ պիր թագըմ եալան իսպաթլար պիր արատա ճէմ իտիլէրէք , կէր-

չի սիզին մահվընըզա չալըշըլաճագ իսէ տէ , սէսինիզ վէ պադըշընըզ , լէհինիզտէ տավաճըլըգ իտէճէքլէր տիր :

Ժան . – Հաքիմլէր՝ պէնիմ սէսիմի տինլէեէճէքլէ՞ր մի տիր , Պագըշտուման մուրթէէսիր օլաճագլա՞ր մը տըր :

Բահիպ . – Շու էնսատէ , ճէնապը Սլլահտան , քէնտի իլհամընա պիղի մաղհար գըլմասընը րէճա իթթիֆիկիմ կիպի , սիզէ տաքի մուավէնէթի իլահիյէսինի տիրիղ պուեուրմասիզէ տաքի մուավէնէթի իլահիյէսինի տիրիղ պուեուրմասընը նիւեազ իլլէմէքտաեիմ . – Շիմտի սիզ , նէ՞ եաբասճագսընըզ . վէ նէ՞ եաբմալըսընըզ :

« Սլլէյհինիզտէքի իթհամաթա գարշը չըգըպ , վէ հաքիմլէրին հուզուրունա թագտիմ օլունարադ , եէմինա իտէրիմ մի , պէն պիտուչում , պիկիւնահըմ տէյի րէֆիկ մը իթմէնիզ լազըմ տըր :

« Եէմինինիզ , պէնիմ իւզերիմտէ հասըլ իթտիկի թէէսսիրի , հաքիմլէր իւզերինտէ տէ հասըլ իտէճէք մի տիր , վէ պէնիմ ֆիքրիմէ իտիսալ իլլէտիկի գանատը , անլէրին ֆիքրինէ տէ իտիսալ իտէճէ՞ք մի տիր :

« Պու ճիհէթի պիլմէմ , լաքին , իւմիտ իտէրիմ , վէ իւմիտ իթմէքլիկի արզու իտէրիմ , ֆադաթ , թէէմին իտէմէմ :

« Եալընըզ չուրսըրը սէօյլէրիմ քի , սիզ , քէնտի զամիր վէ վիճտանընըզ հագդընտա էմին վէ դավի օլմանըզլա , մուհաթարա նէ գատար պիւեիւք տախի օլսա , անե գարշը չըգմադ խուսուսունտա թէրէտտիւտ իթմէմէլիսինիզ :

« Շիմտի , սիզին վազիֆէնիզ , Բարիսէ կիտէրէք , հաքիմլէրի պուլմադ վէ քէնտիլէրինէ , « Պէնիմ իսմիմ Ժան Ֆօրթիէ տիր . . . գունտագճըլըգ վէ գաթլ ու ճինաեէթ թէօհմէթլէրիյլէ պէնի իթհամ իտիեօրլար . . . պէն քէնտիմի կիղլէեէպիլիր իտիմ , ֆադաթ , կիղլեմէք իսթէմէտիմ . . . Իչթէ , քէնտի աեաղընմա սիզէ կէլտիմ , վէ հագըդէթին անլաշըլմասը իչին , պէն տէ սիզին իլէ պիրլիքտէ չալըշմաեա հազըրըմ » տիմէք տիր :

Ժան , բահիպին սէօզլէրինի , կէօզէ կէօրունիւր պիր տէհշէթլէ տինլէտիքտէն սոնրա ,

— Լաքին էկէր պէն քէնտիմի ճէալիմ իտէր իսէմ ,

հապսիանէ գաբուսու պէնիմ իչին աչըլմըշ օլաճագ տըր... էվլատըմը պէնատէն աեըրաճագլար տըր, տէտի։

Բահիպ. – Էսէֆ իսէրիմ քի, պունատան պաշգա չարէ եօգ տուր, լաքին, պունատան տօլաեը սիզատէն զայրի քիմսեսէ գապահաթ պուլամազընըզ, չինքի, ֆիրարընըզըն ճէզասընը չէքիսեօրսունուզ, Պուլունտուղունուզ հալի պիրլիքտէ թէտպիգ իսէյիմ, – Էշքեալընըզ հէր թարաֆա պիլտիրիլմիշ սիր... Շու եա պու սաաթտա օլմասա պիլէ, պու կիւն, եախօտ եարըն, սիզի տէրատաթ իսէրսէք, վէ մերքէզատէն մերքէզէ կէօթիւրսէրսէք, Բարիսէ գատար սէվգ իսէճէքլէր տիր քի, օրատա լութինթագընըզա մէմուր օլան հաքիմէ ճէվապ վիրմէկէ մէճպուր օլաճագսընըզ... Սէօվիւմէ իթիմատ իտին, վէ պու մերթէպէ մէզհէլէթտէն սագընըն... Սիզ, քէնտինիզի հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտին... Պէն տէ սիզի ասլա պըրագմաեաճաղըմ, վէ պիրլիքտէ կէլէճէեիմ... Պիզգաթ միւտատիի ումումիլիկէ գատար պէրապէրինիզտէ օլտուղում հալտէ, պիտուչտուղունուզա քէֆիլ օլտուղումու միւտատիի ումումիեէ սէօյլէեէճէյիմ։

Պու արա պիչարէ գատըն, անլընը էլլէրի իչինէ ալարագ։

— Սիւպհան Ալլահ... սիւպհան Ալլահ... տէտի։

Բահիպ. – Թէրէտտիւտ իթիմէեին, վէ տիւշիւնիւն քի, սիզի պուրատա թէվգընճ իթիմէք իչին, պէլքի պիր ադամ պուրաեա մէմուրլար կէլէճէք տիր։

Ժան. – Պուրաեա՞մը, խանէնիզէ՞ մի։

Բահիպ. – Էսէֆ իսէրիմ քի, էֆրատը պէչէրին ատալէթի իչին, պէնիմ խանէմ թէարրուզատան մատուն աէյիլ տիր։

29

Ժան. – (Հէօնկիւր հէօնկիւր աղլաեարագ.) Լաքին, սիւտանատա օլան գըզըմ, վէ էվլատըմ ժօրժ նէ՞ օլաճագլար տըր։

Ժօրժ, քէնտի իսմինին զիքր օլունտուղունու իչթիտիկինտէ, գօշարագ, վէ գօլլարընը Ժանա ուզաթարագ,

— Վալիտէճիեիմ, աղլաեօրսուն... Ֆագաթ, նինչին աղլաեօրսուն, տէտի։

Ժան, չօճուղու գուճագլաեըգ, կէօքսիւնտէ սըգաը, վէ եիւզիւնիւ պուս իթտիկի կիպի, կէօզ եաշլարըյլա տախի ըսլաթաը։

Նակէհան, բարմագլըգ չանընըն չիտտէթլէ վուրմասըյլա պէրապէր, պիր թագըմ թանըլմազ սէսլէր իչիտիլտի։

Պու սէսլէրտէն պիրի,

— Բահիպին իդամէթկեահը թարիգինի քէնտիսինէ պէն իրաէ իթտիմ, տիմէքտէ, վէ տիկէր պիր սէս տէ,

— Պէն տէ, բահիպ էֆէնտինին խանէսինէ կիրտիկինի կէօրտիւմ, օրատա պուլունտուղունա էմինիմ, տէյի իլավէ իթժէքտէ իտի։

Ժան, պիւթիւն ադասը տիթրէմէկէ պաշլաեարագ, թարիֆ օլունմազ պիր տեհշէթլէ, վէ էվլատընը, կէօքսիւնտէ տահա զիեասէ գուվվէթլէ սըգարագ,

— Պէնիմ իւզէրիմէ լագըրտը օլուեօր... պէնի ատրաեօրլար, տէտի։

Պրիժիթ, բարմագլըգ գաքուսունու աչտը, վէ պիր սանիյէե զարֆընտա, էօնտէ, քէօքիւն միւտիրի իլէ ժանտարմա զապթի վէ տէօրթ նէֆէր ժանտարմա օլտուղու հալտէ, եիկիրմի գատար էշխաս պաղչէեէ կիրտիլէր։

Էվվէլա, քէօքիւն պէլէտիեէ միւտիրի քէմալ վագար իւզրէ իլէրլէեիպ, հիւրմէթ վէ րիաեէթլէ, բահիպի վէ հէմշիրէսինի սէլամլատըգտան սօնրա,

— Բահիպ էֆէնտի, քէնտի մուրատըմա մուշայիը օ-լարագ, խանէնիզէ կիրտիկիմիզտէն տօլաեը աֆվընըզը թէ-մէննի իտէրիմ։ Ոու եօլտա հարէքէթիմլէ, պիր վաղիֆէ էյֆա իտիւօրում, եանի գանուն նամընա սիզէ թագտիմօ-լուեօրում, տէտի։

Ժան լըէ էվլատը, ժանտարմալարը կէօրտիւքլէրինտէ, բիւճաթ իթմիշ իտիլէր։

Զօճուգ, վալիտէսինէ սարըլմըշ օլուպ, պիր էլիյլէ մէզպուրէնին ֆիսթանընտան թուֆտուղու կիպի, տիկէր էլիյլէ տախի մուգավատան աթընըն իրինի թուֆտուշ իտի։

Եու արա, պաղչէնին հալի, զաեէթ ճալիպ վէ միւէսսիր պիր սուրէթ քէսպ իթմիշ օլուպ, թէաթրօ սահնէլէ-րինտէ իճրաի հիւնէր իտէն էշխասը թէրթիպ իտէն քիմսէ, վէլէվ պիրինճի տէրէճէտէ մէհարէթի հայիշ օլսա, եինէ պու մէրթէպէ ուսթալըգլա թէրթիպի էշխաս իտէմէզ իտի։

Էթիէն Գասթէլ, իշպու թաավիրին բաթի կէլա թէշ-քիլինտէն հայրան օլարագ, տօղրուճա քէնտի տէսթիկեահը եանընա գօչտու, վէ պէնաղ պիր մուշամնա ալարագ, կէօ-զիւ էօնիւնտէ պուլունան մէնզարէկի չըզմաեա պաշլատը։ Բահիպ աեաղա գալգարագ, պէլէտիեէ միւտիրինի գար-չըլատը։

Բահիպ. — Մ՚իւսիը էֆէնտի, սիզին պուբաեա կէլմէ-նիզին սեպէպինի պիլիեօրում։ Սիզ, ժան Ֆօրթիէ լսմին-տէ կէնճ պիր գաաըն արաեօրաունուզ։

Միւսիր. — Էվվէթ, բահիպ էֆէնտի, հարիգ, սիր-գաթ վէ գաթլ ճինաեէթլէրիյլէ իթհամ օլունան ժան Ֆօր-թիէ նամընտա պիր գարըեը արաեօրուզ։

Ֆիրարի գաաըն, էվլատը ժօրժ էլան քէնտիսինէ սա-րըլմըշ օլսուղու հալտէ, պիր սաըմ իլէրլէեէրէք, եիւքսէք սէտա իլէ,

— Եալան տըր, էֆէնտիմ, պէն պիսուշում, տէտի։

Միւսիր. — Պիսուշ եախօտ միւթթիէհիմ օլուն, պուննու մուհաքէմէ իթմէք, պանա այիտ տէյիլ տիր... Սիզ, ժան Ֆօրթիէմիսինիզ։

Կէնճ գաստրև. — Էվվէթ, պէն ժան Ֆօրթիէհիմ։

Միւսիր. — Սէն էեալէթի տախլինտէ, Ալֆօրվիլտէ վագը միւհէնտիս ժիւլ Լապրունուն ֆաապրիգասը պէքճիսի սիզ մի սինիզ։

Ժան. — Էվվէթ, էֆէնտիմ։

Միւտիրին պիր իշարէթի իւզէրինէ, ժանտարմա զա-պիթի իլէրլէեէրէք,

— Գանուն նամընա, վէ մունթազամ պիր էմրնամէ մուճիպինճէ հարէքէթի իտէրէք, սիզի թէվգիճ իտէրիմ, տէտի։

Ժան. — (Հէեէճան իլէ.) Պէնի թէվգիճ իտէպիլիրսինիզ, վէ հապսխանէհէ կէօնթիւրիւպ, մուհաքէմէ վէ մահ-քիմ իյլէեէպիլիրսինիզ, հաթթա, կիշէօթինէ գատար չը-գարապիլիրսինիզ, հալպու քի, պէնի, պիսուշ վէ պիկինճահ օլմագտան մէնն իտէմէզսինիզ։

Ժօրժ. — (Տէհշէթլէ.) Վալիտէճիեիմ... վալիտէճի-եիմ... վալիտէճիեիմ...

Ժանտարմա զապիթի, քէնտի նէֆէրաթըննա ասղրու տէօնէրէք,

— Պիլէքչէի վաղ իտին, տէյի էմր իյլէտի։

Ժան, թէնինտէ պիր տիթրէմէ հասըլ օլարագ, քէսիք պիր սէտա իլէ վէ բիւճաթ իտէրէք,

— Պիլէքչէ մի... Օ՚հ, խայր, խայր, իսթէմէմ, տէտի

Բահիպ. — Բէճա իտէրիմ, դըզըմ, մուխալիֆէթ իթ-մէեին, վէ խրիսթիանճա արզը թէսլիմիեէմ, վէ գանունա ի-թաաթ իյլէեին։

Պիչարէ գաաընճըզաղ պաշընը էեէրէք, էլէրինի ու-զաթտը։

Զապիթ. — Պու տա օլտու... չիմտի եօլա չըգալըմ։

Ժօրժ, վալիտէսինին էլլէրինէ սարըլմըշ օլարագ,

— Կիթմէ, վալիտէճիեիմ, կիթմէ, պէն գօրդուեօ-րում, տիմէքտաշ իտի։

Ժան. — Աղլամա, էվլատըմ, պէնիմլէ կէլ, Հապդ թէ-ալա հապրէթլէրի պիզի հիմաեէ իտէճէք տիր։

Ժօրժ. – Լաքին պէն, սէնի կէօթիւրմէլէրինի խոթէմէմ, *Ժան*. – Կէլ, օղլում, կէլ։

Զապիհ. – Էվլաատընըզ սիղին իլէ պէրապէր կէլէմէզ։

Ժան. – (*Տէհղէթ վէ հայրէթլէ*.) Պէնի էվլաատըմտան տա մը աեըրըեօրսաունուզ։

Զապիհ. – Պէնիմ էլիմտէ նէ՞ վար տըր։ Թէլգրաֆ էմրի, եաղընըզ սիղին իչին, եանի, *Ժան Ֆօրթիւնէ* իչին վէրիլմիշ տիր։ Ու էմրնատէ չօճուգ լադըրտըըր եօգ տըր։ Պինաէն ալէյհ, էվամիրի ալինէ ինթիզարէն, գաատն հապսխանէյէ, վէ չօճուգ՝ խայրաթխանէյէ կիտէճէքլէր տիր։

Ժանըն լէհճէսի էօլու կիպի սարարաը, վէ կիւճ իլէ անլաշըլըր պիր սէտա իլէ,

— Էվլաատըմ խայրաթխանէյո՞ մի... Խայր, խայր, պանա պու ֆէնալըղը իթմէկէ գալպինիզ միւսաատէ իթմէեճէք տիր, տէտի։

Ժօրժ. – (*Թէքրար խոէրէք*.) Կիթմէ, վալիտէճիեիմ կիթմէ,

Ժան. – (*Ֆէնտխինի ճէպրէն կէօթիւրմէեէ չալըշան ժանտարմալարըն արատընտա ուղրաշարագ*.) Խայր, իթմէմէմ, էվլաատըմտան պէնի աեըրմալարընա բադը օլամատ (վէ տէմիրտէն պիր գինճիր իլէ պաղլանմըշ օլան էլէկրինի ըէճա եօլունտա բահիպէ տօղրու ուղրաթարագ.) Բահիպ էֆէնտի, լութֆէն, մէրհամէթէն, թէվաասսութ խոին... Էվլաատըմը պէնտէն աեըրմագ միւմքինսիզ օլտուղունու քէնտիլէրինէ սէօյլէեին։

Բահիպ. – Պիչարէ վէ պէտապախթ գաատն, գանունա իթաաթ խոին, վէ էվլաատընըզ հագգընտա ասլա գօրգմաեըն։ Էվլաատընըզ խայրաթխանէյէ կիթմէէէճէք տիր։ Անը, պէն, քէնտի եանընտա օտագաեաճաղըմ, վէ սիղ, անըն, էճնէյէէթլի աաէմլէր եէտինտէ օլտուղունու պիլտիկինիզ հալտէ, միւսթէրիհ օլաճագսընըզ էկէրչի, մէմուրիմ վէճճ իւզրէ, պիտուչուղունուզու իսպաթ խէպինիրսէնիզ, պիզզաթ պուրատա կէլէրէք, էվլաատընըզը ալագինիրսինիզ...

Պիլաքիս, էկէր, Ալֆօրվիլ ճինաեէթինի իհաթա իտէն չիւպհէլէրի աէֆ ու իզալէեէ մուվաֆֆագ օլամաղ իտէնիզ, էկէր մահքիմիյէէթ իլամընա լաեըգ կէօրիւլիւր իտէնիզ, էվլաատընըզ ժօրժու ասլա պըրագմամաեա եէմին իտէրիմ։

Մաատամ Գլարիս Տարիէ, գարընտաշընըն եանընա տօղրու իլէրլէեէրէք, վէ էլինի ուղաթարագ, չէօյլէ սէօյլէտի.

— Պէտապախթ գաատն, գօրգմաեըն վէ աղլամաեըն։ Էվլաատընըզա պէն վալիտէյէ իտէճէեիմ։ Սիղէ եէմին իտէրիմ քի, անը, էվլատ մադամընտա գաեըրաճաղըմ... Պէնիմ աէ օ չաղտա պիր էվլատըմ վար իտի, ֆագաթ, ճէննապը Ալլահ անը պէնտէն ալտը... Ու քէրպէ, օ էվլատըմ, Հագգ թէալա իմտատընտան պանա իեատէ օլունմուշ աուր տէյի զանն իտէճէեիմ։

Ժան, հէօնկիւր հէօնկիւր աղլատըղը սըրատա,

— Էվլատըմը թէքրար կէօրմէմէք... աէվկիւլիւ օղլումու պիր տախի կէօրմէք իզ պալինէ նայիլ օլմատագ... Ա՛հ, ու հալ՝ իզթիհատըմըն մաճէվկինտէ տիր, տիմէքտէ իտի։

Ժօրժ, էլան եիւքսէք սէտա իլէ,

— Վալիտէճիեիմ... վալիտէճիեիմ... կիթմէ, ուրատա գալ, տիմէքտէ իտի։

Մաատամ Գլարիս Տարիէ, չօճուղու գուճագլաեարագ,

— Չօճուղում, վալիտէն կիթմէկէ մէճպուր աուր, ֆագաթ, ավտէթ իտէճէք տիր, տէտի։

Ժօրժ. – Ավտէթ իտէճէկինէ էմին մի սին։

Գլարիս. – Էվէթ, էմինիմ։

Ժօրժ. – Նէ՞ վագըթ ավտէթ իտէճէք տիր։

Գլարիս. – Եագընտա... Անճագ, վալիտէն կէլէնէ գաատ, պէնիմլէ գալմագ իսթէրմիսին։

Ժօրժ. – Սիղին իլէ վէ բահիպ էֆէնտի իլէ՞ մի։

Գլարիս. – Էվէթ, իքիմիզ իլէ։

Ժօրժ. – Էկէր վալիտէմ եագընտա ավտէթ իտէճէկինի վատ իտէր իսէ, իքինիզ իլէ պէրապէր գալմագ իսթէրիմ։

Ժան. – (*Սօղուղու քէսիլէրէք, վէ մէյեուսիեէթլէ*.)

Ա՛հ, ալընը՛զ, ալընը՛զ էվլատըմը ... անը սէվինի՛զ ... վալիտէյնուէն պահա իտինիզ ... Էվվէլ, սէվկիլիլու էվլատըմ, պու խայրխահ գատըն, վէ պու բահիպ էֆէնտիներին ճանըրընտա գալ ... Անլէը, սանա վալիտէնին պիտուչ օլտուղունու վէ սէնի սէվտիկինի ... անլատօ՛մատուսուն, սէնի սէվտիկինի ... տայիմա Թէքրար իտէճէքլէը տիր ... վալիտէնի ունուԹմա ... տալա վալիտէնի ունուԹմա ...

Իսմիհան Պրիժիթ իսէ, պիր աղ արդատա տուրուպ, հէօնկիլը հէօնկիլը աղլամագտա, վէ տիհանընտան չու քէլիմէլէը չըգմագտա իտի,

— Պէտպախթ գատըն ... պէտպախթ էվլամա ...

Պու արա Բիլէը Ֆօրթիէնին տուլ ղէվճէսի, էվլատընը էօբէրէք,

— Էօբ պէնի ... տահա՛ ... տահա էօբ, ատէտ, վէ բահիպին գըզգարընտաչընա խիԹատէն, - Ալընը՛զ ... կէօԹիւրիւնիւզ քի, կէօղիւմ կէօրմէսին, տէյի իլավէ իմատ, վէ ժանտարմալարա խիԹատէն տահի, - Հաղըրըմ ... պէնի տէ սիզ կէօԹիւրիւն, ատէտ, վէ բարմագլըղա տօղրու սէրիան եիւրիւմէկէ պաշլատը:

Պու արալըդ, չօճուդ, հիւրնէնկիզ Ֆիղան ու Ֆէրհատլէը գօբարըեօրտու: Մատամ Տարիէ, պու մատումու էվէ կէօԹիւրտիւ, վէ Պրիժիթ տահի պուռնլարըն սրդատընտան կիԹատի:

Բահիպ, քէնտի իզամէԹկէատընըն էշիկինէ գատար, քէօրհուն միւտիրինէ վէ ժան Ֆօրթիէնէ րիֆագատ իմատ:

Էշիկտէն կէչէճէկի սըրատա, ժան, բահիպէ տօղրու տէօնիւպ,

— Էֆէնտի բէտ՛էր, խայր տուանըդը իսմէրիմ, ատէտ, վէ բահիպին գարշըսընտա տիզ չէօքմէսինտէ, բահիպ Լօժիէ, կէօզէրի եաշարըրճասընա միւԹէէսսիր օլարագ, իչի էլինի, օլ իմատԹը չէհիտին պաշընա տօղրու ուզաԹտը, վէ հէճէճանընտան նահի սէտի պօղուլմուչ օլտուղու հալտէ, - Էվլատըմ, ձէննագը Սահիպուլլահ վէ խայրուլլահ, սէնին միւ-եինին օլսուն... Ինշալլահ, տատլԹի պէշէրիճէ՝ հագըգԹի

հալի բայ էլայն կէօրէրէք, իճագը իճրատընա միւսարատԹ իտէը, պիրա հէը նէ գատար զահիրի ահվալ, սիզէ գարշը իսէ տէ, լաքին, պէն, սիզին պիտուչ օլտուղունուզա կնանըեօրում, ատէտ:

ՊիւԹիւն հաղըրուն, շաբգալարընը աչարագ, պաշլարընը էյմիչ իտիլէը:

Ժան, տեատա գալգտը, վէ բահիպ Լօժիէ, գօլլարընը մէզպուրէճէ տօղրու աչմասընտա, պիչարէ գատընճըղագ, բահիպին գուճաղընա տիւշտիւ, վէ պատէհու բահիպի մէրգում:

— Հայտէ, էվլատըմ, արԹըգ կիտին, ճէտուր օլուն, վէ իւմիտինիզի ճէննագը Ալլահտան գաԹմի իլմէնին, ատէտ:

Ժան. - (Ժանտարմալարըն արգասընտան կիտէրէք.) Պէնիմ, Ալլահտան վէ սիզտէն ղայրի իւմիտիմ գալմամըշ տըր:

Մէզպուրէ, մուվագգաԹին քէօթիւն ժանտարմա տատիեինտէ Թէվգիֆ իտիլտի, վէ պիր գաչ սաաԹ սօնրա, բահիպ Լօժիէնին ԹէվաստիւԹիւ սաեէօինտէ, արապա իլէ Պրի-ԳօնԹ-Բօպերէ կէօԹիւրիւլտիւ, վէ օրատան մէզպուրէնին Թէվգըֆը խապերի պա Թէլէկրաֆ Մէլիւնէ պիլտիրիլտի:

Իրմէսի կիւն, ժան Ֆօրթիէ՝ տէմիր եօլա իրքեապէն, վէ իչի նէֆէր ժանտարմանըն ԹահԹը մուհաֆազասընտա օլարագ, Բարիսե կէօնտէրիլտի, վէ Բարիստէ, զապԹիեէ հապսխանէսինէ իլգա գըլընտը:

Լէթիէն Գասթէլ իսէ, պու արա քէնտի քէնտիեէ,

— Սրդու իԹատիկիմ Թասվիրի պուլտում, կէլէճէք էքսբօզիսիօնտա նամըմ եատ ու Թիպքեար գըլընաճագ տըր, տիմէքտէ իտի:

30

Ժագ կարօ, Հավրըտան Սուլթամբեօնա կիտէն բօսթա վաբօրունա, Բօլ Հարման իամիյլէ ըաբիպ օլարագ, Սուլթամբեօնաան տախի, Ամէրիգաեա կիտեճէք օլան իլք վաբօրա ըաբիպ օլմագ իւզրէ, Լօնտրաեա ազիմէթ իյլէտի։

Ալֆօրվիլ ֆաալրիգաալընըն միւհթէրէգ օլմասը վագըասընա տայիր ղաղէթալարտա եազըլան մալիւմաթ, վէ քէնտիսինին դահրամանճա պիր էճէլէ գուրպան օլմուշ օլմասը հագգընտաքի ֆըզըրա, մէրգումուն նազարը ըիգգաթընա չարբմագլա, իչլէրին կիտիչինտէն ֆէվգէլատէ մէմնուն օլտու, չիւնքի, հէր չէյ՝ արզուտունա միւտայիա օլուպ, եալընըզ պիր էմէլի գալմըշ իտի քի, օ տախի, չալարըղը ագչէ վէ բանլար տաեէսինտէ, ազ վագըթտա պիւթիւք պիր սէրվէթէ մալիւք օլապիլմէք իւզրէ, պիր ան էվվէլ Ամէրիգաեա վատըլ օլմագտան իպարէթ իտի։

Պիր ազտան, մէրգումու, քէնտիսինին Նիւ-Եօրգա կէօթիւրէն վէ պիրինճի սընըֆտան օլան Լօրտ-Մէր նամ վաբօրտա պուլունաճաղըմընզտան, չիմտիվիք, Ժան Ֆօրթիէնի նագլը քէլամ իտէվիմ։

Թահգըգաթը քէյֆիեէթէ մէմուր օլան միւսթէնթիզ Մ. Տըլօնէյ, ժանըն տէրտէսթինի, վէ զապթիեէ հապսխանէսինէ կէթիրիլմիշ օլտուղունու խապէր ալտըղընտա, մէզպուրէնին, տէրհալ քէնտի տայիրէսինէ կէթիրիլմէսինի էմր իթտի։ Պիչարէ գաատըն, պու արա հէր չէյի կէօզէ ալմըշ իտի։

Մէրգումէ, զաաֆէթ, կէվչէքլիք վէ մէյհուսիեէթ եէրինէ, ճէսարէթ, սէպաթ, վէ մէթանէթլէ քէսպի գուվվէթ իթմիշ օլտուղունտան, քէմալ սիւքիւնէթ վէ սօղուպ դանըլըգ իլէ, քէնտի թալէինի թայեինէ մէմուր օլան հաքիմին հուզուրունա չըգտը։

Մ. Տըլօնէյ, պիր սանիյէ պիլէ զայպ իթմէեէրէք,

զապթ քեաթիպլինին իճրայի վազիֆէեէ հաղըր պուլունտուղունու թահգըգ իթտիքտէն սօնրա, չու վէճճ իլէ խաթիճվապա իպթիտաար իյլէտի։

Մ իտաթէնթիզ. – Իամինիզ նէ՞ տիր։

Կէնճ գաատըն. – Ժան Ֆօրթիէ տիր։

Մ իտաթէնթիզ. – Միննինիզ գա՞չ տըր։

Ժան. – Եիկիրմի ալթը տըր, չիւնքի 1853 սէնէսինտէ հոկտեմբեր այընտա տօղմուշում տուր։

Մ իտաթէնթիզ. – Պէքեար մը, եօգտա էվլիմիսինիզ։

Ժան. – Բիէր Ֆօրթիէնին տուլ զէվճէսիեիմ։ Զէվճիմ հաեաթընտա մաքինիսթ իտի, վէ միւհէնտիս Մ. Լապրունուն իսթտիէթինտէ միւսթաքտէմ իչէն, օրատա տէհլիէթլի սուրէթտէ թէրքի հաեաթ իյլէտի։ Շիմտի իսէ, պէնի, Մ. Լապրունուն սէրվէթինի սիրգաթ իթմէչէ գատտիյլէ, մէրգումուն ֆաալրիգաալընը իհրագ իթտիքտէն սօնրա, կիւմէեա քէնտիսինի գաթլ ու թէչէֆ իթմիչիմ տէյի իթհամ էտիեօրտար։

Կէնճ գաատըն, պու սէօզլէրի, հէմ սատէ վէ հէմ գավի պիր թարզտա թէչէֆֆիւզ իթտիկինտէ, միւսթէնթիզ պաչընը եօգարը գալտըրտը, վէ ժանա տիգգաթլէ աթֆը նազընը իտիպ, պիր տագըգա գատար սիւքիւթ իւզրէ տուրտուգտան սօնրա,

— Տիմէք օլուեօր քի, սիզի իթհամ իթտիքլէրինին սէպէպլէրինի պիլիեօրսունուզ։ Էյ պու խուսուստա նէ ճէվապ վիրէճէքսինիզ, տէտի։

Ժան. – Եալընըզ իչի քէլիմէ իլէ ճէվապ վիրմէքլիկի քեաֆի տատ իտէրիմ։ Եանի, պէն պիտուչում։

Մ. Տըլօնէյ. – (Ումուպլարընը չէքէրէք, վէ տայիմա ժանա տիք տիք պագարագ.) Էկէր պիտուչ իտինիզ իսէ, եանկըն պաչլատըղը ղէման, եարտըմա ատէմ չաղըրաճագ եէրտէ, նիչին ֆաալրիգաեը թէրքէյէ, էվլատընըզ իլէ պէրապէր ֆիյատ իթտինիզ։

Ժան, միւթէֆէքքիւր պիր հալտէ կէօրիւնտիւկիւնտէն, միւսթէնթիզ սապըրսըզըգա,

— Ճէվապ վէրինիզ, տէաի։

Ժան . – Մատէմքի հէր նէ սէօյլէսէմ, պանա ինանմաեաճագ խէնիզ, ճէվապ վիրմէքլիկիմ նէյնէ եարար։

— Միսթեռիֆիգ . – Տիմէք տիր քի, եալան սէօյլէեճէքսինիզ։

Ժան . – Խայր, անճագ հագըգէթի համ, մուվաֆըգը հագըգէթ ատտ օլունաճագ սուրէթտէ տէյիլ տիր. զաթէն հէր շէյ՝ պանա գարշը տըր ... պինապէրին թատտիգի իչին հիչ պիր խապաթ պուլունմաեան պիր հիքմաէեէ, նամըլ հէվալէի սէմմի իթիպար խոճէքսինիզ։ Սիզին, պէնի միւթթէհիմ զանն խոճէկինիզ տէրքեար տըր, հալպու քի, պէն պիսուչում։

Միսթեռիֆիգ . – Մ. Լապրուեու գաթէ ու թէլէֆ իթմիչ օլտուղունուզու ճէրհ ու թէքզիպ մի խոխեօրսունուզ...

Ժան . – Շիւպհէսիզ, վար գուվվէթիմիզ ճէրհ ու թէքզիպ խաէրիմ։

Միսթեռիֆիգ . – Մէրգում հագգընտա ասլա ատտվէթինիզ օլմատըգընը խոտտա խոխեօրմուսունուզ։

Ժան . – Ատտավէթ մի։ Նիչին ատտավէթիմ օլտճագ տըր, քէնտիսինի թահգիր իթմէկէ նէ՞ սէպէպիմ օլապիլիր։

Միսթեռիֆիգ . – Մ. Լապրու, սիզի մէմուրիեէթ վէ խըզմէթինիզտէն թա՞րա մը իթմիչ խոխ։

Ժան . – Խայր, էֆէնտիմ, եալընըզ, պունտան պէօյլէ ֆապրիգատա պէքճիլիք խըզմէթինի նյֆա խոէմէեէճէկիմի պանա խապէր վիրմիչ խոխ։ Պու խոէ, թէմամիյլէ քէնտի հագգը խոխ։ Վագտա, իշպու գարարը կիւճլիմէ կիթտի խոէ տէ, գարարը մէղքիւրու իթթիհատ իթմէքտէ հագգը պուլունտուղունու տա ինքեար խոէմէզ խոխիմ։

Միսթեռիֆիգ . – Զէվճինիզին վէֆաթը սէպէպսիյլէ Մ. Լապրուեա պիր ֆէնալըգ իթմէք իսթէեօրսու խոխինիզ։

Ժան . – Ֆապրիգա սահիպինին ասլա մէսուլ օլմատըղը պիր ֆէլաքէթտէն տօլաեը քէնտիսինէ ֆէնալըգ իթմէք նամըլ իսթէեէպիլիր խոխիմ։ Պէնիմ եաս ու մահթէմիմտէն նաչի, հագգընըզ սուրէթլէ ֆապրիգա սահիպինի թահգիր

իթմէք, տիմանէլիք խոխ։ Պունտան գաթինագար, ֆէլաքէթի վազըտտան սօնրա, մէրգում, պանա եարտըմ իթմէք իչին, էլինտէն կէլէնի եարմըչ խոխ։

Միսթեռիֆիգ . – Ֆապրիգատա գունտագ պըրագ տըգընըզը սա մը ինքեար կէլսինէուզ։

Ժան . – Գաթէլ ու ճինտաեէթ վագըտալարընը ըէտտա ու ճէրհ իթտիկիմ կիպի, ֆապրիգատա աթէչ պըրագմագըզ վագըտտընը տախի ճէրհ ու ըէտտա խոէրիմ։ Պէնիմ, իչպու իչի ճինտաեէթ ֆինլինտէ տէ մէտոխէլիմ վէ սուչում եօգ սուր։

Միսթեռիֆիգ . – Սուչունուզ օլմատըղընը խապաթ խոին։

Ժան . – Նամըլ խապաթ խոէիմ։

Միսթեռիֆիգ . – Սիզէ գարշը մէվճուտ օլան պիւրհան վէ տէլիլլէրի ըէտտա վէ ճէրհ իթմէքտէ խապաթ խոէպիլիրսինիզ։ Սիզ, իչի տէֆա բէթթօլ եաղը սաթընը ալմըչընըզ։

Ժան . – Էվվէթ։

Միսթեռիֆիգ . – Պու եաղըն պիր գըսմընը չիչէլէրէ տօլտուրմուչտունուզ։

Ժան . – Օ տա սահիհ տիր։

Միսթեռիֆիգ . – Պու չիչէլէր, ֆապրիգանըն հավլիսինէ պօչ օլարագ պուլունմուչտար տըր, պիրա սիզ, կաղը, ֆապրիգանըն գըրընթըլարը իւղէրինէ տէօքտիւքտէն սօնրա, չիչէլէրի հավլինէ աթմըչընըզ։

Ժան . – Եալան տըր. պիւթթիւն գուվվէթիմիզ պու իֆթիրաեը տախի ըէտտա խոէրիմ։

Միսթէնթիգ, իքինճի տէֆա օլարագ, ժանա քէսկին պիր սուրէթտէ աթֆը նաղար իյտէտի խոէ տէ, մէզպուրէ կէօղէրինի աչաղը էյմէտի։ Պատէհու, մէրգում, չու վէճհ իլէ քէլտա աղաղ իյտէտի.

— Սիզ, Մ. Լապրունուն սանըտըղընտա մէվճուտ օլան էչեաեը աչըրմագ գաստիյլէ, օ սանըտըղը գըրմըչընըզ, վէ ֆապրիգա սահիպի ապանըզ իսթէ կէլտիկինտէն, անը տա էօլտուրմուչտունուզ, տէտի։

Ժան . – Մ. Լապրուեու էօլտուրչն էյ՝ ըէթթօլ եաղը-

նը տէօքէն վէ սանտըղը գըրան էլ տիր, ֆադաթ, պու էլ, պէնիմ էլիմ տէյիլ տիր։

Միւսթեֆիզ . – Պու տա, միւտաֆաա էյին պիր ուսուլ տուր, տէյի՛լ մի։

Ժանի . – Խա՛յր, միւտաֆաա ուսուլի օլմաեըպ, հադըգէթի հալ տըր։

Միւսթեֆիզ . – Պու պապաե քիմի՞ դանտըրաճաղընըզը լումիա խոխեօրտունուզ։

Ժանի . – Էֆէնտիմ, սիզին պանա ինանմադ խոթէմէեճէկկինիզի, զաթէն պէն խապէր վէրմիշ իմիմ։

Միւսթեֆիզ . – Վադը օլան պիր միւճատէլէտէն սօնրա, Մ. Լապրունա, սիզի մէմուրիյէթինիզտէն թարտ խթմէսի, քէնտիսինին էյիլիկինի մուճիպ օլմաեաճագ տըր տիմէ՞ոնիզ մի։

Ժանի . – Էվվէթ, սէօյլէոիմ։

Միւսթեֆիզ . – Պու սէօզլէրի, ֆապրիգա սահիպինին տայիրէ խըզմէթճիսի Տավիտէ տէ թէքրար խթոնինիզ մի։

Ժանի . – Էվվէթ։

Միւսթեֆիզ . – Մ. Լապրունուն, Սէն–Ժէրվէտէ խաոթա պուլունան էվլատընը կէօրմէք իւզրէ, օլ ճանիպէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթի իտէճէկի, վէ սանտըգքեար Բիգունուն՝ մէվճուտ ադըէնի էֆէնտիսինէ թէսլիմ էյլէոիկի, վէ սանտըգտա գալմասը լազըմ կէլէն մէպլաղըն հիսսալընը կէօսթէրտիկի սըրասա, սիզ տէ, Մ. Լապրունուն օտասընտա՞ մը պուլունուեօրտունուզ։

Ժանի . – Էվվէթ։

Միւսթեֆիզ . – Տիմէք օլսը քի, օտաստա ճէրէեան իտէն սէօզլէրի իշլէթմինիզ։

Ժանի . – Վէ օլ գաոտար լաեըգէյլա իշլէթտիմ քի, Մ. Բիգունուն զիքը իթտիկի ադըէնին միգտարը էլան խաթըրընտան չըգմամըշ տըր։

Միւսթեֆիզ . – Պու միգտար նէ՞ գաոտար իտի։

Ժանի . – Եիւզ տօգսան պին վէ պիր գաչ եիւզ ֆըրանգ։

Միւսթեֆիզ . – (Խոթիհզաքեարի պիր թարզ իլէ.) Գուվվէյի հաֆըզանըզ բէք միւքէմմէլ տիր, Ղալիպա գարչընըզտա զիքը օլունան մէպլաղըն սիզճէ բէք պիւեիւք էհէմմիեէթի վար իտի, կէօրիւնիւր քի, զաթէն ճինաեէթ թաասվուրուննու թաասիմ իտիեօրտունուզ։

Ժանի . – Մ՛հ, էֆէնտիմ, պիր քիմսէ, ճինաեէթ թաասվուրու թաասիմ իթմէէէրէք, պիր չէյի գուվվէյի հաֆըզասընտա սագլաեամմադ մը։

Միւսթեֆիզ . – Ֆադաթ, սիզին քէյֆիեէթի ֆիրսաթընըզ, միւթթէհիմ օտուզունուզուն ինքեսըը նագասիլ պիր իսպաթը տէյի՛լ մի տիր։

Ժանի . – Զաաֆիէթիմին իսպաթը տըր սիսէնիզ, տահա տօղրու, վէ սաբլ հադըգէթը սէօյլէմիշ օլուրսունուզ։ Պէն, պանա խիմաս օլան թէհտիտլէրէ, վէ վուգու պուլան մուամէլաթը չէտիտէ վէ ճէպրիէեէ, գօրգադըգըա արզը թէսլիմիյէթի իթտիմ։

Միւսթեֆիզ . – Պու թէհտիտլէր վէ պու մուամէլաթը չէտիտէ վէ ճէպրիեէ քիմի՞ն թարաֆընտան վուգու պուլտու։

Ժանի . – Հադըգի վէ սաբլ օլան միւթթէհիմ թարաֆընտան։

Միւսթեֆիզ . – Պու միւթթէհիմին վէ ճանիննին քիմ օլտուզունու թանըէեօրմուսունուզ։

Ժանի . – Էվվէթ, թանըրըմ։

Միւսթեֆիզ . – Իսմինի սէօյլէէին։

Ժանի . – Իսմի՝ ժադ կարօ տուր։

Միւսթեֆիզ . – Ֆապրիգանըն իշճի պաշըսը՞մը։

Ժանի . – Թա՛ քէնտիսի։

Իշտու իսթիճվապա պաշչանալըտան պէրու, իքինճի տէֆա օլարադ, Մ. Տըլօնէյ ումուզլաըընը չէքտի, վէ պաեէհու միւսթէհզիեանէ չէօյլէ սէօյլէտի.

— Հադըգէթէն սիզ ֆէնա պիր իլհամա թաապ պուլունուեօրտունուզ։ Էկէրչի ազիեաթ վէ միւֆթէրիեաթընըզտան ասլա միւթէէսսիր օլմաեան պիր քիմսէ վար իսէ, օ

տախի , օլիշճի պաշը տըր քի , իյֆայլ սատագաթի մագսէ-
տիյլէ , ալէ վին իչինէ աֆըլմըշ օլտուղու հալտէ , հաեաթընը
ղայպ իյլէմիշ տիր ։

Ժան . – Էկերչի ժադ կարօ հագըդէթէն թէրքի հաեաթ
իթմիշ իսէ , պէսպէլի սատալէթի իլահիեէ , օ ալչաղըն ,
քէնտի ճինաեէթլէրինին մէյվէլէրինէ նայիլ օլապիլմէսինէ
մուվաֆֆագաթ իյլէմէմէսինտէն նաչի տիր ։

Մխաֆէնֆիգ . – Մէրգումանըն , հարիգ իչինտէ ղայպ օլ-
տուղունու էրկիրմի գատար էչխաս կէօրմիուշ օլտուպլարը
հալտէ , անըն պէրհաեաթի օլտուղունու սիպ նաՙսըլ զանն ի-
տէպիլիրսինիզ ։ Հէր նէ իսէ , սիպ , ժադ կարօեու իթհամ
իթմէքլիկէ ճէսարէթի իտիեօրսունուզ , հա ։

Ժան . – Էվէթ , ճէսարէթի իտէրիմ ։

Մխաֆէնֆիգ . – Ցադաթի , տայիմա իսպաթըզ օլարագ
իթհամաթընըզը տէրմիեան իտիեօրսունուզ , տէյիլ մի ։

Ժան . – Իսպաթըմ վար իտի ։

Մխաֆէնֆիգ . – Նէ՞ օլտու ։

Ժան . – Սէֆօրվիլատէ , օլ ֆէլաքէթի կիճէսինտէ քիւլ օլ-
տու , պիրա , հարիգտէ , պէնիմ իգամէթկեահըմ տախի
դուրթուլամատը ։

Մխաֆէնֆիգ . – Հասըլը , պու իսպաթի տա եէտինիղտէ
տէյիլ տիր ։

Ժան . – Էվէթ , էֆէնտիմ , եէտինտէ տէյիլ տիր ։

Մխաֆէնֆիգ . – Էյ , սիզ , պու միսիլլու զըյմէթի օ-
լան պիւրհանլար իլէ քէնտինիղիմիւտաֆաա իթմէք իտտաա-
սընտա մը պուլունուեօրսունուզ ։

Ժան . – Էֆէնտիմ , պէնի տինլէմէք իսթէրմիսինիզ ։

Մխաֆէնֆիգ . – Սէօյլէեին , սիզի տինլէեօրում ։

Ժան , պուննան էվվէլ լահիտ Լօժիե իլէ զըղգարընտաշընա , վէ Էթիէն Գասթէլէ նագըլ իթմիշ օլտուղու հի-
քեաեէթի , հէման այնի թաալիըլէրլէ թէքրարէ պաշլաար ի-
ոէ տէ , էսէֆ օլունուր քի , պու հիքեաեէնին պու տէֆա
հասըլ իթտիկի թէէսսիր , էվվէլքի թէէսսիրատէն չօղ ֆարգը
օլտու ։

Մէզպուրէեի իլք տինլէեէնլէր , անըն տօգանագը սէ-
սինտէն , վէ սիմասընըն միւէսսիր կէօրիւնիւշիւնտէն , պի-
տուչղուղունա իսքեաթի օլտուլար իսէ տէ , միւսթէնթիգի
մէրգում , կէնճ մաղնուսէնինն սէօզլէրինի , ինանմամազլըգա
ալէամէթի օլան պիր կիւլիւշ իլէ տինլէտի , վէ պիչարէ գա-
տըն , հիքեաեէսինի պիլթիրինճէ , Մ . Տըլօնէյ , իսթիհզա
թարզընտա ,

—Սիզին գուվվէյի խէեալիեէնիզ միւքեմմէլ տիր ։ Ցա-
գաթի , իճատալարընըզ հագըգէթէ պէնզէմէքտէն զիեատէ ,
մատալ քիթապլարընտաքի նագլիեէթլէրէ պէնզէմէքտէ տիր ,
տէյի պէեան իյլէտի ։

Ժան . – Տիմէք օլուր քի , պանա ինանմաեօրսունուզ ։

Մխաֆէնֆիգ . – Սիզէ ինանմագ իչին , սաֆտէրսունլու-
ղու տէրէճէյի նիհայէեէ վարտըրմագ լազըմ տըր ։ Տինլէտի-
կիմ մատալ , միւհթաճը թէքագիդ պիլէ տէկիլ տիր ։ Ժագ
կարօ թարաֆընտան եազըլմըշ օլտուղունու իտտաա իթտի-
կինիզ պիր մէքթուպու նաՙսըլ գապուլ իտէրսինիզ տէ , պու
մէքթուպա սօլա էհէմմիեէթի վիրմէզսինիզ , վէ օտանըզըն
պիր քէօչէսինէ աֆթարսընըզ , – Սիզ , Մ . Լապրու հագգընտա
չիւքրանիյէեէթ վազիֆէսիյլէ միւքելլէֆ օլտուղունուզ , վէ
անըն թահթը հիմաեէսինտէ պուլունտուղունուզ հալտէ ,
անը , միւհթէրէգ օլմագտա օլան խանէսի տէրսինտէ մագ-
թուլէն կէօրիւպտէ , հիւքիւմէթէ քէյֆիեէթի խապէր վիր-
մէք , վէ թանըմագտա օլտուղունուզ ճանիեի զամմազլամագ
իւզրէ , մահէլլի մէմուրիեէթինիզտէ գալաճագ եէրտէ , ալ-
չագճասընա նաՙսըլ ֆիրսաթ իտէրսինիզ ։ Խայր , խայր , պու
սէօյլէտիկինիզ սէօզլէրտէ ասլա մանթըգ եօգ տուր ։ Սիզ ,
քէնտի քէնտինիզէ , «Մատեմ ֆի ԺՍԳ կՍՐՕ էօզհուշ տիր ...
Իոտի գասպահաՃը ասկո իտգերիմէ պրոտգրամ ... Սէօզլէ-
րիմի եապաճա չոգատմագ իչին , եէնիտէն տիրիլմեմէ տէյիլ
տիր սա , » տէյի տուչունիւեօրսունուզ ։

31

ժան, մէյճուսիյեէթ վէ գաթը խումիտ հիսսիեաթը, եէնիտէն վիճուտինի իհաթա իթմէկէ պաշլամըշ օլտուղու համար, էլլէրինի սըգարագ,

— Սիզին պանա սէօյլէտիկինիզ պու սէօզլէրի, պէլքի պէն, եիկիրմի տէֆա թէքրարլատըմ... Պէնտէ պիլիեօրում քի, պէնիմ իսպաթլարըմ եօգ տուր... էկէրչի հադըդէթի համի միւպէյին օլան չու սէսիմ, սիզէ թէէսսիր իթմէզ իսէ, տիմէք օլուր քի, պէնիմ իչին թարիփի սէլամէթ գալմամըշ սըր, տէտի։

Միհաթէնի֊ֆ. – Պիտուչ օլմանըշ հադգընտա, էլպէթտէ ժիւրի մահքէմէսինի իսքեաթի իթմէկէ չալըշաճագսընըշ։

Ժան. – Պունտան պէօյլէ, իւմիտիմ, եալընըշ Հադգ Թէալա հադրէթլէրի իւզէրինտէ տիր։

Միհաթէնի֊ֆ. – Եալանճըլըշ մէսէլէքինտէ իսրար իտէճէք եէրտէ, թարիփի նէտտամէթէ տուխուլ իտէրէք, նիչին ճինաեէթլէրինիփի իգրար վէ իթիրաֆ իթմէեօրսունուզ։ Իկէրչի պու եօլտա հարէքէթի իտէրսէնիշ, հիւքիւմէթ, պու խուսուսու նազարը իթինաեա ալարագ, օլ վէճհ իլէ հարէքէթի իտէճէկինտէն, պէլքի պու թարիփ, սիզին իչին տահա խաեըրլը օլուր։

Ժան. – Պէն միւթթէհիմ օլմադըղըմտան, օ եօլտա իգրար ու իթիրաֆտա պուլունամամ։

Միհաթէնի֊ֆ. – (Սապըրըպզըշ հարէքէթի իպրաշ իտէրէք.) Պու խուսուստա իլտվէ իտէճէք սէօզինիուզ գաֆլա մը։

Ժան. – Խայր, էֆէնիմ։

Միհաթէնի֊ֆ. – Ինքեաըլարընըշտա իսրար մը իտիեօրսունուզ։

Ժան. – Էվվէթ, իսրար իտիեօրում։

Միհաթէնի֊ֆ. – Ինթինթագընըշըն մազպաթտսը չիմտի սիզէ օգունաճագ տըր. սիզ ոէ անը իմզալաեաճագսընըշ։

Պու մուամէլէ խիթամ պուլտուգտան սօնրա, ժանը, միւթէնթիղին տայիրէսինէ կէթիրմիշ օլան Բարիս մուհաֆըզալարը, մէզպուրէնի թէքրար թէվգըֆխանէեէ կէօթիւրտիւլէր։

Իրթէսի կիւն, կէնճ գատըն, Սէն֊Լազար հապսխանէսինէ նագլ օլունտու։

Լազըմ կէլէն ինթինթագ, ֆէվգէլատէ սիւրաթլէ իճրա իտիլէրէք, էվրագը, հէյեէթի իթհամիեէեէ կէօնտէրիլտի, վէ հէյեէթի իթհամիեէ տախի, մէզպուրէնին Սէն էեալէթինին ճինաեէթի մահքէմէսի հուզուրունա չըգմասընը գարարլաշտըրտը։

Բահիպ Լօժիէ, ժանըն լէհինտէ չալըշմագտան ասլա տուր օլմատը։ Շէօյլէ քի, մէզպուրէնին սէլամէթի իչին, ճէնապը Ալլահա տուա, վէինսանլարա ըէճա իթմէքտէն կէրի տուրմաեարագ, նէ գատար թէէսսիր վէ նուֆուզու վար իտի իսէ, ճիւմլէսինի անըն լէհինտէ գուլլանմատը։ Անճագ, հէր եէրտէ, մէրգումի բահիպէ, թասահուպ իթտիկի գարը՝ չայեանը մէրհամէթ վէ ինսանիեէթի պիր մահլուգ օլմատըղը ճէվապը վէրիլիր իտի։

Բահիպ Լօժիէ, ժանը, մէվգուֆ պուլունտուղու թէվգըֆխանէ տէրունինտէ կէօրմէք իւզրէ, միւսթէնթիղ Մ. Ծըլօնէյէ միւրաճաաթընտա, միւսթէնթիղի մէրգումի, մազնունէ իխթիլաթտան մէնն իտիլմիշ օլմասընտա մէպնի, բահիպին իսթիտասընտա մուվաֆֆագաթի կէօսթէրմէտի, Հաթթա միւսթէնթիղ, վիրտիկի ճէվապը ըէտտ սըրտասընտա,

— Պանա իթիմտատ իտին, բահիպ էֆէնտի, պու գարըրը թասահուպ իթմէեին, պիրա, օ գարը, միւրայիլիք ճանվէրի տիր, տէտի։

Բահիպ Լօժիէ, պու կիպի սէօզլէրի օլ գատար տինլէտի քի, հէման քէնտիսի տէ, սագըն պիր տուզաղա տիւշմիւշ օլմասըն տէյի վէսվէսէ իթմէկէ պաշլամըշ իտի։ Պինապէրին, թահգըգաթտա իպթիտար իթտիկինտէ, ժան Ֆօր֊

թիէնին իմհամ էյլէտիկի լշճի պաշը ժագկարօնուն՝ էյֆալ սատագաթ եօլունտա գուրպան օլմուշ օլտուղու, վէ պինաէն ալէյհ եալընըզ ժանըն, հարիփ, սիրգաթ վէ գաթլ ճինաեէթլէրինէ ճիւրէթ իթմիշ պուլունտուղու քիմսէսէ մէճհուլ օլմատըզընը անլատալ։

Պու վէճհլէ, բահիպ Լօժիէնին ֆիլբրինաէ թէրէտիւտ հասըլ օլմագտա իտի։

Մէրգում, քիմսէրէ միւբաճաաթ իտիեօր իտի խսէ, ճիւմլէսինտէն ոէ մուղայիր սէօզլէր իշիթոիկինտէն, էմնիեէթ վէ ճէսարէթինի ղայպ իթմէքտէ իտի։

Բահիպ Լօժիէ, եալընըզ չունու իսթիհսալէ մուվաֆֆագ օլտու քի, ժօրժ՝ խայրաթխանէեէ կէօնտէրիլէճէք եէրտէ, քէնտի խանէսինտէ պըրագըլտը։

Պու չօճուգ, բահիպին իգամէթկեահընտա տայիմա սէվիլմէք, վէ հիւնի մուսամէլէ կէօրմէքլէ, օրատա պըրագտա օլուպ, մատամ Գլարիս Տարիէ, պու չօճուղու, պիր ազ միւտաէթ հիտա իտէկէլմիշ օլտուղու վալիտէյնք մուհապպէթիլէ սէվէր, վէ ժօրժ տախի, անը, վաշիտեճիհիմ Գլարիս թէսմիեէ իթմէքլէ, հագգընտա տէրէճէտէն զիեատէ մուհապպէթ կէօսթէրիր իտի։

Պու չօճուղուն զաթէն հէր հալի, քէնտիսինի սէվտիրմէկէ սէպէպ օլտուղունտան, բահիպ Լօժիէ տախի, ատալէթի հիւքիւմէթին՝ վալիտէսինտէն թէֆթիշ իտէճէկի մէճուլ օլան օլ պիչարէ վէ պիտուշ մատուտու ֆէվգէլատէ սէվէր իտի։

Ժան Ժօրթիէնին տէրտէսթ օլունմասը իւզէրինէ իւշայ գատար կէչմիշ օլուպ, սէքիզ կիւնէ գատար մուհաքէմէսինէ պաշլանաճագ իտի։

Ժօրժուն չաղընտա օլան չօճուգլար, հէր շէյի չաբուգ ունուտուրլար իսէ տէ, ժօրժ, հէննուգ հէր շէյի խաթըրլամագտա օլուպ, անճագ քէնտի գարշըսընտա լագըրտըսը իտիլմէքտէն սապընըլան վալիտէսինի էվվէլքի գատար տիւշիւնմէեօր իտի։

Մատամ Գլարիս. – (Պիրատէրինէ.) Էկէրչի օ սէֆիլ գարը մահքեմէ օլուր իսէ, չօճուղուն վալիտէսինի ատա խաթըրլամասընտա, վէ քէնտի իտինէ վագը օլան լէքէյի մուախախարէն ունութմասը տահա էվվէա տըր... Պունտան պաշգա, պէնիմ պիր թատավվուրում վար տըր։

Բահիպ. – Թատավվուրուն նէ տիր, սէվկիլու գըզգարընտաշըմ։

Գլարիս. – Էկէրչի ժիւրի մահքեմէսի, մուսամէլէյի չէոիտէ պուլունարագ, վալիտէսինէ ուղուն միւտաէթլի պիր ճէվա թայէրին ու թէրթիպ իտէր իսէ, պէն չօճուղու էվվատ մագամընտա գապուլ իթմէմի, վէ իտիմի օնա հատր իլէ, պիւեիւթմէկլի, վէ քէնտիսինի, կիւնահն պիրինտէ իթթիհատ իտէճէք սուրէթտէ, նամուտու ատէմ գըլմատը, վէ գալմինտէ, ատա մահճուպիեէթ վէ քէտէր էսէրի պըրագմատընը տիւշիւնտիւմ։ Նամըլ, պու նիեէթիմի թահսին իսթէօրմուսուն։

Բահիպ. – Սէվկիլու գըզգարընտաշըմ, իշպու նիեէթինի անտամիմ իւլգալտ թահսին իտէրիմ։ Պու պիր կիւզէլ թատավվուր տուր, լաքին, պու թատավվուրու ֆիքիրէ կէթիրմէք իչին, մուհաքէմէնին խիթամընա պէքլէմէքլիկիմիզ տագըմ տըր քի, վէրիլէճէք գարարա կէօրէ հարէքէթի իտէլիմ։

Գլարիս. – Բէք ալէա, օլ վագթա գատար պէքլէրիզ - Ֆագաթ, սէն էլան ժան Ֆօրթիէնին պիտուշ օլտուղունա ինանըէօրմուսուն։

Բահիպ. – Պիլմէմ, չիմտի պէն օլ պագագ մէյտուսում, ատէթա չիտագէ իտիեօրում։ Լաքին, էկէր օ սէֆիլ գարը գապահաթը իսէ, էվվատը, վալիտէսինին խէթալարը ճէզասընը չէքմէեէ մէճպուր տէյիլ տիր, վէ պիզ քէնտիսինէ, մահքիւմէ վալիտէսինին իտինի պիլէ ունութտուրմալըեըզ։

. . . . . .

Մահքեմէ գարարընըն վէրիլէճէկի կիւն կէլիպ եէթիշտի։

Սէֆօրվիլէ վուգու պուլան հարիփ էտնասընտա գաթլ ու թէլէֆ իտիլմիշ օլան չախս, մէքթէպի ումուրը սանա-

յինին աթիւդ չակերտաններնուան, վէ մաարուֆ վէ միւհթէ-
ըէմ պիր զաթ օլտուղու էճլիլէն, կէրէք մէզբիւր ճինա-
եէթ, վէ կէրէք սիրդաթ վէ հարիւդ վազըալարը, բէք չօդ
թէվաթուր պուլմուշ իտի։

Շէօյլէ ք՚ի, եէվմի մէզբիւր սապահըը, էրքէնտէն, ճինաեէթ մահքէմէսի ոալաոլընուա խընճախընճ էհալի թօբլանմըշ օլուպ, էմրի մուհաֆազաոա մէմուր օ-
լան զապթիէներէրը, պու զալէպէլիկի կիւճակլա իլէ զապթ իտէպիլմէքտէ իտիլեր։

Մահքէմէ սալաոը գաբուլարընըն այըլմաոընը միւթէա-
դըպ, տէրունը սալա, իսթիֆ կիսի ոօլտու։

Էվվելա ժիւրիլեր, վէ պաաէհու մահքէմէ հէյէէթի վաոըլ օլտուլար։

Մաղնունէ սախի կէթիրիլտի, վէ ըէյիսի մահքէմէ իտէ, մահքէմէնին այըլմըշ օլտուղունու իտապեր վիրտի։

Ժանըն՝ մէվգուֆիէէթի, իսթիլտաթան մէննի, վէ հիւքիւմէթէ գարշը ուղրաշաճաղը ոաոաոա քէնտիսինին պիւթիւն պիւթիւն իգթիսաբընըշընը, մէզպուրէնի ճէսա-
ըէթտէն տիւշիւրմիւշ օլուպ, նէ՚ մաոտի վէ նէ՚ մանէվի գուվվէթի գալմամըշ իտի։

Պիչարէ, մահքիւմ օլաճաղընը բէչինէն պիլտիկինտէն,

— Հայտէ քէնտիմի տիւշիւնմէէիմ, լաքին, պիչարէ վէ պէոպախթ էվլաոալարըմ նէ՚ օլաճագլար ոըը։ Տիմէք տիր ք՚ի, պունտան պէօյլէ էվլաոալարըմը պիր տահա կէօրմէէճէէիմ . . . անլէրի պուս իթմէք վէ պիւճիւթմէք իգպա-
լինէ նաճիլ օլամաճաճաղըմ, տիմէքտէ իտի։

Բահիպ Լօժիէ, հէմշիրէսի վէ էթինէն Գաոաթէլ, ժանըն մուհաքէմէսինտէ հաղըր պուլունմագ իւզրէ, Բարիսէ կէլ-
միշ իտիլեր։

Շահիտլէրին ճէոալէլինտէ, բէք չօդ էսաոի մէվճուտ օլուպ, պաշտա, ոանտըգբէթար Բիգունուն, Սէֆօրվիլտէ պադգալըդ իտէն մաոտամ Ֆրանսուանընն, Մ. Լապրունուն տայիրէ խըզմէթճիսի Տավիտին, վէ միւթէվէֆանընն հէմշի-
րէսի մաոտամ Պէրթէնին իտիմլերի պուլունմագտա իտի։

Իթհամիտամէ գրաաթ օլունտու։ Իշպու իթհամիտանէ, մաղնունէ ալէյհինտէ իտի։

Ճինաեէթ մահքէմէսինին վաոի տալաոընտա թօբլան-
մըշ օլան խալը, պու իթհամիտամէնի տինլէտիքտէն ոոնրա, ժանը, ալչագլարընն ալչաղը ատտա իթմէկէ պաչլատը։

Շահիտլէրին իսթիճվապընա միւպաչըրէթ օլունտու։

Օգուեանլարըմընըզըն մալիւմիւ օլան վէ ճիւմլէթէն մաղ-
նունէ ալէյհինտէ պուլունան շահաաէթլէրտէն թէքրար պահս իթմէկլիկէ լիւզում կէօրմէեիզ։

Պէոպախթ գաոընըն լէհինտէ շահաաէթ իտէն պիր շահիտ պիլէ պուլունմաոը։

Հաոըը մէզպուրէնին ճինաեէթի, եալընըզ պիր նօգ-
թաոա չիւպհէ թահթընտա գալըպ, սայիր նօգթալարտա, ճինաեէթի վագըա ըէտտուճէրհի նագասիլ կէօրինմէքտէ իտի։

Շիւպհէ թահթընտա գալան նօգթա իսէ, չալընան ապէնին նէ՚ օլտուղու քէյֆիեէթի օլուպ, պու պապտէ, միւտտաիի ումումիլիք, ժան Ֆօրթիէնին չալմըշ օլտուղու ապէեի կիւնիւն պիրինտէ պուլմագ իւմիտիլէ, էմին պիր մահէլտէ կիպլէմիշ իտուկինի, վէ ախզ ու կիրիֆթ օլուն-
տուղու զէման, իւզէրինտէ զահիրէն միչահէտէ օլունան ֆագը ու զարուրէթի՝ մահզա պիր տուզագ օլապիլէճէկինի թէէմին էյլէմէքտէ իտի։

Միւտտաիի ումումիլիկին իչպու իֆտաէտի, հէր նէ զաոար ապլէ մուվաֆըգ իտի իսէ տէ, հիչ պիր տէյիլ ու իսպաթա միւպթէնի պուլունմամագտա իտի։

Ժանըն՝ քէնտիսինի միւտտաֆտա իթմէկի սըրտաը կէ-
տիկինտէ, պու պիչարէ զաոընճըղազ, պիտուչուղունու իրտե իտէպիլէճէք հիչ պիր իւմիտի օլմամագտա պէրտապեր, զահէթի միւէսսիր վէ գավի պիր տուրէթտէ քէլտամա ապազ, վէ ֆիրտաըընըն ալէպէպէրինի էյղահ, շէօյլէ ք՚ի, ժագ կա-
բինան թէհտիտէրինի մուտամէլտը շէտիտէտինի, վէ մէր-
գումուն եազմըշ օլտուղու մէքթուպուն՝ հարիւդտէ եանմըշ իտուկինի տէրմիեան էյլէտի։

Պու հիքեաեէ, ժիւրիլէրին րիգգամըննը թահրիքլէ, մաղնուսէ հադդընաա խայրխահանէ սուրէթաէ հարէքէթ-լէրինի պատի օլաճագ եէրաէ, տահա պիեատէ հիտաէթ ու ղաղապալարընը մուճխպ օլաու։

Ժանըն ֆիթաուրսուզճա թամլը ու մէսլէքի, մէրգումա-նա աաէթա ճանվէրլիք մագամընաա կէօրիւնաիւ, չիւնքի, էֆէնտիսի հադդընաա հայիզ օլաուղու վազիֆէյի սատա-գամընաան նաչի ամէշ իչինէ սալարագ, էճէլէ դուրպան կիթմիչ օլաուղու ջանն օլուսան պիր աաէմ ալէյհինաէ մէզ-պուրէնին կիւնա աղլիեամթաա պուլունսուղու ֆարզ վէ դրնաս իտիլահիկ կիպլ, իշպու նէնի ճինաեէթի, էվվէլճէ վագը, օլան ճինաեէթլէրինին թէքմիլի ատտ իտիլմէքտաէ իտի։

Ժանաս, մահքէմէ թարաֆընտան թայեին օլուսան տա-վա վէքիլի, էրպապտան օլուպ, էհլիեէթինի իսպաթ իթտի իսէ տէ, միւտաֆաասընտա պիր գուսուրու վար իտի իսէ, օ տամի, մաղնուսէնին պիսուչ օլմասը հադդընաա մահքէ-մէնի իսքեամթ իտէճէք իգթիտասրը պուլունմամասը իտի...։

Լաքին պիղղամթ քէնտիսի, եանի պու վէքիլ, միւվէք-քիլէսինին գապահամթը օլմատըղընա լինանմատըղը հալտէ, մէզպուրէնին պիսուչ օլմասը հադդընաա մահքէմէյի նամըլ իսքեամթ իտէպիլիր իտի։

Միւտաֆաա խիթամ պուլուպ, միւտտաիի ումումիլիք թարաֆընտան տամի լազըմ կէլէն ճէվապ վիրիլտիքտէն սոնրա, ժիւրի հէյէթի միւզաքերէ օտասընա չէքիլտի, վէ եիկիրմի տագըդա սոնրա ավտէթինտէ, օրթալըդաա տէրին պիր սուսուդ հիւքմ իտիւօրաու։

Էվվէլա ժիւրի քէյիսի քէլամա աղաղ պիրլէ, մահքէ-մէնին դարարընը թէպլիղ էյլէտի։ Պու հէյէթթ, պիլ իթ-թիֆագ, մաղնուսէյի, գաթլ, գունտագճըլըդ, վէ սիրգաթ ճինաեէթլէրիյլէ իթհամ, վէ էքսէրիյհէթի ատա իլէ տա-մի, ճինաեաթը վագըտաը թամամիի իտիճի պաղը ահվալ ու վէզաեիի գապուլ իթտիիկինտէն, մահքէմէյի ճինաեէթ աղատը, պու սըրատաա մէվատաը գանունիհէյի պիթթայեին,

ժան Ֆօրթիէ միւէպպէտէն մահպուսիյէթթ մահքիմ գը-լընաը։

Պիչարէ գատընճըղազ, պիտուչ վէ պիկիւնահ օլտու-ղու հալտէ, ատաալէթի իննանիհէնին պէօյլէ պիր հադդ-սըղ գարար ու իլամընը իչիտինճէ, օլ մէրթէպէ միւթէէս-սիր օլտուքի, թապիաթիյլէ քէնտիսի զապթ իտէմէհէրէք, գալպինտէ հիսս իտէկէլտիկի քէտեր ու էսէֆի ադիմինտէն նաչի րէֆիլ սէտտա իյլէտի, վէ պիւթիւն գուվվէթ ու ճէսա-րէթթի թիւքէնմէքլէ, պաեըլտը։

Պատէհու մէրգումէհի, մուվագգաթէն պիր մահէլլէ կէօթիւրմէկէ մէճպուրիհէթթ հասըլ օլուպ, անտէն տախի Մէն-Լազար հապսխանէսինէ նագլ իտիլտի։ Պիչարէ գա-տընճըղազ, պու նագլիեաթի էանասընտա, էլան պայկընըղը կէչմիչ օլմաեըպ, հէման բուհսուղ պիր ճիսմ հալինտէ պու-լունմագտա իտի։

Իչթէ, պէօյլէ նահագգ եէրէ բէնչէյի գանունա չար-բըլան պու զէվալընընը՝ հէր նէ գատար պիր միւտտէթ սոն-րա ֆենտիհի պուլտու իսէտէ, լաքին, հէնուղ ագը թէմա-մըյլէ պաշընա կէլմէտիկինտէն, պիրիպիրինի թուրթմաղ վէ միւնասիպէթսիզ սէօզլէր սէօյլէմէկէ պաշլատը։

Պիչարէնին պէյնինտէ չէտիտ պիր սըթմա հասըլ օլմուչ օլմազլէ, էօմրիւ պիլէ թէհլիքէտէն խալի տէյիլ իտի։

* * *

Տիկէր թարաֆտան, ժանըն բէնչէյի ճէզաեա չարբըլ-մասընա սէպէպ օլան ճինաեէթլէրին ասըլ ֆայիլի օլսուպ, պէտապահթ գատընճըղազըն մահքիմիյհէթի սաեէսինտէ, տահա պիեատէ էմնիյհէթթ քէսպ իթմիչ պուլունան մահուա ժաղ կարօ, պունտան ադտէմ տախի պէճան իթմիչ օլտու-ղումուղ վէճհ իւղրէ, Նիւ-Եօրգա միւթէվէճճիհէն հարէ-քէթթ իթմէքտէ օլան Մէսաժըրի գումբանեանընն Լօրտ-Մէր նամ քօսթա վաքօրունա բաքիպ օլմուչ իտի։

Իշպու վաքօր տէրունինտէ եիւղ եիկիրմի իչ նուֆուս

Եօլճու պուլունուպ , միւխթէլիֆ մահէլլէրէ կէթմէքտէ օ-լան պու Եօլճուլարըն պիւեիւք գըսմը , հէր սընըֆ էֆրատ-տան օլարագ , էքսէրսի Ամէրիգալը իտի ։

Պունտան պէօյլէ , եէրինէ կէօրէ Բօլ Հարման թէմամիէ իտէճէք օլտուղումուղ սապըգ ֆապրիգա իշճի պաշըսը , վա-բօրտա պիրինճի սընըֆտան պիր օտա թուլմուշ օլուպ , մէր-գումուն օտասը իլէ տիկէր պիր թագըմ աէֆիլ Եօլճուլա-րըն օտալարը պէյնինտէ միւնասէպաթ վէ էթիլճաֆ ասլա պուլունմամագտա իտի ։

32

Սապահըն ալաֆրանգա սաաթ ընունտա վաբօրտա էշեա վէ հումուլէ վապը մուգաբէրէր օլուպ , վաբօրտա իլք վաբլ օ-րանլարտան պիրի Բօլ Հարման օլտու իտէտէ , մէրդումի , քէն-տի օտասընա էնամէզտէն էվվէլ , էշեա վէ հումուլէնին իտ-խալ իտիլէրէք , Եօլճուլար էսամիսինին իքինճի գաբթան թարաֆընտան պիրը վէ իշար իտիլմէսինէ տէգին , տիրսէկինի պիր թարաֆա տաէտաթարագ , պէքլէտի ։

Օլ անէ տէգին , մէրդումի մաքինիսթ , Եալընըզ Ֆրանսա-տան Ինգիլթէրրատա կէթմէք իւզրէ վաբօրտա բաղիպ օլմուշ օլտուղունտան , պու քէրրէ , իշպու պիւեիւք Եօլճուլուղու միւնասիպէթիյլէ կէօրտիւգիւ չէյլէրէ մէրագլէ պագմագտա , վէ պիր քէրրէ վաբօր Եօլա չըղընճա , Ալֆօրվիլտէ քի Ֆապ-րիգատա գուլլանըլան մաքինալարտան բէք չօգ ճիհէթ-լէրլէ Ֆարգը պուլունան վաբօր մաքինալարընը թէտարիգ վէ մուայէնէ էթմէքլիգի թասիմ իյլէմէքտէ իտի ։

Եօլճուլարըն հէր պիրինին մահէլլի հէնուզ թայինի ի-տիմամիշ օլտուղունտան , օլ էնտատէ պու Եօլճուլար՝ գար-մագարըզ պիր հալտէ պուլունմագտա իտիլէր ։

Իյլէրիյլէ մէշղուլ օլան թայֆէնին՝ պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կիտիպ կէլմէլէրի , պաշգաճա պիր կիւզէլ մէնզարէ իտի ։

Վաբօրա կէլէն Եօլճուլար միեանընտա , պէսպէյլի ղէն-կին սընըֆտան թագրիպա էլլի չաղլարընտա պուլունան պիր քիմսէ իլէ պիրլիքտէ օն սէքիզ չաղլարընտա կէնճ վէ տիլպէր պիր գըզ , վէ պունլարըն եանընտա տախի թախ-մինա եիկիրմի սէքիզ եաշընտա իրի եարը կէնճ պիր ատէմ կէօրիւլմէքտէ իտի ։

Պու կէնճ ատէմին սիմասընտան , քէնտիսինին մահիր պիր իշճի , ֆագաթ , չագաճք վէ պօշ չէյլէր իլէ ուղրաշան պիր քիմսէ օլտուղու սուհուլէթլէ անլաշըլմագտա իտի ։

Մաքինիսթլէր եախօտ տօղրամաճըլար միսիլլու , իքի եա-նը գաթիֆէտէն օլարագ պիր գօսթում կէյինմիշ օլան վէ է-լինտէ քիւչիւք պիր չանթա պուլունան պու ատէմին էչքեալի-նէ կէլինճէ , բէնկի՝ սարը , վիճաուտի՝ զայիֆ , վէ չէհրէսի՝ սօլ-կուն օլուպ , պուրուն տէլիքլէրինին ալթընտա կէօրիւլէկլէն ճիւզիճէ պըճըդ միւսթէսնա օլտուղու հալտէ , պիւսպիւ-թիւն քէօսէ իտի , վէ զանն իտէրսին քի , միւսթէհզիեանէ պիր թէպէսսիւմ՝ ինճէ տուտագլարընըն ալթ թարաֆընը քէնտիսինէ մէսքէն իթթիխաղ իյլէմիշ իտի ։

Մէրդումուն չէլիք կիպի մալի օլան քիւչիւք կէօղէ-րիյլէ տայիմա թահրիդ օլունմագտա պուլունան կէօղ պէ-պէքլէրիտէ , քէնտիսինին զայէֆլէ դուրնագ պիր քիմսէ օլ-տուղունա տէլիլ օլասլիյընը իտի ։

Պու կէնճ ատէմ , ֆապրիգատան իսէ , էյլէնճէ մա-հէլլէրինի սէվլէն իշճիլէրտէն օլուպ , սէսի պիր աղ բէյթէքճէ օլտուղունտան , թէյէֆֆիւզ իթթիհի քէլիմէլէրի ուղաթըր իտի ։

Մէրդում , կիւվէրթէնէ աեագ պաստըղընտա ,

—Պուբաար տա նէ գատար սիլինմիշ , աաէթա պուզ պաղլամըշա տէօնմիւշ . . . Շէօյլէ պիր Եուվարլանըլըրտա , սաաթ ճամընըն գըրըլաճաղը տէրքեար տըր , տէտի ։

Զինքր իթթիհիմիզ էլլի չաղընտա աատէմ իլէ եանընտաքի

կէնճ գըզ , մէրդումուն պու սէօղլէրինի իչիթիքլէրինաէ , պիրպիրինէ պագարագ , թէպէասիւմ իթիքլեր , վէ պատէհու , մէրդում էլլի չաղընաա աաէմ , իչճիւէ տօղրու տէօնէրէք , ինկիլիզլէրէ մախսուս պիր թէլէֆֆիւզ իլէ ,

— Իչթէ , Ամէրիգաեա կիտիյօրուզ . . . Սէյահաֆթընըզըն վէ նաֆագանըզըն պէտէլի էօտէնմիշ տիր . . . պունաան գաթի նաղար , սիզէ իչի եիւզ պին ֆրանգ տախ վիրմիշիմ տիր ։ Էանայի սէյահաֆթաա սիզին իլէ մուխապէրէ իթմէեէճէեիմ . . . Նիւ-եօրգա մուվասէլէթիմիզաէ , թէքրար պուլուշուրուզ , տէյի իֆաաէ իթաի ։

— Անլաադըմ , էֆէնտիմ , — տէտի թարիֆ ու նագշ իթտիկմիզ իչճի , — սիզ՝ պիրինճի մէվգըաէ , պէն տէ իչինճի մէվգըաէ օթուրաճաղըզ ։ — Իսիմլէրիմիզ դիքքաթ օլունաուգտան սօնրա , սիզ սալօնա կէչէճէքսինիզ , պէն տէ եան օտալարտա գալաճաղըմ ։ Լաքին , միւսթէրիհ օլուն , վաէօրտան չըգարըրմըզտա , պէն սիզի պուլուրում . . . Եօլճուլուգտա պէնիմ գըսմէթիմ աչըգ տըր . . . Պու տէֆաքի եօլճուլուզում իսէ , էն միւքէմմէլի տիր . . ։

Պու սէօղլէրի սէօյլէեէրէք , մէրդում իչճի պիր սիկարա եագտը , վէ էլլի չաղընաաքի չախս իլէ կէնճ գըզ , Բօլ Հարմանտան իչի լուչ աադմ ուղագտա , պիր եէրտէ օթուրտուլար ։

Բօլ Հարման , պաչընը , պու եէնի գօմշուլարընա տօղրու չէվիրտի , վէ կէօղլէրի՝ սաըը բէնկլի , մաւի կէօղլու , իրի եաըը , զայիֆ վիճուալու , ղաեէթլէ պիչմիլի , կիւզել վէ տիլպէր օլան կէնճ գըզա աթֆ օլունարագ , քէնտի քէնտիեէ ,

— Նէ գաադար կիւզել գըզ . . . Սաչլարը գըր բէնկլի օլան , վէ եանընտա պուլունան չախս իսէ , բէտէրի օլմալը տըր , տէտի ։

Կէնճ գըզ , սէյահաը մէրդումուն քէնտիսինէ տիդգաթ հայրէթլէ պագարզընը կէօրտիւկիւնտէ , սիմաաը գըզարտը , վէ մէրդումուն պագըչընտան դուրթուլմագ իչին , վազիեէթինի թէպտիլ իթտի ։

Պու ադա , վաէօրտա պուլունանլարըն էաամիսի դիքքաթա պաչլանտը ։

Կիւվէրթէ իւգէրինաէ պուլունան եօլճուլար , հէնուզ գալըչըգ սուրէթտէ տուրտուգլարընտան , եանլարը գատֆէ օլարագ գօսթիւմ կիեինմիշ օլան իչճի տախս , գըզընտա բինգադաի իտէն գըր սաչը չախս իլէ Ալֆօրվիլին սագըգ իչճի պաչլընտան միւսաւի տէրէճէտէ ուզագտա պուլունմագտա իտի ։

Իքինճի գաթթան՝ էլինտէ պիր էաամի քեագըտը օլտուղու հալտէ , ճէյմս Մօրթիմէր վէ Նօեմի Մօրթիմէր իսիմլէրինի չաղըրտըզընտա , սաըը գըզ իլէ բէտէրի՝ օրատա հագըր պուլունտուգլարընըն ճէվապընը վիրտիլեր ։

Ժագ կաադօ . — (Քէնտի քէնտիեէ .) Նօեմի Մօրթիմէր մի ... Իքի կիւզել իսիմ . . ։

Դադթաո . — Մի՛ւսիւ Ռօլ Հարման . . ։

Ժագ . — Հաղըր ։

Զիդդ իթթիհատիզ կէնճ տաէմ , Բօլ Հարման իսմինի իչիտինճէ , պիրտէն պիրէ տարտըլտը , վէ հագըր տէյի ճէվապ վիրէն չախտա տօղրու նաղարը տիդգաթլէ եէրէքէ ։

— Բօլ Հարման մը . . . լաքին , պու իսիմ , վէֆաթ իթտիհ օլտուղու բիլանեէթ օլունան մաքինիսթ հալտատէմին իսիմի տիր . . . Ֆագաթ , նէ պախթ . . . քիսէի տօլու պիր տէմի տիր . . . պէօյլէ պիր զէնկին խըսըմ պուլմագ , պիւյ պէնզեեօր . . . պէօյլէ պիր զէնկին խըսըմ պուլմագ , պիւյ եիւք չէյ տիր , տէտի ։

Իչճի , պու սըրտտա , տիք տիք ժագ կաբօեա պագմագտա իսի իսէտէ , մէրդում , վէֆաթ իթտիհ օլան պիր պատտա իսէտէ դատաչընըն սախթէ սուրէթտէ դուլանտըըը իսմին՝ էչգու իչճի իւգէրինաէ հատըլ իթտիկի թէէսիրտէն տօլաեը չիւպհէ պիլէ իթմէմէէքտէ իտի ։

Իչճի . — (Քէնտի քէնտիեէ .) Ֆագաթ պու բէք թօհաֆ հալըէթլէ պագարզընը կէօրտիւկիւմ տիր , չէյ տիր ։ Վագթիյլէ պէն հալտատէմի կէօրմիւչիւմ տիր , հալ պու քի , չիմտի քէնտիսինի թանըեատաեօրում , քէնտիսինի կէօրտիւկիւմ զէման զիյէթլէ կէնճ օլատուղու ,

վէ սէնեկէրին՝ ինսանը քէֆ չաթսըզ թէպաիլ իմթիկի տէքեար իսէ տէ, պու ճիւմլէ իլէ, սիմաթը պիր աղ խաթըրմա կէլիեօր, վէ էօյլէ զանն իտիէօրում քի, պու ատէմին սիմաթընա, հալազատէմին սիմաթընա պէնզէր հիչ պիր շէյ եօք տուր. . . Հէր հալտէ քէնտիսի օլմատըր արք. . . Պու շիսպհեմի ոէֆ իմէմէք իչին, քէնտիսինէ կէօրէ ոէֆտէն պաշգա չարէսի օլմատըր։

Պու ատա, վաթօրտա պուլունան եօլճուլարըն էտամիսինի օզուճան գալմատն,

— Օվիս Սօլիօ, տէյի չաղըրտըր, վէ իչպու Բոթիսին իչճի իսէ,

— Պուլատատըմ, տէյի ճէվապ վէրտի։

Էտամինին օզուճատըր խոթամ պուլուտուդունատա, եօլճուլարըն եէրինէ վարը էմր օլունատը։

Իշմի. — (Քէնտի քէնտինէ.) Պու նէ գատար տէպսէյ, Միւհէնտիս Մօրթիմէր վէ գըզը կիպի պիրինճի մէվզըատէ տէյեատամ խոեօր։ Պու հիսսէճա, պիրիպիրիմիզտէն այրըլաճաղըզ։ — Ֆագոմ, նէ՞րէնէ կիտիեօր... Նիւ-Եօրգա մը, եօղատա տայիր պիր մահէլէ՞ մի... Էկէրչի Նիւ-Եօրգա կիտիեօր իսէ, վաթօրտան չըգտըղընատա, իղինի գօյմէմէկճէնիմ, յոքին, էկէրչի, եօլատա պիր իսկէլէճէ չըղար իսէ, քէնտինէյէ կէօրէճէկճէնիմ։ (Պատեհու, էլինի անըլնա վուրսաղ.) — Լոքին, պէն նէ գատար ահմադ պիր ատէմիմ... Էկէրչի, իբրինճի մէվզըատէ օլանլար, պիրինճիլէրին եանընա կիտէճէղէր իսէ, պիրինճիլէրը պիլա միւջթահիդի իբրինճիլէրին եանընա կէլէպիլիրլէր... Իտնոն, էկէր պիր քէրրէ Բօլ Հարմանա իտիմի պիլտիրիր իսէն, էլպէթթէ կիւվէրթէնին էօն թաուաֆֆընատա պէնի պուլուր... Պանտոան տահա գօյայ նէ՞ վար սըր։

Եօլճուլարըն էկէրչի (կէօոթհէրթիկինատէ, վաթօր ատմիրինի գալտըրըպ, ոէրհան Ամէրիգաեա գօղրու րեվանօտու։

Վաթօրտան հարէքէթի իմթիկինին թա իբրինճի կիւնիս,

պիրինճի մէվզը եօլճուլարը, ատֆինէյնին էօն թաուաֆֆընատա սէրպէսթճէ կէղինմէկէ պաշլատըդլարընատան, Օվիս Սօլիօ, Բօլ Հարմանըն տահի, սիկարատընը իչմէք իստըբ, օրատա կէլէճէկինի իտմիտ իսէ տէ, իչպու իտմիտի, պօչա չըգատը, չինքի, Ժագ Կարօ՝ վագթընըն պիսկիտ գըտմընը, միւհէնտիս ճէյմս Մօրթիմէր իլէ Նօէմինին էքսէրտա պուլունատուգլարը սալօնատա կէչիրտիկինատէն, կիւվէրթէճէ չըգմամագատա խոե։

Ժագ Կարօ, ճէյմս Մօրթիմէր վէ գըղըչըա իւղիէթ իտէալիստէք իչին, գիհնինատէ պիր թէատիր տիւչիւնմէքտէ խոե իսէ տէ, հիչ պիր թէատիր պուլամամագատա խոե։

Ժագ, Մօրթիմէրին՝ քէնտի վաթմանը օլան Նիւ-Եօրգ չէհրինէ կիւմմէքտէ օլատուղունու, մէրգում իլէ պիր եօլճու ատրատընատա ճէրճեան խոէն պիր միւքէտդէմէտէն անլատը։

Ալֆօրվիլտէրի ֆատրիդանըն իչճի պաչըրը տահի Նիւ-Եօրգա կիւմմէքտէ օլատուղունատան, Քանայի սէյեահաթատա ահվալը մէմլէքէթի տատիր քէնտիսինէ մալիւմատի վիրէպիլէն, վէ պիր քէրրէ Ամէրիգաեա մուվասըլէթինատէ, էհնիյէէթինի գազանմասը չիւպհէսիզ ֆայտէտէն իտի օլմատան պիր քիմսէ իլէ միւնասէպաթատա պուլունմագըրըզ արզուվէ թէմէննի հյլէմէքտէ իտի։

Լոքին, թէքրար իտէրիզ քի, մէրգում, պու պատատէ հիչ պիր չարէ պուլամատօրատա։ Վաթօր հարէքէթի իտէալ հուշ կիւն օլմուշ իքէն, հավանըն զաեէթլէ կիւզել օլմատըդըտա, եօլճուլարըն պիւեիւք գըսմը կիւվէրթէճէ իւղէրինէ չըգատը։

Իչպու սէֆինէ, արզատընատա սիեահ պիր տիւման վէ պէեազ պիր քէօրիւկիւն ուզուն իտինի պրադարագ, կէօլ կիպի սաքին օլան տէնիզ իւղէրինատէ սիւրատլէ գամը վէսաֆէ լիմանէքտէ իտի։

Օվիս Սօլիօ, պէլքի քէնտի հալաղատէտի օլան օլ Բօլ Հարմանա ըսատ կէլմէք իւղրէ, կիւվէրթէնինի պաչ թաուաֆֆընատա կէղինէն եօլճուլար արատընատա տայիմա տօլաչըը իտի լոնէ տէ, Ժագ Կարօ էլան սալօնատան տիշարը չըգ-

մատըղընատան, մէրգուտու բասթ կէլմէք գապիլ օլամաեըպ, Օվիս, քէնտի քէնտիյէ,

— Միւմքին տէյիլ ամը քի, սալօնատան տիշարը չըգմասըն . . . Պու աստմին, պէօյլէ պէքթար կիպի էօմիւր կէչիրմէմինէ պագըլըը իսէ, պէհէմէհալ իսանթա օլմասը նէթիճէսի չըգար . . . Իմոի, իչի պիզգաթ թահգըդ իթմէլիյիմ, տիմէքտէ իսի։

Պու սուրէթլէ, Օվիս, վաքօրուն եօլճու օտալարընատա իչի ֆէնա ֆրանսըզճա թէքէլլիւմ իտէպիլէն պիր մէմուրա միւրաճաաթլէ, մէրգուտու սէլամլասը, վէ պատէհու քէլամա աղազ պիրլէ,

— Ա՛ֆվլ իտէրսինիզ, միւսիւ, պէնատէնիզէ ճիւղի պիր խըզմէթտէ պուլունմանըզը ըչճա իտէրիմ, տէտի։

Ինկիլիզ մեհմուր. – Բէք իյի, խըզմէթինիզտէ պուլունմաեա հազըրըմ,

Օվիս. – Մատամ շու ատուր քի, պիրինճի մէվգիտէ պիր եօլճու վար ատը. պիզիմ, վաքօրա րաքիպ օլտուղումուզ կիւն, Պիպինին գարշըսընատա պու եօլճուտուն իսմի պիրը օլտունմուշ ատուր։

Մեհմուր. – Պիպի քիմ տիր։

Օվիս. – Պիպի պէն իմ, Մէրգուտուն իսմի, վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու զամն իթտիկիմ պիր հալադատէմին իսմինի իսաթրընա պըրագմըշ ատը։ Պէլքի պու հալադատէմ հագըգաթէն վէֆաի իթմիշ տիր, պէլքի տէ տիզին վէ պէնիմ կիպի հաեաթտա ատը։

Մեհմուր. – Գապիլ տիր։

Օվիս. – Իմոի, պու խուսուսու լաեըգըյըա անլամազ իսթէր իսիմ, Անճագ վաքօրուն նիզամիաամէսինճէ, պիրինճի մէվգիտէ պուլունանլարընի օտալարընա կիթմէք մէճիու օլտուղունատան, վէ պէն իսէ, էմր ու թէնապիհէ րնաեէթ իթտիկիմտէն, սիզէ, օ ատէմէ կիւռէրէք, քէնտիսինէ մուհիմմ պիր սէօզիւմ օլտուղունու պէհան, գապաթ, քէնտի նէզտինէ կիտէմէեէճէկիմտէն, պէշ տագըգա գատար վաքօրուն կիւվէրթէսինին պաշ թատրաքընա կէլէրէք, պէնի

պուլմասընը թատրաֆըմատան ըչճա իթմէնիզի թէմէննի իյլէրիմ։

Մեհմուր. – Բէք իյի, պու ատէմ քիմ իսէ, իսմինի պիլսիրին։

Օվիս. – Իսմի Բօլ Հարման տըր։

Մեհմուր. – Սիզին տօղրու իսմինիզիտէ սէօյլէեին։

Օվիս. – Իսմիմ Օվիս Սօլիվօ տուր, Ֆրանսա տէվլէթի թէպասընընատընըմ, վէ վաթանըմ Գօթ տ'Օր էեալէթի տաիսիլինատ Տիժօն շէհրի տիր։

Մեհմուր. – Բէք իյի, պու դատար մալիսմաթ քեաֆի տիր . . . իսթէտիկինիզ խըզմէթի իյիգատ գուտուր իթմէմ։

33

Պատէհու մէմուր, արդատընա տէօնիւզ, կիւվէրթէնին ալթ ճինէթինէ կէօթիւրէն նէրատիվէնին դատէմէլէրինտէն Ինկիլիզլէրէ մախսուս տօղուդ գանըլըգըա աշագըեա էնտի։

Օվիս. – (Մէմուրուն արդատընատան գագարագ.) Պու մէմուր, պօշպօղազ տէյիլ տիր, ֆագաթ, տաֆտէրուն պիր տէլիգանլըեա պէնզէյօր։ Պէնիմ տէ, իչիմէ պու եարար։

Մէմուր, թատամ սալասընա էնտի, վէ սուֆրաճը գաշըեա միւրաճաաթի իտէրէք, քէնտի լիսանը մատէրզատըյըա,

— Պիրինճի մէվգիլէրը իչինատ, Բօլ Հարման իսմինատ պիր քիսմէ պէլիեօրմուսունուզ, տէյի սիւալ իթտի։

Սուֆրաճը գաշը, պիր ճէպ տէֆթէրի չըգարտը քի, պունուն պէհէր եարըգաղը լուզէրինատ պիրէր էլիֆպա հարֆը պուլունմագատա իսի։

Մէրգուտ, էվվէլա A հարֆընը հաղի – օլան եարըգաղը արատը, ֆագաթ, արատըդը իսմի պուլմաեընճա, H հար-

ֆընը հաժի օլան եաքրտաղը կէօպտէն կէչիրտի, վէ արա-
տըղը իամի պուննտա պուլմաղլէ։

— Հարման (Բօղ). 24 նիւմէրօյու օտատա, պու
եօլճու հէման տայիմա սալօնտա պուլունուր, տէյտի։

— Բէք իյի, չիմանի կիտափ քէնտիսինի կէօրիւրիւմ,
տէյի ժէմնուր ճէվապ վիրտի, վէ պատէհու տօղրուճա սա-
լճնա կիմտի։

Օլ էանատէ, սապըղ իշճի պաշը օլան չափա, պիր ան
էվվէլ Ինկիլիզ լիսանընը թահսիլ իմմէք իւզրէ, պու լիսա-
նըն սարֆը վէ լուղաթ քիթապըյա մեշղուլ օլմադըտա իտի։

Մէմուր, մէրգուման եազըշմադըդ, չու վէճհ իլէ մո-
հավէրէեէ կիրիշտի։

— Աֆիմընըզը ըէճա իտէրիմ... զաեէթլէ միւհթէրէմ
Բօղ Հարման սիզմիսինիզ։

Ժազ կաւրօ. – (Պաշընը պիրտէն պիրէ գալմըրադ,
վէ թէաճճիւպ ու իզթիրապ վէ պիր տէրէճէ մէրադլէ.) Էվ-
վէթ, պէնիմ... պէնտէն նէ՞ իսթէեօրսունուզ։

Մէմուր. – Իքինճի մէվզըտէն պիր եօլճու, կիւվէրթէ-
նին պաշ թարաֆընտա սիզին իլէ կէօրիւշմէք իսթէեօր։

Ժազըղ իշճի պաշընըն թէաճճիւպիւ ալմադըտա օ-
լուպ։

—Իքինճի մէվզըտէն պիր եօլճու պէնիմիլէ կէօրիւշմէք
մի իսթէեօր, տէյի թէքրար իմմտի։

Մէմուր. – Էվվէթ։

Ժազ կաւրօ. – Լաբին, պու վաքօտտա պէն քիմսէյի
թանըմամ։

Մէմուր. – Ֆագաթի, զաւալը օ եօլճու սիզի բէք իյի
թանըեօր։

Ժազ կաւրօ. – Իսմի նէ՞ տիր։

Մէմուր. – Օվիտ Մօլիվօ տուր։

Բօղ Հարման, պիր ազ տիւշինտուքտէն սոնրա,

—Պու իսմի ասլա իշիմէ մէվիշ օլաուպտուրմա էմինիմ, տէյտի

Մէմուր. – Էվվէթ, իսմի Օվիտ Մօլիվօ տուր... սա-
նատէթի՝ մաքինիսթ, թէպաիյեէթի՝ Ֆրանսըզ, վաթանը՝ Օմ-

տ'Օր էեալէթինտէ Տիժօն շէհրի տիր։ Մէրգումի տիպի, վէ-
ֆաթ իթիպէր օլտուպտու շայի օլմուշ օլան պիր հալաճատէսի
զանն իյլէեօր։

Ժազ կաւրօ սարսըլտը, ըէնկի սօլտու, վէ ալթիւսթ-
լիկիւնէ կիրպիչէք իւզրէ տէպտա գալգտը, վէ պատէհու,

— Հալաճատէսի մի... Օվիտ Մօլիվօ մու... բէք իյի,
պու խապէրի պանա կէթիրտիկինիզէ թէշէէքքիւր իտէրիմ
... պիր ադամըն կիւվէրթէեէ չըգըպ, քէնտիսինի ալտուր-
մամ, տէյի պէկլատի իմմտի։

Մէմուր, օրտաման չէքիլտի, վէ ֆագաթ, տէրհալ նէր-
տիվէնտէն չըգաճագ եէրտէ, քէնտի օտասընա կիրմտի։

Ժազ կաւրօ, եալընըզ գալարզընտա, քէնտի քէնտիյէ
չէօյլէմտի.

— Պու նէ՞ տիմմէք տիր... չու Օվիտ Մօլիվօ, սահի-
հէն, ժընեէվտե վէֆաթ իտէն, վէ պէնիմ վատըթամ իլէ
եէնիճէն տիրիլմիչ օլան Բօղ Հարմանընըն տաեըզատէսի մի
տիր։

«Իշտու սախթէ խոմիմ թահմընտա, քէնտիմի փեռամի-
լէն էմին զանն իմտոիկիմ հալտէ, ասճապա չէյմանի պիր
թէտատիւֆ, չու եալանճըլըզ մատքէսինի աշալը ալտափէն
պիր ատէմին գարշըտընտա մը պէնմ չըգարտաճագ տըր։

«Ֆագաթի, էվվէթի, – (տէյի տէվամ իմմտի մէրգում
ոէհչէթլի պիր հալ իլէ.) Բօղ Հարմանընըն վալիտէսի՝ Վօլիվօ
ֆամիլիատընտա մէնսուպ իտի, եէտիմտէ պուրտընան թէշրի-
լէ, պուննու իսպաթի իմմէքտէ տիր. պէն իտէ, պու խու-
սուսու ունուտատըեօրսունուզ։

Ժազ, պու լաֆըրտընըլըրը ոէօյլէեէրէք, չիզտանընը չը-
գարտը, վէ զիւրր օլտունան թէզքիրէնէի պունուն իչինտէն ա-
լըպ, պիրինճի ասհիֆէսինտէ չու ճիւմլէնէի օգուտու,

«Սեզէր Հաուսեսընդն, վէ Տէզիրէ-Ֆրեր Մօլիօնուն օ-
ղու Բօղ Օնօրէ-Հաուսեսնն...»

Պատէհու չէօյլէ իվատէ իմմտի.

— Ֆիլմագը պու ատէմին՝ ադգատաշընըն պիր խըզընը
օլտուղունա շիւբհէ եօգ տուր։

«Եիւսի՝ նէ՛ ևաքմալը ։

«Տաէրզատէ օլտուղունու պէեան իաէն չախսըն նէզ-մինէ կիթմէմէք՝ անըն ֆիւրինատէ չիւպհէ պըրագմագ, ադաանաեա, եաղմաեա, թահգըգ իթմէկեճ, վէ ոախթէ խամիմի վէ մահլէզիմի ոիւշարը թէհլիւքէ գըլմաեա վէսիլէ վիրմէք ոիր ... Ատէթա քէնարիմի ղայպ իթմէք ոիմէք ոիր ։

— «Իսոի, պու սըրաաա ճէնաբէթի լազըմ ոըր ։

«Պու աատմ իլէ գարշըպէգարշը չըգմագաան, վէ ֆոլ Հարման օլտուղունու խոպաթի իթմէքտէն կէրի տուրմաեաճաղըմ ։

«Լաքին, մէրդումուն հալազաատէսինին վէֆաթը ոահի օլտուղու հալտէ, քէնարխինին հալազաատէսի օլտուղունու նաՃըլ խոպաթի իթմէկլի ։

«Ֆաղաթ, հէր նէ ոախսի օլաա, պունու խոպաթէ չաըշմագ, վազիֆէմ իճապընտան ոըր ։ Եօլտուղուն իւզէրինաէ պէօյլէ պիր մանի վէ միւշքիւլ չըգմասը, թաէսիպլիկմաէն նաշի ոիր ։ Իսոի, պու մանիվէ միւշքիւլ, եա թէպոիլ իթմէք, եախօա պիւտպիւթիւն մահվ իլէմէք լազըմ ոըր ։

Ժագ, թէր իլէ ըսլանմըշ օլան աննընը պիլոի, վէ թէզքիրէեի չիզոտնընա, վէ չիզոտնը ճէպինէ գօյոու, վէ պաատհու, զուհուր իտէճէկի միհրիթէմէլ օլան ֆուրթունաեա գարշը գօեոապլմէք իւզրէ, կիւվէրթէննին պաշ թարաֆընա վաոըլ օլաու ։

Օվիս, ինկիլիզ մէմուրուն աէրիւհաէ իթմիշ օլտուղու խըտմէթի նէֆս իթմիշ օլտուղունա խոպաթի, վէ ֆոլ Հարման իսմինի թաշրեան եօղճունունուն ահիհէն քէնոի հալազաատէսի օլաա օլմոտա, քէնարխինէ կէօրիւշմէկէ կէչճէկինէ հէման էվվէլ օլարաք, վէ ատա ատաա, սիկարա իչմէքլէ բէք ոապըրըշըլըգ կէօսթէրմէեէրէք, պէքլէմէքտէ իսի։

Մէրդում, ժագըն կէչոիկինի կէօրոիւկիւնաէ, անըն խոթիդպալինէ կիթմոի, վէ ոէչամճաեաոագ, շու վէճճհ իլէ քէլամա պաշլաոը ։

—Պէնիմ սէպէպիմլէ խոթիրահաթընըզը իթալէ մուվաֆֆագաթ իթմէնիզէ թէշէբբիւր իտէրիմ, վէ վագաա չօգտան պէրու պիրի պիրիմիզէ թէնաոուֆ իթմէմիշ իսէքտէ, պու ճիւմլէ իլէ եանընըմնաոընըզմա, վէ հագըդէթէն հալազաատէմ օլան պիր քիմսէնին էլինի թուԹմագաա պուլունտուղումա էմինիմ, զիրա, սիզ, ֆոլ Հարմանընընըզ, աէյիլ մի, Ժագ, իսոի իեար իթմոիկի իսմ վէ մահլէզի վաբօրուն գայտ աէֆթէրինաէ մուհարրէր օլտուղու, վէ պինապէրին, թաոոիզի քէյֆիսէզթի գօլայ իտուկի ճիհէթլէ, ինքեար եօլունա կիտէմէեէճէկինի տէրք իտէրէք,

—Էվվէթ, պէն ֆոլ Հարմանըմ, տէյի ճէվապ վիրտի ։

Օվիս. – Ֆրանսանընն մնաարուֆ չարապարընըն հասըլ օլտուղու Գօթ ա՛Օր էնալէթի տախիլինաէ Տիժօն չէհրինաէն Մէզէր Հարմանընն օղու ֆոլ Օնօրէ Հարմանընընըզ, աէյիլ մի։

Ժագ. – Վալիտէմ աէ Տէզիրէ–Գլէր Մօլիօ տուր ։

Օվիս. – Բէտէրիմին հէմճիրէսի տիր ։

Ժագ. – Տիմէք օլուր քի, սիզ պէնիմ տաէրզատէմ Օվիտ Մօլիէօտունու՞զ ։

Օվիս. – Սայէի պէնիմ եէկէնիմ տաէրըրընըզ ։

Պատհու պու իշի չախս թօգալաշըրլար, վէ Օվիտ քէնարինէ ոնախտուս չէն թաոլիաթը վէ թէքլիֆտպէկկյուէ,

— Ա՜հ, սէվկիւլիւ հալազաատէմ, վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու զանն իթտիկիմ հալտէ, սէնի թէքրար կէօրմէքլիկիմ, նէ պիւեիւք իդալ տիր, տէտի ։

Ժագ. – (Թէպէսսիւմ իլէ.) Վէֆաթ մը իթմիշիմ... լաքին, պու մասալը հանկը շէյթան ույտուրտու ։

Օվիս. – Պէշ սէնէ աղ տէմ, մէմլէքէթիմէ կիթտիկիմտէ, պու մասալը օրատա տինլէտիմ, ֆաղաթ պու պապաէ քիմսէ էվվէն աէյիլ իտի ։

Ժագ. – Լաքին, նիհաեէթ, պու միւնասիպէթսիզ շայեաեը քիմ օրթաեա չըգարաը ։

Օվիս. – Ժընեէվի պիր իշճի՝ Տիժօնատան կէչէրքէն, պու պապաէ վալիտէնի գանաըրմըշ տըր, հաթթա, սէնէն, իսոթախանէտէ վէֆաթ իթմիշ օլտուղունու սէօյլէմիշ տիր։

Պիշարէ գաարընճըղաղ խսէ , քէյֆիկէթի թահզըզ իչին , մէքթուպ եազմադ իւզրէ իքէն , բէտէրինէն վէֆաթընտան , թամ պիր սէնէ սոնրա , ֆիւճճէթէն վէֆաթ իթմիշ տիր՝ էլպէթթէ պու շէյլէրտէն սէնին խասպէրին վար տըր ։

Ժագ . – (Պու մալիւմաթը ալմասընտան տօլաեը մէմնուն օլարագ .) Էվէթ . . . էվէթ . . . վագթինտէ պու խասպէրլէրի ալարագ , նէ տէրէճէ քէտեր ու էսէֆ իթմիշ օյտուղումու թարիֆ ու պէհան իտէմէմ ... Էօյլէ պիր վաղիտ վէ բէտեր իչին նէ գատար աճըսամ , աղ տըր ... պէտպախթ բէտեր . . . պիշարէ վալիտէ . . ։

Մէրգում , պու սէօզլէրի իրատ իթտիկի սըրատա , կիւեա կէօղիւնտէն ադան պիր տամլա եաշը սիլիեօր կիտի պիր հարէքէթտէ պուլունտու ։

Օվհս . – (Ֆէլամա տէվամ իտէրէք .) Վալիտէյնինին պրագտըղը միրասը էլպէթթէ ախզ իթմիշին տիր . . . Վագտա պու միրաս՝ պիւեիւք պիր շէյ տէյիլ իսէ տէ , նիհաեէթ , աղ չօղ , հէր նէ օլսա , ալմագ տա քեար տըր ։

Ժագ . – Ֆիլվագը վալիտէյնիմտէն պիւեիւք պիր մէրտա գալմամըշ տըր ։

Օվհս . – Պու պապտէ շինքաեէթէ հիչ մահէլլ եօգ տուր . պէն պիր բարտաեա պիլէ վարիս օլմամըշըմ տըր ։

Ժագ . – Վայ , սէնին տէ՞ մի վալիտէյնին վէֆաթ իթտիլէր ։

Օվհս . – Էվէթ , իչի սէնէ մուդաատէմ , պէնիմ քէտեր վէ վալիտեմ տախի էօլտիւլէր։ Գօթ տ՚Օր էեալէթինտէ , Մօլվօ ֆամիլեասընտան , պէնտէն ղայրի պիր քիմսէ գալմատը , նատըլ քի Հարման ֆամիլեասընտան տա , եալընըզ սէն գալտըն ։ Ֆիլվագը պիւթիւն Հարման ֆամիլեասը մահվ օլմուշ տուր ... շու հալիմիզ՝ էօքսիւզ տիմէք տիր ... լաքին , իչի հալա վէ տաեը էվլատընըն պիրիպիրլէրինի պուլմալարը տա պիր իդդալ տըր ։ Տիւշիւն պիր քէրէչ , իւք կիւնիւ սէնի կէօրտիւկիւմտէ , ասլա թանըմասըմ ... Ֆագաթ , չիւպհէ խոխեօրտում ... Ֆունունլա պէրապէր տէ , ալթը սէնէ տիր քի , պիրիպիրիմիզի կէօրմէմիշիզ տիր ... օ վա-

գըթ սէն եիկիրմի պէշ վէ պէն եիկիրմի իքի եաշընտա վար իտիք , ֆագաթ , սէն խայլի թէպտիլ օլմուշսուն ... Է՛հ , էկէրչի իսմինի իչիթմէսէմ , հալազատէմ օլտուղունու ասլա թանըմաեաճագ իտիմ ... Միւս վէ տարաթընտա սէնի խայլի թէպտիլ իթմիշ ... ղաեէթ չինք պիր միւսիւ օլմուշսուն ... եալընըզ պիր տէֆա , վէ պունտան ալթը սէնէ մուդաատէմ , Մարսիլեատա կէօրիւշտիւկիւմիւզտէն սոնրա՞ մը պու սէրվէթի դազանտըն ։

Ժագ . – Սէրվէ՞թ մի ... սէրվէթիմ նէ՞րէտէ ։

Օվհս . – Հալինի պէնէ՞նմէեօրմուսուն ։

Ժագ . – Հալիմտէն խօշնուտսուզլուղում եօգ տուր ։ եալընըզ պիր իճատ սաեէսինտէ , պիր դաչ պին ֆրանգ չէքէպիլտիմ ։

Օվհս . – Իճատլար՝ միւճիտինի պիրտէն պիրէ զէննկին իտէրլէր , լաքին , պիրտէ էկէր իչ ագսի կիտեր իսէ , սոնու մահվիեէթի տիմէք տիր ... Ֆագաթ , սէն բէք կէօղիւ այըդ չօճուդ իտին ... Էվվէլա Շուլօն նամ մահէլլտէքի մէքթէպ տէ , վէ սոնրա , մէքթէպի սէնայիտէ թահսիլ իլէ մէշղուլ օլտուն ... Րէալիմ տէրսինէ զիեատէ արզուն վար իտի ։

Ժագ . – Էվվէլթ , էվվէլթ , մէքթեպլէրտէ բէք չօղ չալըշըմ ։

Պատէհու Ժագ , մուհամէդբէհի թէպտիլ իթմէք , վէ տանըզատեսի հագգընտա մալիւմաթ ալմագ իստէթիկինտէն ,

— Սէօյլէ պագալըմ , չիմտի սէն նէ՞ եաբըեօրսուն , տէյի սիւալ իթտի ։

Օվհս . – Հէր վագըթքի իչիմտէեիմ ։

Ժագ . – Հանկը իչտէ ։

Օվհս . – (Թէաճճիւպլէ Ժագա պագարագ ·) Հանկը իչ նէ՞ տիմէք տիր ։ Սէն բուսուլաեը ղա՞յպ մը իթտին ։ Մաքինէսթ օլտուղումու բէք լայ պիլիրսին , տէտի ։

Ժագ . – Հագըգէթէն , պէն պօշ պիր ատէմիմ . . . աֆիվ էթ պանա , սէվկիւլիւ տաեըզատէմ , շու արա ֆիքրիմ տալկըն օլտուղունտան , խալթըրտաեամտըմ ։

Օվհս . – Պէյիս եօգ տուր ։

Ժագ. Էյ չիմոի նէրբեհէ կիտիւօրսուն։

Օվիս. – Մաքինիսթլիք իշինտէ չալըշմադ իւզրէ, նիւեօրգա կիտիւօրում։

Ժագ. – Սուհուլէթլէ պիր իշ պուլաճաղընը ժիմալ իտիւօրմուսուն։

Օվիս. – Իշ արամահա իհթիւեաճըմ եօգ տուր, չինքի, հազըր իշիմվար տըր։

ՊԻՐԻՆՃԻ ԳԼՍՄԸՆ ԽՒԹԱՄԸ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007271 6
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007270 5
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007269 4
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007268 3
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007267 2
ՀՀ Ազգային գրադարան
NL1007266 1